

ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ

ΟΪΛΟΥΓΕΝΕΙΑ

ΕΤΟΣ Α'

ΤΟΜΟΣ 19

ΓΚΟΥΪΝΤΟ
ΝΤΑ ΒΕΡΟΝΑ

Σ' ΑΓΑΠΩ
ΥΒΕΛΙΔ'

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

(ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ)

ΕΤΟΣ 11 - 23 'Ιουλίου 1937 ΑΡΙΘ. 19

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΔΡΧ. 5

Ίδρυτής : ΚΩΝΣΤ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθυντής : ΝΙΚ. ΚΑΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γραφεία : 'Οδός Γερμανού Παλαιών Πατρών 5 - β
Τηλέφ. 26-135

Συνδρομή έτησ'α: 'Εσωτερικού Δρ. 200 'Εξωτερικού \$ 7
'Εξαμηνος: > 100 > \$ 3.50
και δι' ὅλην τὴν 'Αφρικὴν καὶ Βελγικὸν Κογκό έτησ'α συνδρομή σελλίνια 30.

Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ τὰ χρηματικὰ ἐμβάσματα δεόν νά ἀποστέλωνται πρὸς τὸν
Δ)τὴν τῆς «Οἰκογενείας» κ. Νικ. Καμαρινόπουλον, ὁδὸς Γερμανοῦ Παλαιῶν
Πατρῶν 5 β, 'Αθῆναι.

'Εν 'Αμερικῇ, ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐγγραφὴν συνδρομητῶν καὶ τὴν κατὰ φύλλον
πώλησιν, ἡ 'Εταιρία New York News Agency General P. O. Box
497, New York City, ἐκπροσωπούμενη παρὰ τοῦ κ. Κ. Καλφοπούλου.

ΣΤΟΝ ΤΟΜΟ ΤΗΣ

“ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ,”

ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΟΥΣΚΙΝ

“Ο ΕΡΟΣ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΙΒΑΝΟΒΝΑΣ,”

ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΠΟΙΚΙΛΗ ΥΛΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΡΟΡΓΙΣΜΟΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΔΩΡΕΑ 1.166.68
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.37
ΑΡΙΘ. 35283

Ἐξεδόθησαν μέχρι σήμερον:

- 1] «Λεϊλά» τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 2] «Τρελλή ἀπὸ ἀγάπη» τοῦ Α. ΝΤΕΛΚΑΝ
- 3] «Τὸ ἡμερολόγιο μιᾶς παντρεμένης»
τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 4] «Γιατὶ νὰ σ' ἀγαπήσω;» τοῦ Μ. ΡΕΝΟΥΑΡ
- 5] Τὸ «μυστήριον μιᾶς γυναίκας» τῆς ΝΤΕΛΛΥ
- 6] «Ἡ Φιλάρεσκη» τοῦ ΠΩΛ ΕΡΒΙΕ
- 7] Τὸ εἰδύλλιον τῆς ὠραίας ντὶ Καρπένα
τοῦ ΖΩΡΖ ΟΝΕ
- 8] «Μιά ἐξωτική ἀγάπη» τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 9] «Εἰδύλλιον στὸ Βόσπορον» τοῦ ΚΛΩΝΤ ΦΑΡΡΕΡ
- 10] «Ἡ τέχνη τοῦ φλέρτ» τοῦ ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ
- 11] «Ὁ ἔρως μιᾶς κατασκόπου» τῆς ΝΤΕΛΛΥ
- 12] «Γαμήλιον ταξίδι» τοῦ Γ. ΟΝΕ
- 13] «Ὁ Γάμος τῆς Μαριάννας» τοῦ ΠΩΛ ΖΕΡΑΛΝΤΥ
- 14] «Ραγισμένες καρδιές» τοῦ ΕΝΤΜΟΝΤ ΓΚΟΝΚΟΥΡ
- 15] Ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἀγάπες τοῦ ΑΝΡΥ ΜΠΟΡΝΤΩ
- 16] Ναταλία Μαντορέ τοῦ ΑΜΠΕΛ ΕΡΜΑΝ
- 17] Τὰ ματωμένα τριαντάφυλλα
τῆς ΝΑΤΑΛΥ ΝΤ' ΕΣΤΡΟΥΘ
- 18] Ρωμαντικές ἀγάπες, τῆς ΜΑΤΘΙΛΔΗΣ ΣΕΡΑΟ

Θέλω νὰ κάνω ἓνα τραγοῦδι τόσο ὠραῖο, ποῦ ὅποιος τ' ἀκούει νὰ λέη: — Αὐτὸ εἶνε τὸ τραγοῦδι τῆς Ὑβελίζ, — κι' αὐτὰ ἦσαν τὰ χέρια της, — κι' αὐτὸ τὸ σκουρο χρῶμα ποῦ εἶχε γύρω ἀπὸ τὰ ὄνειρώδη μάτια της κι' ἔτσι τραγουδοῦσαν τὰ βραχιόλια της, ὅταν στὸν παράφορον πυρετῷ, τὰ κινεῦσε στοὺς πάλλευκους καρπούς της.

Θέλω νὰ κάνω ἓνα τραγοῦδι τόσο ὠραῖο ποῦ ὅποιος τ' ἀκούει νὰ λέη: — Αὐτὸ εἶνε τὸ τραγοῦδι τῆς Ὑβελίζ!...

Α'

Η ΘΕΛΑ ν' ἀνεβῶ, Ὑβελίζ καὶ νὰ σοῦ πῶ: — Ἐλα, πάμε ἐξω. Γιὰ τὴν ἐξομολόγησιν ποῦ ἐπιθυμῶ νὰ σοῦ κάνω πρέπει νὰ ἡμαρτήσω μόνον ὁλομόναχοι καὶ πολλὰ ὥρα. Ἐλα, πάμε νὰ πάρουμε τὸ τσάι, γιὰ τελευταία φορά...

Ἦθελα νὰ σοῦ πῶ:

— Θὰ διαλέξουμε ἴσως ἓνα μικρὸ καὶ μισοσκότεινον ζαχαροπλαστεῖο μὲ μερικὰ μαρμάρινα τραπέζια στὶς γωνιὰς μιᾶς παλιᾶς σάλλας. Ξέρεις, ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ παλιὰ ζαχαροπλαστεῖα ποῦ στέκονται ὀρθὰ σὰν ἀπὸ κάποιο θαῦμα μέσα στὶς μεγάλες μοντέρνες πόλεις καὶ ποῦ ἔχουν πρασινοποὺς καθρέφτες καὶ καναπέδες ντυμένους μὲ πορφυρὸ βελούδο.

Ξέρω ποῦ βρίσκεται ἓνα τέτοιο. Εἶνε στὴ γωνία μιᾶς παλιᾶς πλατείας τῆς ὁποίας δὲν θὰ σοῦ πῶ τ' ὄνομα. Ἐκεῖ πέρα ἔχω πάει κι' ἐγὼ δὲν ξέρω πόσες φορές, ὅταν μ' ἔκανες νὰ πονῶ τόσο πολὺ, μὰ καὶ τὶς ἡμέρες ποῦ ἐνοιωθῶ πὼς ἦμουν πάρα πολὺ εὐτυχισμένος.

Βλέπεις τώρα: Τόσα χρόνια, ἂν καὶ δὲν εἶχα μὲ σένα κανένα μυστικόν, δὲν σοῦ μίλησα ποτὲ γι' αὐτὸ τὸ καταφύγιό μου. Προχθὲς λοιπόν, ἤθελα νὰ ἔρθω σπῆτι καὶ νὰ σοῦ πῶ:

— Ὅριστε, τὸ φανταζόμουν! Εἶσαι κιόλας ἑτοιμὴ νὰ θῆς ἐξω. Ἐλα μαζί μου... Πάμε νὰ πάρουμε μαζί τὸ τσάι, γιὰ τελευταία φορά...

Θὰ μὲ δεχόσουν, εἶμαι βέβαιος, μ' ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἀθέβαια χαμόγελά σου στὴν ἄκρην τῶν χειλιῶν καὶ μὲ τὴ σκέψιν πὼς αὐτὸ τὸ τσάι εἶνε μιὰ πρόφασιν, ἓνα πρελούντιο γιὰ κάποια ὄχι καὶ τόσο ἀθῶα διασκέδασι, γιὰτὶ αὐτὸ δείχνει τὸ χαμόγελό σου, χαμόγελο μιᾶς ἐμπειρῆς γυναίκας ποῦ ξέρει τί σημαίνει, μεταξὺ δυὸ τρυφερῶν φίλων, «ἓνα φλυτζάνι τσάι, γιὰ τελευταία φορά...»

Κι' ὅμως, στ' ἀλήθεια, ἦταν ἄλλος ὁ σκοπὸς μου. Ἦθελα ἀπλῶς

τό, πώς δεν ξέρεις και τόσο καλά τον άνδρα σου. Και μη σου φαίνεται παράξενο. Όλες σχεδόν ή γυναίκες δεν ξέρουν παρά μόνο τη μία όψη του άνδρός τους. Ξέρουν μόνο τον άνθρωπο της οικογενειακής ζωής. Συχνά, αγνοούν τελείως το πνεύμα του κι' όσο για το χαρακτήρα του, άπο αυτόν δεν προσέχουν παρά μόνο τις εξάψεις του και τους θυμούς του. Μά ένας άνδρας δεν δείχνει το χαρακτήρα του παρά μόνο μπροστά σ' έναν άλλο άνδρα. Με μία γυναίκα, κι' όταν ακόμη είναι σύζυγός του είκοσι δλόκληρα χρόνια, είναι αναγκασμένος να μιλήσει για κοίνα και άσήμαντα πράγματα και για ό,τι την ενδιαφέρει. Μά την αλήθεια, πολλά πράγματα, πάρα πολύ σοβαρά της ζωής δεν ενδιαφέρουν τις γυναίκες. Και για να κάνη λόγο γι' αυτά, νιώθει την ανάγκη ο άνδρας, άπο καιρό σε καιρό ν' άναψή ένα τσιγάρο και να συζητήσει περπατώντας μ' ένα φίλο του.

Δεν πρέπει να νομίσες τώρα ότι θέλω να άπολογηθώ κάπως συγκινημένα και κάπως γελοία για τη φιλία μου προς τον Τιλ. "Οχι! Δεν έχω καμιά τέτοια πρόθεση! Τον ξέρω πολύ καλά. Έχει άρετές, μά έχει και πολλά ελαττώματα. Πάνω δε άπ' όλα, όπως έχω προσέξει, έχει ένα σκληρόκαρδο εγωισμό. "Ο Τιλ μοιάζει με τ' άρπακτικά πουλιά. Δεν είναι μορφωμένος, αλλά είναι έξυπνος. "Η μόρφωσις σήμερα είναι ένα εμπόδιο, ένα βάρος, στον άγώνα της «μοντέρνας ζωής».

Μεταξύ μας υπάρχει μία κάπως παράξενη σχέση. Πολλές φορές, ο Τιλ, όταν δουλεύαμε μαζί, θύμωνα, έχανε την υπομονή του και στο τέλος σήκωνε τους ώμους, σαν να είχε να κάνη μ' έναν ήλιθιο. Κι' ωστόσο όλες ή ιδέες, άπο τις όποιες ο Τιλ ώφελήθηκε περισσότερο άπο έμένα, δεν βγήκαν άπο το πρακτικό πνεύμα του, αλλά άπο το χιμαρικό μυαλό μου.

Ακόμη κι' ή ιδέα να σε παντρευτή ήταν δική μου. "Ο γάμος του ήταν μία άπο τις «εμπνεύσεις» μου. Δεν ξέρω αν θυμάσαι καλά, μά είναι αλήθεια πως ο γάμος σου με τον Τιλ έγινε για να προσθέσουμε στον έμπορικό δεσμό μας κι' έναν οικογενειακό δεσμό.

Και δεν έγινε, τ' όμολογώ, με την άποκλειστική ιδέα να φανώ ευχάριστος σ' έσένα και στον Τιλ. "Επιθυμώ να είμαι ειλικρινής: έγινε άπο ύπολογισμό. "Έξερα πολύ καλά, άπο τότε, πως δεν θα μπορούσα σ' όλη μου τη ζωή ν' άσχολούμαι μ' έμπορικές έξαγωγές. Γι' αυτό, ήθελα να θρώ ένα έξυπνο και δραστήριο άνθρωπο, για να τον κάνω συγγενή μου. "Ετσι, ο άνθρωπος αυτός συνεχίζοντας τις δουλειές μου για λογαριασμό του θα έκανε προσδοκόφορο και το μέρος εκείνο του κεφαλαίου που άφηνα στην έπιχείρησή μας. "Έκανα λοιπόν τότε, καθώς βλέπεις, έναν καθαρώς έμπορικό ύπολογισμό.

"Επειτα, εκείνη την εποχή, "Υβελίζ, δεν ήσουν ακόμη παρά ένα μπουμπουκι. Θυμάμαι πολύ καλά πως ήσουν τις πρώτες ήμέρες που σε είδα, το καλοκαίρι δηλαδή, όταν έρχόσουν με μία γρηά γκουβερνάντα κι' ένα μικρό γκριφόν άπο το σπίτι της θείας σου φλωριντινί.

Είνε άπίστευτο, μά τώρα μόνο καταλαβαίνω πως και τότε ήσουν ύπέροχη, "Υβελίζ. Μία γοητευτική κοπέλλα που θάλεγε κανείς πως είχε βγί άπο ένα πίνακα του Γκαϊνσμπουρου ή άπο τα πρωτόγονα σχέδια των άμφορέων της "Ετρουβίας. "Ήσουν ψηλή και λεπτή κι' ή μουσική του άρμονικού σώματός σου μεθούσε τις αίσθησεις και ξετρέλλαине το πνεύμα και την καρδιά.

"Αν κι' είχες τότε το σώμα ενός κοριτσιού δεκαεφτά χρόνων, το πρόσωπό σου, ή έκφρασι του προσώπου σου έμοιαζε με την έκφρασι της μοιραίας γυναίκας που θα γινόσουν άργότερα.

Σ' αυτό το πρόσωπο έβλεπε κανείς δυο μεγάλα κι' ανήσυχα μάτια, που είχαν γύρω τους ένα σκοδρο κύκλο, δυο όνειρώδη μάτια που έμάγευσαν την καρδιά. "Επειτα κι' εκείνη ή γλυκειά φωνή σου,

άπαλή σαν βελούδινη, ζεστή και παγερή μαζί, εκείνη ή φωνή σου που είχε την τρεμούλα του κοριτσιού που κρύβει άπο ντροπή το πρόσωπό του, εκείνη ή φωνή σου ήταν λιγάκι επίμονη και διαπεραστική σαν το μακρύν τραγουδι των τζιτζικιών σ' ένα μεγάλο κι' ήλιόλουστο κάμπο, εκείνη ή φωνή σου που χείδευε τις αίσθησεις εκείνου που την άκουγε σαν να καθόταν άπάνω τους ή χαρούμενη και μυρωμένη γύρις που σκορπάνε ή γαζίες στις πιό ζεστές ήμέρες του καλοκαιριού, εκείνη ή φωνή σου που ήταν διεστραμμένη σαν κι' έσένα, άπληριού, τότε με λίγες λέξεις: ένα ύπεροχο πλάσμα...

"Ήσουν κάτι περισσότερο άπο ένα μπουμπουκι, μά έγώ δεν το είχα καταλάβει. "Ίσως ν' άλλαζες λιγάκι, μά τί σημαίνει; Μου φανόσουν τότε κατάξανα, ένώ τώρα τα μαλλιά σου είναι καστανά. Δεν ξέρω όμως καλά... Μπορεί να κάνω λάθος...

"Εγώ τότε περνούσα λίγες ώρες στη βίλλα, το καλοκαίρι, όταν έμενες μαζί μας. "Η δουλειές με άπορροφούσαν σ' άπίστευτο βαθμό κι' ήμουν ύποχρεωμένος να ζω το μισό χρόνο μέσα στα τραίνα και τον άλλο μισό μέσα στο γραφείο, άλυσσοδεμένος με τον Τιλ που με βοηθούσε με τη βουδδική άπάθειά του.

"Επίσης θυμάμαι τα έράδνα που καθόμαστε στον κήπο, όταν ή Μάρθα πλησίαζε να ελευθερωθή άπο το βάρος της Μάντ. "Η γυναίκα μου υπέφερε ίδου που έγώ, για να μη βλέπω εκείνο το άβάνα σταχτο μαρτύριό της, προτιμούσα να βυθίζωμαι μέσα στον ήλιγο των λογαριασμών. Θυμάμαι πόσο ήσουν καλή με την άδελφή σου και πόση συντροφιά της κρατούσες τότε και με πόση γλυκύτητα προσπαθούσες να την παρηγορήσεις να κάνη ύπομονή και να ξεχνάη λιγάκι την κουραστική μητροτητα της.

"Ημαστε, αν θυμάσαι καλά, λιγάκι ξένοι ο ένας για τον άλλο και καμιά φορά, δίχως να μπορώ να καταλάβω το γιατί, κυττάζομαστε με κάποια έχθρα. Είχα πάρει μάλιστα το θάρρος να σου κάμω την παρατήρησι πως διάβαζες βιβλία όχι και τόσο καταλληλά για μία δεσποινίδα. "Επίσης έκανα λόγο συχνά και για τις τουαλέτες σου, που μοι φαινότανσαν πάρα πολύ κομψές για ένα σεμνό κορίτσι. Μά έσύ, μ' ένα ύφος ενός προσώπου που δεν του άρέσουν ή κριτικές, μου άπαντούσες έηρά «πως έτσι συνηθίζοταν στο Παρίσι».

"Ακόμη εύρισκα ανυπόφορο εκείνον τον γελοίο φλοφλό, που τον είχες διαρκώς στα γόνατά σου και τον έπαιρνες μάλιστα μαζί σου όταν πήγαινες να κοιμηθής. Μά έσύ μ' ένα σοβαρό ύφος, μου άπαντούσες ότι προτιμούσες τα σκυλιά άπο τους ανθρώπους και πως ο φλοφλό με την άριστοκρατική άνατροφή του μπορούσε να μάθη γράμματα στο άξεστο κυνηγετικό σκυλί μου.

Κατά βάθος δεν μ' είχε περάσει ποτέ άπο το νου να σε προσέξω σαν να ήσουν κιόλας μία αρκετά ώριμη γυναίκα. Μιλώντας μαζί σου είχα την εντύπωσι πως συζητούσα με μία μικρότερη άδελφή μου. Τώρα μόνο καταλαβαίνω πως τα δεκαεφτά παρισινά χρόνια σου αντιστοιχούσαν έδώ πέρα με την πείρα μιας παντρεμένης γυναίκας. "Ίσως τώρα, αν έμπαίνα στο σπίτι μου μία κουνιάδα ώμορφη γυναίκα, όπως ήσουν και γεμάτη άπ' όλα εκείνα τα θέλητρα που μπορούν να ξετρελλάνουν έναν άνδρα, δεν θα μπορούσα ν' άποφύγω τον κίνδυνο, ακόμη κι' αν ήταν μόλις δεκαεφτά χρόνων, να την έρωτευθώ. Μά τότε, σου τ' όρκίζομαι, δεν είχε περάσει καμιά τέτοια ιδέα άπο το μυαλό μου. Κι' αν κάποτε είχε περάσει, δεν την είχα προσέξει.

"Όταν έρχόμουν στο σπίτι, έσύ, "Υβελίζ, προσπαθούσες να είσαι χτενισμένη καλύτερα άπο κάθε άλλη φορά και φορούσες εκείνες άκριβώς τις τουαλέτες που προκαλούσαν τις κριτικές μου. Αυτό το είχα προσέξει. Κι' όταν έρχόσουν, με μένα μιλούσες πολύ λίγο. "Ήσουν πάντα άφηρημένη, λιγάκι δειλή και θυμάμαι τώρα πως ή στάσι

σου σ' εσύ μ' έκανε νά ταραχθώμαι, φαινομενικώς δίχως λόγο, γιατί δεν καταλάβαινα πώς ή μοιραία ώμορφιά σου άναστάτωνε κρυφά την καρδιά μου.

Κι' αλήθεια, καταλαβαίνω τώρα πολύ καλά αύτή την παράξενη στάσι σου. "Αλλωστε εσύ ή ίδια μου τ' ώμολόγησες: ήταν ή στάσι ενός κοριτσιού που ένοιωθε ένα πάθος για έναν άνδρα που δεν θά γινόταν ποτέ δικός της και που ίσως γι' αυτό τό πάθος του είχε έχθρικές έκδηλώσεις...

Λυπούμαι πάρα πολύ που δεν τό είχα καταλάβει αυτό τότε. Είλικρινώς, λυπούμαι πάρα πολύ. Δεν τό ήξερα.

"Αν τό είχα προσέξει τότε, όλη μας ή ζωή, κατά πᾶσαν πιθανότητα θά ήταν σήμερα πολύ διαφορετική. Μά δεν ξέρω τί αίσθήματα θά ένοιωθα τότε μπροστά σέ μιá τέτοια άποκάλυψι: ίσως νά σ' αγαπούσα άμέσως, ίσως ν' αγαπούσα άμέσως, με πάθος, τη θελκτική, τη μοιραία γυναίκα που έκρυβες τότε, κάτω από τη μορφή του κοριτσιού. "Ίσως πάλι νά εξακολουθούσα νά μη βλέπω σέ σένα παρά τη μικρότερη άδελφή της Μάρθας: ένα σπάνιο λουλουδι, επικίνδυνο.

Βέβαια, όμως, δεν θά ήμουν εκείνος που θά σ' έριχνε μέσα στην άγκαλιά του Τίλ. "Ίσως στο Παρίσι ή θεία Φλωρεντιέν νά σου εύρισκε έναν άλλο άνδρα. Οί θαυμαστές δεν θά έλειπαν, μά την αλήθεια, από τό σπίτι της θείας σου που είχε ήμνη πνευματώδους γυναικάς.

"Ίσως έτσι, ίσως αλλιώς, ή ζωές μας θά έπαιρναν βέβαια κάποιον άλλο δρόμο: ή θά σέ απομάκρυνα γρήγορα από κοντά μου, από φόβο μήπως δεν καταφέρω νά κατανικήσω τη μοιραία γοητεία σου ή, τό πιθανώτερο, δεν θά σ' έδινα γυναίκα σόν μόνο άνθρωπο που δεν μπορούσα νά προδώσω.

"Ένας λόγος σου τότε, ένας μόνο λόγος σου, μπορούσε νά χωρίσει για πάντα τις ζωές μας.

"Εκείνο τόν καιρό εγώ αγαπούσα άκόμη τη Μάρθα. "Ο γάμος μας, όπως ξέρεις, ήταν ένας γάμος από έρωτα. Η Μάρθα δεν σου έμοιαζε ούτε στο σώμα, ούτε στο μυαλό, ούτε στο πνεύμα. Είχε όλη τη γλυκύτητα που έλειπε από σένα και όλη ή ζωή της δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μιá ήσυχη ύπακοή. Η Μάρθα δεν είχε την επικίνδυνη και διστραμμένη ώμορφιά σου, μά ήταν καλή σαν μιá αγία κι' εγώ δεν μπορούσα με κανένα τρόπο νά τη βλέπω νά ύποφέρη. Τόσο ήταν διαφορετική από σένα, όσο είσαι εσύ άπ' όλες τις άλλες γυναίκες. "Αν ένας ζωγράφος έκανε τό πορτραίτο σου και τό δικό της, ή πιό ώμορφη, από τις δυό, ή πιό άγνή, ή πιό έκλεκτή, θά ήταν ή Μάρθα. Μά κοντά σου, κοντά στην επικίνδυνη, στη διστραμμένη γοητεία του σώματός σου, θυμάμαι τώρα πολύ καλά, πώς και στίς καλύτερες ήμέρες της, ή Μάρθα χλώμιαζε από ζήλεια.

"Α, είπα... "Όταν ήρθε σόν κόσμο ή Μάντ, οί γιατροί μου έδωσαν την ελπίδα ότι ή Μάρθα θά μπορούσε νά γίνη πάλι τελείως καλά. Μά σέ λίγο, ή Μάρθα άρχισε νά μαραίνεται. Άδυνάτισε τόσο που δεν μπορούσα πιά νά την βλέπω δίχως νά δακρύζω από τόν πόνο. Έπρεπε τότε νά κλείνω τά μάτια μου και νά θυμάμαι τις παλιές εύτυχισμένες ήμέρες μας άν δεν ήθελα ν' άφήσω τόν έρωτά μου νά πεθάνη...

Γ'

ΕΚΕΙΝΟ τόν καιρό λοιπόν, θυμάμαι πώς κάποιο θράδυ ό Τίλ δέχθηκε νάρθη μαζί μου στο αυτοκίνητο, για νά δειπνήση μαζί μας και νά περάση τη νύχτα στη βίλλα. Έσύ ήσουν μαζί μας κι' άν δεν κάνω λάθος, εκείνο τό θράδυ φορούσες μιá πορφυ-

ρή τουαλέττα που σ' έκανε πιό σαγηνευτική και πιό επικίνδυνη. Μέσα σ' ένα χρόνο μάλιστα είχες τόσο μεγαλώσει που θά έλεγε κανείς ότι ήσουν είκοσι χρόνων.

Θυμάμαι τώρα εκείνο τό δείπνο, σαν νά ήταν χθές. "Ο Φλοφλό με τά δυό ποδαράκια του στην άκρη του τραπέζιου σέ χώριζε από τόν συνεταίρο μου τόν Τίλ. Η Μάρθα καθόταν άπέναντι, ή σκιά της έαυτού της, με δυό μακρυά και λιπόσαρκα χέρια που έβγαιναν από τά φαρδειά μανίκια ενός ροζ φορέματος.

Η τροφός της Μάντ, τραγουδώντας, περπατούσε σόν κήπο, μπροστά στα παράθυρα της τραπεζαρίας. Μιá βαρεία μυρωδιά από τά νιασεμιά, τις νταλιες και τά γαρύφαλλα έβάρινε τόν θερμό άέρα και νάρκωνε τις αίσθήσεις μας.

Εσύ, Υβελίζ, ήσουν πιό μεθυστική από αυτό τό βαρύ άρωμα. Τό πορφυρό φόρεμα σου, τά κόκκινα και ύγρā χείλη σου, που θά έλεγε κανείς πώς περιέμεναν άτελείωτα τρελλά και διστραμμένα φιλιá, τά μεγάλα και όνειρώδη μάτια σου, τά παρθενικά αλαβάστρινα χέρια σου, τό έπιθυμητό κορμί σου, λυγρό σαν ένας μίσχος έξωτικού λουλουδιού, ήταν μιá τρομερή αντίθεσι μπροστά στη δύστυχη Μάρθα.

Κι' έτσι καθώς σέ κύτταζα, πρόσεξα σέ μιá στιγμή ότι ό Τίλ είχε καρφωμένα τά μάτια του επάνω σου.

Και τότε για πρώτη φορά, μου πέρασε μιá ιδέα από τό κεφάλι: — Γιατί νά μην σ' έπαιρνε γυναίκα του;

"Ο Τίλ, εκείνο τό θράδυ, ήταν εύθυμος, πιό εύθυμος από κάθε άλλη φορά. Είχε έρθει μαζί μου για νά επιφέρη μερικές διορθώσεις, τις τελευταίες, σ' ένα σχέδιό μας για την διάλυσι της εταιρίας μας. Περιττό ν' αναφέρω ότι ή άποχώρησίς μου ήταν γι' αυτόν μιá πρώτης τάξεως δουλειά! Του άφηνα τό γραφείο μας κι' άφηνα επίσης στο γραφείο κι' ένα μεγάλο κεφάλαιο. "Ο Τίλ, δίχως άλλο, δεν θά μου έκανε σωστούς λογαριασμούς, μά μήπως δεν συμβαίνει πάντα έτσι μεταξύ συνεταίρων; "Επειτα, αυτό μ' ενδιέφερε τόσο λίγο... Μιá ιδέα τότε βασάνιζε διαρκώς τό μυαλό μου: — Γιατί νά μην σ' έπαιρνε γυναίκα του;

"Αλήθεια, γιατί νά μην σέ παντρευόταν; "Αν ό Τίλ γίνη συγγενής μου, έλεγα, κάνω δυό αξιοθαύμαστες δουλειές: δίνω έναν άνδρα στην άδελφή της Μάρθας, που δεν έχει σχεδόν προίκα και έξασφαλίζω με τόν καλύτερο τρόπο τά λεπτά μου... "Αλήθεια, γιατί νά μην πάρη γυναίκα του την Υβελίζ; Αυτός ό άνθρωπος που δεν έχει καιρό νά διαλέξη τις τρυφερές φίλες του, είνε υποχρεωμένος, προς μεγάλη μου άπγοήτευσι, νά συντηρή μιá σαραντάρα χορεύτρια.

Μετά τό δείπνο λοιπόν, καθώς περπατούσαμε σόν κήπο, έπιασα από τό μπράτσο τόν Τίλ και με τά κατάλληλα λόγια του έξεθεσα τό σχέδιό μου για τό γάμο του.

Δίχως νά συλλογισθώ, ό Τίλ μου άπάντησε:

— Θά τό σκεφθώ.

Μά είχα την εντύπωση ότι ό Τίλ είχε έρθει στη βίλλα όχι τόσο για νά φροντίση για τη διάλυσι της εταιρίας μας, όσο για νά ξαναδω ή σένα, ωραία Υβελίζ.

"Υστερ' από δυό έβδομάδες άρραβωνιαστήκατε και τη δεύτερη ήμέρα της Πρωτοχρονιάς έγινε ό γάμος.

"Η Μάρθα χειρότερες ήμέρες με την ήμέρα. Κι' εσύ άρχισες νά έρχεσαι κάθε ήμέρα, πρωί και θράδυ, στο μελαγχολικό σπίτι μου. Οί καλύτεροι γιατροί, από τις περιφημότερες κλινικές πηγαίνοντες προσπαθώντας νά γιατρέψουν την δύστυχη γυναίκα μου. Κανείς τους όμως δεν μπορούσε νά καταλάβη από τί ύπέφερε.

Και τί δεν συλλογίσθηκα και τί δεν έκανα για νά της ξαναδώσω μιá μόνο ήμέρα ύγείας και χαράς!... Έσύ ίσως θά τά θυμάσαι.

“Αν άλλοτε έφευγα με άδιαφορία μη μπορώντας να βλέπω το θέαμα εκείνης της άργης καταστροφής, τώρα δεν ξεκολλούσα πειά από το ντιβάνι της κι' από τα μαξιλάρια της και για να της δώσω λιγάκι αίμα, ήμουν έτοιμος να της προσφέρω τη ζωή μου.

Αγρυπνούσα κοντά της σαν να πλήρωνα για κάποιες άμαρτίες που δεν είχα κάνει άκόμη και μου φαινόταν ότι ο πόνος της, ή καταδίκη της να σβύνη σιγά-σιγά με χώριζε απ' όλες τις χαρές του κόσμου.

Είχε άδυνατίσει τόσο πολύ, ώστε άκόμη κι' ή φωνές και τα παιχνίδια της μικρούλας μας Μάντ την έκαναν να υποφέρει. Κι' έτσι αναγκάσθηκα να έξορίσω την κορούλα μας με την τροφή της στα πιο μακρυνά δωμάτια του σπιτιού μας.

“Ενοιώθα τότε μία διαρκή τύψη που με βασάνιζε: καταλάβαινα πως δεν μπορούσα πειά ν' αγαπώ τη Μάρθα σαν μία πραγματική γυναίκα. Μά εκείνη δεν μου έδειχνε, για όλες τις περιποιήσεις μου καμιά εύγνωμοσύνη. Ίσως γιατί συλλογιζόταν κρυφά πως έγώ ήμουν ή αίτία της άμαρτίας που την έφθειρε. Κι' όμως είχε άδικο, γιατί δεν έφταιγα σε τίποτε. Δεν έφταιγα περισσότερο από όποιοδήποτε άνδρα που αγαπάει κι' έπιθυμεί τη γυναίκα του. Μά οι άρρωστοι δεν άναγνωρίζουν ποτέ πως φαίνε οι ίδιοι.

Όταν έρχόσουν, Υβελίς, όταν ήσουν κοντά μας, όταν περνούσες μαζί μας εκείνες τις ώρες του πόνου κι' έσκόρπιζες μέσα στο σιωπηλό σπίτι μου τον ήλιο της όλόλαμπρης νεότητός σου, έβλεπα πολύ καλά ότι ή Μάρθα, δίχως κανένα λόγο και δίχως να λέη ποτέ τίποτε, ζήλευε που θρискόσουν μαζί μου. Τα μελαγχολικά μάτια της μέσα στο ήμίφως του αμπαζούρ κύτταζαν τις τουαλέττες σου που είχαν έγη από τους πιο κομψούς παρισινούς οίκους μόδας και το πρόσωπό της τότε, το χλωμό κι' άδύνατο πρόσωπό της, έπαιρνε μία έκφραση μελαγχολίας, μία φανερή έκφραση λύπης και ζήλειας.

Η ώμορφιά σου ήταν γι' αυτήν κάτι το ένοχο και καταλάβαινα πως πολλές φορές τα μάτια της με μάλλωναν που σε κύτταζα. Κι' έγώ τότε είχα πάρει την άπόφασιν να μη σε κυττάξω κι' όταν άκόμη δεν ήταν μπροστά ή Μάρθα. Μπορώ να πω πως αυτό άκριβώς μ' έκανε για πρώτη φορά ένοχο απέναντί της και απέναντι του έαυτού μου και δεν στο κρύβω πως άναστατώνε τότε την καρδιά μου, τη φτωχή καρδιά μου που διψούσε για έρωτα.

Κι' έλεγα μόνος μου. — Η Υβελίς είνε καλή. Η Υβελίς είνε ή μικρή άδελφούλα μας. Έρχεται στο σπίτι μας κάθε ήμέρα και περνάει μαζί μας άτελείωτες ώρες. Πόσο θα υποφέρει μέσα σ' αυτή την άτμόσφαιρα της σιωπής και της άρρώστειας!...

Και κάθε ήμέρα της έφερνες λίγα λουλούδια, ένα ώμορφο βιβλίο, τίποτε έκλεκτα φρούτα που έβγαίνουν για πρώτη φορά.

Κι' όταν ούτε έσύ ούτε εκείνη ξέρατε ότι τα μάτια μου σε άναζητούσαν με πάθος, έγώ τότε με μία τρελλή σκληρότητα, σε πλησίαζα και μεθούσα με το άρωμα της ώμορφιάς σου. Υστερ' από το γάμο σου, που σε είχε άφήσει λιγάκι ψυχρή, δεν ήσουν πειά ή ίδια. Το σώμα σου δεν ήταν πειά ένα μουμπούκι, άλλα ένα όλόλαμπρο άνθος που είχε άνοίξει θριαμβευτικά και σκορπούσε γύρω του τη μεθυστική εύωδιά του.

Κι' άρχισα να περιμένω την ώρα του έρχομού σου, σαν να μπορούσες, πίσω από την πόρτα, μέσα στα σκοτεινά, από τη μία στιγμή ως την άλλη, να γίνης δική μου, για πάντα.

Κι' έσύ, που έχεις για την άδελφή σου μία μεγάλη συμπόνια, χαίρουν με μία φανερή εύχαρίστησιν στα μάτια τη σκληρή προδοσία μου, την κρυφή ταραχή μου μπροστά στην άκατανίκητη ώμορφιά σου.

Συλλογιζόμουν: — Η Υβελίς είνε καλή. Έρχεται στο σπίτι μας

κάθε ήμέρα και περνάει μαζί μας άτελείωτες ώρες... Ναί, μά αυτές άκριβώς τις ώρες, όταν τις λογάριάζε κανείς, έβλεπε πως ξεπερνούσαν την άγάπη μιας άδελφής. Έσύ, Υβελίς, που είχες τόσες γνώριμες, τόσες προσκλήσεις, για τσάγια, για χορούς, για κοσμικές ριμίες, άντι να διασκεδάζης, ήσουν πάντα μαζί μας. Έρχό-συγκεντώσεις, άντι να διασκεδάζης, ήσουν πάντα μαζί μας. Έρχό-σουν μ' ένα έργοχειρο, μ' ένα βιβλίο. Μά το βιβλίο έπεφτε καταγής και το έργόχειρο δεν τελείωνε ποτέ. Κατά τις έφτά ή ώρα έβγαίνα μαζί σου για να σε συντροφεύσω ως το σπίτι σου. Και δειπνούσα μαζί σας καμμία φορά, σπανίως, όταν ό Τίλ μου το επέβαλλε σχεδόν δια της βίας.

Θυμάσαι τί μακρυνούς περιπάτους που έκάναμε από το δικό μου ως το δικό σου σπίτι, για να ήμαστε περισσότερη ώρα μαζί, για να νοιώθουμε περισσότερο εκείνη την ένοχη άνησυχία, καθώς περπατούσαμε σιωπηλοί, ό ένας κοντά στον άλλο; Θυμάσαι τί ώμορφοι που ήσαν εκείνοι οι δρόμοι, όταν το θράδυ περνούσαμε σαν δι' ό τρυφεροί φίλοι μέσα από τις σκοτεινές δεντροστοιχίες τους;

Κι' όταν γύριζα στο σπίτι, τα μελαγχολικά μάτια της Μάρθας, πιο αύστηρά, πιο σκληρά, με κύτταζαν σαν να ήθελαν ν' άνακαλύψουν το μυστικό μου...

Δ'

ΜΕΤΑΞΥ μας, γι' αυτό το μυστικό, δεν είχε γίνει άκόμη κανείς λόγος.

Είχες βρή σε μένα τον άνδρα που έπιθυμούσες από καπρί-ταιο, όταν ήσουν κορίτσι. Έγώ πάλι, σε σένα, είχα βρή όλη τη ζωή, όλο τον κόσμο, το άπειρο.

Κι' αν ύπάρχη καμιά άλλη λέξι που μπορεί να έκφράση κάτι δίχως όρια, μόνο αυτή μπορεί να δώση μία ιδέα εκείνου που ένοιωθα για σένα,— την τρέλλα, τον άπεγνωσμένο έρωτα της καρδιάς μου.

“Ημουν πάντα άδύνατος μπροστά στον πόνο του άλλου. Μά για τονδικό μου δεν έκανες τίποτε άλλο παρ'ά να γελάς.

Γι' αυτό κι' έγώ δεν έλεγα τίποτε.

Μά γιατί δεν μίλησα; Το ξέρεις... Για να μην πονέση ή Μάρθα. Έσύ, όμως; Έσύ, Υβελίς; Γιατί δεν είπες τίποτε; Γιατί δεν μιλούσες; Ίσως κι' έσύ για τον ίδιο λόγο. Άσφαλώς για τον ίδιο λόγο. Μά πρέπει να σου πω πως δεν μπόρεσα ποτέ να καταλάβω τον πραγματικό λόγο της σιωπής σου.

Είνε όμως μία ώρα στη ζωή, πιο μουσική απ' όλες τις άλλες: όταν μιλούν ή αισθήσεις και σώπαινη το πνεύμα μας.

Έκείνες τις ήμέρες, όπως θα θυμάσαι ένας μεγάλος γυναικολόγος της Λωζάννης μάς ύποσχέθηκε πως μπορούσε να γιατρέψη τη Μάρθα χωρίς καμιά έγχείρησιν, φτάνει να δεχόταν να πάη στην κλινική του λίγο καιρό, έξη ή όκτώ μήνες, όπως έλεγε.

Όταν ό καθηγητής Ραιώνώ, άφου πρώτα εξέτασε πολλή ώρα τη Μάρθα μου έκανε αυτή τη δήλωσιν, ήμαστε μόνοι στο γραφείο μου. Ό γιατρός στεκόταν όρθιος μπροστά μου κι' έγώ καθόμουν στην πολυθρόνα, απέναντι από το παράθυρο.

Μά την αλήθεια, έμολογώ πως δεν ήμουν προετοιμασμένος ν' άκούσω αυτά τα λόγια, που έδιναν τόσες ελπίδες, ύστερα από τόσες και τόσες άπογοητεύσεις.

Έκείνο λοιπόν που ένοιωσα τότε ήταν παράξενο. Άντι να συλλογισθώ την θεραπεία της Μάρθας, ένοιωσα ένα θανάσιμο κρ'ό να παγώνη το αίμα μέσα στις φλέβες μου, όταν πέρασε από το νού μου ότι έσύ δεν θα μπορούσες να μάς συνοδεύσής κι' ότι θα έμενα έξη κι' ίσως όχτώ όλόκληρους μήνες δίχως πειά να σε βλέπω.

Χλωμιασα τόσο πολύ και πάγωσα τόσο που ή φωνή κόπηκε στο

λαιμό μου και με μεγάλη δυσκολία μπόρεσα ν' απαντήσω στο γιατρό. Δεν ξέρω τί συλλογίσθηκε εκείνος μπροστά σ' αυτή την ταραχή μου που κατέληξε σε λίγο σ' ένα κοκκίνισμα... Μά είδα καθαρά στα μάτια του, που ήξεραν και διάβαζαν όλα τα μυστικά της ανθρώπινης ψυχής την υποψία ότι ίσως επιθυμούσα το τέλος της Μάρθας.

Ο γιατρός τότε έχωσε τα χέρια του μέσα στις τσέπες και μου είπε με μια ψυχρή φωνή που μου φάνηκε πως έκρυβε κάποιο σαρκασμό και κάποια έχθρότητα:

— Έχω τη γνώμη πως η γυναίκα σας μπορεί να γιατρευθεί. Βέβαια, άλλοι γιατροί θα σάς πουν το αντίθετο...

Αυτά τα λόγια του με πλήγωσαν κατάκαρδα. Μου φάνηκε πως θρискόμουν μπροστά στο δικαστή μου. Και του απάντησα:

— Γιατρέ, θα φύγουμε αμέσως για την κλινική σας. Θα παραγγειλώ αμέσως να ετοιμάσουν τις βαλίτσες μας...

Εκείνος τότε επρόσθεσε:

— Ναί θα γίνει καλά. Σας το υπόσχομαι...

Και πρόσεξα πως είχε προφέρει αυτά τα λόγια για να εξεταστή την ψυχή μου.

Εκείνη τη στιγμή ακριβώς μπήκες στο γραφείο, Υβελίζ. Ήσουν λιγάκι λαχανιασμένη, γιατί είχες ανέβη γρήγορα τη σκάλα, μά ήσουν πιο ώμορφη από κάθε άλλη φορά.

Κι' ο γιατρός κατάλαβε. Μας κύτταξε και κατάλαβε...

Ωστόσο, σαν άνθρωπος της έπιστήμης που ήταν, συνηθισμένος από τα δράματα της ζωής, μας εξέθεσε με την άπαθη φωνή του όλες τις απόψεις του και κατέληξε:

— Δεν ξέρω αν η θεραπεία θα κρατήσει ξη ή οχτώ μήνες. Εκείνο όμως που ξέρω είναι ότι μπορεί να γίνει καλά...

Και σε κύτταξε, ενώ εγώ με μια αγωνιώδη άναμονή, είχα καρφώσει τα μάτια μου στα δικά σου.

Κι' εσύ τότε χλώμιασες, Υβελίζ. Κι' έπειδη στεκόσουν όρθια στη μέση του γραφείου, με το γαντοφορεμένο χέρι σου γύρηνες να θρής ένα έπιπλο για να στηριχθής, πριν απαντήσης. Κι' αν ακόμη μου είχε μείνει καμμιά αμφιβολία, θα καταλάβαινα τότε πιο καθαρά εκείνο που ήθελα να μάθω.

Όταν λοιπόν στηρίχθηκες κάπου, απάντησες του γιατρού:

— Πιστεύω πως ο κουινιάδος μου θ' ακολουθήση αμέσως τη συμβουλή σας. Δεν είναι αλήθεια, Έντσο, ότι θα φύγετε αμέσως για τη Λωζάνη;

Και με κύτταξε.

Ποτέ άλλοτε δεν με είχες κυττάξει, με τόσο φόβο, σαν μικρό κορίτσι, όπως με κύτταξες τότε, θαθεία, μέσα στα μάτια.

Το σιγαρέττο που κρατούσα στο χέρι μου άφηνε μια λεπτή κορδέλλα γαλάζιου καπνού.

Και σου απάντησα.

— Θα φύγουμε αύριο, Υβελίζ...

Ε'

Ε ΤΣΙ χωρίσαμε, δίχως ένα λόγο.

Στο σταθμό, όπου είχες ανέβη στο διαμέρισμά μας για να περιποιηθής τη Μάρθα, εγώ, δίχως να ξέρω τί κάνω ποτε πλησίαζα εσένα, πότε εκείνη, πότε το γιατρό και πότε τον άνδρα σου, μιλώντας διαρκώς για να κρύψω την ταραχή μου. Ο Τίλ, για να με παρηγορήσει, μου είπε μια στιγμή:

— Καθμένε Έντσο... Τι θάσανα που έχεις κι' εσύ!...

Κι' εγώ του χαμογέλασα. Μά την ίδια στιγμή, σαν να ήμουν κανένα μικρό παιδί, τα μάτια μου γέμισαν από δάκρυα.

Η μικρούλα Μάντ, τυλιγμένη στις γούνες της, σαν μια μεγάλη κοπέλλα, ήταν κάτω από το τραίνο κοντά στην τροφό της. Ο χειμώνας θα ήταν βαρύς στη Λωζάνη και γι' αυτό η Μάντ θα έμεινε μαζί σου, στο σπίτι σου.

Όταν άρχισαν να κλείνουν τις πόρτες σε βοήθησα να κατεβής. Ο Τίλ ήταν ένα βήμα πίσω μας. Ίσως, σαν πρακτικός άνθρωπος που ήταν να συλλογιζόταν για μένα: — Τί τυχερός που θα ήταν αν η φτωχή Μάρθα δεν ξαναγύριζε!...

Μά μήπως κι' εγώ ό ίδιος την προηγούμενη μέρα δεν είχα κάνει με τρόπο αυτή τη σκέψη; Σήμερα όμως δεν τολμούσα να τη συλλογισθώ και γι' αυτό έρριχνα το θάρος μιάς τέτοιας ιδέας στον έγωισμό του Τίλ...

Μά όταν ένοιωσα το γλυκό σώμα σου μέσα στα χέρια μου, καθώς σε βοηθούσα να κατεβής από το βαγόνι, μ' έπιασε μια ξαφνική τρέλλα να σε σφίξω στην άγκαλιά μου.

Μά κι' εσύ χλώμιασες τρομερά κι' εκείνη τη στιγμή πρόσεξα, ίσως, για πρώτη φορά πως μέσα σου θρискόταν μια ψυχή, μια ψυχή που ήταν όλη δική μου και που γέμιζε την καρδιά μου με μια άπεριγράπτη εύτυχια.

Από τα βλέφαρά σου έπεσαν δυο υπέροχα δάκρυα που μπορούσε κανείς να νομίση πως ήταν για την αναχώρησι της Μάρθας.

Εγώ έτρεμα από τη συγκίνησί μου και την αγάπη μου, Μ' έκεينو το τυφερό και απελοπισμένο σφίξιμό μου σου έλεγα, ότι ήθελα να σου πώ. "Επειτα έσκυφα και μ' ένα είδος ψυχρού σεβάσμου, μπροστά σε όλους, άφησα ένα άγνό και τραγικό φίλημα επάνω στο γαντοφορεμένο χέρι σου.

Κι' ενώ ό Τίλ έσκυβε για να πάρη τη Μάντ και να μου τη δώση στα χέρια, σε ρώτησα με μια μισόσβυστη φωνή:

— Θάρθης στη Λωζάνη;

Εσύ έσκυφες το κεφάλι. Τα δυο δάκρυα έπεσαν σιωπηλά επάνω στη γούνα σου, σαν να ήθελες ν' απαντήσης μ' αυτά:

— "Αν μπορέσω..."

Αυτές ή δυο λέξεις, που δεν τις πρόφερες, μου φάνηκαν θερμές σαν τον ήλιο...

Όταν έφυγε το τραίνο και η ατελείωτη ομίχλη μάς χώρισε για πολύ καιρό, κάθησα δίπλα στη Μάρθα και σιωπηλά κύτταζα το δρόμο που έφευγε.

Η Μάρθα παραπνιόταν. Τα τραντάγματα του τραίνου την πλήγωναν. Η καμαριέρα, γονατισμένη σ' ένα μαξιλάρι της έδινε ν' αναπνήη δυνατό αλάτι και της κρατούσε με το χέρι τον τράχηλο.

Κι' εγώ που είχα κάνει θρησκεία μου τις φροντίδες για την υγεία της και το καλό της, ένοιωθα τώρα γι' αυτήν, για την άρρώστια της μια παράξενη έγθρότητα. Συλλογιζόμουν πως ένας άνδρας της ηλικίας μου (δεν ήμουν ακόμη 38 χρόνων) ένας άνδρας που ως την παραμονή του γάμου του ένοιωθε με πάθος το φλογερό πυρετό της ζωής, δεν θα μπορούσε να βαστάξη για πάντα εκείνη την ανυπόφορη σκληριά να κάνει το νοσοκόμο, κοντά σε μια γυναίκα που δεν θα γινόταν ποτέ καλά.

Αξάφνα εκείνη τη στιγμή, έβλεπα ότι όλη η ποίησις που εθρίσκα στο να μένω κοντά στη Μάρθα και να την προσέχω δεν ήταν στην άρρώστια της, αλλά στην παρουσία σου, Υβελίζ. Όλες ή στερήσεις μου ήσαν γλυκές μόνο και μόνο γιατί περνούσες τις ήμέρες σου στο σπίτι μου.

Και τώρα που έλειπες, τώρα που χάθηκες για μένα, δεν μου έμενε τίποτε άλλο παρά η θλιβερή μυρωδιά των κλινικών, τα γυμνά δωμάτια τα φάρμακα, το τεράστιο θάρος της μελαγχολίας που

θέατρο. Βρίσκει πώς τα φορέματά μου είναι «ντεμοντέ» και θέλει να μου παραγγείλει δίχως άλλο έξη τουαλέττες χορού. 'Η Μάντ μεγαλώνει κιόλας ένα δάχτυλο και σ' άγκαλιάζει και με τα δυο χεράκια της.»

Και εγώ σου απαντούσα:

«'Η Μάρθα δεν έχει πειά πυρετό. Αύριο θα σηκωθεί. 'Ο Ραιϊνών λέει πώς είναι καλὰ και πώς ύστερ' από ένα χρόνο θα μπορέσει να κάνει παιδιά. 'Αν ήξερες τί μελαγχολία που έρχεται από αυτή τη λίμνη που είναι πάντα σκεπασμένη από την όμίχλη. Πές στον Τιλ να σε διασκεδάσει, για να γιορτάσετε την ανάστασι της Μάρθας. Πες του ακόμη να σε φέρη εδώ πέρα για να διασκεδάσουμε μαζί. 'Αν δεν έχει καιρό, ως σε στείλν μόνη. 'Η Μάρθα τον παρακαλεί να σ' αφήσει νάρθης. 'Αν ο Τιλ νομίζει πως το ταξίδι αυτό είναι επικίνδυνο για σένα, μπορώ νάρθω ως τη μέση του δρόμου. Δεν μπορώ περισσότερο, γιατί αν αφήσω μόνη τη Μάρθα μια ώρα πάρα πάνω από το κανονικό, στενοχωριέται κι' ήταν γυρίσω τη βρίσκω κλαμένη. Είναι παράξενη αυτή η ευαισθησία των άρρώστων. Καμιά φορά, κατά τις πέντε, ανεβαίνω στη Λωζάννη για να πάρω ένα τσάι σ' ένα κέντρο της πλατείας Ριπών, όπου ακούει κανείς μια καλή όρχήστρα. Είναι της μόδας τώρα στο Παρίσι ένα τόσο όμορφο τραγουδάκι!... Τò λένε: Aid me!... it's not easy!... Γράψε στον Σαλαμπέρ να σου τò στείλν. Αύριο μάλιστα θα δάλω έναν από τους μουσικούς της όρχήστρας να μου τò αντιγράψη, μήπως δεν τον βρης. Θέλω να τò μάθης να τò τραγουδάς. 'Ισως να τò χορεύουμε μαζί. Κι' η μικρούλα Μάντ; Θυμάται άραγε ακόμη πώς την αγαπώ παραπολύ; 'Η Μάντ τώρα είναι δική σου. 'Αγόρασέ της μια μεγάλη κουζίνα και πές της πώς της την στέλνεις ο μπαμπάς. Δηλαδή πές της πώς της τη στέλνουν ο μπαμπάς της κι' η μαμά της. 'Εδώ πέρα έχουμε ακόμη τη νύχτα τέσσερις βαθμούς υπό τò μηδέν. 'Αν σου επιτρέψη ο Τιλ νάρθης, πρόσεξε να μην κρυολογήσης τυλίξου όλν με μάλλινα, όπως κάνουν η φοιτήτριες της Λωζάννης, που με κυττάζουν με μεγάλη συμπάθεια, όταν ανεβαίνω στην πλατεία Ριπών για να πάρω τò τσάι μου. Για να περάσω τον καιρό μου γράφω μια μονογραφία για τὰ νομίσματα του Καρλομάγνου. Σε παρακαλώ να μην πής τίποτε στον Τιλ, γιατί θα με περάσει για τρελλό.»

Κι' η πασχαλιές έτοιμαζόντουσαν ν' ανθίσουν.

ΣΤ'

Ο Τιλ θα πήγαινε εκείνες τις ημέρες για κάτι δουλειές του στο Βερολίνο. Μου είχες γράψει πώς θα σ' έπαιρνε μαζί του για να σ' αφήσει κοντά μας στη Λωζάννη, ως την ημέρα που θα γύριζε από τη Γερμανία.

Όταν έμαθε πως θα έρχόσουν, η Μάρθα δεν σηκώθηκε από τò κρεβάτι. Τò βράδυ είχε πυρετό.

Για πρώτη φορά τότε έχασα την ύπομονή μου. Και της μίλησα τόσο απότομα που τρομοκρατήθηκε κι' αυτή η Γκλοριάννα.

Μα τò μετανόησα γρήγορα βλέποντας τη Μάρθα να γίνεται κάτασπρη σαν πανί. Κατάλαβα άμέσως πώς της είχα κάνει κακό. Βγήκα από τò δωμάτιό της έξω φρενών, με τὰ νεύρα τσακισμένα, όπως δεν ήμουν ποτέ άλλοτε στη ζωή μου. Με τσάκισε περισσότερο η προσπάθεια να συγκρατήσω τόν εαυτό μου. Συλλογίσου, 'Υβελίς:

ήταν πέντε μήνες που σε περίμενα. Πέντε μήνες θυσίας, κοντά στο κρεβάτι της, δίχως κανένα παράπονο, δίχως καμιά διασκέδασι, φροντίζοντας διαρκώς για τή διαίτά της, για τò θερμόμετρο, για τήν υγεία της, για τò καλό της. Και τήν ημέρα που έγραψες πώς θάρθης κι' ένοιωσα πάλι τόν ήλιο να θεμαίνει τόν παγερό χειμώνα της ζωής μου, να φωτίξη τόν χαμένο μου Παράδεισο, η Μάρθα μου έδωσε να καταλάβω πώς τò μυστικό μας τò ήξερε κι' αυτή.

Πώς μπόρεσε να μαντέψη η Μάρθα πώς εσύ ήσουν ή τρέλλα μου, όταν ακόμη δεν υπήρχε τίποτε τò ένοχο μεταξύ μας, παρά μόνο ένα φιλή στο γαντοφορεμένο χέρι σου, τήν ώρα που έφευγε τò τραίνο; Και πώς τολμούσε αυτή η σύντροφός μου, που ήταν άρρωστη από χρόνια, να μου απαγορεύση να συλλογίζωμαι πώς μια άλλη γυναίκα αν όχι εσύ, ένας άλλος έρωσ αν όχι ο δικός σου, θα μπορούσε να μεθύση τις αισθήσεις μου που υπέφεραν τόσο από τις στερήσεις;

Δεν μπορώ να σου πώ πώς τò κατάλαβε η Μάρθα. Έκανα κανένα λάθος και προδόθηκα ή μήπως τη βοήθησε εκείνη η εκπληκτική ευσυνείδησι των άρρώστων; Δεν ξέρω... 'Ισως να τò κατάλαβε από τή φωνή μου που έτρεμε λιγάκι όταν έπρόφερα τ' όνομά σου, 'Υβελίς.

Και να ο έρχομός σου κατέστρεψε ό,τι είχε γίνει μέσα σε όχτώ ατελείωτους μήνες θεραπείας.

Κι' ο ίδιος ο Ραιϊνών, που είχε τρέξει να τόν φωνάξη ή τρομοκρατημένη Γκλοριάννα, δεν μπορούσε να εξηγήση αυτή τήν επίδειξή σου, τήν τόσο ξαφνική. Στις πυρετώδεις ερωτήσεις που τού έκανα, ο γιατρός, καθώς προσηκούσε να τη συνεφέρει, μου απάντησε με θυμωμένη φωνή, σηκώνοντας τούς ώμους:

— Μα τήν πίστι μου, δεν είμαι γιατρός για τις άρρώστειες της καρδιάς!...

Μερικά λόγια, σαν αυτά του Ραιϊνών, δεν μπορεί κανείς να τὰ ξεχάση ποτέ, όσα χρόνια κι' αν περάσουν.

Ήθελε να μου πη:

— 'Αν έχετε άλλους πόνους, μπορείτε να φύγετε από τήν κλινική μου. 'Εγώ είμαι γυναικολόγος και γιατρεύω τις άρρώστειες των γυναικών κι' όχι τόν έρωτα...

Τήν άλλη ημέρα, ο Τιλ πήδησε από τò τραίνο μ' ένα θυμωμένο και μελοδραματικό πρόσωπο. Έβαλε στα χέρια ενός λούστρου όλες τις βαλίτσες και δίχως καν να με κυττάξη, άρχισε να ψιθυρίζει έξω φρενών:

— 'Α, αγαπητέ μου! 'Αγαπητέ μου!...

— Πώς είσαι, Τιλ;

— 'Α, αγαπητέ μου! 'Αγαπητέ μου!...

Έσύ, σκύβοντας τò πρόσωπο, μου έκανες ένα νόημα, σαν να ήθελες να μου πής: — «Είνε τρελλός!...»

Δυο ολόκληρες ώρες, από τò σταθμό του Μαρτινύ ως τη Λωζάννη σου έκανε μια τρομερή σκηνή ζηλοτυπίας, γιατί όπως έλεγε ήσουν μια φοβερά φιλάρεσκη γυναίκα.

— Μα τί συμβαίνει, Τιλ; Τόν ρώτησα.

— 'Α, αγαπητέ μου, αγαπητέ μου!...

Ή ιστορία, μα τήν αλήθεια, ήταν πάρα πολύ μπερδεμένη. Φαίνεται πως νόμισε ότι έκανες κόρτε μέσα στο τραίνο μ' έναν «τζέντλεμαν» που έμοιαζε με διεθνή λωποδύτη. 'Ο μυστηριώδης αυτός άνθρωπος που φορούσε μονύελο και κίτρινα γάντια, σε ρώτησε μια στιγμή αν σ' ένωχλούσε ή καπνός για ν' ανάψει ένα τσιγάρο. Κι' εσύ, ενώ έπρεπε κατά τόν Τιλ να τού κόψης τò βήχα μ' ένα ξερό «μάλιστα!», τού απάντησες φιλάρεσκα και με μια γλυκειά φωνή:

— Δεν μ' ένοχλεί διόλου ο καπνός, κύριε...

Κι' αυτό ήταν αρκετό για να κάνει έξω φρενών τον ζηλιάρη άνδρα σου.

— Σε θεβαιώνω, συνεπέρανε ο Τιλ, πώς η γυναίκες της οικογένειάς σου είναι ελαφρόμυαλες!... Αλήθεια, πώς είναι η Μάρθα;

Κατά τη διάρκεια όλης αυτής της ιστορίας, που κράτησε από το σταθμό της Λωζάννης ως το Ούσν, έσύ, Υβελίζ, γελούσες σαν τρελλή. Στο τέλος όρχισε να γελάει κι' ο Τιλ που εκείνο τον καιρό είχε γίνει κατά ένα ανυπόφορο τρόπο ζηλιάρης.

Επειτα, ο Τιλ είπε πώς έπρεπε να φύγει την άλλη ημέρα το πρωί για το Βερολίνο. Σ' άφηνε μαζί μας τρεις ημέρες και θα ξαναγύριζε να σε πάρει.

Η Μάρθα μάς περιμενε. Καθόταν στο κρεβάτι κι' ήταν ήσυχη. Η Γκλориάννα την είχε χτενίσει και την είχε κάνει όσο μπορούσε πιο όμορφη.

— Α, αγαπητή μου, αγαπητή μου!... Φώναξε ο Τιλ, μόλις την είδε, αναστατώνοντας όλο το διάδρομο. Μά τι τρόπος είναι αυτός να μάς γράφεις πώς είσαι καλά και πώς κάνεις περιπάτους στο χιόνι κι' ύστερα να δέχεται τον κουινάδο σου στο κρεβάτι. Αγαπητή μου Μάρθα είσαι μία χαρά! Μη δίνεις σημασία στους γιατρούς, γιατί δεν ξέρουν ποτέ τί τους γίνεται. Είσαι τώρα καλά, δόξα τῷ Θεῷ! Πέταξε πέρα τὰ σεντόνια και σήκω άπάνω, περπάτησε, έβγα έξω! Αν υπάρχει ακόμη καμιά γραμμίσα πυρετού, θα δής πώς θα γίνει άφαντη, μόλις έρθει η Άνοιξη!...

Εσύ, Υβελίζ, είχες άγκαλιάσει την άδελφή σου κι' έκλαιγες. Έκλαιγε κι' η Γκλориάννα. Κι' εγώ πήγα κοντά στο παράθυρο και κύτταξα έξω για να μην κάνω κι' εγώ το ίδιο.

Κανείς δεν άκουγε τις φλυαρίες του Τιλ. Μά εγώ κύτταξα έσένα, Υβελίζ, και προσεχα την έντύπωσι που σου έκανε η όψι της Μάρθας, που είχες να τη δής πέντε όλόκληρους μήνες. Κι' ένοιωθα πώς δεν άρχες το βόρρος να την πληγώσης όσο ήταν άκόμη στη ζωή. Ούτε κι' εγώ, ίσως.

Άφου περιμένα πέντε όλόκληρους μήνες τον έρχομό σου, πέντε άτελειώτους μήνες που έμοιαζαν με πέντε χρόνια, τώρα τέλος, που ήσουν έδω, δεν μπορούσα πειά να νοιώσω καμιά χαρά.

Ο Τιλ σε λίγο, έγῃκε έξω για ν' αγοράση πουρά και σοκολάτες και μείναμε μόνοι. Η Γκλориάννα σου έβγαλε το μαντώ, τὰ γάντια, τὸ μικρὸ βέλο, τὸ καπέλλο. Κι' ένῳ ένοιωθα πώς το καθένα από αυτά τὰ πράγματά σου σκορπούσε μέσα στο δωμάτιο ένα μεθυστικό άρωμα, τὸ άρωμά σου, που είχα να τὸ άναπνεύσω πέντε όλόκληρους μήνες, έσύ κάθισες κοντά στο κρεβάτι της Μάρθας, και μου φάνηκε πώς ήμαστε άκόμη εκεί κάτω, στο σπίτι μου, μέσα στο νυφικό δωμάτιό μας, όπου για πρώτη φορά κατάλαβα πώς ήμουν έρωτευμένος μαζί σου, λατρευτή Υβελίζ...

Αν δεν φοβόμουν τὰ μάτια της Μάρθας, θα στεκόμουν άπέναντί σου και θ' άρχιζα να κυττάζω όλο το σώμα σου, από τὸ μέτωπο ως τὰ πόδια, για να δῶ μήπως άλλαξε τίποτε.

Μά για να μην της κάνω κακό, για να μην την κάνω κι' άνησυχήση και την πιάσω πάλι ο πυρετός, πρόσεχα κάθε λέξι μου, κάθε ματιά μου, προσπαθώντας να φαίνωμαι τελείως άδιάφορος.

Εσύ, έδλεπα καθαρά πώς απέφυγες τὰ μάτια μου. Μου είχες γυρίσει την πλάτη και μιλούσες τρυφερά με την άρρωστη άδελφή σου.

Μά η παρουσία σου μ' έκανε να τρέμω, γιατί ένοιωθα τὸ σώμα σου κοντά στο δικό μου και τὰ χείλη σου, τὰ κόκκινα κι' ύγρά χείλη σου κοντά στα δικά μου.

Εκείνη τη στιγμή μπήκε ο Ραιών. Μόλις σε είδε μαζί μας, σάστισε λίγο κι' έπειτα έκανε μιὰ ψυχρή και τυπική ύπόκλισι. "Υστε-

ρα ήρθε κοντά στο κρεβάτι κι' άκούμπησε τὸ χέρι του στον ώμο της Μάρθας χαμογελώντας.

— Να λοιπόν που ήρθε η άδελφή σας! Της είπε. Πρέπει να ήσαστε χαρούμενη...

Η Μάρθα έσκυψε τὸ πρόσωπο και τοῦ άπάντησε:

— "Ω, ναί, γιατρέ..."

Εκείνος τότε γύρισε πρὸς έσένα, Υβελίζ. Και σου είπε:

— Πρέπει να πῆτε στον κουινάδο σας πώς αν δεν είναι φρόνιμος, θα τον διώξουμε από έδω πέρα... Δεν είναι έτσι, Μάρθα;

Η Μάρθα άπλωσε πρὸς έμένα τὰ κατάσπρα χέρια της και τοῦ άπάντησε χαμογελώντας:

— "Ω, μη τὸ λέτε αυτό, γιατρέ! Είναι τόσο καλός!..."

Εσύ, Υβελίζ, έσκυψες τὸ κεφάλι. Κι' έκανα κι' εγώ τὸ ίδιο.

Ζ'

Σ Ε λίγο γύρισε ο Τιλ φορτωμένος μ' ένα σωρό δώρα για τη Μάρθα. Μά βλέποντας τον Ραιών τὰ έχασε κι' άρχισε να περπατάει στις μύτες των ποδιών. Κι' εγώ τότε, για να τον σαστίσω περισσότερο, άφου πρώτα τον παρουσίασα στο διάσημο γυναικολόγο, είπα στο δεύτερο:

— Ξέρετε, γιατρέ; Πρὸ όλίγου έλεγε ότι οι γιατροί δεν ξέρουν τί τους γίνεται.

— Χά! Χά! Γέλασε ο Ραιών, δίχως να πειραχθῇ, ένῳ ο Τιλ μου έρριχνε μιὰ θυμωμένη κι' άπειλητική ματιά. Κι' έπειτα, ο γιατρός έπρόσθεσε:

— "Ο Ντουαγιέν είπε πώς η ιατρική είναι η τέχνη ν' άκοῦ η κανείς τη φύσι. "Έτσι, καθώς βλέπετε, έμεις οι γιατροί ήμαστε και ποιητάι.

Ο Τιλ τότε κατενθουσιασμένος έπρότεινε να οργανώσουμε ένα μεγάλο δείπνο στο δωμάτιο της Μάρθας κι' ήθελε με κάθε τρόπο να λάβη μέρος σ' αυτό κι' ο γιατρός.

— Αγαπητέ μου κύριε, τοῦ άπάντησε με κάποια ειρωνεία ο Ραιών, λυποῦμαι πάρα πολύ που δεν υπάρχει καμιά όρχήστρα στην κλινική μου!...

Ο Τιλ όμως επέμενε, μά ο γιατρός άρνήθηκε πάλι με την ίδια ειρωνεία και κατόπιν έκανε μιὰ ψυχρή και τυπική ύπόκλισι και έγῃκε.

Ο Τιλ τότε μ' ένα ξαφνικό ένθουσιασμό μάς φώναξε:

— Στον πρώτο θῆχα που θα με πιάση, δεν θα καλέσω κανένα άλλο γιατρό, παρὰ μόνο αυτόν τον άξιαγάπητο γυναικολόγο...

Η Μάρθα ήταν εύθυμη. "Ενοιωθε πώς δεν της φερνόντουσαν πειά σαν να ήταν καμιά άρρωστη και μέσα στην καρδιά της ένοιωθε τη χαρά, τη θέρμη της ζωῆς.

Έγινε λοιπόν όπως ήθελε ο Τιλ κι' εκείνο τὸ βράδυ δειπνήσαμε στο δωμάτιο της Μάρθας, μ' όλες τις «ντελικάτέσεν» της κουζίνας της «φράου» Σερένας.

Κι' εγώ ήμουν εύθυμος, γιατί πέντε όλόκληρους μήνες ζούσα μέσα σε μιὰ μοναστηρίσια μοναξιά, χωρίς ν' άκούω κανένα γέλιο και χωρίς να βλέπω γύρω μου τίποτε άλλο παρὰ μόνο χιόνια, άτελειώτα χιόνια.

Και να, άξαφνα, σε είχα κοντά μου, Υβελίζ, έσένα που μου έφερνες στην γλυκειά κι' έπιθυμητή άγκαλιά σου όλες τις χαρές της ζωῆς...

Τὸ πρωί, έσύ κι' εγώ συνωδεύσαμε τον Τιλ στο σταθμό για να πάρη τὸ τραίνο για τὸ Βερολίνο. Ήταν τόσο όμορφος ο ήλιος που όλοι οι δρόμοι άστραφταν, σαν να ήσαν σπαρμένοι με διαμάντια.

Παντού ιριδίζαν τὰ κρύσταλλα τοῦ χιονιοῦ. Ὁ ἀέρας ἦταν φρέσκος, εὐχάριστος. Ἐνοιῶθε κανεὶς πῶς ἦταν εὐτυχία νὰ ζῇ καὶ ν' ἀγαπᾷ μιά ὡμορφη γυναῖκα, σὰν ἐσένα, Ὑβελίζ...

Καὶ τὸ τραῖνο ἔφυγε. Τὸ βλέπαμε ν' ἀπομακρύνεται στὴν ἀρχὴ ἀργά-ἀργά κι' ἔπειτα μὲ πῶς μεγάλη ταχύτητα καὶ μ' ἓνα θόρυβο βαρὺ καὶ ὑπόκωφο κι' ἦταν γιὰ μένα, σὰν νὰ ξαλάφρωνε τὴν καρδιά μου.

Δὲν εἶχε φτάσει ἀκόμη στὴ γέφυρα τῆς πόλεως, ὅταν ἐγώ, Ὑβελίζ, ἐπίασα τὸ μπράτσο σου καὶ σοῦ τὸ ἔσφιξα δυνατά-δυνατά ὅπως ποτὲ ἄλλοτε καὶ μὲ μὴ φωνὴ γεμάτη πόνο καὶ ζήλεια σὲ ρώτησα:

— Τὸν ἀγαπᾷς;

Ἐκλείσεις τὰ μάτια καὶ μὲ μιά φωνή, τόσο βαθειά, τόσο παρὰ-ξενὴ ποὺ δὲν θὰ τὴν ξεχάσω ποτὲ μοῦ ἀπάντησες:

— Ὁχι.

Δὲν ξέρω, μὰ μοῦ φάνηκε πῶς δὲν θὰ ἐκλείνεις τὰ μάτια σου, ἂν ἔλεγες ψέματα. Ὁχι, ἐκείνη τὴ στιγμή ἦσαν εὐκρινὴς μαζὺ μου. Ἀ! Δὲν μπορούσες νὰ μοῦ πῆς μιά πῶς ὡμορφη λέξι, μιά λέξι πῶς ἀληθινὴ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ «ὄχι»!

Καὶ τότε μὴ ἀνέκφραστη χαρὰ πλημμύρισε τὴν καρδιά μου ποὺ χτυποῦσε σὰν νὰ ἤθελε νὰ σπάσῃ. Κύτταξα γύρω μου κι' εἶδα παντοῦ σ' ὅλο τὸ ἡλιόλουστο τοπίο νὰ μοῦ γελάει ἐκεῖνο τὸ «ὄχι» ποὺ μοῦ ἀνοίγει ὅλες τὶς πόρτες τῆς ζωῆς.

Ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη εἶχαμε θυβισθῇ κι' οἱ δυὸ στὴν ἄβυσσο τῆς ἀμαρτίας, ἤμαστε συνένοχοι ἐνὸς ἀμαρτωλοῦ ἔρωτα, ἤμαστε ὁ πῶς θερμὸς κάμπος ποὺ εἶχε ἐνώσει δυὸ ἀναμονές.

Σ' ἐπίασα ἀπὸ τὸ μπράτσο κι' ἐλεύθεροι γυῖκαμε γρήγορα ἀπὸ τὸ σταθμὸ κι' ἀρχίσαμε νὰ προχωροῦμε μέσα στὴν ἄσπρη πόλι ποὺ εἶχε μιά ἐορτάσιμη ὄψη, δίχως νὰ ξέρομε ποῦ πάμε.

Ἐγὼ συλλογιζόμουν τὴν ἀπίστευτὴ εὐτυχία μου ποὺ θρῖσκο-μουν μαζὺ σου, στὸ δαίδαλο μιᾶς ξένης πόλεως, δίχως κανένα φόβο, ἀγνώστους ἀνάμεσα σὲ ἀγνώστους, μαζὺ σου, γιὰ πάντα...

Συλλογιζόμουν πῶς καμμιὰ γυναῖκα δὲν ἦταν ὡραία ὅπως ἦσαν ἐσὺ καὶ καμμιὰ ἄλλη δὲν εἶχε μέσα τῆς τὸ δηλητήριο ποὺ φαρμάκωνε τὴ ζωὴ μου μ' ἓνα τόσο γλυκὸ μαρτύριο.

Μὰ συλλογιζόμουν συγχρόνως ὅτι ἦταν κοντά μας κι' ἡ Μάρθα, μὲ τὰ ἀνήσυχτα μάτια, ξαπλωμένη σ' ἓνα ἄσπρο κρεβάτι, ἡ Μάρθα ποὺ μετροῦσε μὲ μιά θανάσιμη ἀγωνία τὰ λεπτά τῆς ἀπουσίας μας.

Καὶ σοῦ εἶπα τότε:

— Τὸ ξέρεις πῶς ἡ Μάρθα σὲ ζηλεύει τρομερά;

Κι' ἐσὺ μοῦ ἀπάντησες:

— Τὸ κατάλαβα. Κι' εἶνε τὸ μόνο πράγμα ποὺ δὲν θέλω.

— Μὰ κι' ἐγώ.

— Τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάνουμε;

— Δὲν ξέρω.

Δὲν μπορούσα πιά νὰ περπατήσω. Σὲ παρέσυρα κάτω ἀπὸ μιά ἀψιδωτὴ, χαμηλὴ καὶ σκοτεινὴ πόρτα ποὺ εἶχε στὸ βάθος μιὰν αὐλὴ. Ἐσὺ, τρομαγμένη ψιθυρίσες:

— Ὁχι, ὄχι, ὄχι...

Μὰ ἐγὼ σ' ἔσφιξα μὲ δύναμι στὴν ἀγκαλιά μου καὶ μὲ πάθος κόλλησα τὰ χεῖλιά μου στὰ δικά σου, μὲ μιά τρελλὴ δίψα, σὰν ἓνας ἄνθρωπος ποὺ δὲν μπορούσε πιά ν' ἀνθέξῃ, ἂν δὲν δοκίμαζε τὴ γλύκα ἐκείνου τοῦ φιλοῦ.

Κι' ἐνοιῶσα τότε, γιὰ πρώτη φορά, τὴν ἀπερίγραπτὴ εὐτυχία ποὺ ὑπάρχει στὸν ἔρωτα σ' ἓνα παθητικὸ ἀγκάλιασμα, σ' ἓνα ἀπελπισμένο καὶ ἡδονικὸ φιλί...

Ὁ, θυμᾶσαι, πόσο εἶχε μεταμορφωθῇ ἡ ζωὴ μας, ὅταν γυῖκαμε πάλι, σὰν μεθυσμένοι, στὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Ποιανὸς ἦταν ἐκείνη ἡ αὐλὴ; Ποιανὸς ἦταν ἐκεῖνο τὸ σπίτι; Γιατί δὲν γύρισα νὰ κυττάξω τὸν ἀριθμὸ του; Σήμερα, ἴσως, δὲν θὰ μπορούσα νὰ τὸ ξαναβρῶ μέσα σ' ἐκεῖνο τὸν δαίδαλο τῆς παληᾶς συνοικίας.

Μὰ ἔπρεπε νὰ γυρίσουμε γρήγορα στὴν κλινικὴ.

Στὸ χῶλλ μὲ τὰ μωσαϊκὰ ποὺ ἀστραφταν σὰν νὰ ἦσαν στὸ πάτωμα μιᾶς αἰθουσᾶς χοροῦ, ἡ μικρούλα Σεσέλ, ἡ νοσοκόμος τῆς Μάρθας, γυῖκε ξαφνικά ἀπὸ ἓνα μικρὸ γραφεῖο καὶ μᾶς πλησίασε ἀνήσυχη:

— Ἀκοῦστε, κύριε Ἐντσο... Μοῦ εἶπε.

— Τί εἶπε, Σεσέλ;

— Ὁ κύριος Ραϊνὼν σᾶς παρακαλεῖ νὰ περάσετε ἀπὸ τὸ γραφεῖο του, πρὶν ἀνεβῆτε στὸ δωμάτιο τῆς κυρίας.

Κι' οἱ δυὸ μας τότε νοιώσαμε τὴν καρδιά μας νὰ σταματᾷ.

— Συνέβη τίποτε, μικρούλα μου Σεσέλ; Μήπως εἶνε ἀδιάθετὴ ἡ κυρία;

— Ὁχι, κύριε Ἐντσο. Ἡ κυρία εἶνε καλὰ. Ἐδῶ καὶ λίγη ὥρα ἦπτε τὸ γάλα τῆς.

— Μὰ τότε, Σεσέλ;

— Δὲν ξέρω, κύριε Ἐντσο, δὲν ξέρω τίποτε. Μὲ διέταξε νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, δίχως νὰ μοῦ δώσῃ καμμιὰ ἐξήγησι, ὅπως πάντα.

Σὲ συμβούλευσα τότε ν' ἀνεβῆς στὸ δωμάτιο τῆς Μάρθας, δίχως ν' ἀναφέρῃς τίποτε γιὰ τὴν εἰδοποίησι τοῦ γιατροῦ. Κι' ἐγὼ τράβηξα κατ' εὐθείαν καὶ χτύπησα τὴν πόρτα τοῦ γραφείου του.

— Ἐμπρός, καθήστε μὴ στιγμή, σᾶς παρακαλῶ...

Ὁ Ραϊνὼν ἔγραφε. Πίσω ἀπὸ τὸ λευκὸ κεφάλι του ἦταν ἡ φωτογραφίαι τῶν κοριτσιῶν του, ἡ φωτογραφία τῆς Φράου Σερένα, καὶ διάφοροι πίνακες ἀνατομίας.

Μοῦ φαίνεται πῶς καθόμουν ἀπέναντι ἀπὸ ἓνα σκληρὸ, ἀδυσώπητο δικαστή, ποὺ σὲ λίγο θὰ σήκωνε τὸ κεφάλι καὶ θὰ μοῦ ἔλεγε:

— Ἐσὺ...

Ὁ Ραϊνὼν ὅμως ὅταν τελείωσε τὸ γράψιμο, πήρε ἓνα τσιγάρο, τὸ ἀναψῆ καὶ μὲ κύτταξε. Κι' ἔπειτα, δίχως πολλές διατυπώσεις, μοῦ εἶπε:

— Ἐχω κάποια ὑποψία... Εἶνε πάρα πολὺ σοβαρὴ. Τὸ καθήκον μου μὲ υποχρεώνει νὰ σᾶς τὴν πῶ...

— Σᾶς ἀκούω...

— Αὐριο θὰ ἐξετάσω στὶς ἀκτίνες τὴ γυναῖκα σας. Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἔχει καρκίνιο τῆς μήτρας...

Κι' ἔπειτα ἀμέσως ἐπρόσθεσε:

— Γιατί ἀλλῶστε νὰ σᾶς τὸ κρύψω; Γιατί νὰ σᾶς πῶ ψέματα; Εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό!...

Τὰ φριχτὰ ἐκεῖνα λόγια τοῦ μ' ἔκαναν νὰ παγώσω ἀπὸ τὸν τρόμο.

Ἐντσο, ἀπὸ ἀρκετὴ σιωπὴ, μπόρεσα τέλος νὰ ψιθυρίσω:

— Μὰ γιατρέ, εἰσεῖς μοῦ λέγατε πῶς θὰ γίνῃ καλὰ...

— Ναί, μὰ γελάσθηκα. Τὸ καθήκον μου εἶνε νὰ σᾶς τ' ὁμολογήσω.

— Μὰ τότε... δὲν θὰ γιατρευθῇ λοιπὸν ποτέ;

— Ἀκριβῶς. Εἶνε ἀθεράπευτος. Θὰ μείνετε χήρος...

Γιατί ἐπρόσθεσε ἐκεῖνα τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ; Γιατί μοῦ εἶπε πῶς θὰ ἔμεινα χήρος; Δὲν ἦταν λόγια ἐνὸς γιατροῦ. Γιατί ὅταν τὰ πρόφερε μὲ κύτταζε βαθειὰ στὰ μάτια, σὰν ἐχθρός; Πίστεψα πῶς ἤθελε νὰ ὁμολογήσῃ ἔτσι τὴν ἡττὰ τοῦ ποὺ δὲν μπορούσε νὰ ξαναφέρῃ στὴ ζωὴ ἓνα πλάσμα ποὺ ἐγὼ ἐπιθυμοῦσα νὰ πεθάνῃ. Καὶ

για μια στιγμή συλλογίσθηκα να πέσω στα πόδια του και να τοῦ ἐξηγήσω πῶς ἔκανε λάθος, να τοῦ ὀρκισθῶ ὅτι δὲν εἶχα ἐπιθυμήσει ποτέ τὸ θάνατο τῆς Μάρθας.

Κι' ἀλήθεια, ποτέ μου δὲν εἶχα νοιώσει μιὰ τέτοια ἐπιθυμία. Ἄν μου ζητούσε τὴ ζωὴ μου γιὰ νὰ τὴ σώσει, θὰ τοῦ τὴν ἔδινα, δίχως νὰ διστάσω οὔτε μιὰ στιγμή.

Μὰ ὁ γιατρός πῆρε στὰ χέρια του ἓναν χαρτοκοπητὴρα, λεπτὸ σὰν ἐγχειρίδιο καὶ παίζοντας μ' αὐτόν, ἄρχισε νὰ μοῦ ἐξηγῇ τὴν τρομερὴ ἀρρώστεια τῆς Μάρθας.

Κι' ὕστερα ἐπρόσθεσε:

— Θὰ μπορούσαμε ἴσως νὰ κάνουμε καὶ μιὰ ἐγχείρησι... Μὰ τί νὰ σὰς πῶ; Ἐγὼ τὴ θρίσκω ἀνωφελῇ καὶ πολὺ ἐπικίνδυνη...

Καὶ κατέληξε:

— Θέλετε τὴ συμβουλὴ μου;

— Μὰ βέβαια, γιατρέ...

— Πρέπει νὰ τῆς ποῦμε πῶς ἔγινε καλὰ, πῶς μπορεῖ νὰ γυρίσῃ σπίτι της καὶ νὰ ξαναδῇ τὸ παιδί της...

— Μὰ, γιατρέ, πρὸ ὀλίγου μοῦ μιλοῦσατε γιὰ τὶς ἀκτίνες...

— Θὰ τὴν ἐξετάσω, ἂν θέλετε... Μὰ ἡ διάγνωσίς μου εἶνε σαφὴς καὶ κατηγορηματικὴ. Δὲν μπορεῖ ν' ἀλλάξῃ τίποτε. Δὲν θὰ ζήσῃ παρὰ μόνο λίγους μῆνες ἀκόμη...

Κι' ὁ Ραιῦνῶ σηκώθηκε, με πλησίασε καὶ χαϊδεύοντας τὰ μαλλιά μου, με μιὰ πατρικὴ ἀγαθότητα, ἐπρόσθεσε:

— Κάνετε τὴν εὐτυχισμένη ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς της...

Κανείς δὲν δοκίμασε τὸν πόνο ποὺ μάτωσε ἐκεῖνο τὸ πρῶτὴν καρδιά μου. Κανείς ἄλλος! Ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ πρῶτὸ ποὺ τὴν εἶχα με προδώσει, ἡ Μάρθα δὲν ὑπῆρχε πειὰ ἀνάμεσα στοὺς ζωντανούς.

Ἦταν κιόλας μιὰ νεκρή.

Ἐναν τέτοιο πόνο ἐγὼ μόνο τὸν δοκίμασα. Κι' αὐτὸ ἦταν, ἴσως, μιὰ τιμωρία ἀπὸ τὸν Θεό.

Γιατί δὲν μπορούσα με κανένα τρόπο νὰ σοῦ πῶ τὸ φρικτὸ μυστικὸ ποὺ θάραινε τὴν ψυχὴ μου. Ὅλη τὴ νύχτα βασανίσθηκα, μὰ δὲν μπόρεσα νὰ βρῶ κανένα τρόπο. Τὸ πρῶτὸ ὅμως, κατέβηκα ἀμέσως στὸν κήπο κι' εἶπα στὸν κηπουρό:

— Πήγαινε γρήγορα αὐτὸ τὸ σημείωμα στὸ ξενοδοχεῖο τοῦ Οὐσού... Ναί, σοῦ εἶχα γράψῃ κρυφὰ καὶ θιαστικὰ λίγες λέξεις.

Καὶ περίμενα ἐκεῖ, ἐξῶ ἀπὸ τὴν κλινικὴ, μέσα στὴν πρωϊνὴ παγωνιά, γιὰ νὰ δῶ πότε θάρθῃ.

Κι' ὅταν, ὕστερ' ἀπὸ λίγο, σὲ εἶδα νὰ φθάνῃς ἀνήσυχη, σὲ ρώτησα:

— Ἐκανες ὅ,τι σοῦ εἶπα, Ὑβελίζ; Ἐκαψες ἀμέσως τὸ γράμμα μου;

— Ναί... Μοῦ ἀπάντησες, παγωμένα.

Καὶ δὲν εἶχαμε πειὰ νὰ ποῦμε τίποτε ἄλλο.

Ὅταν γύρισε ὁ Τίλ, συλλογισθήκαμε νὰ τοῦ κρύψουμε ἐκεῖνη τὴν ἀδυσώπητὴ καταδίκη, ποὺ μόνο ἐμεῖς οἱ δυὸ ξέραμε τὸ μυστικὸ της.

Δὲν πρέπει νὰ νομίζεις, Ὑβελίζ, ὅτι ἀγαπάει κανεὶς μιὰ γυναῖκα ἐπειδὴ ἡ γυναῖκα αὕτῃ εἶνε ὡμορφὴ ἢ ἐπειδὴ μιλάει σὲ αἰσθήσεις μας. Μὴ γελιέσαι... Καθένας μπορούσε νὰ βρῇ θελκτικὴ μιὰ ἄλλη γυναῖκα μ' ἄλλο χρῶμα μαλλιών, μ' ἄλλη ψυχὴ, μ' ἄλλη ὡμορφιά. Ἄν δὲν ἦταν ἔτσι, ὅλος ὁ ἔρως δὲν θὰ ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ἀναζητήσις ἐνὸς αἰσθηματικοῦ μοντέλλου. Μόνο ἓνας ἄνδρας δίχως πνεῦμα μπορεῖ νὰ πιστέψῃ πῶς μόνο μιὰ γυναῖκα μπορεῖ νὰ τὸν κάνει εὐτυχισμένο. Ὅποιος ἀγαπάει μιὰ ὡμορφὴ γυναῖκα μπορεῖ νὰ βρῇ, ἂν ἀνοίξῃ τὰ μάτια του, πολλὰς ἄλλες πρὸ ὡμορφες ἀπὸ αὐτὴν. Ὅποιος πιστεύει πῶς δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ με μιὰ ἄλλη γυναῖκα ἐκτὸς

ἀπὸ τὴ δική του, πῶς, ἂν συλλογισθῇ λιγάκι, νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶνε θῦμα μιᾶς παράξενης αὐταπάτης.

Ὅλα αὐτὰ φαίνονται ἀληθινὰ στὸν ἐρωτευμένο, ὅπως φαίνεται στὸ μεθυσμένο ὅτι χορεύουν μπροστά του ὅλα τὰ πράγματα. Καὶ δίνει στὴ γυναῖκα ποὺ ἀγαπάει μιὰ δύναμι ποὺ ἐκεῖνη δὲν τὴν ἔχει. Μὰ ὅταν τελειώσῃ πειὰ αὐτὸ τὸ γλυκὸ παραλήρημα ποὺ λέγεται ἔρως, ὅλες ἡ αὐταπάτες διαλύονται κι' ἀπομένει κανεὶς κατὰπληκτος μπροστά στὸ γεγονὸς ὅτι μπόρεσε ν' ἀγαπήσῃ μιὰ γυναῖκα στὴν ὁποία τώρα δὲν ἐρίσκει οὔτε σκιά ὡμορφιάς.

Μὰ ὑπάρχει ἓνας ἔρως ποὺ μένει ἔρως κι' ὅταν ἀκόμη σβύσῃ. Παύει βέβαια πειὰ ἡ γοητεία ποὺ μεθοῦσε τὶς αἰσθήσεις, μὰ ἐπιζῇ κατὰ τὸ ἀφθαρτο ἀνάμεσα σὲ δυὸ πλάσματα ποὺ ἀγαπήθηκαν μ' ὅλη τὴ δύναμι τῆς καρδιάς τους.

Θὰ μπορούσα νὰ σὲ ξεχάσω ἐσένα, Ὑβελίζ, μὰ ὄχι κι' ἐκεῖνη τὴν ἀσιδωτὴ πορτοῦλα ὅπου σοῦ ἔδωσα τὸ πρῶτο φιλί. Ὑπάρχουν ἴσως ἄλλες γυναῖκες, Ὑβελίζ, ποὺ ξέρουν νὰ φιλοῦν καλύτερα ἀπὸ σένα: μὰ καμμιά, ποτέ, ποτέ πειὰ, ὅσο θὰ ζήσω, δὲν θὰ μοῦ δώσῃ με τὰ χεῖλη της «ἐκεῖνο τὸ φιλί σου».

Λίγη ὥρα πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ Τίλ, θυμᾶμαι πολὺ καλὰ ὅτι με ρώτησες ἂν ἔπρεπε νὰ τοῦ ποῦμε τὴν εἰδησί τῆς καταδίκης τῆς Μάρθας ἢ ἂν θὰ ἦταν καλύτερο νὰ τοῦ κρύψουμε τὰ λόγια τοῦ Ραιῦνῶ.

Ἐσύ, κατὰ θάθος, δὲν ἤξερες ποῖο δρόμο ἔπρεπε ν' ἀκολουθῇ-σοῦμε. Μὰ ἓνα ἀπλὸ γυναικεῖο ἐνστικτο σοῦ ἔδωσε νὰ καταλάβῃς πῶς τὸ καλύτερο ἀπ' ὅλα ἦταν ἡ σιωπὴ.

Ὅταν λοιπὸν μοῦ ἔκανες αὕτῃ τὴν ἐρώτησι, ἐγὼ ἀμέσως σοῦ ἀπάντησα δίχως νὰ συλλογισθῶ τίποτε ἄλλο:

— Δὲν πρέπει νὰ τὸ μάθῃ!... Δὲν πρέπει νὰ τὸ μάθῃ!...

Ἦταν σωστό; Δὲν ἦταν σωστό; Τί σημαίνει; Ἐκεῖνο ποὺ ξέρω εἶνε ὅτι ἐγὼ καταλάβαινα πολὺ καλὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς τῆς ἐνοχῆς σιωπῆς.

Κι' αὐτοὶ οἱ λόγοι εἶνε οἱ ἐξῆς: ἔνοιωθα μιὰ παράξενη ἡδονὴ ποὺ μπορούσα νὰ κρύψω ἀνάμεσα στοὺς δυὸ μας ἓνα τόσο μεγάλο μυστικὸ. Ἡ σιωπὴ μας μοῦ φαινόταν πῶς μᾶς ἔδενε περισσότερο, πῶς ἔκανε τὸν ἔρωτά μας πρὸ δυνατὸ καὶ πρὸ ἐνοχο. Κι' αὐτὸ γιὰ μένα ἦταν ἓνα σημάδι τῆς μοίρας.

Μπορεῖς νὰ με καταλάβῃς, Ὑβελίζ; Ἰσως ὄχι...

Βέβαια ἐμεῖς δὲν μπορούσαμε νὰ κάνουμε τίποτε. Δὲν μπορούσαμε νὰ σώσουμε τὴ Μάρθα. Οὔτε ἡμάστε ἐμεῖς ἢ αἰτία αὐτῆς τῆς τραγικῆς συμφορᾶς.

Μὰ πρέπει νὰ παραδεχθῇς ὅτι αὕτῃ ἡ σιωπὴ μας, αὕτῃ ἡ ἐνοχὴ συμφωνία μας, νὰ κρατήσουμε μετὰξὺ μας αὐτὸ τὸ τρομερὸ μυστικὸ, ἔκρυβε στὸ θάθος τὴ σκοτεινὴ ἐπιθυμία τοῦ θανάτου τῆς Μάρθας.

Ἐσύ, ἴσως, δὲν τόλμησες νὰ ἐξομολογήθῃς στὸν ἑαυτὸ σου αὕτῃ τὴ μεγάλη ἁμαρτία. Ἐγὼ ὅμως βρῆκα τὴ δύναμι νὰ κάνω αὕτῃ τὴν τραγικὴ ἐξομολόγησι.

Ὅταν μάλιστα γύρισε ὁ εὐθυμὸς Τίλ, προσπάθησα με κάθε τρόπο νὰ τὸν ἐμποδίσω νὰ βρεθῇ μόνος με τὸν Ραιῦνῶ, γιὰ νὰ μὴ μάθῃ τίποτε.

Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἤρθατε στὴ Λωζάννη, ἡ ψυχὴ μου εἶχε δυὸ μεγάλα μαρτύρια: ἓνα φιλί κι' ἓνα μοιραῖο θάνατο. Δίχως νὰ ξέρω ποῖο ἦταν τὸ πρὸ μεγάλο, ἔβλεπα πῶς καὶ τὰ δυὸ με τρομοκρατοῦσαν, πῶς καὶ τὰ δυὸ ἐμοιαζαν μετὰξὺ τους μ' ἓνα παράξενο τρόπο. Ἐκεῖνο τὸ φιλί ἦταν ἡ πρώτη κατὰκτησίς σου, Ὑβελίζ κι' ἐκεῖνη ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασίς ἦταν τὸ τέλος μιᾶς ἀναμονῆς, ποὺ ἔβγαζε ἀπὸ τὴ μέση κάθε ἐμπόδιο.

Βέβαια, θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ παρατηρήσῃ πῶς κι' ἂν ζοῦσε

ή Μάρθα, τίποτε δεν θα μας εμποδίζει να γίνουμε τρυφεροί φίλοι.
Ναί, αυτό ίνε αλήθεια. Και θα γινόμαστε δίχως άλλο, μόλις
βρίσκαμε την ευκαιρία.

Όσοτόσο δεν πρέπει να ξεχάσει κανείς πως ή Μάρθα ήταν αδελ-
φή σου κι' ότι δεν άνηκε σ' εκείνες τις γυναίκες που μπορεί κανείς
να προδώσει, ν' άπατήσει. Δεν θα μπορούσα να σε σφίγω στην αγκυ-
λιά μου, όσο θα ήξερα ότι τα μάτια της Μάρθας παρακολουθού-
σαν κάθε κίνησή μας, γιατί ένα τέτοιο έγκλημα δεν θα μπορούσε
να το κάνει κανείς από τους δύο μας.

Η'

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΜΕ λοιπόν να φύγεις με τον Τίλ. Έμεις θα έρχό-
μαστε ύστερ' από λίγες ημέρες. Θα πηγαίνα τη Μάρθα στην
έξοχή κι' έτσι, όπως της λέγαμε, θα γινόταν τελείως καλά.

Κι' όταν έφυγες, έκανα κάτι που δεν σου το είπα τότε. Τώρα μά-
θε το, για να δής πως έκανα το καθήκον μου ως την τελευταία στιγμή.

Με την πρόφασι ότι έπρεπε να περιμένουμε τον κατάλληλο και-
ρό για το ταξίδι της Μάρθας, ανέβαλα την άναχώρησή μας δυο δλο-
κληρες εβδομάδες. Σ' αυτό το μεταξύ ξαναμίλησα με τον Ραιώνω
και του είπα καθαρά πως μολονότι είχα μεγάλη εμπιστοσύνη στη
διάγνωση του, θα ήθελα να γίνη ένα ιατρικό συμβούλιο για την πε-
ρίπτωση της Μάρθας.

Τηλεγράφησα λοιπόν άμέσως στον Ζεράρ Άσερμπονιέ, που ή-
ταν κι' αυτός ένας διάσημος γυναικολόγος καθώς και σ' έναν επίσης
πασίγνωστο Γερμανό καθηγητή. Τέλος, τηλεγράφησα και στο με-
γαλύτερο γυναικολόγο της Βιέννης.

Οι γιατροί, με τρόπο, για να μη την κάνουν ν' ανησυχήση, εξή-
τασαν τη Μάρθα κι' έπειτα έκαναν το επίσημο επιστημονικό συμβού-
λιό τους.

Όταν τελείωσαν τις συζητήσεις τους ή απάντησής τους ήταν κα-
τηγορηματική.

— Άλλοίμονο, αγαπητέ μου κύριε! Μου είπαν. Συμμεριζόμεθα
άπολύτως τη γνώμη του κ. Ραιώνω!...

Κι' άρχισαν να μου εξηγούν γιατί δεν μπορούσαν να σώσουν τη
Μάρθα. Περιττό είναι να σου πω ότι δεν κατάλαβα τίποτε από τα λό-
για τους.

Και τώρα, αν ήταν κάτι που έπετάχυνε το τέλος της Μάρθας,
αυτό ήταν το ταξίδι της επιστροφής.

Έφθασε στο σπίτι, όπως θα θυμάσαι, με δυνατό πυρετό. Γρήγο-
ρα, εσύ, ή Γκλοριάννα κι' εγώ την ξαπλώσαμε στο κρεβάτι της για
να ήσυχάση.

Άλήθεια, πόσο είχε μεγαλώσει ή μικρούλα Μάντ!...

Μου φαινόταν — τί παράξενο! — πως σου έμοιαζε!

Μά όχι! Αυτό δεν μπορούσε να ήταν αλήθεια! — Η Μάντ ήταν
παιδί της Μάρθας κι' όχι δικό σου.

Και το σπίτι μου; Αυτό λοιπόν ήταν το σπίτι μου; Τί μελαγχολι-
κό, τί πένθιμο που ήταν!...

Έμεις τότε, υπομονετικά, άρχισαμε να ζούμε το Γολγοθά μας,
κοντά σ' εκείνη τη νέα γυναίκα που έσβυne ημέρα με την ημέρα.

Από την πόλι την είχαμε μεταφέρει στην έξοχική βίλλα, που ή-
ταν γεμάτη διαρκώς από γιατρούς, από έλπίδες κι' από τραγικές
άπογοητεύσεις. Ο άνδρας σου με κρύα καρδιά σ' άφησε να περνάς
μερικές ημέρες κοντά μας. Κι' αυτές ή ημέρες, μά την αλήθεια, δεν
ήταν ή καλύτερες για τη Μάρθα.

Όταν έμεινα μόνος κοντά στο προσκέφαλό της, ή Μάρθα ήταν

πιό ήσυχη και τότε μόνο μου μιλούσε για τον έαυτό της και για το
παιδί μας.

Κι' ένα θράδυ, ένα θερμό καλοκαιρινό θράδυ, ή Μάρθα μου μι-
λησε για πρώτη φορά για την άρρώστεια της και για μας. Και μου
μίλησε με τόσο απλότητα, με τόσο ήρεμία που και τώρα ακόμη χλω-
μιάζω, όταν το θυμάμαι.

Η Μάρθα ήταν πειά άγνωριστη. Από την ημέρα που είχαμε γυ-
ρίσει από τη Λωζάννη είχε χάσει άλλα δώδεκα κιλά...

Έκανε πολλή ζέστη εκείνο το θράδυ. Τα παράθυρα ήσαν άνοι-
χτά κι' όλα τα λουλούδια του κήπου μας έστελναν τις μεθυστικές
εωδίες τους. Ήμαστε μόνοι στην κάμαρά της. Κι' ή Μάρθα τότε
μου είπε:

— Βλέπεις, Έντσο;... Σε λίγο θ' άρχισή το φθινόπωρο... Όταν
τα πουλιά κελαϊδούν με τόσο τρέλλα, σημαίνει πως πλησιάζει το
φθινόπωρο... Καταλαβαίνουν, Έντσο, πως πρέπει να φύγουν γρή-
γορα... Είμαι κουρασμένη, Έντσο... Πολύ κουρασμένη... Σε λίγο θ'
άρχισουν να πέφτουν τα κίτρινα φύλλα... Μά κι' εγώ δεν είμαι πειά
παρά ένα άρρώστο κίτρινο φύλλο.

Και φαινόταν πως δεν πονούσε. Η λάμψη των ματιών της ήταν
παράξενη, σαν να έλαμπε μέσα της κάποιο υπέρκοσμο φως.

Σε λίγο, εξακολούθησε:

— Κλείσε τα μάτια σου, Έντσο... Μη με κυττάζης... Σου μιλάει
μιά γυναίκα. Όχι αέτη που είναι τώρα, μά ή γυναίκα σου, που ήταν
άλλοτε. Κλείσε τα μάτια σου και συλλογίσου πως ήμουν, όταν ή-
μουν ωραία. Ξέρω πως σ' αγαπάει ή Υβελίζ. Δεν θέλω να μάθω τι-
ποτε γι' αυτό που αισθάνεσαι για την αδελφή μου. Σωπα, Έντσο...
Δεν θέλω ν' άπαντησης... Δεν θέλω να πης τίποτε... Οι άρρωστοι κα-
ταλαβαίνουν ακόμη και τα πράγματα που δεν λέγονται.

Το θράδυ έμπαινε ζεστό και μυρωμένο από τ' άνοιχτά παράθυ-
ρα. Κι' εγώ δεν μιλούσα, σκύβοντας το μέτωπο επάνω στο κατάσπρό
προσκέφαλό της, ενώ εκείνη με τα λεπτά δάχτυλά της μου χαϊίδευε
τους κροτάφους, σαν να ήθελε ν' αποκοιμήση τις τύψεις μου. Κι' έ-
κείνο το σιωπηλό και τρυφερό χάδι της ήταν για μένα ένα είδος
συγγνώμης.

Ίσως θυμάσαι ακόμη εκείνες τις ημέρες. Μά μπορεί και να τις
ξεχάσες.

Αυτές ή ημέρες περνούσαν άργά-άργά με την άναμονή μιας
συμφοράς που μπορούσε ν' άρχισή από τη μιά στιγμή ως την άλλη.
Η Μάρθα έσβυne ημέρα με την ημέρα, δίχως παράπονο, με μιά μοι-
ραία γαλήνη.

Εγώ κι' εσύ κατεβαίναμε τη σκάλα στις μύτες των ποδιών, για
να δειπνήσουμε μαζί στην τραπεζαρία. Στη σκάλα, μέσα στο σκο-
τάδι, τρέμοντας, ενώναμε τα χείλη μας. Κι' αυτό το φιλή είχε τη
γλύκα της γυναίκας, του έρωτος, της ζωής.

Εκείνες τις ημέρες, Υβελίζ, ήσουν πιο όμορφη από κάθε άλλη
φορά, όπως δεν ήταν ποτέ τόσο όμορφη καμμιά άλλη γυναίκα μπρο-
στά στα μάτια μου.

Μπορούσαμε τότε να θυσιάζουμε στην άμαρτία, να έκμηδενι-
σθούμε μέσα σ' ένα τρελλό και παράφορο έρωτα. Ήμαστε μόνοι και
μπορούσαμε να θρούμε μιά ευκαιρία, μέσα στη βαθειά κι' ένοχη
σιωπή της νύχτας.

Μά υπήρχε ακόμη ένα λεπτό νήμα που κρατούσε στη ζωή τη
Μάρθα με το όωρο πρόσωπο και τα μελαγχολικά μάτια. Κι' όσο
κρατούσε ακόμη αυτό το νήμα, δεν είχαμε το θάρρος να εγκαταλει-
φθούμε στον έρωτα.

Οι γιατροί μας έλεγαν: — Πρέπει να δοκιμάσουμε ακόμη να τη
σώσουμε. Δεν υπάρχουν πολλές έλπίδες, μά δεν μας μένει πειά καμ-

μιά άλλη διέξοδος. Θέλετε να επιχειρήσουμε μια επικίνδυνη έγχείρηση; Αυτή είναι η τελευταία ελπίς...

Ήμαστε τότε σ' ένα δωμάτιο, στο ισόγειο της βίλλας. Έσύ, 'Υβελίς, ο άνδρας σου, τρεις γιατροί, μια αδελφή, η Γκλοριάννα, η καμαριέρα της κι' εγώ.

— Θέλετε να δοκιμάσουμε; Μας έλεγαν.

Κι' έπρεπε εγώ να μιλήσω και να υπογράψω έτσι την θανατική καταδίκη της. Όλοι σας είχατε τα μάτια καρφωμένα επάνω μου. Κι' έπρεπε ν' απαντήσω...

Σε κύτταξα τότε, 'Υβελίς, μ' ένα βλέμμα γεμάτο απόγνωση. Μά έσύ είχες χαμηλώσει τα μάτια σου και κύτταζες τα ένωμένα χέρια σου, αποφεύγοντας έτσι εκείνη τη βουβή κι' απελπισμένη έρώτησή μου.

Κι' εγώ έπρεπε εκείνη τη στιγμή ν' απαντήσω: να τη σκοτώσω.

Ναί, καταλάβαινα πολύ καλά πώς εκείνοι οι τρεις γιατροί ζητούσαν από μένα, τον άνδρα της, το νόμιμο κύριό της, το δικαίωμα να την σκοτώσουν.

Κι' εγώ τότε, τρελλός από έρωτα, συλλογίσθηκα έσένα, 'Υβελίς, συλλογίσθηκα τα χείλη σου και τα φλογερά φιλά σου, συλλογίσθηκα πώς μόνο μια λέξη με χώριζε από αυτό τον Παράδεισο του έρωτός σου και με μια υπεράνθρωπη προσπάθεια κάρφωσα τα μάτια μου μέσα στα μάτια του χειρουργού και του απάντησα:

— "Ας δοκιμάσουμε..."

Ο περίφημος αυτός χειρουργός λέγονταν 'Αλοΐζιο 'Ερκολάνι. 'Η θεωρία του τον είχαν δοξάσει στον έπιστημονικό κόσμο της Ευρώπης. Υποστήριζε ότι μερικά όργανα του σώματός μας ήταν «περιττά» κι' έπρεπε να κοπούν με το νυστέρι.

Επίσης, υποστήριζε ότι η αιτία της άρρώστειας ενός οργάνου απαραίτητου για τη ζωή βρισκόταν σ' ένα άλλο άχρηστο και φαινομενικά υγιές. Ήταν ένας παράξενος γιατρός κι' όπως έλεγαν έκανε θαύματα.

Η κλινική του ήταν επάνω σ' ένα λόφο, ανάμεσα σ' ένα σωρό κομπές και κάτασπρες έπαυλεις.

Την ημέρα που φθάσαμε εκεί πέρα, θά θυμάσαι δίχως άλλο, 'Υβελίς, ότι βρισκόμαστε στο τέλος του φθινοπώρου.

Η Μάρθα είχε χάσει σχεδόν τις αισθήσεις της. Δεν άνοιγε τα μάτια και δεν άπαντούσε. Ο Τίλ, εκείνες τις μέρες, είχε φύγει πάλι για το έξωτερικό. Κοντά στη Μάρθα ήμαστε μόνο εμείς οι δυο, γιατί η Γκλοριάννα έμεινε στη βίλλα για να προσέχη την μικρούλα Μάντ.

Μπαίνοντας στην κλινική του 'Ερκολάνι ξέραμε πώς μπαίνουμε στο βασίλειο ενός τυράννου. Ο 'Ερκολάνι δεν ήθελε ξένους. Είχε έμπιστοσύνη μόνο στους βοηθούς και στους νοσοκόμους του. Δεν μας επέτρεψε να πάρουμε μαζί τη νοσοκόμο μας και χρειάστηκε να υπερνικήσουμε πολλές δυσκολίες για να πετύχουμε να μας δώσει δυο δωμάτια δίπλα στο δωμάτιο της Μάρθας.

Αυτή η κλινική δεν ήταν διόλου μελαγχολική σαν κι' εκείνη του Ραιώνω στη Λωζάννη. Ήταν γεμάτη φως, χαρά και λουλούδια.

Ο 'Ερκολάνι μας είπε πώς η έγχείρησις θά γινόταν ύστερ' από δυο ημέρες.

Την παραμονή λοιπόν η Μάρθα με κάλεσε κοντά της κι' όταν πήγα κοντά στο κρεβάτι της, πέρασε τα χέρια της γύρω στο λαιμό μου κι' απόμεινε έτσι σιωπηλή κι' άκίνητη. Έσύ βρισκόσουν εκείνη την ώρα στο διπλανό δωμάτιο. Κι' άκουγα καθαρά, μέσα σ' εκείνη τη νεκρική σιωπή, το λεπτό θόρυβο που έκανε το χτένι σου στα μαλλιά σου.

Η Μάρθα δεν έκλεισε μάτι όλη τη νύχτα. Μά ούτε κι' εγώ. Μη-

πως όμως μπόρεσες να κοιμηθής κι' έσύ; Είδα ότι έσβυσες το φως στις τέσσερις ή ώρα το πρωί. Στις έπτά, είχες κιόλας σηκωθεί.

Το πρωί εκείνο ήταν θαμπό από την ομίχλη. Κι' εγώ σ' έπιασα από το χέρι και δίχως να ξέρω πού θά πηγαίναμε σου είπα: — "Έλα, ας βγούμε έξω..."

Κι' έσύ μ' άκολούθησες σαν ένα δειλό κι' υπάκουο κορίτσι. Δεν με ρώτησες ούτε πού θά πηγαίναμε. Πέρασαμε τον κήπο σιωπηλοί και βγήκαμε στο δρόμο που ήταν υγρός από την πρωινή πάχνη.

Έτσι προχωρήσαμε ως ένα έξοχικό κέντρο όπου πήραμε ένα ζεστό και άρωματικό καφέ. Κανείς μας δεν μιλούσε. Κι' οι δυο ήμαστε βυθισμένοι σε μια αγωνιώδη σιωπή. Μόνο κάθε τόσο κύτταζα το ρολόι του χεριού μου.

Μια στιγμή, άνησυχη, με ρώτησες:

— Τι ώρα είναι;

Ήταν έπτά και τέταρτο.

Κι' εγώ σου απάντησα:

— "Έχουμε ώρα..."

Τα γόνατά σου άκουμπούσαν στα δικά μου, κάτω από το τραπέζι. Κι' αυτή η έπαφή άναβε το αίμα μου και μ' έκανε πιο νευρικό και πιο άνησυχο.

Ήπιαμε άργά-άργά τον καφέ μας, βυθισμένοι στις σκέψεις μας.

Μια στιγμή με ρώτησες πάλι:

— Κύτταξε, τι ώρα είναι;

Κι' εγώ, σαν να γύριζα από πολύ μακριά, έρριξα μια ματιά στο ρολόι.

— Είναι όχτώ παρά πέντε...

Γρήγορα, σαν να είχαμε άργήσει σηκώθηκαν από το τραπέζι και βγήκαμε πάλι έξω. Είχαμε πάει εκεί πέρα για να πούμε κάτι. Μά κανείς από τους δυο μας δεν τολμούσε να μιλήση.

Και τώρα έπρεπε να γυρίσουμε γρήγορα-γρήγορα στην κλινική...

Σ ΤΙΣ έννηα και τέταρτο ο χειρουργός μπήκε μέσα στο δωμάτιο της Μάρθας. Είχε έρθει με δυο νοσοκόμες. Έπρεπε να έτοιμάσουν τη Μάρθα για τη μαρτυρική έγχείρησι.

Εκείνη ήταν κατάχλωμη, σαν νεκρή. Ο χειρουργός για μια στιγμή έπιασε το σφυγμό της. Η καρδιά της χτυπούσε τόσο αδύνατα, πού ο γιατρός κύτταξε γύρω του με κάποια άνησυχία.

Έπειτα, γύρισε και μας είπε:

— Καλύτερα θά είναι να μείνετε εδώ πέρα. Δεν θ' αρχήσουμε. Άλλωστε η κυρία πρέπει να είναι άπολύτως ήσυχη...

Τα γαλανά μάτια της Μάρθας με κύτταξαν με πόνο, σαν να μου ζητούσε να τη σώσω από τον κίνδυνο που την άπειλούσε.

Ο γιατρός κι' η νοσοκόμες περίμεναν. Από την άνοιχτή πόρτα φαινόταν ο άσπρος διάδρομος και το φορείο, με το οποίο θά την μετέφεραν στο χειρουργείο.

Όταν βγήκαμε στον έξωστη, κάποιος έκλεισε πίσω μας το παράθυρο.

Κι' εγώ τότε σε κύτταξα. Μά κι' έσύ σήκωσες το κεφάλι και με κύτταξες στα μάτια. Κι' από τα βλέφαρά μας τότε, σιωπηλά, κύλησαν βαρειά τα δάκρυα της τύψεως.

Τί έπρεπε να κάνουμε; Να καθήσουμε εκεί πέρα; Να περιμένουμε; Να περιμένουμε ν' άκούσουμε το ούρλιασμα της πληγωμένης σάρκας;

"Οχι, ήταν αδύνατο!

Είχα ακόμη μπροστά στα μάτια μου τις τρεις νοσοκόμες, τον χειρουργό, τον βοηθό του, ακίνητους σαν σκοπούς, γύρω από το κρεβάτι της Μάρθας, ενώ εμείς φιλούσαμε με τρυφερότητα το πρόσωπό της, με τη σκέψη πως σε λίγο θα μαρτυρούσε από τα νυστέρια των γιατρών.

"Ε, λοιπόν, είχαν δίκιο: οι συγγενείς, τα δάκρυά τους, οι λυγμοί τους, ή δειλία τους μάλλον παρά η στοργή τους, είνε πράγματα περιττά όταν έρχεται η ώρα να δοθεί μια σκληρή μάχη με τον θάνατο.

Μια στιγμή με ρώτησε με μισόσβουστη φωνή:

— Νομίζεις πως θα μπορέσουν να την αποκοιμήσουν;

— Γιατί; Λες ότι δεν θα μπορέσουν;

— "Ο Έρκολάνι είπε χθες πως δεν ήταν βέβαιος αν θα μπορούσε ν' ανήξει στο χλωροφόρμιο.

— Κι' όμως έπρόσθεσε πως όπωςδήποτε θα κατάφερνε να την αναισθητήσει τελείως από τη μέση και κάτω...

— Μα θα είνε ξυπνή!

— Ναί. Είνε τρομερό. Θ' ακούη ίσως, λέξι με λέξι, ό,τι θα λένε οι γιατροί.

— Δεν θα υποφέρει όμως...

— Νομίζεις;...

Το πρόσωπό σου χλώμιασε πάλι κι' από τα μάτια σου κύλησαν ξανά δυο χοντρά δάκρυα.

— Θέλεις ένα σιγαρέττο;

— Όχι.

— Κάπνισε, κάπνισε... Θα σου κάνη καλό. Είνε σαν ένα ναρκωτικό...

— Ναί, έχεις δίκιο... Μα δεν μπορώ.

— Τότε έλα μαζί.

— Πού;

— Πάμε να δούμε.

— Τί λές;...

— Ναί, πάμε να δούμε αν την μετέφεραν στο χειρουργείο.

— Δεν φοβάσαι;

— "Ω, ναί, τοέμει ή καρδιά μου... Μα είνε πιο τρομερό να μένου-
με έτσι, εδώ πέρα... Δεν νομίζεις;...

Δίχως να μου απαντήσει, δίχως να με κυτάξει, πέρασες το χέρι σου στο μπράτσο μου. "Ο ήλιος έλουζε όλο το λόφο με το χαρούμενο φως του.

Κάναμε τότε τη βόλτα της κλινικής και μπήκαμε στον πρώτο διάδρομο του ισογείου που βρήκαμε μπροστά μας.

Το δωμάτιο της Μάρθας ήταν άδειο. Την είχαν μεταφέρει στο χειρουργείο. Βγήκαμε στο διάδρομο, προχωρήσαμε αθόρυβα και σταθήκαμε μπροστά στην ανοιχτή πόρτα του χειρουργείου.

Η Μάρθα ήταν εκεί πέρα, ξαπλωμένη επάνω στο χειρουργικό τραπέζι, με τη μάσκα του χλωροφόρμιου στο πρόσωπο.

Εκείνη τη στιγμή μάς πλησίασε μια γρήα αδελφή.

— Ξέρετε, μάς είπε, πως δεν επιτρέπεται να στέκεστε μπροστά στην είσοδο του χειρουργείου;

Την κύτταξα, σαστισμένος και δειλά της απάντησα:

— Σας ζητώ συγγνώμην... Είνε ή γυναίκα μου...

— Τό ξέρω, τό ξέρω... Μα ό κανονισμός είνε κανονισμός...

Και με τα κρύα και άχρωμα μάτια της κύτταξε με περιέργεια έμένα, "Υβελίς, που έμοιαζες με τό λυγρό κορμί σου με μια Βενετσιάνικη δούλίσσα...

Στις έντεκα ή Μάρθα θρискόταν στο κρεβάτι της, έξαντλη-

μένη κι' αναισθητη. Κατά τις πέντε ό πυρετός ανέβηκε. Στις έννιά τό βράδυ άρχισε τό παραλήρημα. Κι' έσβυσε ύστερ' από ένα μικρό ψυχορράγημα.

"Ο γιατρός με τ' άσημένα μαλλιά είχε μείνει κοντά στο κρεβάτι της. "Όταν ήρθε τό τέλος, τη σκέπασε μ' ένα σεντόνι και μάς είπε:

— Είχε άνθεξει τόσο καλά στο χλωροφόρμιο, που όλοι μας είχαμε μια μικρή έλπίδα...

Επειτα, με μια ψυχρή υπόκλιση, βγήκε από τό δωμάτιο της νεκρής Μάρθας.

Αμέσως μπήκαν μέσα δυο άθλητικές νοσοκόμες για να την ντύσουν για τελευταία φορά.

Η νύχτα ήταν κρύα. "Ενοιωθα σ' όλο τό σώμα μου ένα παγερό ρίγος. Μου ήταν αδύνατο να κινηθώ. Στεκόμουν μπροστά στο παράθυρο, από ώρες, ακίνητος, κυτάζοντας τό φεγγάρι ν' άνεβαίνει στον χειμερινό ουρανό. Μου φαινόταν πως ό θάνατος είχε άπλώσει την παγωνιά του όχι μόνο σ' εκείνη, αλλά και σ' έμένα, μέσα στις φλέβες του. Τό μόνο πράγμα που έκανα μηχανικά ήταν ν' ανάβω τό ένα σιγαρέττο ύστερ' από τ' άλλο και να τό καπνίζω ως την άκρη, έτσι που κάθε φορά μου έκαιγαν τά δάχτυλα.

Δεν ένοιωθα τίποτε, κανένα πόνο. Γιατί δεν μπορούσα να κλάψω; Γιατί αυτή ή θανάσιμη παγωνιά που είχε άπλωθι μέσα μου δεν μ' άφηνε να νοιώσω τίποτε, να πονέσω, να κλάψω;

Εμεινα έτσι, ακίνητος, αναισθητος, παγωμένος κι' εγώ δεν ξέρω πόση ώρα.

Μια αδελφή μπήκε αθόρυβα στο δωμάτιο, γονάτισε μπροστά στο κρεβάτι κι' άρχισε να μετράη τις προσευχές της στο ροζάριο. "Επειτα, κάθησε σιωπηλή κοντά στα πόδια της νεκρής και περίμενε να ξημερώση.

Και τότε — σε συλλογίσθηκα, "Υβελίς.

Θά ήσουν κουρασμένη, πάρα πολύ κουρασμένη. Δεν είχες κάνει καμιά κίνηση, δεν είχες ζητήσει ούτε λίγο νερό, δεν είχες καπνίσει ούτε ένα σιγαρέττο. Ακίνητη κι' έσύ, παγωμένη, είχες παρακολουθήσει όλο τό τραγικό εκείνο θέαμα του τέλους μιας ζωής.

Τώρα είχα καταλάβει πως σ' αγαπούσα. Σε πλησίασα, έσκυφα επάνω από τό άρωμα των μαλλιών σου που είχαν μενεξένιες σκιές σκεπάσει μ' αυτά τό πρόσωπό σου, σχεδόν διά της βίας σ' ανάγκασα να σηκωθείς.

Τό πρόσωπό σου ήταν φωτεινό και άσπρο. Σε παρέσυρα έξω, στον έξώστη κι' όταν ό τοίχος μάς έκρυβε από τό νεκρικό θαλάμο, μ' ήθελα να ένώσω για πάντα στην άγκαλιά μου με απόγνωση σαν να καρδιά μας. Κι' έκλαιγες, "Υβελίς, άκουμπώντας τό πρόσωπό σου στον ώμο μου, έκλαιγες με δυνατούς λυγμούς που συνεκλόνιζαν τό κορμί σου. "Εκλαιγες σαν μια καλή αδελφή, γιατί πάντα ήσουν κοντά στο προσκέφαλό της κι' ούτε ξεχάσες ποτέ να της φέρης λίγα λουλούδια και να της πής κάτι που μπορούσε να την κάνει να χαμογελάσει. "Εσύ κι' εγώ την προσέξαμε, τη φυλάξαμε, άγρυπνήσαμε από πάνω της ως την τελευταία στιγμή, δίχως να της κάνουμε κανένα κακό, δίχως να την πληγώσουμε, δίχως ποτέ να την ξεχάσουμε έστω και για μια στιγμή. Δεν φταίμε εμείς αν ή άγρια χαρά της ζωής μάς είχε βάλει μέσα στις αισθήσεις εκείνο τό δηλητήριο του ήθους, κοϋ έρώτος και στο όποιο άντισταθήκαμε γι' αυτήν, μόνο και μόνο γι' αυτήν, για την άρρωστη Μάρθα.

Σου τά έλεγα αϊτά σιγά-σιγά, στο αϊτί, καθώς άκουπούσαμε στον τοίχο του σκοτεινού σπιτιού, που μόνο σε μια άκρη φωτιζόταν

από το φως της σελήνης. Σου τὰ ἔλεγα αὐτὰ χώνοντας τὰ δάχτυλά μου μέσα στὰ μαλλιά σου που ἦσαν ζεστά σάν τὸ θελοῦδο, νοιώθοντας στὰ χεῖλιά μου τὴ γεῦσι πὺ εἶχαν τὰ δάκρυά σου, τὰ δάκρυα μὴς ἀδελφῆς. Σου τὰ ἔλεγα ὅλα αὐτὰ μ' ἓνα εἶδος μέθης, γιὰ νὰ πνίξω τίς τύψεις πὺ ξυπνοῦσαν μαρτυρικά ἀπὸ ἐκεῖνο τὸν πόνο. Σιγά-σιγά τὰ δάκρυά σου ἔπαψαν πεία νὰ κυλοῦν ἀπὸ τὰ μάτια σου. Τὸ πρόσωπό σου εἶχε μιὰ παράξενη γαλήνη, μιὰ τραγικὴ ἀπάθεια καὶ τὸ στόμα σου μὲ τὰ σαρκώδη κόκκινα χεῖλη εἶχε τὸ σχῆμα ἑνὸς μεθυστικοῦ λουλουδιοῦ πὺ ἀνοίγε κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης.

Κι' ἔτσι, ὅπως ἤμαστε κοντὰ ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, ὅπως ἤμαστε ἐνωμένοι στὴν ἀμαρτία, μοῦ φαινόταν πῶς τὸ αἷμα μου ἔτρεχε μέσα στὶς φλέβες σου, περνοῦσε ἀπὸ τὴν καρδιά σου μέσα στὴ δική μου, σάν νὰ εἶχαμε πεία ἓνα σῶμα καὶ μιὰ μόνο ψυχὴ.

Δὲν εἶχες γίνῃ δική μου ὅταν ἡ Μάρθα ἔρρισκετὸν ἀκόμη στὴ ζωή. Ἴσως δὲν θὰ γίνῃς δική μου ποτὲ πεία. Ἐκείνη τὴ στιγμή μοῦ φαινόταν πῶς ἂν σὲ κατακτοῦσα θὰ σὲ σκότωνα.

Κι' οἱ δύο μας ἤμαστε κουρασμένοι ἀπὸ τίς ἀϋπνίες, τίς συγκινήσεις καὶ τοὺς σκληροὺς πόνους. Οἱ κρόταφοί μας ἔκαιγαν ἀπὸ τὸν πυρετό. Κι' ἡ παγερὴ ὑγρασία τῆς νύχτας μᾶς διαπερνοῦσε σάν ἓνα ἐλιζήριο πὺ ἐξάγνιζε τίς φλέβες μας ἀπὸ ἐκείνη τὴ γειτνίασι τοῦ θανάτου.

Ἐκεῖ, μπροστά μας, ἐπάνω στὴ γῆ πὺ τὴ φωτίζει ἡ σελήνη, βασιλευε ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς. Αὐριο, ὁ ἥλιος θὰ σκόρπιζε παντοῦ τ' ὀλόλαμπρο γέλιο του.

Ὅλο τὸ σπίτι κοιμῶταν, λυθισμένο σὲ μιὰ ἀπέραντη σιωπὴ. Καὶ ἡ σελήνη, κάνοντας τὸ γύρο τῆς, θὰ ἐπισκεπτόταν τὸ ἓνα ὕστερ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅλα τὰ δωμάτια τῶν ἀρρώστων τῆς κλινικῆς.

Μὰ τὸ στόμα σου, μ' ἐκεῖνο τὸ σχῆμα πὺ εἶχε, μ' ἐκεῖνο τὸ μεθυστικὸ ἄρωμα, τὸ στόμα σου τὸ ἀμαρτωλὸ καὶ τὸ ὑπέροχο, πὺ δὲν μποροῦσα νὰ τὸ κυττάξω δίχως νὰ νοιώσω ἓνα σκληρὸ πόνο στὸ μυαλό, τὸ φωτεινὸ καὶ ὑγρὸ στόμα σου, καθὼς πλησίαζε ἄθελαι στὸ δικό μου, μὲ ξετρέλλαινε, σάν ἓνα θανάσιμο δηλητήριο πὺ μὲ τραβοῦσε ἀκατανίκητα κοντὰ του.

Κι' ἄξαφνα μ' ἔπιασε ἓνας φρικτός, ἓνας ἀπερίγραπτος φόβος... Δὲν ξέρω πῶς, μὰ τὰ γόνατά μου ἀκούμπησαν ἐπάνω στὰ δικά σου καὶ τὸ σῶμα μου τότε, πὺ ἔκαιγε ἀπὸ τὸν πυρετό, δὲν ἔρριξε τὴ δύναμι, νὰ σὲ ἀποθήσῃ...

Μιὰ κόκκινη τρέλλα μὲ τύφλωσε, ἓνας ἐκκωφαντικὸς βόμβος ἄρχισε νὰ ζαλίζει τὸ μυαλό μου καὶ μιὰ τραγικὴ ἐπιθυμία πλημμύρισε τὴν καρδιά μου: ἤθελα νὰ ἔρῃ ἓνα μαχαίρι γιὰ νὰ σκοτωθῶ.

Δὲν ξέρω τί νὰ ἔκανα... Δὲν θυμᾶμαι ἀκριβῶς τί γίνῃκε τότε. Μὰ ἐκεῖ πέρα, στὸν ἐξώστη, λίγα θήματα πὺ πέρα, ἦταν τ' ἀνοιχτά παράθυρα τῆς κάμεράς σου καὶ τῆς δικῆς μου, δίχως φῶς...

Σάν τρελλός, σὲ παρέρυρα ὡς τὴν πὺ μακρυνὴ: κατάλαβα πῶς ἦταν ἡ δική σου, ἀπὸ τὸ ἄρωμά σου πὺ ἦταν διάχυτο μέσα στὴ σκοτεινὴ τῆς ἀτμόσφαιρα.

Τυφλός, τρελλός, μὲ τὰ χεῖλη στὰ μαλλιά σου, ἔκλεισα τὸ παράθυρο. Νόμισα πῶς θὰ μέναμε στὸ σκοτάδι, μὰ σὲ λίγο τὸ χλωμὸ φῶς τῆς σελήνης ἀπλώθηκε γύρω μας. Κι' ὅπως ἐκεῖνο τὸ πρωτὶ, κάτω ἀπὸ τὴν ἀψιδωτὴ πόρτα, στὸ βάθος τῆς παλιᾶς συνοικίας, ἔτσι καὶ τότε μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ ἡμίφως τοῦ ὄνείρου σὲ τυλίξα μὲ τὰ χέρια μου, σ' ἔσφιξα στὴν ἀγκαλιά μου, μέθυσα μὲ τὰ φιλιὰ σου καὶ μὲ τὸ ἄρωμα τοῦ κορμιοῦ σου πὺ ἔτρεμε κι' ἀνατρίχιαζε ἀπὸ τὸν πόθο.

Κι' ἔτσι, μέσα στὴν τρέλλα μὴς παραισθήσεως, μέσα στὸ φόβο καὶ στὸν πόνο, σ' ἔκανα δική μου, Ὑβελίζ...

ΣΥΓΧΩΡΗΣΤΕ με πὺ θὰ ἐπαναλάβω μιὰ ὁλόκληρη σελίδα αὐτῆς τῆς ἱστορίας, τῆς ὁποίας ἐμεῖς οἱ δύο ἤμαστε οἱ μοναδικοὶ πρωταγωνισταί. Πολὺ φοβοῦμαι πῶς θὰ τὴν ἔχῃς ξεχάσει.

Διαβάζοντας τὴν πιστὴ ἱστορία τοῦ ἔρωτός μας πιστεύεις ἴσως σιγά-σιγά πῶς ἡ ἱστορία αὕτη εἶνε κάποιας ἄλλης.

Ὁχι, Ὑβελίζ, εἶνε ἡ δική σου. Θὰ ἔπρεπε νὰ πῶ πῶς εἶνε ἡ δική μας, ἂν δὲν εἶχα ἀφήσει τὴν ψυχὴ μου νὰ πεθάνῃ μέσα σ' αὕτη τὴν ἀργὴ ἐξομολόγησι, τὴν ψυχὴ μου πὺ εἶνε τόσο διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική σου. Βλέπεις ἴσως τώρα πῶς ἐγὼ μόνο ξέρω τὴν ἀλήθεια καὶ μὲ μιὰ ἀδυσώπητη ἀκρίβεια σοῦ θυμίζω ὅλες τίς λεπτομέρειες πὺ ἀποτελοῦν τὴν ἱστορία τοῦ ἔρωτός μας. Κι' αὐτό, γιὰτὶ εἶμαι βέβαιος πῶς μέσα στὸ πνεῦμα σου παραμένει ἓνα θαμπὸ καὶ συγκεκριμένο ὄραμα αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος, πὺ ὥστόσο τὸν ζήσαμε μαζύ.

Καὶ τώρα ἀκουσε ἐκεῖνο πὺ σοῦ εἶπα καὶ πὺ πρέπει νὰ σοῦ τὸ ἐπαναλάβω μὲ κάποια ἐπιμνηνῇ.

Αὐτὸ τὸ γράμμα δὲν εἶνε ἓνα γράμμα γεμάτο παράπονα, οὔτε ἔχει σκοπὸ νὰ καταλήξῃ σὲ κανένα συμπέρασμα. Εἶνε ἓνα γράμμα πὺ ἐξηγεῖ ἀπλῶς τὰ τοὺς πραγματικὸς λόγους πὺ δὲν σ' ἄγαπῶ πεία.

Νά, ἂν πιστεύεις ἴσως πῶς εἶμαι ἀκόμη τρελλός γιὰ σένα, ἂν πιστεύεις πῶς θὰ ξεσκίσω σκόμην τὴν καρδιά μου μὲ τὴν ἀγκάθια τῆς ζήλειας, ἐπειδὴ ἀγαπᾷς ἓναν ἄλλο, ἐπειδὴ ἔχεις ἓναν ἄλλο τρυφερό φίλο, ἂν πιστεύεις πῶς μεταξὺ μας θὰ ἐξακολουθοῦσε αἰωνίως αὐτὸ τὸ ψέμα στὸ ὁποῖο κατέληξε ὁ ἔρωτός μας, ἀπλῶς τὰ γελάσθηκες, Ὑβελίζ. Διάβασε αὐτὸ τὸ γράμμα καὶ θὰ καταλάβῃς γιὰτὶ.

Εἶνε ὀχτὼ μῆνες τώρα πὺ μοῦ ὠρκίσθηκες πῶς δὲν εἶνε ἀλήθεια, δὲν εἶνε ἀλήθεια... Ναι, εἶμαι σύμφωνος. Ὅλες σχεδὸν ἡ γυναῖκες, πρὶν γίνουν δικές μας, κι' ἀφοῦ γίνουν δικές μας, ἀγωνίζονται νὰ δείξουν, νὰ ὀρκισθοῦν, νὰ μᾶς πείσουν πῶς δὲν εἶνε ἀλήθεια, δὲν εἶνε ἀλήθεια... Κι' ἂν εἶνε καμμιά πὺ ἔχει τὸ θάρρος τῆς ἀπιστίας τῆς, αὕτη ἡ μιὰ εἶνε μιὰ ἐξαίρεσις, παράξενη κατὰ βάθος παράστυας τῆς, ἀφοῦ θέλει ἔτσι νὰ σβύσῃ ὅτι τὸ διεστραμμένο καὶ τὸ ἐλκυστικὸ ὑπάρχει στὴν κωμωδία τοῦ ἔρωτος. Ἐσὺ, Ὑβελίζ, δὲν εἶσαι ἀπὸ αὐτὲς τίς γυναῖκες. Καὶ γι' αὐτὸ εἶσαι τόσο ἐπιθυμητὴ καὶ τόσο ἀξιολάτρευτη.

Αὕτη λοιπὸν εἶνε ἡ σελίδα πὺ ἤθελα νὰ σοῦ ἐπαναλάβω, Ὑβελίζ. Ἄν ἔχῃς καιρὸ ξαναδιαβάσῃ τὴν καὶ συλλογίσου λιγάκι αὐτὰ τὰ λόγια μου.

Γιὰτὶ τώρα πρέπει νὰ πηδήσω μιὰ ὁλόκληρη περίοδο τῆς τρομερῆς μὰ καὶ θείας ἱστορίας μας, γιὰτὶ δὲν ἔχει καμμιά σημασία γιὰ μᾶς.

Αὕτη εἶνε ἡ περίοδος τοῦ μεθυσιοῦ, ἡ ἡμέρες τοῦ τρελλοῦ ἔρωτα. Γιὰ σένα ἴσως εἶνε ἡ σπουδαιότερη, ἡ πὺ ὁμορφὴ τῆς ζωῆς σου. Μὰ γιὰ μένα δὲν εἶνε. Δὲν δίνω τὴ μεγαλύτερη σημασία στὶς πὺ εὐτυχισμένες ὥρες τοῦ ἔρωτός μας.

Κατακτῶ μιὰ γυναῖκα θὰ τὴ ἴσως: τὴν κατακτῶ μιὰ μόνο φορά: τὴν πρώτη.

Ἡ ἀναμονὴ, ἡ τρέλλα, ὁ πυρετὸς τῶν αἰσθήσεων, μπορεῖ νὰ κρατήσουν δέκα ὁλόκληρα χρόνια. Μὰ ὁ πραγματικὸς, ὁ ἀληθινὸς ἔρως εἶνε ἐκεῖνος τῆς μιᾶς φορᾶς: τῆς πρώτης.

Καὶ τώρα, ἀκουσέ με. Ἄν ἀπὸ φίλιν σὲ φίλιν, ἂν ἀπὸ μῆνα σὲ μῆνα, γίναμε ὅτι εἶνε ὅλοι οἱ τρυφεροὶ φίλοι, εἶνε περιττὸ νὰ σοῦ ἐξηγήσω πῶς ποτὲ καὶ πὺ τὰ χεῖλη μας ἐνώθηκαν κι' ἡ καρδιές

μας έμέθυσαν από την τρέλλα της αγάπης. Δεν θά ήταν αλήθεια αν λέγαμε πώς ύστερ' από έ κ ε ι ν ο τ ο θ ρ ά δ υ, ή ένοχη ιστορία μας μοιάζει με την ιστορία όλου του κόσμου. Μά δεν θά ήταν έπίσης αλήθεια αν λέγαμε πώς ύστερ' από έ κ ε ι ν ο τ ο θ ρ ά δ υ έμέναμε οί τρυφεροί φίλοι που ήμασταν πρώτα.

Κι' έτσι από τη στιγμή αυτή δεν έχω πειά να σου εξηγήσω τίποτε. Κι' οί δυο μας καταλάβαμε τον έρωτα με τον ίδιο τρόπο.

Ώστόσο, ήρθε κάτι, για το οποίο δεν φταίς εσύ, 'Υβελίζ. 'Ο μόνος ένοχος — αν φταίη κανείς — είμαι εγώ.

Κάποτε είχες πη πώς έχω ένα παράξενο πνεύμα: το πνεύμα ενός δηλητηριαστού.

Ναί, είχε αλήθεια. Βρήκες ένα πολύ σωστό χαρακτηρισμό. Για μένα ή ουσία κάθε πράγματος, ή πιο άπελπισμένη ήδονή του, βρίσκεται στο ψυχωράγμά του, στο θάνατο.

Είμαι θέβαιος πώ- είπες «ναί», όχι για να παντρευθής τον Τιλ, αλλά για να μπορέσης έτσι, μ' αυτό το γάμο, να μείνης για πάντα κοντά μου. Κι' είμαι θέβαιος όχι γιατί εσύ ή ίδια μου το είπες ένα βράδυ, μία στιγμή που τά χείλη σου έτρεμαν κοντά στα δικά μου, αλλά γιατί το ένοιωσα και μόνος μου, με τη διαίσθησί μου που δεν με γελάει ποτέ.

Ώς εκείνες τις ήμέρες ήσουν ή μόνη γυναίκα που είχε έρθει στον κόσμο για να μεθύση την καρδιά μου. Όπως είχε ένας ζωγράφος, ένας ποιητής, ένας μουσικός, μία γεύσις, ένα χρώμα, ένα βίτσιο, που άρσενε περισσότερο απ' όλα τ' άλλα, έτσι ήσουν το φώς μου, το τραγούδι, ή χαρά κι' ή εύτυχία της ζωής μου.

Μά τώρα δεν σ' αγαπώ πειά. Πέρασες, ναί, πέρασες πειά από τη ζωή μου. Δεν είσαι πειά ή 'Υβελίζ. Αυτό το όνομα που για μένα ήταν άλλοτε το πάλι, δεν είχε τώρα τίποτε. Δεν είχε τίποτε άλλο παρά τ' όνομα μιας γυναίκας, μιας ώμορφης γυναίκας που πέρασε κι' έφυγε κι' είχε τότε σαν να μην υπάρχει πειά.

Θά νομίσης ότι είχε έτσι τώρα γιατί αγαπάς έναν άλλο τρυφερό φίλο.

Όχι, δεν είχε αλήθεια. 'Ο τρυφερός αυτός φίλος σου δεν θά σε κατακτούσε αν δεν σ' έρριχνε εγώ ό ίδιος μέσα στην άγκαλιά του. Εγώ τον άφησα να σε πλησιάση. Και τον άφησα για να άπολαύσω όλο το παιγνίδι της άπιστίας σου, για να δοκιμάσω όλο τον πόνο που θά ξέσκιζε την καρδιά μου.

Είχε μία κοινωνολογία το να λήη κανείς πώς όλες ή γυναίκες καταλήγουν στο ν' άποκτήσουν ένα τρυφερό φίλο. Μ' αυτό δεν είχε αλήθεια. Έχουν τρυφερούς φίλους εκείνες ή γυναίκες που δεν ανήκουν σ' ένα πραγματικό άνδρα, σ' έναν κατακτητή. Θά ήθελα πολύ να δώ ποιός δεν ήταν ικανός να κατακτήση τη γυναίκα εκείνη που ό άνδρας της ξέρει να την κρατήσει κοντά του.

Κανείς. Δεν θα μπορούσε κανείς. 'Η γυναίκα, κατά βάθος, είχε σκλάβο του ποιο δυνατού.

Γι' αυτό, 'Υβελίζ, θά το θυμηθής κι' εσύ ή ίδια, πώς άρχισες να κυττάζης τους άλλους ανθρώπους μόνο όταν ήρθε μία άλλαγή στον έρωτά μας.

Ποιά άλλαγή; Δεν είχε εύκολο να σου το πώ. Ώστόσο, άκουσε με.

Ξέρεις πολύ καλά πώς κάθε ζωντανό πράγμα δεν μπορεί να μείνη σήμερα όπως ήταν χθές. Λέμε συνήθως πώς ό έρωας περνάει και σβύνει. Πιο αλήθεια θά ήταν αν λέγαμε πώς αναζητάει πάντα νέες έστίες για να συνεχίση τη φωτιά του. Είχε ή φωτιά του κάμπο, που για να σβύση, έχει ανάγκη από το φύσημα του ανέμου. Κι' ό άνεμος είχε ή φαντασία. Όταν θά της κόψης τά φτερά, δεν θά μείνη

πια τίποτε, τίποτε, παρά ή κρύα τέφρα ενός όνείρου και μιας ώμορφιάς που έσθυσαν πειά.

Έλα. 'Ας ψάξουμε μαζί. 'Ας δούμε πότε άρχισε ή ιστορία αυτή της της άπιστίας.

Θυμάμαι, πώς, την πρώτη φορά που το κατάλαβα, ήμασταν τότε, εκείνο το βράδυ, στο θέατρο. Άκουμπούσες επάνω στο μισόγυμνο στήθος σου μία μεγάλη εντάλεια από γκρίζο μαρμαριού και με το λεπτό κι' άρμονικό χέρι σου έσιαχνες διαρκώς μία διαμαντένια καρφίτσα που στόλιζε τά μαλλιά σου, επάνω από τον τράχηλο. Μά με την κίνηση αυτή που έκανες φανέρωνες όλη τη γυμνή άμασφάλη σου.

Είχαν περάσει τρία χρόνια από το θάνατο της Μάρθας...

Μπροστά μας στήν άκρη του θεωρείου, ήταν ένας νεαρός υπίλαρχος των Λουχοφώνων της 'Αόστης, ένα ώμορφο παιδί, ξανθό με ήλιοψημένο πρόσωπο. Τον έλεγαν — θυμάσαι; — μαρκήσιο Ντιέγκο Μπελφάντε. Κι' αυτό το όνομα ήταν κάπως πομπώδες και θεατρικό για έναν απλό και μικρούλη αξιωματικό του ίππικού. Ώστόσο, ό νεαρός υπίλαρχος δεν έκανε τίποτε άλλο παρά να κυττάζη εκείνη την κνησί σου με τά παιδικά και δειλά μάτια του.

Κι' εσύ, 'Υβελίζ, αντί να χαμηλώνης το μπράτσο σου, σαν να το έκανες έπίτηδες, έσιαχνες διαρκώς τη διαμαντένια καρφίτσα των μαλλιών σου. Μά δεν ήταν μόνο αυτό. Στην άκρη των χειλιών σου ήταν ένα πονηρό κι' αίνιγματικό χαμόγελο, ένα παράξενο χαμόγελο που ήταν σαν να έδινε κάποια άόριστη και ένοχη ύπόσχεσι στο νεαρό αξιωματικό.

Ήταν ή πρώτη φορά που πέρασε τότε από το μυαλό μου ή ιδέα ότι ήταν δυνατόν να γίνης τρυφερή φίλη ενός άλλου. 'Αν είχα βρή στα χέρια σου ένα έρωτικό γράμμα δεν θά πειραζόμουν περισσότερο.

Θεωρώ περιττό τώρα ν' αναφέρω πώς εκείνος ό μελαγχροινός μαρκήσιος Ντιέγκο Μπελφάντε σ' ενδιέφερε όσο και το μελόδραμα: δηλαδή καθόλου. Ξέρω πολύ καλά το πνεύμα σου και νομίζω πώς δεν μπορείς να έκτιμήσης έναν άνδρα μόνο και μόνο γιατί ό κουρέας του έχει την απάραμιλλη τέχνη να του κάνει μία συμμετρική χωρίστρα. 'Η ψυχή ενός νεαρού υπίλαρχου δεν μπορεί να ίκανοποιηθή το πνεύμα μιας έξυπνης και λιγάκι διεστραμμένης γυναίκας, που μεγάλωσε στη Γαλλία και γνώρισε όλους τους πειρασμούς του Παρισιού.

Όπως κι' αν είχε όμως, όμολογώ πώς πειράχθηκα. Ναί, μπορώ να σου πώ τώρα πώς είχα πληγωθώ κατάκαρδα.

Κι' αυτό πειράζε περισσότερο τά νεύρα μου, γιατί έβλεπα πώς συνέβαινε για πρώτη φορά. 'Επειδή δε ό έρωας δεν άποτελείται από μεγάλα πράγματα, αλλά από κάτι άσημαντες τάχα μικρολεπτομέρειες, πρόσεζε από εκείνη την κίνησή σου πώς ήσουν κι' εσύ μία γυναίκα σαν όλες τις άλλες, που επιθυμούσες ν' άρέσθης, όχι μόνο σ' έμένα, αλλά και σ' όλους τους άλλους άνδρες και πώς κατά βάθος αν ένας μικρούλης υπίλαρχος σ' έκανε να ξεγυμνώσης την άμασφάλη σου, ένας επίλαρχος, μ' όλόχρυσες έπωμίδες θά σ' έφερνε στο σημείο να κάνης καμμία μεγαλύτερη τρέλλα.

Ξέρω ότι θά γελάσες μ' αυτές τις ζήλειες μου. Μά ό έρωας — αυτός που τραγουδάνε οί άληθινοί έρωτευμένοι κι' όχι οί κακοί ποιηταί — άποτελείται από αυτές τις μικρές ζήλειες τις τόσο λίγο κομψές, μά διόλου παράλογες. Ώστόσο, θά θυμάσαι δίχως άλλο πώς δεν σου είπα τίποτε...

Γιατί άράγε; 'Εκείνο το βράδυ δεν ένοιωθα πώς ήμουν ό ίδιος. Είχα κάτι, μία λύπη, μία παραφωνία, μία μεταμέλεια. Δεν ήμουν όπως είμαι στις καλές ήμέρες μου. Δεν ξέρω... 'Από την ήμέρα του θανάτου της Μάρθας δεν είχε νοιώσει ποτέ μία άπόλυτη

ψυχική γαλήνη. Νόμιζα πώς ξπάνω από τον έρωτά μας κρεμώταν πάντα μιὰ κατάρρα, που κάθε ώρα, κάθε στιγμή, δηλητηρίαζε τη ζωή μας.

Κι' έτσι, επειδή δεν μπορούσα να ζηλεύω κανέναν άλλο άνδρα — μιὰ και δεν λογαριαζόταν εκείνος ό άσήμαντος Μπελφάντε — άρχισα να ζηλεύω τον άνδρα σου.

Και πότε; "Υστερ" από τρία χρόνια! Γιατί είχαν περάσει τρία χρόνια από την πρώτη φορά που τον άπατήσαμε. "Ε, λοιπόν, όσο παρ'άξενο κι' άν φαίνεται, είναι ένα αναμφισβήτητο γεγονός. Είχα άρχισεί να ζηλεύω τον Τίλ.

Ναί, "Υβελίζ, άρχισα να ζηλεύω τον άνδρα σου, Βέβαια, αυτό που έκανα ήταν παράλογο, μά έτσι μπορούσα να σε θασανίζω, να σε κάνω να κλαίς κι' αυτό μ' εύχαριστούσε. Αυτό για μένα ήταν ένα είδος εκδίκησης. "Ήξερα πώς δεν μπορούσες να κάνης άλλοιώς, και πώς υποχρεωτικά έπρεπε να ζής μαζί του. "Ωστόσο εγώ σου έκανα σκηνές, για να σε τυραννώ και να σε νοιώθω έτσι περισσότερο δική μου. Μάλιστα, άν θέλεις να σου πω την καθαρή αλήθεια, ύστερ" από λίγο κατ'αλάθια πώς αυτή ή ζήλεια μου ήταν μιὰ πρόφασις. "Όχι, δεν ζήλευα διόλου τον Τίλ. Μπορώ να σου πω ακόμη πώς μου ήταν πολύ συμπαθητικός. Είναι ένας πονηρός έμπορος που δεν τον ενδιαφέρει τίποτε άλλο παρ'ά μόνο πώς να πλουτίσει. "Η πονηρίες του είναι όλο το πρανματικό θέλητρο του χαρακτήρος του.

"Ο Τίλ είναι ένας παράξενος άνθρωπος. "Από νέος, από ελεύθερος που ήταν έλάτρευε τις τραγουδίστριες. Δεν ξέρω δε άν και μετά το γάμο του δεν διατήρησε αυτές τις παληές κι' άγαπητές συνήθειές του.

Μά είναι θέβαιο επίσης ότι στις σχετικές συζητήσεις που κάνει ό Τίλ ή γυναίκα του αντιπροσωπεύει την άνώτερη ώμορφιά, τη μοναδική σύντροφο, την κατ' έξοχήν πραγματική γυναίκα.

"Η γυναίκα του — όταν μιλάει γι' αυτήν — είναι τ' πνεύμα, ή χάρις, ή τέρψις, τ' υπόδειγμα της άγνότητας, ή προσωποποίησης της φρονιμάδας. Κανείς άλλος σύζυγος δεν μιλάει με τόσο ένθουσιασμό και με τόσο έμπιστοσύνη για τη γυναίκα του.

Κι' έχει πάντα τ' ύφος, όταν μιλάει για σένα, σαν να με προκαλή. Μου φαίνεται πώς κάποτε θα με πιάσει από τ' μπράτσο και θα μου πη: «"Αν είχες εσύ την "Υβελίζ, άγαπητέ μου "Έντσο, θα κατ'αλάθαινες την άληθινή εύτυχία! Μά μην έχεις έλπίδα πώς μπορείς ποτέ ν' άπαντήσης έναν τέτοιο Παράδεισο!...

Σου όρκίζομαι λοιπόν ότι με πιάνουν κάτι νεύρα, που κι' εγώ δεν ξέρω τί μπορώ να τ'ω καμμιά φορά. Κι' άπλούστατα θα ήθελα να τ'ω καθορά: «Φίλε μου Τίλ, μπορεί νάχης δίκιο, μά δεν σε ζηλεύω, γιατί ή "Υβελίζ δεν είναι ό τύπος μου!...

Το πιο περίεργο δε άπ' όλα είναι αυτό: ότι λέγοντάς του ένα τέτοιο ψέμμα, θα τ'ω έλεγα κατ'άθος την αλήθεια.

Ναί, "Υβελίζ, μπορεί να ζήσω όλη τη ζωή μου κοντά σου κι' ωστόσο πρέπει να όμολογήσω πώς δεν είσαι ό τύπος μου. Μ' έκανες να νοιώσω τ'ω τρελλό μεθύσι τ'ω έρωτος, μ' έκανες να ζήσω εύτυχισμένα χρόνια, θα με κάνης ίσως να νοιώσω όλες τις πικρίες και τ'ους πόνους τ'ω έρωτος, να δοκιμάσω όλα τ'α μαρτύρια της ζήλειας κι' όμως, κυττάζοντας μέσα στην ψυχή μου, ρωτώντας τις αισθήσεις μου, βρίσκω ότι δεν είσαι ό τύπος μου.

"Η Μάρθα ήταν ή μόνη γυναίκα που μου ταίριαζε. Κι' ή Μάρθα παραμένει ακόμη ή μόνη γυναίκα που αγάπησα σ' αλήθεια. Κατ'άθος, άν τ'ω σκεφθής καλά, θα δής πώς μου έγινες τόσο άπαραίτητη μόνο και μόνο, γιατί ή Μάρθα άρρώσθησε κι' έχασε τη δροσιά και την ώμορφιά της. Σ' αυτήν εύρισκα εκείνη τη γαλήνη τ'ω πνεύ-

ματος και εκείνη τη μουσική τ'ων αισθήσεων που είναι ίσως ή μόνη ίσορροπία τ'ω έρωτος. "Εσύ, δεν ήσουν τίποτε άλλο παρ'ά μιὰ παρ'είσακτος.

Κατ'άθος δεν έκανα τίποτε άλλο παρ'ά να μεταφέρω σε σένα, στ' όδροσερό κι' ώμορφο σώμα σου, τον έρωτα που είχα για τη Μάρθα.

Με καταλαβαίνεις; Αυτή είναι ή μόνη αλήθεια που βρίσκεται στ'άθος τ'ω έρωτός μας.

Και τώρα συνεχίζω... Σ' αυτή τη σοβαρή, στην κρίσιμο περίοδο τ'ων σχέσεών μας δεν κάναμε εύτυχώς καμμιά τρέλλα. Κι' έτσι ακολουθήσε μιὰ έποχή σχετικής γαλήνης και ήσυχίας.

"Ο εύθυμος Τίλ είχε πεισθή πειά πώς ήμουν ένα πρόσωπο, άπαραίτητο στην οικογενειακή σας εύτυχία. Κι' εγώ πάλι, είχα πάψει τις άνόητες ζήλειες μου για τις σχέσεις σου με τον Τίλ.

"Ήξερα πώς δεν άγαπούσες τον Τίλ. Κι' αυτό δίχως άλλο ήταν αλήθεια. Στείρα όπως όλες ή γυναίκες τ'ω έρωτος δεν είχες δώσει ούτε σ' αυτόν, ούτε σε μένα κανένα παιδί. "Ο Τίλ άλλωστε ήταν εύθυμος άνθρωπος. Και πλούσιος επί πλέον. "Αν τον έγκατέλειπες δεν ύπήρχε και τόσοσ φόβος να τον δής να πέφτει σε καμμιά από εκείνες τις θλιβερές νευρασθένειες τ'ων αισθηματικών τ'ω τόσο τις έχουν εξυμνήσει οι ρωμαντικοί ποιηταί της περασμένης μόδας.

Κι' εγώ, όπως σου τ'ω είχα πη τόσες φορές, ένοιωθα κάθε ήμέρα και περισσότερο την άηδία που μου προξενούσε τ'ω ψέμα. Ναί, "Υβελίζ! Δεν μπορώ πειά να λέω ψέματα, να τ'ω ξεγελώ, να τ'ω προδίδω. Μά ένοιωθα επίσης και την έπιθυμία, που την θεωρούσα σαν ένα είδος υπέρηφανη; εκδίκησης, να τ'ω πιάσω από τ'ω μπράτσο μιὰ ήμέρα και να τ'ω π'ω:

— "Αγαπητέ μου Τίλ, πές μου ένα πράγμα... Μά θέλω να μου άπαντήσεις ειλικρίνεια σαν να ήμουν ό έξομολογητής σου. Ξέρω πολύ καλά ότι ή ειλικρίνεια είναι μιὰ άρετή που την άπεχθάνονται οι έμποροι...

"Ο Τίλ από αυτά τ'α πρώτα λόγια μου θα κατ'αλάθαινε άμέσως πώς έπρόκειτο για κάποιο πράγμα που δεν ένδιέφερε τ'ω έμπορίό του και τ'α κέρδη του. Μα, πονηρός όπως είναι, θα με κύτταζε μ' εκείνο τ'ω καχύποπτο ύφος, με τη σκέψη πώς είχα σκοπό να κάνω καμμιά έπιθεσι στ'ό πορτοφόλι του ή να τ'ω ζητήσω καμμιά άλλη χάρι. Και θα τοιμαζόταν να δοκιμάσει την άπερίγραπτη εύχαρίστησι να μου την άρνηθ'η. "Εγώ όμως, δίχως να προσέχω σ' αυτές τις ματιές, θα έξακολουθούσα άτάραχος.

— "Αγαπητέ μου Τίλ, πές μου ένα πράγμα... και συλλογίσου καλά πριν μου άπαντήσης. Είσαι ακόμη έρωτευμένος με τη γυναίκα σου;

"Ο Τίλ, θα τ'ω έχανε για μιὰ στιγμή και δεν θα ήξερε τί απόκρισι να μου δώση. Κάνοντας εκείνο τ'ω συνθισμένο μορφασμό με τ'α χείλη του και χώνοντας τ'α δάχτυλά του στις άκρες τ'ω γιλέκου του, θα σήκωνε τ'ω ώμους του, άποφεύγοντας έτσι να μου φανερώση τη σκέψη του.

Κατ'άθος δεν τ'ω ήξερε ούτε αυτός. Θα ήθελε μάλιστα να ζητήση τη γνώμη μου γι' αυτό τ'ω ζήτημα. "Ερωτευμένος με τη γυναίκα του; Και ναι και όχι. "Υστερ" από ώρισμένα χρόνια, όλοι οι άνδρες είναι ακόμη έρωτευμένοι με μιὰ ώμορφη σύζυγο και συγχρόνως δεν είναι πειά.

Είναι γελοίο να κάνης μιὰ τέτοια έρώτησι σ' έναν κύριο, ό όποιος για δυστυχία του έχει να συλλογισθ'η πολλά άλλα πράγματα π'ό σπουδαία. Με δυό λόγια, ό Τίλ κατ'ά πάσαν πιθανότητα, δεν θα μπορούσε να μου δώση καμμιά άπάντησι και θα με ρωτούσε:

— Για ποιο λόγο θέλεις να μάθης αν είμαι ακόμη έρωτευμένος με τη γυναίκα μου;

— Θέλεις να σου το πω; "Ε, λοιπόν, άκουσε. Η περιέργειά σου μου φαίνεται δικαιολογημένη. Και θα την ικανοποιήσω. Μάθε λοιπόν ότι εγώ ξέρω πολύ καλύτερα από εσένα τα αίσθηματά σου και ότι μπορώ να σου πω ότι αγαπάς τη γυναίκα σου σαν ένα ωραίο έπιπλο του σαλονιού σου ή σαν ένα σπάνιο πίνακα ζωγραφικής, μπροστά στον οποίο απομένουν μ' ανοιχτό στόμα από τόν θαυμασμό οι καλεμένοι σου. Έσύ δὲν είσαι διόλου έρωτευμένος μαζί της, γιατί άνθρωποι σαν κι' εσένα δὲν μπορούν ν' αφιερώσουν τὸν πολύτιμο καιρό τους στην ωμορφιά μιᾶς γυναίκας—στό χρησιμώτατο για μένα και τελείται ἀχρηστο για σένα πράγμα που λέγεται έρωας. Μὰ εγώ είμαι τρελλὰ έρωτευμένος μαζί της κι' εκείνη πάλι εἶνε τρελλὰ έρωτευμένη μαζί μου και για να μὴ σε προδώσουμε, πήραμε τὴν απόφαση να σου ζητήσουμε να δεχθῆς τὸ διαζύγιο.

Φαντάζομαι τώρα τα μάτια τοῦ Τίλ, ὅταν θα τελείωνα αὐτὰ τὰ λόγια. Θὰ εἶχαν γουρλώσει ἀπὸ τὴν κατάπληξι. Κατόπιν θὰ ἔπαιρνε τὴν ἀνάσα του, γιατί μὰ τὴν ἀλήθεια θὰ τὴν εἶχε χάσει και θὰ προσπαθοῦσε να βρῇ τις χειρότερες ἐρσιές για να μὲ περιλούση με μιὰ ἐπερίγραμμα ἀγανακτικῆς:

— "Α, ἔτσι; Θὰ φώναζε. Αὐτὰ ἤθελες να μὸυ πῆς. Δὲν ἦσουν εὐχαριστημένος πὸν ζούσες δέκα ὀλόκληρα χρόνια στὴν καμπουρα μου, δηλαδή θέλω να πῶ με τοὺς κόπους τῆς δουλειᾶς μου, ἀφοῦ με ὑποχρεῖς να σου δίνω ἕνα μεγάλο ποσοστὸ για ἕνα μικρὸ κεφάλαιο πὸν ἄφηρες στὴν ἐπιχείρησι, δὲν ἦσουν εὐχαριστημένος πὸν ἔτρωγες στὸ τραπέζι μου σαν να ἦταν δικό σου, πὸν ἐκμεταλλεύονταν τὴν φιλία μου σαν ἕνα παρᾶσιτο. Μόνον ἐσύ, ἕνας Δὸν Ζουάν τῆς κακῆς ὥρας μ' ἕνα οπτεναικρο πρόσωπο πὸν εἶνε για να τὸ πετάξῃ κανεὶς στὰ σκουπίδια, τολμᾶς να προσβάλλῃς τὴν τιμὴ μιᾶς συζύγου και να ἔχῃς τὸ θάρρος να λὲς πὸς ἡ "Υβελίς εἶνε έρωτευμένη με τὰ μούτρα σου. Φεύγα ἀπὸ τὸ σπίτι μου, τιποτένιε και μὴν τολμᾶς πειὰ να παρυσιασθῆς μπροστὰ στὰ μάτια μου. Αὐριο θὰ σου στείλω τὸ λογαριασμὸ τῶν λεπτῶν πὸν μὸυ χρωστᾶς και σὲ εἶδοποιῶ πὸς αν δὲν με πληρώσῃς θὰ σε κλείσω στὴ φυλακή, για να θάλλῃς γνῶσι.

Μὰ ἐγώ, πὸν θα ἤμουν ἔτοιμος να δεχθῶ μιὰ τέτοια θύελλα, θα τοῦ ἀπαντοῦσα με ἀπάθεια.

— "Ὅταν θα πάψῃς πειὰ να με ζαλίζῃς με τις φλυαρίες σου, ἐλπίζω πὸς θα θελήσῃς να μιλήσουμε σοβαρά. Εγώ δὲν σου λέω πὸς πρέπει να χωρίσῃς. Κάθε ἄλλο. Σὲ ρώτησα μόνο αν είσαι έρωτευμένος ἀκόμη με τὴν "Υβελίς κι' αὐτὸ γιατί είμαι βέβαιος πὸς δὲν είσαι.

— Μὰ ποὶς σου τὸ εἶπε;

— Εγώ σου τὸ λέω, ἀγαπητὲ Τίλ κι' είμαι ἐπίσης βέβαιος πὸς οὔτε κι' ἡ "Υβελίς νοιώθει τὸ παραμικρὸν τρυφερὸ αἶσθημα για σένα. Είμαι βέβαιος — τί λέω; — τὸ ξέρω πολὺ καλά πὸς σε θεωρεῖ για ξένο, για ἕνα φίλο με τὸν ὁποῖο ζῇ μαζί, δίχως να νοιώθῃ για σένα τὴν τρέλλα εκείνη πὸν λέγεται έρωτας.

Ὁ Τίλ θὰ μὲ κύτταζε λοξὰ με μιὰ ἐχθρική ἐκφρασι στὸ πρόσωπο κι' ὕστερα θὰ ἐπρόσθετε:

— Γιατί τὰ λὲς οὕτα και ποὶς σου ἔδωσε τὸ δικαίωμα να κάνῃς τέτοιες κρίσεις για τὸ γάμο μας; Βλέπω τώρα πολὺ καλά πὸς ἐπωφελήθηκες τῆς φιλίας μου και τῆς καλῆς μου πίστεως για να με κάνῃς να με μισήσῃ ἡ γυναίκα μου, ἡ ὁποία ἀνάμεσά στ' ἄλλα τῆς ἐλαττώματα ἔχει τὴ λοξὰ πὸς εἶνε μιὰ γυναίκα ἀνωτέρας πνευματικῆς μορφώσεως. Εσύ, ἐπειδὴ ἔτυχε να διαβάσῃς κανένα βιβλίο κι'

ἔμαθες λίγη μουσική κι' ἔτσι κατάφερες να παρασύρῃς στὰ δίχτυα σου καμμιὰ ἐλαφρόμυαλη γυναίκα, ἡ ὁποία ὅπως ὅλες ἡ ἄλλες, θαυμάζει τοὺς ἀνθρώπους τοῦ εἶδους σου, τοὺς ἀπατεῶνες πὸν δὲν κάνουν τίποτε στὴ ζωὴ τους. Κι' ἔτσι, λέω, ἐπωφελήθηκες τῆς εὐκαιρίας για να κάνῃς τὴν "Υβελίς να πιστέψῃ πὸς εγώ, μπροστὰ σου, δὲν είμαι ἕνας ἄρκετα ἐκλεπτυσμένος ἀνθρωπος. Αὐτὸ ξέρεις πὸς λέγεσαι: Αὐτὸ λέγεται παλιανθρωπιά!

— Θὰ σου πῶ τότε, πὸς αν δὲν ἤμουν ἐγώ στὸ σπίτι σου, ἡ γυναίκα σου θὰ ἔπιανε ἕνα τρυφερὸ φίλο.

— Και ποὶν παρακαλῶ;

— Δὲν ἔχει σημασία ποὶον και δὲν είμαι ἐγώ ἐκεῖνος πὸν θα σου δώσῃ μιὰ ἀνάντησι. Αν νομίζῃς πὸς ἔχει κανεὶς μιὰ γυναίκα ὅπως ἔχει ἕνα σκυλὶ ἡ μιὰ συλλογὴ ἀπὸ ταμπακιέρες, αν νομίζῃς πὸς ὅταν φεύγῃς τὸ πρωὶ στὶς ὀχτῶ ἀπὸ τὸ σπίτι και γυρίζεις τὸ θράδυ στὶς ἐννῆα για να ξαναφύγῃς πάλι με τὴν πρόφασιν κάποιας σπουδαίας δουλειᾶς, ἐνῶ πηγαίνεις στὰ καφέ-σαντάν, αν νομίζῃς πὸς μπορείς να είσαι ἄξιος τῆς ἀγάπῃς μιᾶς γυναίκας σαν τὴν "Υβελίς, είσαι πολὺ γελασμένος, γιατί μπορείς να είσαι ἕνας σπουδαῖος ἐπιχειρηματίας, μὰ δὲν ξέρεις διόλου τί εἶνε μιὰ ψυχὴ γυναικεία. Πρέπει να σου πῶ πὸς ἡ "Υβελίς, ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου τῆς αν εἶχε κανένα εὐχάριστο σὺντροφο τῆς ζωῆς τῆς αὐτῆς είμαι ἐγώ. Ἐπίσης ἔχω να παρατηρήσω πὸς αν κανεὶς διασκεδάσε λιγάκι τὴν πληξὶ τῆς "Υβελίς, αὐτὸς είμαι ἐγώ. Τέλος, μάθε πὸς αν κανεὶς ἀντέδρασε στὶς πολιορκίες τῶσων και τῶσων θαυμαστῶν τῆς γυναίκας σου, πὸν τὴν εἶχες παρατηρεῖ στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς πάλι είμαι ἐγώ.

— "Α, ἔτσι, ἔ;

— Μὰ βέβαια! Κι' αὐτὸ τὸ ἔκανα γιατί ἐλάτρευα, γιατί λατρεύω τὴν "Υβελίς. Ὅχι γιατί μ, ἐνδιέφερε να προστατεύσω τὸ μέτωπό σου και τὴν συζυγική ἔστιά σου, ἀλλὰ γιατί, ὅπως σου εἶπα ἤμουν τρελλὰ έρωτευμένος με τὴ γυναίκα σου. Τώρα αν ἔφαγα μερικὲς φορὲς στὸ σπίτι σου, ὅπως εἶχες τὴν εὐγένεια να μὸυ τὸ ὑπενθυμίσῃς, ἔχω να σου πῶ πὸς αὐτὰ τὰ γεύματα τὰ ἔχω πληρώσει και με τὸ πάρα πάνω.

— Τὰ πληρώσες; Τολμᾶς τώρα να μὸυ λὲς πὸς μὸυ ἔδωσες και χρήματα;

— Ναι, τολμῶ να σου τὸ πῶ. Μὰ σε παρακαλῶ ν' ἀφήσουμε αὐτὸ τὸ ζήτημα. Μποροῦμε να ξαναμιλήσουμε γι' αὐτὸ αν ἐπιμένῃς. Ἐκεῖνο πὸν ἐνδιαφέρει τώρα εἶνε αὐτὸ πὸν θέλω να σου πῶ: ὅτι δηλαδή ἀναγνωρίζω ὅτι ἔκανα μεγάλο λάθος πὸν ἔβαλα στὴ μπουτονιέρα σου αὐτὸ τὸ ὑπέροχο τριαντάφυλλο πὸν λέγεται "Υβελίς, γιατί ἐσύ θα προτιμοῦσες τὴν καμέλια μιᾶς ταιγγάνας. Θέλω να σου πῶ πὸς ἀπὸ τὸν καιρὸ πὸν ἀρρώσθησε ἡ Μάρθα, ἀρχισα ν' ἀγαπῶ τὴν "Υβελίς κι' ἡ "Υβελίς πάλι ν' ἀγαπᾶ ἑμένα. Θέλω να σου πῶ πὸς για να μὴν ἀπατήσω τὴν φτωχὴ Μάρθα και να μὴ προδώσω κι' εσένα, ὑποφέραμε κι' οἱ δυὸ ἀπερίγραπτα μαρτύρια.

Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀλήθεια, γιατί τὸ ψέμα με ταπεινώνει, μ' ἐξετελεῖζει στὰ μάτια μου. Γι' αὐτὸ εἶχα τὴν εὐλακρίνεια να σε ρωτήσω με θάρρος αν θέλῃς να χωρίσῃς.

— Ὅχι!

— Κι' αὐτὴ εἶνε ἡ σταθερὴ και ἀμετάκλητη ἀπόφασί σου;

— Σοὺ εἶπα ὅχι και σου ἐαναλέω ὅχι. Κι' αν με ρωτήσῃς ἀκόμη μιὰ φορὰ θὰ σ' ἀρπᾶξω ἀπὸ τοὺς ὤμους και θὰ σε γκρεμίσω κάτω ἀπὸ τις σκάλες.

— Θαυμάσια. Μάθε λοιπὸν τότε ἀκόμη και μιὰ τελευταία λεπτομέρεια, πὸν εἶχα τὴν λεπτότητα να σου τὴν κρύψω. Εἶνε τρία χρόνια πὸν είμαι ὁ τρυφερὸς φίλος τῆς "Υβελίς.

ΙΑ'

ΑΥΤΑ περίπου τὰ λόγια θὰ ἔλεγα στὸν Τίλ. Καὶ θὰ τοῦ τὰ ἔλεγα, γιατί πιστεύω πὼς ὁ γάμος χωρὶς ἔρωτα δὲν ἔχει κανένα λόγο ὑπάρξεως.

Ἐπειτα, εἶχα κι' ἓνα κορίτσι. Ἡ Μάντ μεγάλωνε καὶ τὸ σπῆτι μου ἦταν τόσο μελαγχολικό ὥστε γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσω θὰ ἔπρεπε νὰ ψάξω νὰ τῆς ἔρω μιὰ καινούργια μητέρα.

Τέλος θὰ προτιμούσα νὰ πῶ καθαρά καὶ ἑξοστερα τὴν ἀλήθεια στὸν Τίλ, παρὰ νὰ παίζω αὐτὴ τὴν θλιβερὴ κωμωδία τῆς ψευτιάς. Δὲν θὰ μπορούσα νὰ τὸν ξεγελάω διαρκῶς καὶ νὰ τρώω στὸ τραπέζι του τὸ ψωμί του ποὺ παίρνει στὸ στόμα μου μιὰ πικρὴ γεῦσι, σὰν τὴν προδοσίᾱ.

Ἦμουν πάρα πολὺ βέβαιος πὼς ὁ Τίλ, ἅμα θὰ ξεθύμαινε, θὰ δεχόταν· στὸ τέλος τὸ διαζύγιο. Ὁ Τίλ δὲν εἶνε ἓνας ἄνθρωπος ποὺ ἀγαπάει τίς τραγικότητες. Ἐπίσης, ὅπως ἔξερει, δὲν εἶνε διόλου αἰσθηματικός. Σὰν πρακτικὸς ἄνθρωπος ποὺ εἶνε δὲν θὰ δεχόταν νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ζῇ μὲ μιὰ γυναῖκα ποὺ θὰ τοῦ ἔλεγε πὼς δὲν τὸν ἀγαπάει, πὼς ἀγαπάει ἓναν ἄλλο καὶ πὼς αὐτὸς ὁ ἄλλος ἦταν τρυφερός φίλος τῆς ἐπὶ τρία ὀλόκληρα χρόνια.

Ἀλλωστε, ἀκόμη κι' ἂν σοῦ ἔδινε τὴν ἐλευθερίᾱ σου, εἰμαι βέβαιος πὼς δὲν θὰ ὑπέφερε καθόλου. Ἴσως θὰ τοῦ κάναμε ἔτσι μιὰ ἐκδούλευσι. Ὁ Τίλ δὲν σ' ἀγαπάει μὲ τὸν βαθὺ ἐκείνο ἔρωτα, τὸν σχεδὸν ἄρρωστο, ποὺ ἔχει τίς ρίζες του στὴν ψυχὴ ἐνὸς πλάσματος. Ὁ Τίλ μπορεῖ νὰ παρηγορηθῇ γρήγορα μὲ τοὺς εὐκολοὺς ἔρωτες μιᾶς τραγουδίστριας καὶ μὲ μιὰ μπουτίλλια παγωμένης σαμπάνιας.

Μέσα σ' ἓνα μῆνα τέτοιας ζωῆς θὰ σὲ ξεχνούσε γιὰ πάντα, Ὑβελίζ, μὲ τὰ πορφυρὰ χεῖλη καὶ τὰ μεθυστικὰ φιλιὰ.

Κι' ἔτσι, θὰ γινόσουν στὸ καινούργιο σπῆτι σου, ἡ ἀπροσδόκητη μητέρα τῆς μικρούλας Μάντ. Καὶ γιὰ μένα, ποὺ δὲν ὑποφέρω πειὰ οὔτε τίς τραγουδίστριες, οὔτε τίς τσιγγάνες, θὰ γινόσουν ὁ τεχνητὸς Παράδεισός μου, ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς μου.

Ἡ τύχη αὐτὴ ποὺ μάταια μᾶς εἶχε χωρίσει, θὰ μᾶς ἔνωσε ἐπ' αὐτὸν τάφο τῆς ἀδελφῆς μου ποὺ δὲν θέλαμε νὰ τὴν ἀπατήσουμε ὅσο ἦταν στὴ ζωὴ. Τώρα, γιὰ νὰ ζητήσουμε καλύτερα τὴ συγγνώμῃ τῆς, γιὰ νὰ ξεχάσουμε καλύτερα τὰ κρυφὰ δάκρυά τῆς, ὅλη ἡ ἀγάπῃ μᾶς θὰ συγκεντρωνόταν στὴν περιποίησιν αὐτοῦ τοῦ λουλουδιοῦ ποὺ ἄφησε πίσω τῆς καὶ τοῦ λέγεται Μάντ.

Μὲ τὸν «αἰρὸ — καὶ γιατί ὄχι; — ἀκόμη κι' ὁ Τίλ θὰ ξεχνούσε τὸ κακὸ ποῦ τοῦ κάναμε. Ὅταν θὰ γερνούσαμε ὅλοι μᾶς κι' ἡ Μάντ πειὰ θὰ ἦταν ἓνα κορίτσι τῆς παντρειάς, ὁ Τίλ θὰ ἐρχόταν στὸ σπῆτι μᾶς κι' ἐσύ, Ὑβελίζ, ποὺ θὰ εἶχαν ἀρχίσει ν' ἀσπρίζουν τὰ μαλλιά σου, καθὼς θὰ τοῦ ἔδινες ἓνα φλυτζάνι καφὲ, δὲν δά διατάξεις μὲ τ' ἄλλο χέρι νὰ χαϊδέψῃς τ' ἀσημένια του μαλλιά μὲ μιὰ εἰλικρινὴ φιλιὰ καὶ συμπάθεια, σὰν νὰ ἠθελες νὰ τοῦ πῆς, δίχως νὰ τοῦ ζητήσης συγγνώμην:

— Βλέπεις πὼς ἦμαστε ἀκόμη μαζύ, καὶ μὲνε Τίλ.

Εἶχα συλλογισθῇ πολλές φορές αὐτὰ τὰ πράγματα πρὶν μιλήσω γι' αὐτὰ μαζύ σου. Κι' ὅταν μοῦ φάνηκε πὼς δὲν ὑπῆρχε πειὰ καμμιά ἄλλη διέξοδος, μιὰ ἡμέρα — (καὶ θυμάμαι πολὺ καλὰ πὼς ἦταν ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἡ ἐπέτειος τοῦ θανάτου τῆς Μάρθας) — σοῦ ἐξέθεσα τί ἐσκόπευα νὰ κάνω καὶ σὲ ρώτησα ἂν ἦσουν σύμφωνη. Ἦμουν βέβαιος πὼς θὰ χαϊρόσουν πάρα πολὺ, πὼς θὰ μ' ἀγκάλιαζες μὲ τρυφερότητα καὶ θὰ μὲ φιλοῦσες σὰν νὰ ἦσουν κιόλας πραγματικὴ γυναῖκα μου. Ἀντιθετῶς σάστισα καὶ πειράχθηκα συγχρόνως ὅταν εἶδα ὅτι ἀντὶ νὰ χαρῆς φοβήθηκες καὶ χλώμιασες.

Εἶδα πὼς γούρλωσες τὰ μάτια σου ἀπὸ τὴν κατάπληξι σὰν νὰ σὲ τρόμαζε τὸ μέλλον.

Ἐπειτα μοῦ ἀπάντησες: «Ναί... Εἶμαι σύμφωνη...» Μὰ μὲ κρύα χεῖλη καὶ μ' ἓναν τρόπο σὰν νὰ μοῦ ἔλεγες τὸ ἀντίθετο. Πρόσεξα ὅτι τὰ χέρια σου ἔτρεμαν κι' ὅτι ζητοῦσες νὰ ῥῆς κάτι γιὰ νὰ στηριχθῆς.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή ποὺ εἶδα τὸ δισταγμό σου, κατάλαβα πὼς τ' ὄνειρό μου ἔσβυνε γιὰ πάντα...

Μὰ προσποιήθηκα πὼς δὲν κατάλαβα τίποτε, γιὰ νὰ ἐξετάσω καλύτερα ἐκείνη τὴν ἐκπληκτικὴ ἀρνησί σου.

Τὸ ἴδιο βράδυ σὲ ξαναεἶδα στὸ σπῆτι σου, μὰ τὰ μάτια σου δὲν εἶχαν πειὰ τὴν ἴδια ἔκφρασι. Μοῦ φάνηκε πὼς εἶδα μέσα σ' αὐτὰ ἓνα αἶσθημα ἐχθρότητας, μιὰ μεγάλη ἀνησυχία, μιὰ σκιά ποὺ ἴσως νὰ μὴν ὑπῆρχε.

Κι' ἔπειτα, ὅταν ξαναῆρθες γιὰ νὰ μὲ δῆς, ὕστερ' ἀπὸ ἐκείνο τὸ βράδυ, ἄρχισα νὰ σὲ παρατηρῶ ὅπως ὁ ἀνακριτὴς παρατηρεῖ τὴ φυσιογνωμία ἐνὸς ἐνοχοῦ. Μοῦ ἦταν ἀρετὸ ποὺ εἶδα τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο μῆλκες στὸ δωματίο καὶ νὰ προσέξω τὸ πονηρὸ φιλί σου ποὺ ἐπίτηδες ἔκανες νὰ κρατήσῃ περισσότερο, γιὰ νὰ μοῦ δείξης τάχα πὼς ἐξακολουθοῦσες νὰ μ' ἀγαπᾶς.

Ἐγὼ τότε σ' ἔβαλα νὰ καθήσῃς ἀπέναντί μου, γιὰ νὰ μπορῶ νὰ βλέπω βθεσιὰ μέσα στὰ μάτια σου κι' ἀφοῦ ἀκούμνησα τὰ χέρια μου ἐπάνω στὰ δικά σου, σοῦ εἶπα:

— Ἀκου, Ὑβελίζ, τί πρέπει νὰ κάνουμε...

Μιλοῦσα ἀργὰ, ἐκθέτοντας ὅλο τὸ σχέδιό μου. Σοῦ ἐξηγοῦσα τί ἔπρεπε νὰ κάνω ἐγὼ καὶ τί ἔπρεπε πάλι νὰ κάνῃς ἐσύ, τί ἔπρεπε νὰ πῆς στὸν Τίλ, γιὰ ν' ἀποφύγῃς τὸ θυμὸ του καὶ νὰ ὑπερνικήσῃς ὅλες τίς ἀντιρρήσεις του.

Ἐσὺ ἀκούγεις, λιγάκι ὠχρή, κλείνοντας κάθε τόσο τὰ μάτια καὶ τέλος μ' ἓνα μικρὸ τρόπο ποὺ σ' ἔκανε πιὸ λατρευτὴ καὶ πιὸ ὠραία.

Κι' ἐγὼ, καταλήγοντας σοῦ ὑπέδειξα τὴν τελευταία διέξοδο σ' αὐτὴ τὴ δύσκολη θέσι ποὺ ἐρισκόμαστε κι' οἱ δύο.

— Τώρα, Ὑβελίζ, δὲν πρέπει νὰ συλλογιζώμαστε τίποτε ἄλλο. Θάρθω αὐριο τὸ βράδυ στὸ σπῆτι καὶ τότε οἱ δύο μᾶς θὰ μιλήσουμε ὅπως σοῦ εἶπα στὸν Τίλ. Εἶσαι σύμφωνη;... Λοιπὸν αὐριο τὸ βράδυ. Αὐτὰ τὰ λόγια μου ὅμως τὰ δέχτηκες σὰν ἓνα χτύπημα κατάστηθα. Δὲν φανταζόσουν ποτε πὼς ἠθελα νὰ πραγματοποιήσω τόσο γρήγορα τὸ σχέδιό μου.

Μοῦ εἶχες πῆ μὲ μιὰ φωνὴ ὅτι δὲν ἦσουν πειὰ ἡ ἴδια καὶ μοῦ δήλωσες:

— Ἀλλὰ σ' αὐτὸ τὸν κόσμῳ, δίχως καθόλου νὰ ἐνδιαφερθῇ κανεὶς γιὰ τὸν Τίλ θὰ μπορούσε νὰ ἔχῃ κρατήσῃ τοῦλάχιστον τὰ προσχήματα... Θὰ μπορούσε νὰ κλειδῶνῃ τὴν πόρτα τῶν γειτονικῶν μᾶς διαμερισμάτων. Θὰ μπορούσε νὰ μὴ σὰς βάζῃ στὸν πειρασμὸ τοῦ θρόισμα τῶν φορεμάτων μου, οὔτε τ' ἄρωμα τῆς νυκτερινῆς μου τουαλέτας, οὔτε τὸ τρίξιμο τοῦ κρεβατιοῦ μου. Θὰ μπορούσε ὅλ' αὐτὰ κανεὶς νὰ τ' ἀποφύγῃ δίχως νὰ λογαριάσῃ τὸν δυστυχισμένο Τίλ. Ἦταν πάντα καλὸς, πολὺ καλὸς μαζύ μου αὐτὸς ὁ ἐξάρετος κ. Τίλ, ὁ ἀνδρας μου. Ὡστόσο ποτε δὲν μὲ κατάλαβε. Ποτε δὲν συγκινήθηκε ἀπὸ τὰ μυστικὰ τῆς γυναικειᾶς τουαλέτας μου. Καὶ τὸ θρόισμα τῶν φορεμάτων μου τὴν ὥρα ποὺ γδυνόμουν τοῦ ἔδινε πάντα τὴν ἐντύπωσιν τριξίματος τῆς... ἐφημερίδος του. Παρέμενε ἀπαθὴς καὶ συχνὰ μὲ κύταζε μὲ τὸ σοβαρὸ κι' αὐστηρὸ βλέμμα του σὰν νὰ μοῦ ἔλεγε:

— Ναί, τὸ παραδέχομαι, εἶσαι ὡμορφῇ! Μὰ εἶσαι ἡ γυναῖκα μου! Γι' αὐτὸ ξέρω ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς σου

κι' όλη την μουσική κλίμακα των στεναγμών σου... Έν τούτοις, ή άπογοήτευσί!...

Ό Τιλ δέν μ' είχε καταλάβει κι' είχε πάντα παρεξηγήσει τά αίσθημάτα μου και τίς σκέψεις μου.

Εγώ σέ κυτούσα Υβελίς την ώρα που μιλούσες μ' αυτή την μελαγχολική και γοητευτική φωνή σου που μου ήλάντρηζε την καρδιά και σκεφτόμουν, και έκανα αυτή την εγωϊστική σκέψη άγαπημένη μου, ότι ποτέ δέν ήσουν τόσο ελκρινής μαζί μου όσο έκείνη τη στιγμή. Έν τούτοις δέν κατάφερνα καθόλου νά είμαι εύχαριστημένος. Ζήλευα τρελλά αυτόν τον φοβερό άντρα σου που κατώρθωνε, νά βλέπη τó πλαστικό σου σώμα, ν' άναπνέη τ' άρωμα των μαλλιών σου, νά βλέπη νά σβύνουν και νά λυγώνωνται τά μάτια σου από τίς τρυφερότητές του και ν' άκούη νά του ψιθυρίζης τ' όνομά του με μία φωνή τόσο έρωτική, τόσο χαδιάρικη που νά τον κάνης νά δοκιμάξη μία ούράνια εύτυχία. Άγαπημένη μου Υβελίς είσαι ένα σατανικό πλάσμα. Μιά ένσάρκωσι του διωγμένου από τόν Παράδεισο άγγέλου, μία γυναίκα σής όποιος την άκρη των άλικων χειλέων τρέμει ή επιθυμία της άμαρτίας. Γι' αυτό έκείνη τη στιγμή πνίγηκα από τη ζήλεια μου. Όλη ή άγωνία της άγάπης μου βασάνιζε την ψυχή μου. Ήταν αδύνατο πειά νά ύποφέρω αυτό τó φοβερό μαρτύριο. Ήταν αδύνατο νά σκεφθώ ότι ήσουν ή γυναίκα ένός άλλου. Ήθελα νά σ' έχω δική μου, Υβελίς. Ήθελα νά δοκιμάσω μαζί σου όλη την εύτυχία που ήταν δυνατό νά χαρή ένα πλάσμα τού Θεού σ' αυτό τόν κόσμο. Ήθελα νά σέ κάνω νά τρέμης, όπως ό Τιλ, μέσα στην άγκαλιά μου, νά νοιώθω την μυρωμένη σου άναπνοή στο πρόσωπό μου, ν' άκούω πάνω στο στήθος μου τούς κτύπους της καρδιάς σου και νά φιλώ με πάθος αότá τά τόσο προκλητικά κι' ύγρá χείλη σου. Ήθελα νά σ' έχω έντελώς δική μου. Νά μη θεβηλώνη τó ύμορφιά σου ούτε κι' αυτό τó ψυχρό βλέμμα τού καυμένου τού Τιλ. Ήθελα, Θεέ μου, ήθελα τόσα πράγματα νά κάνω με σένα που ή επιθυμία τού φλογερού μου έρωτος μου έπνιγε κάθε άλλη σκέψη, μου στέγνωνε τó λαιμό και μ' έκανε ν' ανατριχιάζω. Κατά βάθος παραδεχόμουν ότι είχες δική μου, Υβελίς. Τά λόγια σου αότá, που μου τά είχες πη με μία ειλικρίνεια που ξεπερνούσε και τά όρια της άναιδείας ήσαν τόσο καθαρά, ώστε νόμισα ότι μάντεψα τίς σκέψεις σου. Κατάλαβα ότι είχες άπογοητευθί από τόν Τιλ. Είχες βαρεθί τó χασμουρητό του, την έφημερίδα του κι' έπληττες που τόν έδλεπες νά φοράη κάθε θράδυ με προσοχή τίς παντούφλες του και τó νυχτικό του. Ήταν για σένα πειά ένας άντρας δίχως σημασία. Ένας άντρας που είχε μία άνόητη κι' έντελώς άδικαιολόγητη ζήλεια για σένα. Σ' ήθελε δική του, έντελώς δική του, δίχως νά σ' έχη καταλάβει, δίχως νά σ' άγαπή με τόν έρωτα που σου χρειαζόταν, δίχως νά έχη κατακτήσει την καρδιά σου. Σέ ζήλευε, γιατί είχε δοκιμάσει την γλύκα των φιλιών σου, γιατί σέ θεωρούσε κτήμα του και δέν ήθελε νά σέ χάση. Κι' έσύ πάλι έννοιώθαι μία κρυφή εύχαρίστησι νά βασανίζης αυτόν τόν δυνατό και πρακτικό άντρα που δέν τόν άγαπούσες. Σ' άρεσε ν' άνάβης και νά σβύνης την φλόγα τού πάθους του έτσι σαν μερικούς έγκληματίες που βάζουν φωτιά στα δάση κι' ύστερα άπολαμβάνουν την ύμορφία της πυρκαϊάς. Γι' αυτό, Υβελίς, έπεθύμησα νά σέ βγάλω από αυτό τó περιβάλλον. Σκεφτόμουν ότι έπρεπε πειά νά σ' έμποδίσω νά κάνης αότές τίς τρέλλες σου. Έπρεπε νά διακόψω αυτό τó τόσο κακό παιγνίδι σου, τó όποιο παρακολουθούσα έγώ άπ' τó περιθώριο της ζωής σου. Ήθελα νά σέ κάνω νά μη παίξης με τίς έλπίδες μου και τά όνειρά μου. Ήθελα νά σ' άναγκάσω νά σκεφθής ότι ή επιθυμίες σου έπρεπε νά γίνουν και δικές μου επιθυμίες κι' ότι ήταν αδύνατο νά γίνη διαφορετικά. Και σου είπα:

— Τότε άς κάνουμε κάτι άλλο, Υβελίς, πιό σωστό και πιό εύκολο. Άς άπομακρυνθούμε από τó σπίτι σου. Πιάμε μακριά από τó τó περιβάλλον, τó όποιο μάς δηλητηριάζει τη ζωή. Θέλω νά ήμαστέ μόνοι, έντελώς μόνοι, για νά σου μιλήσω χωρίς κανείς ν' άκούη ό,τι θά σου πώ. Έσύ όμως με κύτταξες κατάπληκτη από αυτή την τολμηρή πρότασί μου και με την φοβερή άφέλεια, την τόσο προσποιητή και την τόσο διαβολική που σέ διέκρινε μ' άπάντησες:

— Νά φύγω; Νά έγκαταλείψω τó σπίτι μου σαν μία άσυλλόγιστη καμαριέρα; Και για ποιό λόγο, παρακαλώ νά φτιάξω αυτό τó φοβερό σκάνδαλο;

Όμολογώ ότι αυτή ή σκέψη σου ήταν τόσο λογική που δέν μπορούσα τίποτε νά σ' άπαντήσω. Έσείς ή γυναίκες πράγματι άμα θέλετε γίνεστε τόσο λογικές και παίρνετε τόσο άθώο ύφος που άφοπλίζετε και τούς πιό τολμηρούς άνδρες. Όστόσο Υβελίς καταλάβαινα ότι μ' άγαπούσες. Μ' άγαπούσες μ' όλη τη δύναμι της καρδιάς σου κι' ήμουν θέσμιος ότι ή μορφή μου τάραζε τά έρωτικά σου όνειρα. Έννοούσες νά πέσης στα χέρια τού κατακτητú που όπως ένα φρούριο. Μ' όλες τίς τιμές. Δέν τó εύρισκες λογικό νά παρασυρθής από τά έρωτικά λόγια μου, νά έγκαταλείψης για χάρι μου τόν Τιλ και νά γίνης γυναίκα μου. Τó σκάνδαλο τó όποιο θά ξεσπούσε στόν κύκλο μας σέ φόβιζε. Ήξερες νά πειθαρχής τόν έρωτά σου. Κι' αυτό μ' έκανε νά φοβηθώ και νά τρομάξω Υβελίς. Γιατί, μά την άλήθεια ό έρωτας δέν παραδέχεται τίποτε και δέν φοβάται κανένα. Ό έρωτευμένος άκολουθεί πάντα τη φωνή της καρδιάς του. Γι' αυτό φοβήθηκα Υβελίς. Μέσα στην καρδιά μου ριζώθηκε ξαφνικά ή άμφιβολία. Νόμισα ότι δέν μ' άγαπούσες όσο φανταζόμουν. Υπέθετα ότι είχες προδώσει τόν έρωτά μας. Και σου άπάντησα με φωνή που έτρεμε από τó θυμό και την άγωνία:

— Τί σ' ενδιαφέρει τó σκάνδαλο; Ό Τιλ ποτέ δέν θά θελήση νά κάνη φασαρίες, γιατί έχει συνδεθί ύπερβολικά με τίς επιχειρήσεις μου. Είναι πρακτικός άνθρωπος και δέν έχει καμιά διάθεσι νά διακινδυνεύη τίς έμπορικές του ύποθέσεις για τόν έρωτα κι' ούτε για... δέκα Υβελίς. Είναι από έκείνους τούς ανθρώπους που δέν θεωρούν τη γυναίκα ως σύντροφο και παρηγορητρια της ζωής των. Γι' αυτούς ή σύζυγός τους είναι ένα πλάσμα που τούς φέρνει στόν κόσμο τά παιδιά τους. Μιά καλοφτιαγμένη μηχανή. Όσο για την καρδιά; Κανείς δέν σκέφτεται την καρδιά. Είναι ένα ζήτημα που δέν τόν ενδιαφέρει άφου άλλωστε από αυτό δέν έχει νά κερδίση τίποτε. Ό Τιλ είναι ένας ύποδειγματικός έμπορος. Έχει γεννηθί γι' αυτό τó επάγγελμα. Έχει γεννηθί επιχειρηματίας. Έγώ τόν ξέρω καλά Υβελίς. Αυτός ό άνθρωπος σέ μία μεγάλη στενοχώρια του έβγαλε τó ρολόι του και μου δηλώσε:

— Περιμένε λίγα λεπτά νά κλάψω για νά συνέλθω. Έπειτα συζητήσε για τίς ύποθέσεις μας.

Και πραγματοποίησε αυτή την δήλωσί του. Μετά από πέντε λεπτά της ώρας είχε άνακτήσει την άπόλυτη ήρεμία του και συζητούσε μαζί μου σαν νά μη τού είχε συμβή τίποτε. Αυτός λοιπόν ό άνθρωπος, Υβελίς είναι αδύνατο νά σέ καταλάβη. Είναι αδύνατο νά εκτιμήση την ύμορφία σου και νά συγκινήθι από τίς σκέψεις σου και τά όνειρά σου. Δέν σέ καταλαβαίνει, Υβελίς. Όσο για τόν κόσμο δέν νομίζω ότι θά έπρεπε νά σ' ενδιαφέρει. Αυτός θά σχολιάση λιγάκι τó γεγονός κι' ύστερα θά μάς ξεχάση μικρή μου Υβελίς. Θά μάς άφήση ν' άπολαύσουμε ήσυχoi την εύτυχία μας. Γι' αυτό και πάλι σέ ρώτησα: Θέλεις ή δέν θέλεις νά γίνης σύζυγός μου;

Έσύ όμως φαινόσουν ότι παρ' όλη τη συγκίνησί σου κυριαρχούσες στο λογικό σου και δέν είχες παρασυρθί καθόλου από τίς αίσθη-

ματικές και τρελλές σκέψεις μου. Φαινόσουν ότι δεν σου είχαν κάνει έντυπωση τα ζωηρά λόγια μου, παρά ήθελες να εξετάσης με προσοχή αυτή την περίπτωση. Έπαιζες με τον έρωτα σαν να ήταν αξία του χρηματιστηρίου. Έν τούτοις καταλάβαινα ότι αυτά τα λόγια μου σου είχαν ταραξει την καρδιά σου. Σ' είχαν αναστατώσει κι' αγωνιζόσουν να συγκρατηθείς. Και γι' αυτό μου δήλωσες με μία φωνή που έτρεμε κι' ενώ το πρόσωπό σου είχε κερώσει:

— Ω, ναι, θά ήθελα πολύ να γίνω γυναίκα σου; Μά γιατί θέλεις να μ' απομακρύνεις από αυτό τον κόσμο; Γιατί θέλεις να με χωρίσεις από τον Τίλ; Οι φίλοι μας κι' οι γνωστοί μας δεν θα βλέπουν με καλό μάτι αυτή την ένωση μας.

— Έστω, σοφ' φώναξα, 'Υβελίζ, ας μη μιλάμε πια γι' αυτό το πράγμα. Άς μιλήσουμε για τα δέντρα, για τον ήλιο, για τον ουρανό. Πες ότι ήταν μία ιδιοτροπία της στιγμής. Μία παραξενιά. Κάτι που δεν έχει σημασία. Σου όρκίζομαι 'Υβελίζ ότι ποτέ άλλοτε δεν θά σου κάνω αυτή την πρόταση και ποτέ δεν θά ταραξω την συζυγική σου «ευτυχία». Όχι, 'Υβελίζ, γύρισε κοντά στον Τίλ. Ναι, ναι, βέβαια θά σε ξαναϊδώ. Θά σε συναντήσω απόψε στο θέατρο.

Και έκρυφα στα χέρια μου το πρόσωπό μου για να μη δής τα δάκρυα της απελπισίας που πλημμύριζαν τα μάτια μου. Ναι 'Υβελίζ, εκείνη τη στιγμή ένοιωθα ότι ήμουν ένας χαμένος άνθρωπος. Όλα γύρω μου είχαν σκοτεινιάσει κι' η θλίψη του έρωτός σου μου πλήγωνε την καρδιά. Θά προτιμούσα κείνη τη στιγμή να μην είχα γεννηθώ. Νά μη σε συναντούσα στο δρόμο της ζωής μου. Ήσουν για μένα τ' άστρο που ώδηγούσε τα βήματά μου. Και ξαφνικά αυτό τ' άστρο έσβυσε από τη σκέψη μου και χάθηκε. Κι' εγώ άρχισα να παρπατώ μέσα στ' σκοτάδι σαν ένας τυφλός που δεν έχει ακόμη συνήθισει την φοβερή του δυστυχία.

Έσ' ώστόσο σ' αυτό το ξέσπασμα του πόνου μου παρέμενες σιωπηλή κι' είχες τ' ύψος μιάς φτωχής και δυστυχισμένης γυναίκας που είχε χάσει κάθε χαρά της ζωής της. Καταλάβαινες ότι ήθελα να σου στερήσω τον έρωτά μου, αυτό το τόσο διασκεδαστικό παιχνιδάκι σου. Κι' η σκέψη σου, η μοναδική σου σκέψη ταξίδευε στον Τίλ, ο οποίος είχε κάνει να ριγής με τα χάδια του και τα φιλά του και για τον οποίο έκλεινες όλη την τρυφερότητα της καρδιάς σου. Και για πρώτη φορά καταλάβαινα ότι δεν ήθελες να εγκαταλείψεις τον Τίλ. Για σένα ο άνθρωπος αυτός όσο ψυχρός, όσο αδιάφορος κι' αν ήταν δεν είχε πάψει να είναι σύζυγός σου. Κι' είχες γι' αυτό το λόγο προσκολληθώ σ' αυτόν μ' όλη την δύναμη της σκέψώς σου και των αισθήσεών σου. Έν τούτοις δεν τον αγαπούσες, 'Υβελίζ. Ήταν αδύνατο να τον αγαπήσεις.

Το λάθος του έρωτός μας δεν ήταν δικό σου, δεν ήταν ούτε δικό μου. Μέσα στην καρδιά μας είχε σιγά-σιγά μεγαλώσει η επιθυμία της αμαρτίας κι' είχε μπλεχθώ μ' ένα παράδοξο αίσθημα κάτι που τραβούσε και τους δυο μας σε μία τραγική περιπέτεια, μία περιπέτεια θανάτου. Ζούσαμε κι' οι δυο με μία φοβερή αγωνία, με μία διαρκή ανησυχία στην καρδιά, με ένα πικρό χαμόγελο στα χείλη. Μέσα στο βάθος της ψυχής μου άκουγα μία φωνή να μου ψιθυρίζει ότι όλα αυτά δεν ήταν σωστά, ότι δεν θά είχαν ένα καλό τέλος. Μά ήταν αδύνατο να λησμονήσω την γλύκα του φίλιού σου. Ήταν αδύνατο να ξεχάσω τ' ίχνη του «κραγιόν» που είχε αφήσει το στόμα σου πάνω στα κλεισμένα από την πίκρα χείλη μου. Κι' εγώ, ένας σοβαρός και λογικός άνθρωπος, δεν σου τ'ό κρύβω, ότι έχω φυλάξει το μαντήλι με το οποίο σκούπισα το «κραγιόν» των χειλιών σου. Τά ίχνη του «ρούζ» πάνω στο λευκό φόντο του μαντηλιού μου μοιάζουν σαν δυο σταγόνες αίματος, από αυτό το έγκλημα του έρωτός μας.

Εκείνη τη νύχτα κάτι το πολύ άνατριχιαστικό, κάτι το φοβερό ένοχο κρέμονταν πάνω από το κεφάλι μας. Η ατμόσφαιρα ήταν δηλητηριασμένη από τ' άρωμα του έρωτός μας, ένα άρωμα σαν των λουλουδιών που η εωδία τους μέσα σ' ένα κλειστό δωμάτιο τη νύχτα σκορπίζει τον θάνατο. Το αμάρτημά σου, το αμάρτημά μας μου δηλητηρίαζε το αίμα και μ' έρριχνε σ' εκείνη την παράδοξη γοητεία των φειδιών από την όποια είνε αδύνατο να ξεφύγουν τ' αθώα τους. Εκείνη τη νύχτα όταν σε φιλούσα, όταν ένοιωθα τη ζέση του πλαστικού σώματός σου που είχε άφεθ' ανυπεράσπιστο μέσα στα δυνατό χέρια μου, είχα επιθυμήσει να πεθάνω, 'Υβελίζ. Είχα επιθυμήσει καθώς ανάπνεα τ' άρωμα των μεταξένιων μαλλιών σου κι' αισθανόμουν το γυμνό στήθος σου ν' άνεβοκατεβαίνει από την ταραγμένη σου αναπνοή, είχα επιθυμήσει 'Υβελίζ να μου ρουφήξω μ' ένα φίλι σου την ψυχή μου. Εκείνη τη νύχτα ήσουν πιο γοητευτική και πιο όμορφη απ' ό,τι σ' είχα φαντασθώ τις μαρτυρικές νύχτες του ανέλpidου έρωτά μου, τότε που γύριζα στενάζοντας στο κρεβάτι μου κι' ίκέτευα τον ύπνο να ρθ' να μου αναπαύση τ' αλέφαρα Κρατούσα τ' άχτυλά μου μπλεγμένα μέσα στα δικά σου, είχα κολήσει τα χείλη μου στα χείλη σου, είχα άκουμπήσει την πληγωμένη μου καρδιά πάνω στην καρδιά σου, είχα άγγίζει το μάγουλό μου στο φλογισμένο μάγουλό σου κι' είχα πλησιάσει στο σώμα σου για να ρουφήξω όλη την ευτυχία που μου προξενούσε η παρουσία σου και να καταλάβω ότι είνε αλήθεια... ότι είνε αλήθεια... ότι σε κρατούσα μέσα στην άγκαλιά μου, ότι είχες γίνει δική μου κι' ότι ποτέ, ποτέ πια κανείς δεν θά μπορούσε να σε πάρη από κοντά μου. Αισθανόμουν ακόμη όλη τη μουσική των σφυγμών σου κι' ένοιωθα τ' αίμα σου να κυκλοφορ' πυρωμένο στις φλέβες σου κάτω από την ολαόσπρινη επιδερμίδα του γυμνού σώματός του. Κι' έτσι σ' αυτή τη στάσι, σαν ένα σύμπλεγμα των Θεών του Όλύμπου είχαμε μείνει ώρες κι' ώρες κυττάζοντας τ' αψηνά ροζ τριαντάφυλλα της όρφης! Εκείνη τη νύχτα κάτω από τ' άμυδρο φώς των αδιόρατων φώτων, που ήταν κρυμμένο με σοφή τέχνη στις γωνιές του δωματίου, είχαμε άπολαύσει τον έρωτά μας. Εκείνη τη νύχτα έκοψες μ' άπεριγραπτη χάρι και τρυφερότητα όλα τ' αμυρώμενα λουλούδια από τον κήπο του έρωτά μας.

— Σ' αγαπώ 'Υβελίζ όμορφιά της ζωής μου, σου ψιθυρίζα κάθε τόσο, ενώ χάιδευα τα μαλλιά σου και φιλούσα με πάθος την άκρη των γοητευτικών ματιών σου.

Κι' έσ' 'Υβελίζ χαμογελούσες. Χαμογελούσες μ' άπεραντη ευτυχία όπως τ' αιδιά χαμογελούν παρυσυμένα μέσα στους παραδεισίους κόσμους των παιδικών ονείρων τους. Κι' ύστερα κυριεύθηκες απ' όλη την φλόγα του τρομακτικού πάθους σου. Ω, 'Υβελίζ! Ήθελα να κάνω ένα τραγούδι που να έχη όλους τούς μουσικούς τόνους αυτών των χαριτωμένων ξεφωνητών σου, που να κλείνη όλα τ' αμυρώμενα λόγια του ψιθυρίζε αουαίσθητα και να περιέχη όλα τ' άκρυα κι' όλη την ένοχη μετάνοιά σου. Θέλω να κάνω ένα τραγούδι, 'Υβελίζ για σένα. Γι' αυτή την έρωτική νύχτα μας. Θέλω να μιλήσω για την πλαστικότητα του σώματός σου, για την μουσική της αναπνοής σου, για τόν περιεργό θόρυβο των μαργαριταρένιων σου δοντιών, για τ' αμικρά και τρυφερά δάκτυλα των γυμνών ποδιών σου, για τη λεπτή μέση σου, για τ' αμικρά γοητευτικά μαλλιά σου, για τις κινήσεις που έκαναν τ' άκρια σου, καθώς τεντώνονταν με ξεφωνητά στο κενό κι' έπεφταν σαν πληγωμένα περιστέρια στην άσπιλη λευκότητα των σκεπασμάτων.

Θέλω να κάνω ένα τραγούδι 'Υβελίζ που να μιλά για την γοητευτική όμορφιά των άστρων τ' αμικρά χάνονται στο στερέωμα, για

τις χρυσές ακτίνες του φεγγαριού που γλυστρούσαν από το άνοιχτό παράθυρο και χαίδευαν τα μαλλιά σου, για την φλογερότητα των φιλίων σου και για την ανέκφραστη γοητεία των ματιών σου που το βλέμμα τους χάνονταν μέσα στο δικό μου και στα όποια άναβε κι' έσβυνε η έπιθυμία του έρωτος.

Θέλω να κάνω ένα τραγουδί τόσο ωμορφο που κανένα στόμα ακόμη δεν τ' έχει πη και που θα μπορούσε κανείς να τ' ξεχωρίσει ανάμεσα σε χίλια άλλα και να πη:

— Αυτό είναι το τραγουδί της 'Υβελίζ. "Ερχεται από την χώρα που άνθουν τα πιο μυρωμένα και τα πιο ωμορφα τριαντάφυλλα, έχει την ωμορφιά μιας έναστρης νύχτας, έχει όλη την γοητεία της πεντάμορφης 'Υβελίζ.

Θέλω να κάνω ένα τραγουδί που ό καθείς όταν τ' ακούη να λέη:

— Αυτό είναι το στόμα της 'Υβελίζ κι' έτσι ήσαν τα πλαστικά χέρια της, κι' έτσι ήσαν οι μαύροι κύκλοι των ματιών της που χάνονταν μέσα στη φλόγα του πάθους της κι' έτσι τραγουδούσαν τα θραχιόλια της την ώρα που τέντωνε τα χέρια της με υστερική νευρικήτητα στο κενό. Θέλω να κάνω ένα τραγουδί που να έχη όλη την ευτυχία του κόσμου, κι' όλη τη μουσική κι' όλη την παράδοξη αγριότητα της μουσικής των μαργαριταρένιων δοντιών των γενναίων την ώρα που δέχονται τα χάδια του τρυφερού φίλου των. Κι' αυτό θα είναι το δικό σου τραγουδί 'Υβελίζ. Το τραγουδί που θα μπορούσε να τ' ξεχωρίσει ανάμεσα από χίλια όλος ό κόσμος αν είχε τύχη να σ' είχε αντίκρυσει κι' αν είχε δοκιμάσει τη γλύκα των φιλίων σου, αν είχε τα χάδια σου.

"Ας σηκωθούμε και ας μιλήσουμε 'Υβελίζ. Γιατί ολομόναχη είσαι πιο ωμορφη από την 'Ανοιξι, πιο γοητευτική απ' όλους τους κάλυκες των λουλουδιών, πιο μεθυστική από το όπιο και πιο δροσερή από την θαλασσία αύρα. Γιατί ακόμη 'Υβελίζ είσαι πιο ωμορφη από τον Αύγερινό, γιατί το σώμα σου είναι πιο αξιολάμπιο από το γαλάζιο σμάλτο που είναι φτιαγμένες ή πορσελάνες των Σεβρών και πιο γοητευτικές απ' όλες τις χώρες τις όποιες κάνει να λάμπουν ο ήλιος και πιο αξιολάτρευτη απ' όλα τα πλάσματα στον κόσμο 'Υβελίζ.

Πριν να συνεχίσω την ιστορία μας, πριν να σου άφηγηθώ πάλι όλα τα λόγια που είχαμε ανταλλάξει όλες τις άλησμόνητες μέρες μαζί, θα ήθελα να σου πω αυτό το τραγουδί 'Υβελίζ, γοητευτικό τριαντάφυλλο του Ισπαχάν, ρόδο όμοιο με κείνα που προσέφερε η πεντάμορφη και θρυλική Σουλτάνα Σεχραζάτ στους άγαπημένους της που πέθαιναν από τον μεγάλο έρωτά τους. Θέλω να κάνω ένα τραγουδί για σένα 'Υβελίζ που είσαι ό γοητευτικός ήλιος της ζωής μου και το γλυκό μ' άβάσταχτο μαρτύριο της πληγωμένης μου καρδιάς.

IB'

ΤΩΡΑ θα έπρεπε να είχα σκεφθώ καλύτερα τα λόγια σου, 'Υβελίζ. Μου είχες πη, θυμάσαι:

— 'Ο φίλος σου είναι ήσυχος. Δεν πρέπει πειά να στενοχωρηθεί και να βασανίζεται από την υπερβολική ζήλεια. Μά το φοβερό είναι ότι κι' οι δυο πρέπει να κρατήσουμε καλά το μυστικό του έρωτός μας. Αυτός ό έρωτας είναι το πιο ωμορφο πράγμα σ' αυτή τη ζωή μας. Συχνά ώστόσο κυριεύομαι από τον πειρασμό να τ' εξομολογηθώ όλα στον άντρα μου και να του άποκαλύψω ότι έγιναι φίλη σου. Δεν θέλω να έχω τύψεις, και δεν θέλω να ντρέπομαι την οί-

κογένειά μου. Δεν θέλω ακόμη αυτός ό μοναδικός έρωας μου να καταστρέψη όλη την συζυγική εύτυχία μου. Πρέπει να είσαι ήσυχος. Να μη κάνης τρέλλες και να εροντίσης να μη μάς ύποπτευθώ ό Τιλ. Για να μη πραγματοποιηθώ τώρα ό θρύλος της Σουλτάνας Σεχραζάτ κι' εσύ μεταβλήθης σ' έναν άπογοητευμένο και ξεχασμένο φίλο.

Ναι, 'Υβελίζ, έχεις άπόλυτο δίκιο και δεν πρέπει καθόλου ν' άνησυχης. 'Ο φίλος σου θα είναι υπερβολικά ήσυχος. Μά πώς είναι δυνατόν να ύποφέρω το μαρτύριο ότι ή γυναίκα που λατρεύω άνήκει σ' έναν άλλον, ότι δεν μπορώ να την βλέπω όποτε την έπιθυμήσω ή καρδιά μου κι' όταν εκείνη έρχεται τρέμοντας κοντά μου, πνίγεται από την άγωνία και τον φόβο του άλλου;. Μου είναι ακόμη αδύνατο να κατασκήνω την ζήλεια που πληγώνει την ψυχή μου. Δεν μπορώ να ύποφέρω ότι κι' άλλος σου παίρνει τα φιλιά σου, ότι κι' άλλος σου χαϊδεύει τα μετάξινα μαλλιά κι' ότι αυτός, ό Τιλ, ό σύζυγός σου που δεν μπορεί να σε καταλάβη, που δεν νοιώθει τα μυστικά της καρδιάς σου σφίγγει στην άγκαλιά του το πλαστικό σώμα σου. Μου είναι αδύνατο 'Υβελίζ να ζω στη σκιά της άγαπημένης μου. 'Ωστόσο δίχως ζήλεια δεν μπορεί να έννοηθώ άγάπη. Και σύ 'Υβελίζ πρέπει να με συγχωρήσης που σου ζήτησα να πάρουμε μαζί το τσάι. "Ηθελα να σου πω και να σε κάνω να καταλάβης πόσο παρθενικός, πόσο άδολος είναι ό έρωτάς μου και πόσο σκέφτομαι έσένα, άγαπημένη μου 'Υβελίζ.

Αυτό το τραγουδί σου 'Υβελίζ τ' έχω γράψει τον καιρό που ήμουν τρελλά έρωτευμένος μαζί σου. 'Εν τούτοις και σήμερα ακόμη, έπειτα από τόσο καιρό που τ' άρωμά σου έπαψε να κάνει μαρτυρικές από τον άνικανοποίητο έρωτα τις νύχτες μου, βρίσκω ότι συγκινεί την καρδιά μου και είναι αδύνατο να πάψω να σ' άγαπώ.

Και το θράδυ όταν σ' έγκατέλειπα άκτινοβολώντας από την εύτυχία, την εύτυχία που είχαμε δοκιμάσει μαζί και σε συνάδευσα ως τ' αυτοκινήτό σου που σε μετέφερε κοντά στον Τιλ παρακολουθούσα το βλέμμα των ματιών σου. 'Εκείνη τη στιγμή 'Υβελίζ δεν σκεφτόσουν έμένα. "Οχι άγαπημένη μου 'Υβελίζ, σκεφτόσουν τον άλλον και μέσα στο βλέμμα σου έβλεπα να τρέμη μια τύψη. Ναι μετανουούσες 'Υβελίζ που είχες παρασύρθω από την φλόγα της άγάπης σου. Είχες γυρίσει στο σπίτι σου άργά. Και γώ σε είχα συνοδεύσει ως την σκάλα. "Εκρυβες το πρόσωπό σου για να μη δούν πόσο ήσουν χλωμή και πόσο ήσουν κουρασμένη.

'Η νύχτα μάκραινε στον παληό κήπο τις σκιές των δέντρων. Στο δωμάτιό σου έκανε κρύο. Θεέ μου, πόσο ψυχρό ήταν το δωμάτιό σου, το δωμάτιό της συζυγικής εύτυχίας σου. Κάθησες κοντά στο πιάνο. "Επεσεθ θα μπορούσε κανείς να πη σε μια πολυθρόνα. Μου θυμίζες την ίδια στάση σου που είχες πάρει στην πολυθρόνα σου στο θέατρο. Είχαμε τρέξει για να προλάβουμε τους άλλους και να μη άντιληφθούν τις θείες στιγμές που είχαμε περάσει. Σ' έβλεπα πόσο είχες άφοσιωθεί στη μουσική του έργου. 'Η νότες της έξασκούσαν στην ψυχή σου μια παράξενη γοητεία. Σου καθισούχαε την τρικυμισμένη καρδιά σου. Το ίδιο αίσθημα προξενούσε και σε μένα. "Ημαστε σαν δυο ένοχοι που προσπαθούν να λησμονήσουν τις τύψεις που τους είχε προξενήσει το έγκλημά τους. Και μεις 'Υβελίζ είχαμε κάνει το φοβερό έγκλημα ν' άγαπηθούμε. Ν' άγαπηθούμε παράφορα κάτω από τα βλέμματα της γυναίκας μου και του συζύγου σου που είχαν άρχίσει να ύποπτεύονται το σιωπηλό και τόσο μαρτυρικό είδύλλιό μας.

"Εκείνο όμως που έκανε αυτό το μαρτύριο των τύψεών μας πιο φοβερό ήταν εκείνη ή άπόλυτη ήσυχία του τεράστιου σπιτιού,

που ο θόρυβος των θημάτων μας χάνονταν στους σκοτεινούς διαδρόμους και μās προξενούσε μιὰ παράξενη ανατριχίλα.

Ώστόσο 'Υβελίζ ήσουν ή χαρά μου, ή ωμορφιά της ζωής μου. Μ' είχες κάνει νά καταλάβω όλα τὰ ωμορφα πράγματα του κόσμου.

"Όλη την ποίησή του και τη χαρά, την απόλυτη κι' ανέκφραστη χαρά. Ήξερα 'Υβελίζ ότι δεν μπορούσες ν' αγαπήσεις άλλον άντρα από μένα. Ήταν αδύνατο νά ταράξει άλλος κανείς την ήσυχία της καρδιάς σου.

"Ήσουν δική μου.

Στόν έρωτά μας υπήρχαν όλα τὰ πράγματα που θά μπορούσαν νά δυναμώσουν μιὰ αγάπη. "Όσο για σένα ήσουν μιὰ γυναίκα που τότε χανόσουν μέσα σέ μιὰ φοβερή απογοήτευση και τότε κυριεύουν από μιὰ άνεξήγητη ζωτικότητα και ευθυμία. "Έτσι μου έδινες την έντύπωση ότι έκρυβες μέσα σου δυο διαφορετικούς τύπους γυναικός, που σ' έκαναν δυο φορές γοητευτική και αξιολάτρευτη. Κάθε φίλημα των χειλιών σου ήταν μιὰ υπερκοσμια μουσική και μ' έκανε νά γίνουμαι ακόμη πιό έρωτευμένος. "Ήσουν ένα έξωτικό λουλουδι στο σπίτι της θείας Φλοριντιέν. "Ήσουν ακόμη ή αδελφή της Μάρθας και ή συνένοχος στόν θάνατό της. Την σκότωνες με την υπερβολική αγάπη σου που είχες σέ μένα. Την δολοφονούσαμε με τις τρυφερότητές μας και με τις θωπευτικές ματιές που ανταλλάσσαμε. Την δολοφονούσαμε ακόμη και μόνο με την παρουσία μας, γιατί ή δυστυχισμένη άρρωστη διαισθάνονταν τόν μεγάλο έρωτα που είχαμε οι δυο μας κι' όλη την έπιθυμία που νοιώθαμε κάθε στιγμή που βλέπόμεστε νά πέση ο ένας στην άγκαλιά του άλλου. Κι' αυτή ακριβώς ή έπιθυμία μας δηλητηρίαζε τη ζωή της και την έκανε μέρα με τη μέρα νά γίνεται χειρότερα και νά χάνη κάθε ελπίδα της για την ζωή. Μά πιό δυστυχισμένη ήσουν έσύ 'Υβελίζ, γιατί καμιά άλλη γυναίκα δεν είχε την τραγική άτυχία σου. Καμιά γυναίκα δεν έτυχε νά έχη τραβήξει τού βάσανά σου. Νά πάρη σύζυγο έναν ψυχρό κι' αδιάφορο άντρα που δεν αγαπούσε καν νά έρωτευθι τόν σύζυγο της άρρωστης αδελφής της, τόν όποιο εκείνη ή τραγική γυναίκα αγαπούσε μ' όλη τη δύναμη της ψυχής της.

Κι' έσύ 'Υβελίζ ήσουν μιὰ νέα με άνατροφή. 'Αγαπούσες ακόμη υπερβολικά τη Μάρθα και δεν ήθελες νά ξεγελάς τόν σύζυγό σου, ο όποιος σου έδειχνε μιὰ έκπληκτική άφοσίωση. "Έσύ 'Υβελίζ ήσουν γι' αυτόν ή μόνη γυναίκα την όποια ελάτρευε κατά τόν δικό του τρόπο. "Ο Τιλ ήταν αδύνατο ν' αγαπήσει διαφορετικά. Ήταν αδύνατο νά νοιώσει όπως οι άλλοι άνθρωποι τόν έρωτα. Τόν καταλάβαινε με τόν δικό του τρόπο.

"Αν μάθαινε τις σχέσεις μας ο Τιλ μπορεί νά γίνονταν δυστυχής. Μά ή δυστυχία του είμαι βέβαιος ότι πάλι θά του περνούσε. Θα έβγαζε τó ρολόι του, θά τ' άφηνε πάνω στο τραπέζι και θά μου έλεγε με ένα άυστηρό τόνο στη φωνή του:

— Μπορούμε νά συζητήσουμε δέκα λεπτά για την 'Υβελίζ:

Και μέσα στα δέκα αυτά λεπτά θά περνούσε αυτή ή τραγωδία της ζωής του. "Επειτα σάν δυο συνεταίροι πια κι' όχι σάν δυο συγγενείς θά συνεχίζαμε ν' ασχολούμεθα με τις υποθέσεις μας.

Κι' αυτή ήταν ή μόνη ικανότητα την όποια έκαμάζες σ' αυτόν 'Υβελίζ. "Ίσως νά τόν αγαπούσες λίγο και νά εύρισκες σ' αυτή την αγάπη του μιὰ περίεργη και κάπως παράδοξη εύχαρίστησι. Μά ο μεγάλος έρωας μας 'Υβελίζ καταλάβαινα ότι σου είχε δηλητηριάσει την ύπαρξή σου. "Ενοιώθα ότι σ' άνάγκαζε νά κάνης ένοχες σκέψεις νά λές ψέματα, νά προσποιήσαι, νά φαίνεσαι ότι πραγματικά ήσουν: μιὰ άληθινή γυναίκα. "Ένα πλάσμα γεμάτο ζωή κι' αίσθήσεις που θέλει νά χαρή την ωμορφιά και τόν έρωτα. Μιὰ γυναίκα στο

βλέμμα της όποιας περνάνε όλες ή έπιθυμίες της καρδιάς της και που μιλάει με τó σώμα της, με τó γέλιο της, με τη φωνή της, με όλη την ύπαρξή που ήταν πλάσμένη για έναν μεγάλο και φλογερό έρωτα.

Κι' όταν εκείνο τó έραδυ γυρίσαμε από τó θέατρο κατάλαβα από τόν τρόπο που με κυττούσες ότι με είχες συγχωρήσει γιατί σου είχα ταράξει την συζυγική εύτυχία σου. Κι' ένοιώσα μιὰ τόσο μεγάλη χαρά σάν τη μέρα που για πρώτη φορά κατάλαβα πόσο ήσπιν έρωτευμένη μαζί μου.

"Από τότε άρχισαμε 'Υβελίζ νά ζούμε μιὰ ζωή γεμάτη συγκινήσεις σάν δυο πραγματικοί έρασται που καίγονται από την φλόγα του άβάσταχτου πάθους των κι' οι όποιοι είχαν παύσει πια νά είνε παιδιά. Είχαμε κυριευθι από την τρέλλα ν' απολαύσουμε κάθε στιγμή της μέρας και της νύχτας. Ήταν έκπληκτικό αυτό που μās συνέβαινε. Κυκλοφορούσαμε διαρκώς στις γιορτές, στους χορούς και στα θέατρα. Κάναμε ακόμη ωμορφα και ρωμαντικά ταξίδια και κάθε τί που μπορούσε νά μās προσφέρει ή κοσμοπολιτική ζωή. Θα έλεγε κανείς ότι είχαμε κυριευθι από μιὰ φοβερή μανία, έναν τρομακτικό πανικό νά συγκρατήσουμε τη ζωή που έφευγε. Ξέραμε ότι κάποτε ή στιγμή που έφευγε δεν επρόκειτο νά ξαναγυρίσει κι' ότι έπρεπε νά κρατήσουμε τόν κρυφό κι' ένοχο έρωτά μας. Ώστόσο με κάθε τρόπο ν' απολαύσουμε τόν κρυφό κι' ένοχο έρωτά μας. Ώστόσο ήμαστέ εύτυχισμένοι. "Υπερβολικά εύτυχισμένοι. Κι' ήταν αδύνατο νά φαντασθι κανείς την υπερβολική αγάπη μας. Δεν ήμουν τότε 'Υβελίζ καθόλου ζηλιάρης. Σ' ένοιωθα τόσο κοντά μου, τόσο έντελώς δική μου, που άρκούσε νά κυττάω τó βλέμμα σου για ν' αντίληφω ότι ήμουν ή μόνη σκέψη σου. "Εσύ όμως άρχισες σιγά-σιγά νά ζηλεύεις την άρρωστη Μάρθα. Την ζήλευες ακόμη από τόν καιρό που ήσουν κορίτσι, τότε που μόλις είχε άρχισι νά τρέμη στην καρδιά σου ή ελπίδα του έρωτός μας. Μάτια έγώ προσπαθούσα νά σου διώξω τις σκοτεινές σκέψεις που τάραζαν τó μυαλό σου. "Ήσουν αδιόρθωτη. "Εκλαιγες συχνά κι' έπεφτες στην άγκαλιά μου ζητώντας νά σου ύποσχεθώ ότι αγαπώ μόνον έσένα κι' ότι δεν επρόκειτο ποτέ νά προδώσω την αγάπη μας. Και είχες απόλυτο δικηο 'Υβελίζ νά άνησυχής για τόν έρωτά μας.

Δεν θά γράψω πια τραγούδια. Τά τραγούδια περνούν και καταλήγουν όλα σ' εκείνες τις μελαγχολικές ρομβίες που παίζουν στις γωνίες των δρόμων.

Τίποτε δεν είνε πιό ψεύτικο από ένα τραγούδι, γιατί από αυτό λείπει ή μόνη άληθινή ύλη που μπορεί νά τραγουδήσει: όχι ή ψυχή, αλλά ή σάρκα. Η ψυχή δεν είνε τίποτε άλλο, ασφαλώς, παρά τó πλάσιο μέσα στο όποιο άντηχούν όλες ή άρμονίες της σάρκας.

Θλίβερί σκέψι, μα έτσι είνε.

Δεν πρέπει νά με καταδικάζης, 'Υβελίζ. Κι' ωστόσο είμαι ακόμη σκλάβος του όράματός μου, του πλάσματος της φαντασίας, σάν τόν πρωταγωνιστή της «Σονάτας του Κρώυστερ».

Συγχώρεσέ με άν σέ προσβάλλω κι' άν τυχόν σέ προσβάλλω ακόμη. "Όσο τρελλό κι' άν με θεωρής, πρέπει νά ξέρης πώς είμαι ένας άνθρωπος τρομερά λογικός, τρομερά ήρεμος. "Έχω μόνο τη λόξα των μικρών παιδιών που κάνουν κομμάτια τις κούκλες τους για νά δούν πώς είνε φτιαγμένες. Η φαντασία μου όμως δημιουργεί όπτασίες και πράγματα που δεν υπάρχουν και με κάνει νά θεωρώ ως άληθινά τὰ πιό άπίστευτα και τὰ πιό παράλογα.

Είνε άληθινή τώρα πώς σέ κατηγορήσα συχνά για έπιθυμίες που δεν πέρασαν. Ίσως διόλου από την ψυχή σου. Κι' όμως είνε έπίσης τόσο άληθινή ή ανάλυσι που έκανα της φανταστικής προδοσίας σου, τόσο λογική, τόσο άδυσώπητη, τόσο πειστική, ώστε στο τέλος

θά έπρεπε νά πη κανείς: Κρίμα που δέν είνε έτσι!»

Μά τέλος πρέπει νά καταλάβης πώς στον κόσμο αυτό δέν υπάρχουν πράγματα αληθινά και πράγματα όχι αληθινά. Η μόνη πραγματικότητα είνε εκείνη που βρίσκεται μέσα στη φαντασία. "Αν με τό νά σέ κατηγορώ για ένα σφάλμα που δέν έκανες, μπορώ νά σέ κάνω νά ζής μέσα στην ατμόσφαιρά του με μια εκπληκτική αλθοφάνεια, που ξεπερνάει κι' αυτή την πραγματικότητα, τό γεγονός ότι αυτό είνε αληθινό ή δέν είνε δέν αποκλείει την έκδοχή ότι ή σκέψι σου έκανε αυτό τό σφάλμα και ότι αυτό έμενε στο πνεύμα σου σαν ένας λεκές.

Τό ίδιο συμβαίνει και με τον πόθο που δέν είνε τίποτε άλλο παρά φαντασία. Κι' αλήθεια, μεταξύ δυο άνδρων που πολιορκούν την ίδια γυναίκα, την κατακτάει σχεδόν πάντοτε εκείνος που την επιθυμεί περισσότερο.

"Εστι, έφθασα στο σημείο νά παραδεχθώ ότι και ό πόθος και ή ζήλεια προέρχονται από την ίδια αίτία. Είνε ένα είδος διαστροφής. Τό νά ζηλεύουμε μια γυναίκα δέν σημαίνει τίποτε άλλο, παρά νά φαντάζεσαι την τρυφερή φίλη σου μ' ένα σωρό άλλους άνδρες, για νά δοκιμάσης τον τρόπο και την κατάλληλη μιάς τέτοιας υποθέσεως, όταν μια ήμέρα θά γινόταν αληθινή πραγματικότητας.

Μά ό άνδρας δέν συλλογίζεται πώς ή γυναίκα είνε ένα πλάσμα τελείως παθητικό. Γι' αυτό, όταν την κατηγορήσ για ένα σφάλμα που δέν έκανε, όταν της αποδώσει έναν πόθο που δέν δοκίμασε, όταν της περιγράψης έρωτικές σκηνές με τον υποθετικό φίλο της ολότελα φανταστικές, δέν κάνεις τίποτε άλλο, παρά νά την έξωθήσ στην αγκαλία ενός τρυφερού φίλου, που ούτε τον είχε συλλογισθί ποτέ της.

Η γυναίκα δέν έχει φαντασία ή μάλλον της λείπει ή επιπόνησις, ενώ ό άνδρας έχει πάρα πολλή. Γι' αυτό είνε εύτυχής όταν την κατηγορή ό φίλος της για ένα σφάλμα που ούτε τό είχε φαντασθί. "Ενώ για μάς άρκει νά δούμε έναν άνδρα νά μιλά με μια γυναίκα, νά την κάνη νά χαμογελά ή νά κοκκινίξη ελαφρά, για νά φαντασθούμε άμέσως τον έρωτικό δεσμό της. Αυτό όμως δέν συμβαίνει συνήθως με τη γυναίκα, γιατί μια τέτοια σκέψι άργεί νά περάσθ από τό μυαλό της. Πρίν από τον πειρασμό, ή γυναίκα νοιώθει ένα είδος εύκολίας στο νά χαμογελά, που απέχει άκόμη πολύ από τό ξύπνημα του πόθου.

Με άλλα λόγια, θέλω νά πω πώς ή ζήλεια δημιουργεί εκείνο που φοβάται.

Δέν πρέπει νά λές ποτέ σέ μια γυναίκα: Είδα πώς σ' έκύτταζε ό τάδε ή πώς έκύτταζες τον τάδε.

"Αν αυτό δέν είνε αλήθεια, αύριο θά τον κυττάξη.

Δέν πρέπει νά λές ποτέ σέ μια γυναίκα: — Είδα πώς ό τάδε την ώρα που σου μιλούσε, την ώρα που χόρευε μαζί σου είχε τά χείλη του πολύ κοντά στα δικά σου και σου έλεγε ένα σωρό πράγματα που πρέπει τώρα νά μου τά πής, γιατί θέλω νά τά μάθω...

"Αν αυτό δέν είνε αλήθεια, θά δώση σημασία στις φλυαρίες που της έλεγε ό τάδε και θά θεωρήσ ως ένοχα λόγια που δέν εξέφραζαν τίποτε άλλο, παρά διάφορες άνοησίες.

Δέν πρέπει ποτέ νά κάνουμε μια γυναίκα νά κλάψη για έναν άλλο άνδρα, γιατί αν κλάψη γι' αυτόν, σημαίνει πώς ό άνδρας εκείνος είνε γι' αυτήν ένας κίνδυνος. "Όταν τον ξαναδθ θά κοκκινίση και θά συλλογισθί πώς ίσως θά μπορούσε νά γίνη τρυφερός φίλος της.

"Αντιθέτως ό άνδρας πρέπει νά γελά, πρέπει νά σηκώνη τους ώμους και νά προσποιήται πώς ένδιαφέρεται τάχα για άλλες γυναίκες. "Όσο περισσότερο υποφέρει, τόσο περισσότερο πρέπει νά κρύβη

τον πόνο του και νά τον στολίζη με σαρκασμούς και ψεύτικη ευθυμία.

Η γυναίκα τότε προσβάλλεται, τότε φοβάται πώς δέν έκανε καλή έκλογή, γιατί δέν μπορεί νά παραδεχθί ό έγωϊσμός της ότι έδειξε προτίμησι για έναν άνδρα που άδιαφορεί γι' αυτήν.

Καθώς βλέπεις έχω μελετήσει έπιστημονικά τη ζήλεια και την έχω μελετήσει μάλιστα στον έαυτό μου. Αυτό δε σημαίνει ότι έγνώρισα ένα πρds ένα όλα τά λάθη της.

Στό πνεύμα μου ή αγίαστρευτη άρρώστεια της ζήλειας έπιδεινώθηκε περισσότερο από την άρρώστεια του έγωϊσμού. "Ενώ μερικές ώρες μου φαίνεται πώς δέν θά μπορούσες ν' αγαπήσης κανένα άλλο άνδρα εκτός από μένα, σ' άλλες πάλι ταπεινώνομαι ως τό σημείο νά πιστεύω ότι ό πιο άσημαντος από τους ανθρώπους μπορεί νά πάρη τη θέση μου στην καρδιά σου.

Η υπερβολικά θερμή φαντασία μου έδινε επικίνδυνα χαρίσματα σ' εκείνους που ίσως όν είχαν κανένα. Μά πάνω απ' όλα έβλεπα σέ σένα, που είσαι τόσο ραφινάτη, την διάθεσι νά ακολουθήσης μια ιδιοτροπία καινούργια, ένα καινούργιο θίσιον, σ' όλες τις πιθανές εκβάσεις του.

"Αν μερικούς μήνες σ' άφησα νά ζήσης ήσυχη, απότομα, δίχως λόγο, μετανόησα πικρά γι' αυτή την έμπιστοσύνη μου.

Μπροστά στη λογική μου, δέν μπορούσες έσθ νά φαντασθής τον τύπο της πιστής γυναίκας συνεπώς για σένα ή πίστις στον έρωτα δέν ήταν τίποτε άλλο παρά άγγαραία.

Η γυναίκες, ή λεγόμενες πιστές, θά μπορούσαν νά ξιανρεθούν σέ δυο μεγάλες κατηγορίες: σ' εκείνες που δέν ζέρουν ν' άπατήσουν και σ' εκείνες που τολμούν νά φανούν άπιστες. Ανάμεσα στις άλλες, δηλαδή, σ' εκείνες που λογαριάζουν λιγώτερο την πίστι των, πολλές δέν θά ένέδιναν στον πειρασμό αν ό πρώτος τρυφερός φίλος τους ήταν ένας πραγματικά τρυφερός φίλος.

Εσθ δέν ήσουν ούτε από αυτές, ούτε από τις άλλες. "Εαν άνήκες στην κατηγορία εκείνη των γυναικών, που κάθε άνδρας άγκαλιάζει με την έπιθυμία του και απογυμνώνει άθελα με τις ματιές του, γιατί τόσο είσαι ώραια, τόσο είσαι έπιθυμητή. Τό πνεύμα σου ήταν δίχως άλλο όμοιο με τό πνεύμα μιας πιστής γυναίκας. Μά ή ψυχή σου, που είνε γεμάτη παράξενες ιδιοτροπίες με φόβιζε.

Μέσα σέ σένα δέν ήταν μόνο μια γυναίκα, αλλά ένα πλήθος από γυναίκες αντίθέσεις, έξαιρετικά πολύπλοκες που μπορούσαν νά διακυλολογήσουν, μπροστά στη λογική μου, όλους τους φόβους μου.

— "Εντσο!... "Εντσο!... Μού έλεγες καμιά φορά. Γιατί έχεις τη μανία νά θέλεις νά σκέπτεσαι πάντα με τη λογική; Δέν κατάλαβες άμέσως ότι δέν χωράει λογική στον έρωτα;

Ναί, έχεις δίκιο, Υβελίς, ό έρωας δέν είνε λογική. "Αλλά έδω στον κόσμο δέν υπάρχει κανείς άλλος τρόπος, που δίνει την ατάπη ότι μάς οδηγεί στην αλήθεια και που αναπαύει όλες τις ανησυχίες του πνεύματός μας σ' ένα είδος ήρέμου συμβιβασμού, παρά μόνο ή λογική.

"Εγώ όμως δέν θέλω νά πιστεύω στις αταπάτες. Δέν εξήγησα ποτέ τον έρωτα με τη θεωρία ότι είνε ή ένωση δυο άδελφών ψυχών, ούτε με κανένα άλλο από τά παραμύθια εκείνα που ίκανοποιούν όσους άρέσκονται στις ψευτιές και στις χίμαιρες.

"Ανοίξε τά μάτια σου και δες την ιστορία όλων των έρωτευμένων. Δέν θά βρης πουθενά έναν έρωτα που κράτησε σ' όλη τη ζωή. "Εγώ, όσο κι' αν έψαξα δέν βρήκα μέχρι σήμερα έναν τέτοιο έρωτα. Κι' επειδή δέν είδα ένα τέτοιο έρωτα στους άλλους, γιατί θά έπρεπε νά πιστέψω πώς ό δικός μας θά ήταν μια εξαίρεσι;

"Επρεπε λοιπόν να προσέξουμε για να δούμε ποιός από τους δυό μας θα κουραζόταν πρώτος από αυτό τον έρωτα.

Φοβήθηκα πώς θα ήσουν εσύ, 'Υβελίζ. Και λέω, «φοβήθηκα», μολοντί η κουρασμένη γυναίκα ξέρει να κρύβη τα αίσθηματά της μ' έναν τρόπο αξιοθαύμαστο. 'Ο άνδρας που κουράστηκε από τον έρωτα γίνεται καμιά φορά πολύ καλός και προσπαθεί να βρή συγγνώμη με μια μεγάλη γλυκύτητα για την τρέλλα που δεν νοιώθει πια.

Πές μου πώς δεν έγειρες ακόμη στην άγκαλιά κανενός άλλου και θα μπορέσω να το πιστέψω. Μά μη μου πής πώς ή σκέψι αυτή δεν πέρασε ποτέ από το μυαλό μου,— γιατί αυτό είχε τελείως αδύνατο.

Σήμερα είμαι δικός σου: μά θα είμαι ακόμα δικός σου και αύριο.

Μια ημέρα ωστόσο ήρθε η μεταμέλεια.

Ξέρεις ποιά; "Οχι. Δεν μπορείς ίσως να το φαντασθής.

Η μεταμέλεια ότι σε παρουσίασα τόσο όμορφη και τόσο φωτεινή μπροστά στ' όνειρό μου. Κι' αυτό ήταν ένα είδος μνησικακίας και απογοητεύσεως, σαν κι' εκείνης που δοκιμάζει ο καλλιτέχνης όταν προσέξη ότι σκόρπισε τόσο πνεύμα και τόση ποίηση για ένα έργο ανάξιο λόγου.

Θα με ρωτήσης αν μια γυναίκα που μπορούσε ν' άνηκε σ' όλους τους άνδρες, που ντυνόταν, μιλούσε, χόρευε για ν' άρρεσε στα μάτια όλων, θα κέρδιζε αυτή τη μοναδική γιρλάντα όλων των ονείρων μου, θα σου άπαντούσα: — «'Ισως όχι.»

Η μοδίστρες σου, οι κομμωτές σου, οι χοροδιδάσκαλοί σου ήσαν λοιπόν οι μόνοι μου ποιητάι. Και τότε, 'Υβελίζ, ένοιωσα μια ημέρα πώς ήμουν άπελπιρτικά μόνος στη ζωή.

ΙΓ'

Δ ΕΝ ξέρω τί έφερες στον έρωτά μας, 'Υβελίζ, μά ξέρω πολύ καλά τί μάς έδωσαν τα όνειρά μου. Τα πάντα: το άρωμα της ψυχής και τη φιλόγα των αίσθήσεων. Το γέλιο και το κλάμα. Την αρχή και το τέλος: — τα πάντα!

Πήγαινε να ψάξης να έρής στην άγκαλιά ενός άλλου εκείνη την μεθυστική μουσική του έρωτός μας. Δοκίμασε. Γιατί δεν δοκιμάζεις;...

Αυτός ήταν ο μεγάλος πειρασμός μου.

Σε κάθε αληθινό και παράφορο έρωτα υπάρχει ένα σημείο σατανικού θα έλεγα πειρασμού: θέλουμε να δούμε τη γυναίκα που λατρεύουμε στην άγκαλιά ενός άλλου, για να νοιώσουμε με περισσότερη τρέλλα το πάθος μας. Συγχρόνως όμως νοιώθουμε επίσης κι' έναν άπερίγραπτο φόβο που προκαλεί το ίδιο αποτέλεσμα.

Μια ημέρα λοιπόν πρόσεξα πώς, δίχως να το θέλω, σε έβλεπα στην άγκαλιά όλων των άνδρων που σε πλησίαζαν. Και πονούσα, υπέφερα άπερίγραπτα μαρτύρια από αυτές τις φρικτές όπτασιές της φαντασίας μου, γιατί φοβώμουν μήπως γίνουν καμιά ημέρα πραγματικότης. Κι' έπειδή ξέρω πολύ καλά τη δύναμη της ύποβολής που έξασκει μια σκέψι, το γεγονός μόνο ότι το συλλογίζόμουν αυτό, έδινε σ' αυτές τις όπτασιές λίγη αλήθεια και λίγη πραγματικότητα.

Δίχως να σου λέω τίποτε, ένα μέρος της άνησυχίας μου περνούσε στο πνεύμα σου. "Όταν σ' έβλεπα να μιλάς μ' έναν άλλο άνδρα και συλλογίζόμουν πώς θα μπορούσες να γίνης δική του, αυτή ή σκέψι μου, μ' όλη τη σιωπή μου, ξυπνούσε και μέσα σε σένα μια σκοτεινή όπτασία...

"Ισως μια γυναίκα που ξέρει να κρύβη αυτές τις άνησυχίες που δυνάμυνουν τον πειρασμό, δεν θα παραδεχθί ποτέ πώς αυτό είχε αλήθεια. Μά όποιος πρόσεξε την τρυφερή φίλη του μ' εκείνη την επισημονική προσοχή που διακρίνει τα πάντα, δεν θα διστάση ούτε μια στιγμή να πη πώς αυτό είχε αλήθεια.

Έτσι βγαίνει το συμπέρασμα ότι ο άνδρας τις περισσότερες φορές δημιουργεί τις άπιστίες, εναντίον των οποίων άγωνίζεται κατόπιν. Η ζήλεια του, με τις τρέλλες της φαντασίας, τροφοδοτεί την φυσική προδιάθεσι της γυναίκας να είναι ο πειρασμός πολλών και όχι ενός μόνο άνδρος.

"Όποιος λοιπόν, 'Υβελίζ, ξέρει τη γυναικεία ψυχή, ξέρει θαυμάσια ότι για όλες τις γυναίκες μια φιγούρα ενός μοντέρνου χορού άξίζει περισσότερο από τους άλανθαστους αθητικούς ύπολογισμούς για την έκλειψι που θα γίνη το 1947. Το να πιστεύη κανείς ότι η γυναίκες της μοντερνας ζωής είναι και μένουν πιστές, είναι μια μεγάλη αφέλεια. Βέβαια, υπάρχουν ασφαλώς πιστές γυναίκες που δεν έχουν τρυφερούς φίλους: μά δεν υπάρχει καμιά με άγνες σκέψεις και με το πνεύμα καθαρό από κάθε ιδέα άπιστίας.

Δεν βρίσκω σ' αυτό κανένα κακό, ούτε θα μου άρεσαν να παρουσιάζωνται ή γυναίκες ντυμένες με υπερβολική σεμνότητα. Εκείνο που θέλω να πω είναι ότι, όταν φαντάζεται κανείς ότι η γυναίκα παραμένει άγνη μέσα σ' αυτόν τον ίλιγγο της μοντέρνας ζωής είναι σαν να ισχυρίζεται ότι μια μικρή πεταλούδα μπορεί να περάση μέσα από τη φωτιά δίχως να κάψι τα φτερά της.

Άλλωστε εγώ ήθελα να σε βλέπω όπως είσαι.

"Όταν τη γυναίκα τη λένε 'Υβελίζ, όταν ή ιστορία της άμαρτίας μας είναι σαν κι' αυτή που ζούμε, δύο μόνον διέξοδοι άπομένουν, που λογικά είναι κι' ή δυο άναγκάιες: ή να χωρίσουμε σαν δυο έχθροι ή να βρίσκουμε στην κάθε ημέρα που περνάει ένα καινούργιο μαρτύριο.

Εγώ διάλεξα αυτή την τελευταία διέξοδο. Και ή διψα που ένοιωθα για σένα μεγάλωνε ώρα με την ώρα από την άγωνία μήπως σε χάσω. Ήσουν όμορφη και άρεσες σ' όλους. Ήσουν δική μου κι' όμως κινδύνευες διαρκώς να πάψης πια να είσαι.

Δεν θα σου ξηστορήσω, 'Υβελίζ,— (γιατί θα τις θυμάσαι) όλες τις μικρές καθημερινές ταπεινώσεις, τις ύποθέσεις, τις σκληρές έξομολογήσεις που έπρεπε να μου κάνης σαν να βρίσκόσουν μπροστά σ' ένα δικαστή. "Ας ξεχάσουμε τώρα, όλα τα όνόματα, όλα τα φανταστικά και γελοία πρόσωπα που μ' έκαναν να σ' αγαπώ με περισσότερη περιπάθεια.

Αναγνωρίζω μια μεγάλη αλήθεια στα λόγια σου που μου έλεγες τότε:

— Θα έρθη μια ημέρα που θα μου άπαγορεύσης να είμαι δική σου, από φόβο πώς είσαι «ένας άλλος».

Ναι, είναι αλήθεια! Λίγο ακόμη και θα ένοιωθα κι' αυτόν το φόβο. Πάντα είχα την ύποψία ότι όταν βρίσκόσουν στην άγκαλιά μου είχες την ιδέα πώς βρίσκόσουν στην άγκαλιά ενός άλλου.

Και ποιός, αλήθεια, θα μπορούσε να με βεβαιώσει πώς δεν περνούσε από το μυαλό σου μια τέτοια ιδέα;

Πολλές φορές στον έρωτα δυο πλασμάτων υπάρχει ή σκιά ενός «παρείσρακτου».

"Έτσι λοιπόν άρχισα να συλλογίζομαι πώς έχεις ένα τρυφερό φίλο. "Οχι έναν από εκείνους τους φανταστικούς τρυφερούς φίλους που προκαλούν θαυμάσια το μικρό δράμα μιας σκληρής ζηλοτυπίας και που δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια πρόφασις για να ζωήρεψη τη φιλόγα του έρωτος, αλλά αυτή τη φορά έναν πραγματικό τρυφερό

Φίλο. Κι' έψαχνα νά τόν βρώ ανάμεσα στους άνδρες πού ξέραμε, μά δέν κατώρθωνα νά τόν ανακαλύψω.

Ένώ όμως γιά τούς άλλους, τούς φανταστικούς σου έκανα ένα σωρό σκηνές, γι' αυτόν δέν σου είπα ούτε λέξι.

Ο τρυφερός αυτός φίλος σου άρχισε νά ζη μεταξύ μας, μυστηριώδης και άναπόφευκτος, δίχως νά μπορώ νά τόν διώξω και δίχως νά βρίσκω τό θάρρος γιά νά σέ ρωτήσω από πότε τόν άγαπούσες.

Μολονότι δέν είχε όνομα, μολονότι δέν είχε καμμιά μορφή, είχε γίνει οστόσο ό διαρκής επιάλτης της ζωής μου. Δέν μπορούσα πειά νά σέ κυττάξω, δέν μπορούσα νά σέ συλλογισθώ, δίχως νά φαντασθώ ανάμεσα μας την παρουσία του «παρεισακτος».

Τού άνηκες, Υβελίζ, ήσουν δική του, τόν φιλούσες μ' ένα τρελλό πάθος πού ξεπερνούσε τη φλόγα και τόν πυρετό τών δικών μας παράφορων φιλιών. Δέν ήταν πειά ένα πλάσμα της φαντασίας μου: ήταν ένας πραγματικός άνθρωπος. Ήταν κάποιος πού σέ είχε κλέψει από μένα. Αυτό πού χθές και προχθές δέν είχε συμβή κι' άς σέ βασάνιζα έγώ με τη ζήλεια μου, ήταν τώρα ένα άναμφισβήτητο γεγονός.

Κι' αυτό μ' έκανε τρελλό από την άπερίγραπτη άπόγνωση μου.

Μου ήταν άρκετό νά σου ρίξω μιá ματιά γιά νά σχηματίσω τη θεσaiότητά πώς είχες ένα τρυφερό φίλο. Κι' αυτή άκόμη ή φωνή σου, πού μου φαινόταν τώρα άλλαγμένη, ήταν γεμάτη από την ήχώ πού άφηναν άλλα λόγια πού τά έλεγες γι' αυτόν και μ' αυτόν.

Νά σέ ρωτήσω αν αυτό ήταν αλήθειά;... Μά θά έκανα τη μεγαλύτερη τρέλλα της ζωής μου. Μπορεί κανείς νά ρωτήση την τρυφερή φίλη του αν άγαπάη έναν άλλο, όταν ξέρη πολύ καλά πώς αυτό δέν είναι αλήθεια; Άλλωστε γιά ποιό λόγο; Μήπως δέν φθάνη νά την κυττάξη γιά νά τό καταλάβη άμέσως;

Μόλις λοιπόν στη θάσι του μαρτυρικού έρωτά μου ρίξωσέ ή θεσaiότητα πώς είχες ένα τρυφερό φίλο, είδα ότι δέν επρόκειτο πειά νά τόν διώξω από κοντά σου, αλλά μόνο νά μάθω ποιός είναι.

Αυτό όμως δέν ήταν εύκολο, γιατί ή γυναίκες άπατούν με περισσότερη πονηρία και προφύλαξιν τό φίλο τους από τό σύζυγό τους.

Βέβαιος πώς τά ραντεβού σας ήσαν σπάνια, δέν είχα καμμιά έλπίδα πώς θά κατώρθωνα νά τόν ανακαλύψω από κανένα ίχνος ή από καμμιά δική σου άπροσεξία. Κι' αυτό έκανε πιό μεγάλη την άπελπίσά μου.

Ο μόνος τρόπος πού μου έμενε νά ανακαλύψω ποιός ήταν ό «παρεισακτος» ήταν ή επιστημονικές αναλύσεις, ή διαίσθησις. Έναντίον σου δέν ύπήρχον αποδείξεις. Με άπατούσες — κι' αυτό ήταν μία έντύπωσις ή μάλλον μιá θεσaiότης, — μά έγώ δέν είχα ούτε τό παραμικρό ίχνος πού θά μπορούσε νά με βοηθήση στην ανακάλυψή του συνένόου σου.

Από ποιá τώρα σαφή και άκριβή στοιχεία είχε σχηματισθί αυτή ή θεσaiότης μου γιά την άπιστία σου, δέν μπορώ νά τό καθορίσω. Επρόκειτο δίχως άλλο γιά μιá αλάνθαστη διαίσθησι, πού δέν ύπήρχαν λέξεις γιά νά την έκφράσουν, γιατί δέν ήταν κάτι τό συγκεκρίμενο, αλλά μιá άνησυχία, ένας τρόμος, ένας πανικός, μιá τρέλλα.

Με άπατούσες δέ, έπειδή ίσως σέ είχα κάνει σιγά-σιγά νά σχηματίσης γιά την άπιστία την έξης ιδέα: ότι ήταν ένα έξαισιο και άναπόφευκτο γεγονός. Έπειδή μάλιστα σέ θεωρούσα ικανή νά δημιουργήσης έρωτικές σχέσεις με ανθρώπους πού δέν ήσαν άξιοι μιáς ματιάς σου, ήταν φυσικό νά νομίζω πώς ό «παρεισακτος» ήταν ένας επικίνδυνος άνθρωπος.

“Αν έγώ, πού σέ είχα όλη δική μου, θεώρησα τόσο εύκολο, τόσο πιθανόν, τόσο φυσικό τό ότι ένας άλλος μπορούσε νά πάρη τη θέση μου μέσα στην καρδιά σου, δέν ύπήρχε στ' αλήθεια κανείς λόγος γιά τόν όποιο έσύ — μιá γυναίκα όπως όλες ή άλλες — θά συλλογίζομουν διαφορετικά.

Ο ίδιος λοιπόν έγώ ήμουν ό δημιουργός της συμφοράς μου.

— Μά πές μου: — “Αν στις πρώτες ήμέρες της άγάπης ένας άλλος, ένας όποιοσδήποτε άλλος, χίλιοι άλλοι επιχειρούσαν νά διαλύσουν τ' όνειρο του μαγικού μας κόσμου, πιστεύεις πώς θά έπρόσεχες στόν πειρασμό ενός άλλου;

Όχι. Η σκέψις μόνο ενός άλλου θά μάς έκανε νά χαμογελάσουμε. Αυτό όμως σημαίνει ότι σήμερα δέν είσαι όπως άλλοτε, δέν είσαι πειά ή ίδια. Με άλλα λόγια ό πόθος σου και ίσως κι' ό δικός μου, άρχιζαν νά κουράζονται. Αυτό σημαίνει πώς ύπήρχε μεταξύ μας κάποιο κενό διάστημα, στο όποιο μόρσεσες νά βρή ήχώ ή φωνή ενός άλλου.

Μά ποιός ήταν αυτός ό άλλος;

Η έρώτησί μου είναι θέσaiα περιττή, γιατί τώρα επιτέλους τόν αναγνωρίζω, τόν βλέπω καθαρά. Θέλεις νά σου τόν περιγράψω; Ναι; Άκουσε, λοιπόν.

Ο τρυφερός φίλος σου είναι ένας άνθρωπος πού έχει άκόμη τό μόνο πράγμα πού έγώ δέν έχω πειά: την άίσθησι του άγνώστου. “Αν χρειάσθηκαν πολλά χρόνια γιά νά χάσω έγώ αυτή την άίσθησι, ό τρυφερός φίλος σου θά την σπαταλήση μέσα σέ λίγες έβδομάδες, — άλλ' αυτό δέν έχει καμμιά σημασία. Ο άνθρωπος πού άγαπάς είναι ένα κοινούργιο ποτήρι στο όποιο πλησιάζεις τά χείλη σου, έπειδή έλπίζεις πώς θά μεθύσης με μιá πιό δυνατή γεύσι.

Ο τρυφερός φίλος σου έχει άκόμη εκείνη την θεία άκτίνα του ήλιου από την όποιá έγώ πειά άπομακρύνομαι σιγά-σιγά: τά νειάτα. Είμαι τριανταενέα έτών και τεσσάρων μηνών. Αυτός θά είναι δίχως άλλο είκοσιέξη, είκοσιτεσσάρων, είκοσιδύο... Θά έχη δηλαδή στο πρόσωπο του και στά χείλη του όλη τη δροσιά της Άνοιξης.

Ο τρυφερός φίλος σου δέν μπορεί νά είναι ένας πάρα πολύ έξυπνος άνθρωπος, Υβελίζ, γιατί έσύ θά έχης κουρασθί πειά από τούς πολύ έξυπνους άνδρες, πού στο κάτω-κάτω της γραφής έχουν τη μανία νά μπερδεύουν τ' άπλούστερα πράγματα και νά κάνουν τη ζωή έναν άλυτο γρίφο. Δέν μπορεί όμως νά είναι και πολύ κοινός, γιατί έσύ, Υβελίζ, δέν μπορείς ν' άνεχθής τούς άνδρες πού δέν στέκονται στο ίδιο επίπεδο με σένα.

Ο τρυφερός φίλος σου, όπως τόν βλέπω, είναι ένας δροσερός και παρθενικός νέος, με φωτεινά μάτια και γλυκό χαμόγελο. Είναι επιπόλαιος, μά είναι χαριτωμένος. Με δύο λόγια σέ ξεκουράζει άπ' ό,τι σ' έκανε νά νοιώθης τη ζωή σαν μιá άβάσταχτη κούρασι.

Κι' όπως κι' έσύ τώρα βρίσκεσαι στο τέλος της Άνοιξέας σου και κοντεύεις νά φθάσης στα τριάντα, άρχιζεις ίσως νά νοιώθης τη χαρά πού σου προξενεί ή προσφορά του έρωτά σου σ' έναν άλλο. Δίνεις τώρα τόν έρωτά σου, τόν προσφέρεις. Έδώ και λίγο καιρό όμως δέν έκανες τίποτε άλλο παρά νά δέχεσαι τόν έρωτα ενός άλλου.

Ναι, τόν βλέπω: — είναι ένα ώραιο παιδί πού μιλάει με μιá φωνή ή όποιá σέ κάνει νά γέρνης λίγο πρds τά πίσω τό μέτωπό σου, όταν την άκούς. Είναι ένα παιδί πού σέ κάνει νά φοβάσαι μήπως έρωτευθί μιá άλλη, άκόμη κι' αν αυτή είναι μιá μικρή κι' άσήμαντη μπαλλαρίνα, μιá δεσποινίδα δίχως μέλλον ή μιá από εκείνες τίς λέαινες πού καταβροχθίζουν τά τρυφερά παιδιά.

Είμαι βέβαιος πώς την ημέρα που θα δω αυτόν τον φίλο σου, άντι να τον αρπάξω από το λαιμό θ' άκουμπήσω το ένα χέρι μου στον ώμο του και θα του πώ:

— Άγαπητό μου παιδί, θέλεις να σου δώσω μιὰ συμβουλή; Άφησε ήσυχες τις γυναίκες σάν την Υβελίζ, γιατί δεν είσαι ο πρώτος, ούτε ο τελευταίος...

ΙΔ'

Κ ΑΤΑΛΑΒΕΣ, Υβελίζ; Όχι; Δεν κατάλαβες ακόμη; Άς έξακολουθήσουμε λοιπόν.

Νά: έγω είμαι ένας άνακριτής. Έπάνω στο γραφείο μου δεν υπάρχει ως σώμα του έγκλήματος παρά ή τέφρα του παληού έρωτά μας. Μπαινεις στο γραφείο, Υβελίζ, κάθεις και γέρνεις λίγο το μέτωπο πρὸς τὰ έμπρός για ν' αποφύγης τὸ έρευνητικό και διαπεραστικό βλέμμα μου.

Είσαι ντυμένη — ή μου φαίνεται — με μαύρα. Τὰ μακρυὰ γάντια σου που φθάνουν ως τους άγκῶνες, μόλις αφήνουν να φανή λίγη ένοχη λευκότης των μπράτσων σου που είνε κρυμμένα κάτω από τὸ πολυτελές μαντώ σου.

Η συνάντησίς μας αυτή γίνεται σὲ περασμένη ώρα. Τὸ Μέγαρο τῶν Δικαστηρίων είνε έρημο. Ο κλητήρας που κλείνει τὴν πόρτα του γραφείου πίσω σου καταριέται τώρα αυτό τὸν υπερβολικό ζήλο του άνακριτοῦ, που τὸν κρατάει πέρα από τις εργάσιμες ώρες. Ἡμαστέ μόνοι, ἀπολύτως μόνοι σ' αυτό τὸ μικρὸ δωμάτιο που ξεχωρίζει ἀπ' ὅλα τ' άλλα, γιατί έχει μιὰ έπιγραφὴ στὴν πόρτα του που λέει έπίσημα: «Γραφείον Άνακριτοῦ».

Έδω πέρα ὁ νόμος είνε άδυσώπητος. Έδω θασσανίζεται, άνάμεσα στους τέσσερις τοίχους ή συνείδησι ενός ανθρώπου. Έδω φανερώνουν ή καρδιές τὰ δράματά τους κι' άλλες πάλι πνίγουν τὰ μυστικά τους και δέχονται καρτερικά τὰ σκληρὰ χτυπήματα τῆς μοίρας.

Ο άνακριτής, ὅπως ξέρεις, είνε πιὸ άγριος ἀλλὰ κι' ὁ πιὸ εὐσπλαγχνικός ἀπ' ὅλους τοὺς ανθρώπους. Ἡμαστέ λοιπὸν ἐδῶ, εμείς οἱ δύο, ὁ ένας πάλι άπέναντι ἀπὸ τὸν ἄλλο. Δεν είμαι πειὰ ὁ τρυφερός φίλος σου, μάλιστα μου φαίνεται τώρα πὼς δεν ήμουν ποτὲ τρυφερός φίλος σου. Έδω πέρα, άπέναντί σου κάθεται ένας άνθρωπος χωρίς νευρα που δεν ενδιαφέρεται παρά μόνο για ένα πράγμα: να μάθῃ τὴν ἀλήθεια.

Η έρευνά μου έχει περατωθῇ. Ο φάκελλος είνε έτοιμος. Έπισης έχω στηματίσει πειὰ τὴν πεποιθήσί μου και ξέρω ὅλα τὰ μυστικά αὐτοῦ τοῦ ερωτικού δράματος. Μὰ ἀπὸ υπερβολικὴ εὐσυνειδησία αποφάσισα να σὲ καλέσω για να μιλήσουμε μαζί για τελευταία φορά. Έσύ, Υβελίζ, μπορείς να πῆς ψέματα. Ο Νόμος σου δίνει αὐτὸ τὸ δικαίωμα.

Θέλεις να διώξω τὸν κλητήρα;... Ναι;... Θέλεις;... Μιὰ στιγμή: σημαίνω και τὸν διώχνω. Άς τὸν αφήσουμε να πάῃ να κοιμηθῇ. Είνε ὁ καυμένος γέρος. Είνε τριάντα χρόνια που κάνει αὐτὴ τὴ ζωὴ. κανείς δὲ δεν θὰ μπορούσε να μάς πῇ ἂν αὐτὸς έξαπάτησε τὸ Κράτος ή ἂν συνέθετὸ τὸ αντίθετο.

Και νά, ὁ κλητήρας τώρα φεύγει... Έφυγε! Άκουσες; Τὸ Μέγαρο τῶν Δικαστηρίων είνε τελείως έρημο. Μείναμε στ' ἀλήθεια μόνοι, ὁ ένας άπέναντι ἀπὸ τὸν ἄλλο, εμείς οἱ δύο, που είδαμε τὴ Μάρθα να πεθαινὴ και που πιστέψαμε εκείνη τὴ νύχτα πὼς ὁ έρωας μας δεν θὰ έσθυνε παρά μόνο στο τέλος τῆς ζωῆς μας. Τὸ θυμάσαι, Υβελίζ;

Κι' ὁμως, τί περίεργο, τώρα ήμαστέ ὁ ένας άπέναντι ἀπὸ τὸν ἄλλο: Έγώ, άνακριτής και ἐσὶ κατηγορούμενη.

Έμπρός, λοιπόν, σήκωσε τὰ μάτια σου... Σήκωσε τὰ μεγάλα σκουρα μάτια σου που έχουν πάντα εκείνη τὴν ὄνειρώδη έκφρασι και που μ' έκαναν να τρελλαθῶ για σένα έναν καιρὸ και να πιστέψω στὸν έρωτα... Σήκωσε λοιπὸν τὰ μάτια σου και μίλησε. Μπορείς, ἂν θέλῃς, να πῆς ψέματα. Ο Νόμος σου δίνει αὐτὸ τὸ δικαίωμα.

Μὲ μιὰ θραδύτητα ὅλο χάρι και φιλαρέσκεια έξαγες τὰ μακρυὰ γάντια σου και φανέρωσες τὰ κάτασπρα και γυμνὰ χέρια σου που τὰ είχες σφίξει τόσες και τόσες φορές γύρω ἀπὸ τὸ λαιμό μου...

Και τότε, μέσα οτὴ σιωπῇ τῆς νύχτας, μου φάνηκε πὼς άκουσα πάλι τὴ φωνὴ τῆς Μάρθας, ὅπως ἀνηχοῦσε ένα θράδυ ποὶ καθόταν στο πιάνο και τραγουδοῦσε ένα μελαγχολικὸ άγγελικὸ τραγουδι, ένα τραγουδι για κάποιον χαμένο για πάντα έρωτα... Αὐτὸ τὸ τραγουδι μου άρεσε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο και γι' αὐτὸ ή Μάρθα συνήθιζε να τὸ τραγουδᾷ στο πιάνο.

Τὸ ξανθὸ κεφάλι τῆς ήταν άνάμεσα στα δύο άσημένια καντηλιέρια. Κι' ὁ αέρας, ὁ δροσερός και μυρωμένος αέρας που έρχόταν ἀπὸ τὸν κῆπο έκανε τὴ φλόγα των κεριῶν να τρέμῃ, σάν να ήθελε να τὴ σβύσῃ.

Κι' ὅπως τότε, σ' ένα είδος ἱλίγγου, άκουσα τὰ λόγια που μου έλεγες δίχως να τὰ προφέρῃς. Άκουσα τὴν ἀπολογία σου, που ήταν γεμάτη περιπάθεια και που μ' αὐτὴν προσπαθοῦσες να σαγηνέψῃς και να ξεγελάσῃς τὸν άνακριτῇ. Τὰ λόγια σου ήταν ήδονικά και γεμάτα ἀπὸ ένα μεθυστικὸ άρώμα, ὅπως ήταν τὸ πορφυρὸ σου στόμα.

Μιλοῦσες, Υβελίζ, μάλιστα φωνάζες, παίρνοντας κάθε τόσο μιὰ θαθειά άναπνοή. Και μου έλεγες:

— Είσαι τρελλός! Είσαι τρελλός! Δεν αγάπησα ποτὲ οὔτε για μιὰ ήμερα, οὔτε για μιὰ ὥρα, οὔτε για μιὰ στιγμή, κανέναν ἄλλο ἄνδρα ἐκτὸς ἀπὸ σένα!... Δεν είχα ποτὲ μιὰ σκέψι που να μὴν ήταν δική σου και δεν ένοιωσα τὴν πραγματικὴ χαρὰ τῆς ζωῆς, τὴν ἀληθινὴ εὐτυχία, παρά μόνο ὅσο ζοῦσα κοντά σου. Πάψε πειὰ να με θασσανίζῃς! Άφησε ήσυχα τὰ φαντάσματα! Μὴ δημιουργῇς άλλες σκιές! Άρκετὰ πειὰ! Πὼς μπορείς να πιστέψῃς πὼς ένα παιδί, ἐκεῖ πέρα, ένας μικρούλης αξιωματικός τοῦ ἱππικοῦ, ένας γελοῖος φίλος τοῦ Τιλ ή κονφίς ἄλλος ἀπὸ τοὺς άσημαντοὺς εκείνους ἄνδρες που έρχόντουσαν στα σαλόνια μου, θὰ μπορούσε να σβύσῃ μέσα μου ἔστω και για μιὰ στιγμή, τὴν άνάμνησι τοῦ θείου και τρυφεροῦ έρωτός μας, που ὕστερ' ἀπὸ αὐτὸν δεν υπάρχει πειὰ τίποτε καινούργιο στὸν κόσμο, τίποτε τὸ ἀπροσδόκητο για μᾶς... Ο μεγαλύτερος, ὁ πιὸ περιπαθὴς κι' ὁ πιὸ τρελλὸς έρωας ήταν ὁ δικός μας. Δὸς μου ακόμη λίγη εὐτυχία, ὅπως ἄλλοτε, που μ' έκανες να κλαίω ἀπὸ τὴν ἀπίστευτη και τὴν αφάνταστη χαρὰ μου... Έλα, άκούμπησε τὸ κουρασμένο μέτωπό σου επάνω στὸν ὅμο μου και μὴ μιλάς πειὰ, μὴ λές τίποτε, μὴ θασσανίζεσαι!... Είσαι ένα παιδί!... Ἴσως δεν θέλεις τίποτε ἄλλο παρὰ να με δῇς πάλι να κλαίω, για να καταλάβῃς, για να νοιώσῃς καλύτερα πὼς είμαι δική σου, ὅπως εκείνο τὸ πρωί, κάτω ἀπὸ τὴ χαμηλὴ άψιδωτὴ πόρτα, στο βάθος τῆς παληᾶς συνοικίας τῆς Λωζάννης, ὅπως εκείνη τὴν τρομερὴ νύχτα, στὴν κλινικὴ τοῦ Έρκολάνι ὅταν μέσα στα σκοτεινά σ' έσφίξα στὴν ἀγκαλιά μου, σ' ένοιωσα δικό μου και σὲ μέθυσσε με τὰ φιλήματα. Έκείνη τὴ νύχτα καταλάβαμε πόσο μεγάλη μπορεί να είνε ή εὐτυχία επάνω στὴ γῆ...

Κι' ὁ άνακριτής σὲ άκουγε ακίνητος, χωρίς να θγάξῃ λέξι, με τὰ μάτια καρφωμένα μέσα στα μάτια σου, για να μπορέσῃ να καταλάβῃ ὡς που μπορούσε να φτάσῃ ή ψευτιά σου ή ή τρέλλα μου.

καί για να ανακαλύψει ποιός από τους δυο ήθελε να ξεγελάσει τον άλλο.

Καί πώς; Έγώ, με το να σε κατηγορώ πώς είχες έναν φίλο φανταστικό κι' εσύ, με το να μου λές πώς ήμουν τρελλός και πώς ο μόνος τρυφερός φίλος σου, από την αρχή ως το τέλος, ήμουν εγώ, μόνο εγώ.

Κι' ενώ μιλούσες, κι' ενώ τα χέρια σου έκαναν ένα σωρό κινήσεις, σαν να ήθελαν να δώσουν περισσότερη έκφραση στα λόγια σου, που μου πετούσες κατά πρόσωπο, ένοιωθα πάλι να με μεθάει, όπως άλλοτε, όπως κάθε φορά που σ' έβλεπα, εκείνο το λεπτό άρωμά σου, που είχε κάτι από την ευωδία των έξωτικών λουλουδιών που δεν ήταν τίποτε άλλο παρά το άρωμα της ψευτιάς και της αμαρτίας...

Μά ωστόσο, ο αυστήρος, ο άδυσώπητος άνακριτής σου έλεγε:

— Ναι... Ναι... Μπορείς να λές ψέματα. Μπορείς να πής όσες θέλεις ψευτιές. Ο Νόμος σου δίνει αυτό το δικαίωμα...

— Να πω ψέματα;... Μου άπαντούσες. Μά σε ποιόν να πω ψέματα; Σε σένα; Και γιατί; Για ποιό λόγο; Ποιός θα μπορούσε να μ' έμποδίζει να έχω ένα φίλο; Τι θα μ' έμποδίζει να σου πω καθαρά πώς αγαπώ έναν άλλο; Ποιός; Αν και μιά τέτοια σκέψη, να έρω έναν άλλο φίλο, ν' αγαπήσω έναν άλλο, δεν πέρασε ούτε μιά στιγμή από το μυαλό μου! Έσύ δεν είσαι ο άνδρας μου... Με σένα μπορώ να φερθώ πολύ διαφορετικά. Μπορώ να σου πω, για να δώσω ένα τέλος στη ζήλεια σου: «Ναι, είναι αλήθεια!» Από εκεί και πέρα δεν θα μπορούσες, δεν θα είχες να προσθέσεις τίποτε. Τι μπορούσες να μου κάνεις; Να με τιμωρήσεις; Με ποιό δικαίωμα; Δεν μπορούσες να μου κάνεις τίποτε! Μαζύ σου λοιπόν είμαι τελείως ελεύθερη. Κι' άφου είναι έτσι, για ποιό λόγο να λέω ψέματα; Για να σε ξεγελάσω; Μά άφου δεν έχω ούτε να φοβηθώ, ούτε να κερδίσω τίποτε; Στ' αλήθεια, οι παραλογισμοί σου ξεπερνούν κι' αυτήν άκόμη την τρέλλα!... Μά ξέρω... Με βασανίζεις μ' όλα αυτά, γιατί θέλεις να μου πής κατά πρόσωπο πώς δεν μ' αγαπάς πειά. Όμολόγησέ το: Δεν είναι αλήθεια;

Ο άνακριτής, άτάραχος, άπάντησε, καθώς σε κύτταζε στο πρόσωπο:

— Ναι είναι αλήθεια! Δεν σ' αγαπώ πειά!...

Κι' εσύ χλώμιασες. Χλώμιασες όπως εκείνο το χειμωνιάτικο άπόγευμα μπροστά στο τραίνο που ξεκινούσε για την Έλβετία και όπου εγώ, μιά στιγμή, σ' έσφιξα στην άγκαλιά μου, για να σου πω μ' εκείνο το τρυφερό κι' άπελπισμένο άγκάλιασμα, ό,τι δεν μπορούσα να σου πω με τα χείλη. Εκεί τότε, αν θυμάσαι, σε άποχαιρέτησα τρέμοντας, μ' ένα άγνό και τραγικό φιλή στο γαντοφορεμένο χέρι σου...

— Αν είναι αλήθεια — μου άπάντησες, αν είναι πράγματι αλήθεια, έ, λοιπόν, άς είναι αυτή ή τελευταία φορά που θλέπει ο ένας τον άλλο. Άς χωρισθούμε, άς δώσουμε πειά ένα τέλος σ' αυτόν τον έρωτα, που τόσο τον τυράννησες με τις ζήλειες σου. Πές, λοιπόν τώρα, αν έχης να με κατηγορήσεις για τίποτε! Μίλησε...

Κι' ο άνακριτής σου είπε:

— Σε κατηγορώ πάλι πώς έχεις φίλο!...

— Όχι! Δεν είναι αλήθεια! Πρέπει μόνο να με κατηγορήσεις — αν θρίσκης το θάρρος — που έμεινα μόνη άπάνω στη γη, μόνη με τον έρωτά μου, άφου εσύ μου άμολόγησες πώς δεν μ' αγαπήσες ποτέ σου και πώς ο μεγάλος έρωτας της ζωής, ο μοναδικός, ήταν εκείνος που είχες για την Μάρθα. Μαζύ μου δεν έκανες τίποτε άλλο παρά να συνεχίσεις αυτόν τον έρωτα. Μά καταλαβαίνω ποιός είναι ο σκοπός σου. Θέλεις να με διώξεις από κοντά σου. Κι' έπειδή ξέρεις πώς δεν θα φύγω, όσο κι' αν με βασανίζεις με τις ζήλειες σου κι' όσο αν με κακομεταχειρίζεσαι με τα σκληρά λόγια σου, συλλογίστηκες να παρου-

σιάσης το σκιαχτρο ενός φανταστικού τρυφερού φίλου μου, για να μου πής τάχα πώς σε άπάτησα και πώς δεν μπορούσα πειά να έχω καμιά θέσι στην καρδιά σου. Έμπρός λοιπόν, γιατί δεν μου λές πώς είχα όχι έναν, αλλά δέκα φίλους;...

Ο άνακριτής κούνησε το κέφαλι του με δυσπιστία και κατόπιν είπε πάλι με την παγερή φωνή του:

— Δέκα φίλοι θα ήταν ίσως για σ' ένα ένας έξαγνιστός, μιά άπολύτρωση. Θα έλεγα πώς είσαι μιά γυναίκα που ψάχνει άπελπισμένα να να έρῃ τον πραγματικό έρωτα, την άληθινή εύτυχία της ζωής. Έγώ όμως σε κατηγορώ για κάτι άλλο πολύ διαφορετικό. Σε κατηγορώ πώς έχεις ένα μόνο φίλο!...

— Ναι, καταλαβαίνω, καταλαβαίνω τώρα... Ψιθύρισε ή κατηγορουμένη, ενώ ένα κύμα ντροπής έκανε κατακόκκινο το πρόσωπό της. Με φανιάζεσαι στην άγκαλιά ενός άλλου, γιατί έτσι γίνεται ποιό παράφορος και ποιό τρελλός ο έρωτάς σου...

Η άπάντησι αυτή έκανε μεγάλη εντύπωση στον άνακριτή. Ιόν κτύπησε κατάστηθα. Έσκυψε κατάχλωμος προς το μέρος της κατηγορουμένης και της είπε με μισόσβουστη φωνή:

— Έξηγήσου καλύτερα. Δεν καταλαβαίνω τί θέλεις να πής...

— Τότε συγχώρεσέ με, γι' αυτό που θα σου πω, μου άπάντησες, μά πρέπει ωστόσο να σου τά πω, για να καταλάβεις κι' εσύ τον έαυτό σου. Έντο, δεν είσαι τίποτε άλλο παρά ένας σαδιστής. Άφου δοκιμάσες όλο το νέκταρ του έρωτός μας, άφου ένοιωσες όλες τις χαρές ενός φλογεροῦ και μεγάλου έρωτος, για να μην κουρασθής, για να μη θαρρής, συλλογίστηκες να τον στολίσης μ' ένα σωρό τρέλλες και μιά άπό τις τρέλλες αυτές είναι κι' αυτή που μου λές τώρα, πώς έχω ένα φίλο. Μά αυτός ο άλλος που ζηλεύεις, αυτός ο άλλος που λές πώς σε βασανίζει δεν είναι παρά ο ίδιος ο έαυτός σου. Έσύ είσαι κι' ο άλλος. Έσύ είσαι αυτό το φάντασμα του τρυφερού φίλου μου που έχεις μέσα στην φαντασία σου...

Ο άνακριτής άρχισε να δείχνει κάποια άμνηχανία. Καταλάβαινε πώς ή κατηγορουμένη πατούσε σε στερεό έδαφος και πώς εκείνα τα λόγια της είχαν ένα είδος αλήθειας που τον έπληγε. Μάταια λοιπόν έψαχνε ανάμεσα στα χαρτιά του να έρῃ την άπόδειξι της ένοχής της — την άπόδειξι! — για να την άποστομώσει.

Έπειτα σηκώθηκε, έπιασε την κατηγορουμένη από τα χέρια και της είπε, σαν να την πρόσταζε:

— Κύτταξέ με!

— Τι θέλεις;

— Τίποτε. Θέλω μόνο να μου άπάντησης...

— Ναι, θα σου άπαντήσω. Μίλησε...

— Ποῦ γνώρισες το γυιό της Μορένο-Μποντιφέ;

— Το γυιό;... Τῆς Μορένο;...

— Ναι! Αυτόν! Άπάντησέ μου!

— Μά το ξέρεις!

— Δεν ξέρω τίποτε. Θέλω να μου άπαντήσης.

— Μά το ξέρεις, Έντο. Τον γνώρισα ένα θράυι του περασμένου φθινοπώρου στο Λίντο της Βενετίας. Μου τον συνέστησε μάλιστα ένας φίλος σου, ο Μαλαπάρτε, ο οποίος και πρόσθεσε: «Ξέρετε; Είναι ένας μεγάλος μουσικός!»

— Ποιός; Αυτός; Μεγάλος μουσικός; Δεν είναι ούτε μέτριος. Ξέρει μόνο να παίζει βιολι για να ξελογιάζει μερικές ελαφρόμυαλες γυναίκες σαν κι' εμένα. Μά αυτό δεν έχει καμιά σημασία.

— Λοιπόν; Ποῦ θέλεις να καταλήξεις;...

— Στο έξης: Γιατί έγινες φίλη ατόνου του «μεγάλου» μουσικού που λέγεται Μπροῦνο Μορένο ή καλύτερα — έπειδή πρόκειται περι νό-

Θου — Μπροῦνο Μορένο-Μποντιφέ;

— Έγώ;... Μά είσαι τρελλός! Τρελλός! Τρελλός! Είσαι τρελλός δια δέσιμο, Έντσο!

— Καί τώρα κάθησε καί ήσύχασε. Σοῦ ἐπιφυλάσσω ἀκόμη μία ἐκπληξι...

ΙΕ'

Ο Ἀνακριτής γέλασε. Σάν ἕνας ἄνθρωπος εὐχαριστημένος ἀπό τόν ἑαυτό του, ἦταν ὑλόχαρος, γιατί εἶχε ἀνακαλύψει αὐτό πού ἤθελε. Ἀπό τήν παγίδα του δέν μπορούσε πεινά νά ξεφύγῃ ἡ κατηγορουμένη μέ κανένα τρόπο. Οὔτε καί ὁ φίλος της.

— Έμπρός!... Έμπρός!... Ἐκανε ἀνήσυχη ἡ κατηγορουμένη. Μίλησε... Πές ἐκεῖνο πού θέλεις... Κατηγορήσέ με πάλι... Ἐκάνε τήν ἀνοησία νά σοῦ πῶ μία ἡμέρα πῶς ὁ Μπροῦνο Μορένο σέ ἐμοιάζε λιγάκι κι' ἀπό τότε ἄρχισες νά μέ ζηλεύς καί νά μέ θασσανίζεις.

— Ἀ, ἔτσι, ὥστε νομίζεις πῶς αὐτός ὁ «μεγάλος» μουσικός πού εἶνε γυιός ἑνός ἡλιθίου γέρου καί μιάς μισότρελλης κομῆσης μου μοιάζει λιγάκι...

— Ναί... Γιατί αὐτό ἀλλωστε λέει ὁλος ὁ κόσμος, ὅλοι οἱ φίλοι μας.

— Δηλαδή;

— Τί δηλαδή; Νά, ὅλοι λένε πῶς ὁ Μπροῦνο Μορένο σοῦ μοιάζει, εὐτυχῶς μόνο στό πρόσωπο, γιατί αὐτός δέν εἶνε ἀσφαλῶς ἕνας δηλητηριαστές τῶν ψυχῶν σάν κι' ἐσένα.

— Δέν λές καλύτερα πῶς εἶνε ἕνα κακό ἀντίγραφο τοῦ Έντσο, μέ δεκαεπτά χρόνια λιγώτερα ἀπό ἐκείνον;

— Τί ρόλο παίζει ἡ ἡλικία!...

— Πῶς δέν παίζει, ἀγαπητή μου! Κι' ἐπειδὴ αὐτός ἦταν ὁ μόνος ἄνδρας πού μπορούσε νά μέ ὑποσκιάσῃ, γι' αὐτό ἀκριβῶς τόν διάλεξες. Ναί... Ἐπειδὴ μοῦ ἐμοιάζε λιγάκι, θεώρησες καλὸ νά τόν κληθῇ φίλο σου, γιὰ ν' ἀλλάξῃς λιγάκι, δίχως νά νομίζεις πῶς δέν ἦσουν ὁλότελα πιστή!...

— Έντσο! Μά τί λές; Θά μέ κάνης νά πιστέψω πῶς εἶσαι στ' ἀλήθεια τρελλός!

— Ναί!... Ναί!... Μά ἄκουσε ἀκόμη καί κάτι ἄλλο... Θέλεις νά μάθῃς τώρα γιατί ὁ Μπροῦνο μοῦ μοιάζει;

— Ὁ ἀνακριτής γέλασε. Σηκώθηκε ὀρθίος μέ μιά εὐκίνησια αἰλίουρου, πού δέν τήν εἶχε ἀσφαλῶς ὁ ὠραίος μουσικός, πού ἦταν εἰκοσιδύο χρόνων καί σκύβοντας πάνω στό πρόσωπο τῆς κατηγορουμένης τῆς εἶπε:

— Μοῦ μοιάζει ὠραία μου Ὑβελίζ, γιὰ τόν ἀπλούστατο λόγο ὅτι ὁ Μπροῦνο εἶνε γυιός μου!...

Ἡ κατηγορουμένη χλώμιασε καί στηρίχθηκε στήν πολυθρόνα γιὰ νά μὴν πέσῃ μπροστά στά πόδια του λιπόθυμη.

Ἐκεῖνος τότε ἐπρόσθεσε:

— Καί τώρα, μπορείς νά φύγῃς! Ὑβελίζ. Εἶσαι ἐλεύθερη... Θά κάψω ὅλα τὰ ἐγγραφα τῆς ὑποθέσεως... Θά ἐξαφανίσω κάθε ἴχνος... Μὴ φοβάσαι... Δέν θά μάθῃ κανεὶς τίποτε. Ὁ ἀνακριτής σου εἶνε ἕνας ἄνθρωπος μέ καλὴ καρδιά. Ἐχεις δίκιο, Ὑβελίζ, νά προτιμᾷς τοὺς βιολιστάς. Τίποτε δὲ σαγηνεύει περισσότερο τίς γυναῖκες ἀπὸ τὴ μελωδία ἑνός βιολιού. Οἱ βιολιστὰ εἶνε ἡ γλυκύτητα καί ἡ ὡμορφιά τοῦ ἔρωτος. Κρίμα πού δέν διάλεξα κι' ἐγὼ αὐτό τὸ ἐπαγγελματῶν ἡμουν, σάν τὸν Μπροῦνο, εἰκοσιδύο χρόνων!...

Ἄν εἶχα συλλογισθῇ, ἐνωρίτερα ὅτι ἀντὶ νά μάθω λίγο πιάνο, ἔπρεπε νά μάθω βιολί, θά σοῦ ἐπαιζα τώρα, σκύβοντας ἐπάνω ἀπὸ τὰ μυρωμένα μαλλιά σου τὸ γλυκὸ καί μελαγχολικὸ τραγοῦδι τῆς Μάρθας πού μιλοῦσε γιὰ κάποιο χαμένο ἔρωτα.

Κι' ὅπως θά ἀναδινόταν ἀπὸ μᾶς, μέ τὸ βραδυλὸ ἄρωμα τῆς ρεζεντάς, μιά θερμὴ πιὸ δυνατὴ, πιὸ ἐντονὴ ἀπὸ τὴ φλόγα τοῦ ἔρωτος μας, θά ἐνώναμε τὰ χεῖλη μας ὅπως δύο ἐρωτευμένοι πού δέν μπορεῖ νά τοὺς χωρίσῃ οὔτε ὁ θάνατος.

Μά ξέρω... Ἐσὺ τώρα θέλεις νά μάθῃς πῶς εἶνε γυιός μου ὁ Μπροῦνο Μορένο. Περίμενε... Ναί, περίμενε... Θά σοῦ τὸ πῶ. Κυτάζω ἀκόμη τὰ χεῖριά σου πού τρέμουν καί τὸ χλωμὸ πρόσωπό σου πού δέν προδίδει ὡστόσο τίποτε. ἔτσι πού ἐγὼ πρέπει νά πιστέψω ὅτι εἶσαι χλωμή, ὅπως θά ἦταν χλωμή ἡ γυναῖκα ἐκείνη, ἡ ὁποία θά μάθαινε ἑξαφνικὰ πῶς ἦταν τρυφερὴ φίλη καί τοῦ πατέρα καί τοῦ γυιού...

Σῶπα!... Κι' ἂν ἀκόμη εἶνε ἀλήθεια δέν πρέπει νά μοῦ τὸ ὁμολογήσῃς. Ὁχι. Δέν θέλω νά τὸ μάθω. Πάντα ὑπάρχει στό ψέμα κάποια ἀμφιβολία... Ἀς εἶνε ὅμως. Βλέπω καθαρά πῶς ἀνυπομονεῖς νά μάθῃς πῶς εἶνε γυιός μου ὁ Μπροῦνο Μορένο. Ἀκουσε λοιπόν... Ὠραία μου Ὑβελίζ, τὸ πρῶγμα εἶνε ἀπλούστατο: ὅπως ὁ γυιός σου, ἂν εἶχες ἕνα γυιό, θά διέτρεχε τὸν κίνδυνο νά μὴν ἀνήκῃ στὸν Τίλ. Κι' ἀκόμη, στήν δική σου περίπτωσι, μπορούσε νάχῃ κανεὶς πολλὰς ἀμφιβολίες. Μά στή δική μου δέν ὑπάρχει οὔτε μία. Καί τώρα, ἂν δέν μέ πιστεύῃς, ἂν δέν πιστεύῃς σ' αὐτὰ τὰ λόγια μου πού εἶνε γεμάτα πικρία, ἂν νομίζῃς πῶς κι' αὐτὴ ἡ ἱστορία εἶνε ἕνα δημιούργημα τῆς φαντασίας μου, ρώτησε τὸν Μαλαπάρτε νά σοῦ πῇ αὐτὸς ὅλη τὴν ἀλήθεια.

Ἐκεῖνο μόνο πού θά ἤθελα νά μάθω εἶνε γιὰ ποῖο λόγο ἐδῶ καί λίγη ὥρα ἔτρεμαν τὰ χεῖριά σου κι' ἦταν χλωμὸ τὸ πρόσωπό σου, ἀφοῦ εἶνε ἀλήθεια αὐτὸ πού ἰσχυρίζεσαι, ὅτι δηλαδή δέν εἶσαι διόλου ἔνοχη.

Ὁ Μορένο ἦταν ἕνας ἀδιόρθωτος γλεντζές, ἕνας ἄσωτος πού ἀφοῦ ἔκανε ἕνα σωρὸ τρέλλες στὴ ζωὴ του, πῆρε τὴν ἀπόφασιν νά παντρευθῇ τὴν ἐνάρτετη καί θεοφοβούμενη κόμησσα Λάρα Μορένο-Μποντιφέ πού ἦταν καμμιά τριανταρὶα χρόνια πιὸ νέα ἀπὸ τὸν παραλυμένο ἀριστοκράτη μας. Ἐμεῖς τότε καθόμασταν δίπλα στὴ βίλλα τους — ὁτὰν λέω «ἐμεῖς» ἐννοῶ τὴν οἰκογένειά μου — καί συνεπῶς οἱ κῆποι τῶν σπιτιῶν μας δέν χωρίζονταν παρὰ ἀπὸ ἕνα χαμηλὸ φράχτη. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἦμουν δεκαεπτὰ χρόνων καί ἡ κόμησσα Λάρα, ὅπως σοῦ εἶπα, θά ἦταν καμμιά τριανταρὶα. Κι' ἐπειδὴ ὁ Μορένο ἦταν ἀκίνδυνος, θεώρησα καλὰ νά προσθέσω στὶς τέρψεις τῆς ἐποχῆς καί τὸν ἔρωτα τῆς ὠραίας Λάρας. Ἀλλωστε γιὰ νά τὸ πετύχω αὐτὸ δέν εἶχα νὰ κάνω τίποτε ἄλλο παρὰ νά πηδῶ ἕνα χαμηλὸ φράχτη...

Κατόπιν, ὅταν γεννήθηκε ὁ Μπροῦνο, ὁ Μορένο ἦταν τόσο ἡλιθιος, ὥστε διωγνῶνε μιά μεγάλη γιορτὴ γι' αὐτὸ τὸ ἱστορικὸ γεγονὸς κι' ἔλεγε σ' ὅλους πῶς ἦταν ὁ πιὸ εὐτυχισμένος σύζυγος ἀπ' ὅλους. Ἦθελε μάλιστα νά δώσῃ στὸν Μπροῦνο ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν προγόνων του, πού ἔφθαναν στὸν ἀριθμὸ δεκατρία! Σοῦ λέω πῶς ἦταν ἀποβλακωμένος... Φαντάζεσαι ἕνα παιδί μέ δεκατρία παλαιὰ ἱποτικὰ ὀνόματα;

Πολλοὶ τώρα ἔμαθαν πῶς ὁ Μπροῦνο ἦταν δικός μου γυιός, γιατί ἡ κόμησσα Λάρα δέν μπορούσε νά κρατήσῃ τὴ γλώσσα της. Μάλιστα, ὅστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Μορένο, ἡ ὠραία Λάρα πού ἦταν πειὰ μιά ὠριμὴ γυναῖκα, ἐπιστράτευσε ὅλη τὴ γοητεία της καί ὅλα τὰ θελητρά της γιὰ νά μέ κάνῃ νά τὴν προσέξω πάλι καί νά ξαναρχίσω μαζί της τίς παλῆς ἱστορίες μας.

Μήπως δέν μοῦ ἔλεγε, ὡς τελευταῖο ἐπιχείρημα, πῶς εἶχα ὑποχρέωσι νά τὴν παντρευθῶ, ἀφοῦ ἦμουν ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ της; Ξεχνούσε ὅμως ὅτι ὅστερ' ἀπὸ ἐμένα, εἶχε ἕνα σωρὸ ἄλλους τρυφεροὺς φίλους. Κι' ἔτσι ὁ Θεὸς θέλησε νά παρουσιασθῶ σάν ἕνας σκλη-

ρόκαρδος πατέρας. 'Η ιστορία δε αυτή πήρε πειά τέλος, όταν παντρεύθηκα τη Μάρθα.

'Υβελίζ, ξέρεις πολύ καλά πόσο λατρεύω τη μικρούλα μου Μάντ. 'Ε, λοιπόν, πρέπει να σου ομολογήσω πως δεν ένοιωσα ποτέ μου καμιά συμπάθεια γι αυτόν τον νοθο, που είχε (ίσως) σήμερα τρυφερός φίλος σου. Μπορώ μάλιστα να σου πω πως μου ήταν πάντοτε πάρα πολύ αντιπαθητικός.

"Ας είναι όμως... Τώρα που αυτός είναι (ίσως) τρυφερός φίλος σου, κύτταξα αυτόν τον νέο από επάνω ίσαμε κάτω και πρόσεξα πως δεν μου μοιάζει, δεν μπορεί να μου μοιάζει διόλου αυτός ο μουσικός.

Αμα τον κυτάξεις καλύτερα θα δεις πως είναι χυδαίος σαν την μητέρα του, την κόμησσα Λάρα που ήταν καμαριέρα πριν παντρευτεί τον παραλυμένο αριστοκράτη, τον Μορένο. Κι' είναι χυδαίος, ίσως γιατί δεν πήρε καμιά ανατροφή, αφού μεγάλωσε στα χέρια μιάς πρώην υπηρέτριας.

Κύτταξε τον καλύτερα: πρόσεξε πως γελάει, πως μιλάει, πως τρώει και πές μου αν έρσικης σ' αυτόν κανένα ίχνος λεπτότητας και ευγενείας.

Το μόνο χάρισμα που έχει είχε ότι δεν έχει κλείσει ακόμη τα είκοσιδύο. Ντύνεται μ' έναν τόσο γελοίο τρόπο, που πολλές φορές κόντεψε να τον πάρω από το χέρι και να τον πάω πρώτα στον κουρέα μου και ύστερα στο ράφτη μου για να τον συμμορφώσουν.

Τέλος, αφού είναι (ίσως) φίλος σου πρέπει κανείς να πιστέψει πως κι' από την πιο όμορφη και την πιο έξυπνη γυναίκα λείπει πάντα η αίσθησις της λεπτότητας και του καλού γούστου. Κι' αυτό είναι ακόμη μια απόδειξις ότι η γυναίκες είναι πολύ καλύτερες από τους άνδρες.

Σημείωσε δε πως όλος αυτός ο θυμός μου και η αντιπάθειά μου για τον Μπρούνο δεν άρχισε από τη στιγμή που υπωψιάσθηκα ότι ήταν τρυφερός φίλος σου. Κάθε άλλο. Πρέπει να με πιστέψης. Αυτό το νόθο παιδί δεν μπόρεσα να το χωνέσω ποτέ μου.

'Εξήγησε τώρα όπως θέλεις αυτό το αίσθημά μου που πολλοί θα το θεωρούσαν ως άφυσικο και αξιοκατάκριτο: μά' εγώ δεν δίνω καμιά σημασία σε μιά νεανική περιπέτεια με μιά πρώην καμαριέρα. Στη μνήμη μου δεν έχει απομείνει τίποτε άλλο παρά το πήδημα πάνω από ένα χαμηλό φράχτη που χώριζε τους κήπους δυο σπιτιών.

Μια και σου έχω ανοίξει λοιπόν την καρδιά μου, μάθε πως μερικά άλλα παιδιά των συγγενών μου ή των φίλων μου, μ' ενδιαφέρουν πάντα περισσότερο από αυτόν τον άχωνευτο Μπρούνο που θα έπρεπε να είναι γιός μου με τον πιο επίσημο και νόμιμο τρόπο.

Τώρα μ' αυτές τις ιδέες που έχω στο κεφάλι μου, ο Μπρούνο δεν πρέπει να περιμένει τίποτε, μά' απολύτως τίποτε από μένα. 'Αργότερα δεν ξέρω τί μπορεί να συμβεί. Δεν ξέρω... 'Ισως, όταν γεράσω, να ξυπνήσω μέσα μου ή πατρική στοργή...

Σ' αυτό το μεταξύ, είμαι πρόθυμος να δώσω το ένα χέρι μου, για να σώσω μιά μπουκλα από τα μαλλιά της αγαπημένης μου Μάντ.

Μπορείς δε απ' όλα αυτά να βγάλεις το εξής συμπέρασμα: ότι αγαπάμε στα παιδιά μας πρό πάντων τη γυναίκα που μας τα χάρισε.

ΙΣΤ'

ΤΩΡΑ θα έχης καταλάβει, 'Υβελίζ, πως η καρδιά μου πέρασε πολλές, παρ' πολλές νύχτες άγρυπνη, θυμισμένη στην απελπισία και στα δάκρυα.

'Ο μουσικός σου δεν ξέρει πως είναι γιός μου. "Όταν θα τον δεις την προσεχή φορά, κάνε μου τη χάρη να του πής όλα αυτά, γιατί εγώ δεν είμαι βέβαιος ότι θα μπορέσω να μιλήσω μαζί του. Πές του

να μάθω να ντύνεται και να κόβει τα μαλλιά του και να μην παίζει, στραβώνοντας το στόμα του εκείνα τα πάρα πολύ άκροθιατικά και ασήμαντα κομμάτια που ξελογιάζουν τις ελαφρόμυαλες γυναίκες. Πές του, τέλος, ότι οτήν 'Ιταλία δεν υπάρχει ακόμη νόμος που να επιτρέπει την αναζήτησι της πατρότητος.

Για το κακό που μου έκανε δεν θέλω να πω τίποτε. Πες του μόνο πως μ' έκανε να πονέσω πάρα πολύ.

'Ησουν δική μου γυναίκα, 'Υβελίζ κι' όχι δική του!... Μά' τώρα ξέρω πως με τις αποκαλύψεις μου αυτές καταστρέφω τον έρωτά σου, όπως έσύ — για ένα μουσικό — κατέστρεψες τον δικό μου.

Πές του, βέβαια, πως τον συγχωρώ, ακόμη δε και στην περίπτωση που όλα αυτά δεν είναι αληθινά, τον συγχωρώ πάλι για το μεγάλο κακό που έκανε στη ζωή μας που είχε βρή την πραγματική ευτυχία.

Κι' αν ακόμη δεν είναι αληθινά, 'Υβελίζ, είναι αληθινά στη φαντασία μου κι' αυτή, καθώς ξέρεις, είναι η μόνη πραγματικότητα που πιστεύω σ' αυτόν τον κόσμο.

Θα καταλάβεις δε τώρα γιατί σου έλεγα απ' την αρχή πως δεν μπορώ ποιά να σ' αγαπώ. 'Εδυσες, 'Υβελίζ, ανακατεύθηκες μέσα στο στρόβιλο των κίτρινων φύλλων που τα παρασύρει ο άνεμος μακριά...

Κι' έσύ, όπως όλες, αγαπήσες κι' έναν άλλο ή έγινες μέσα στη φαντασία μου εκείνη που μπορεί να αγαπήσει έναν άλλο. Το όνειρό μου σε θεωρούσε απλησίαστη κι' ανώτερη απ' όλες τις άλλες γυναίκες του κόσμου. Αυτό όμως ήταν μιά ατυχία. 'Ο πιο άσημος από τους μουσικούς, απλώς και μόνο επειδή έχει ένα έμπνευσμένο ύφος κι' επειδή είναι είκοσιδυο χρόνων, μπόρεσε να καταστρέψει με τις παραφωνίες του την θεία εκείνη μελωδία του έρωτός μας.

"Αν αγαπάς αυτόν τον γλυκανάλατο μουσικό, που μου μοιάζει όπως ένας μπούφος μπορεί να φτιάξει του γερακιού, βλέπω, πως έχασα κι' εγώ δεν ξέρω πόσα χρόνια της ζωής μου με το ν' αγαπάω μια γυναίκα, που δεν άξιζε τον κόπο ν' αγαπηθεί.

Αυτός ήταν ο μόνος άνθρωπος που μπορούσε να μου κάνει τέτοια προσβολή, ακριβώς γιατί γεννήθηκε από μένα.

"Αν είναι τρυφερός φίλος σου, εγώ δίχως άλλο είμαι εκείνος που σ' έρριξε μέσα στην αγκαλιά του. "Εχω μάλιστα να σου πω κι' αυτό ακόμα: πως ψάχνοντας να έρω τον άνθρωπο εκείνο που κατέστρεψε την ευτυχία μου κατ'άλλα ως δεν μπορούσε να είναι κανείς άλλος παρά ένας δεύτερος εαυτός μου: ο γιός μου.

Κι' αν έσύ δεν ήξερες ακόμα ποιος ήταν, εγώ, που το ήξερα, προσπαθούσα να καταλάβω για ποιο λόγο μου ξέσχισες την καρδιά μ' αυτή τη μαχαιριά...

ΙΖ'

Κι' όταν θα σου δώσω αυτές τις σελίδες σ' ένα μικρό και παράμερο ζαχαροπλαστείο, — ξέρεις, σ' ένα από εκείνα τα μικρά ζαχαροπλαστεία με τους πρασινωπούς καθρέφτες και τα πορφύρα βελούδα — έσύ κι' εγώ, σαν δυο χλωμοί άσκηται ενός παλιού ονείρου, θα νοιώσουμε να περνάει το σώμα μας σαν ρίγος ή ανάμνησις ενός ηλιόλουστου πρωινού, εκεί κάτω, στην 'Ελβετία, όταν σε φίληνα για πρώτη φορά στο βάθος μιάς ήσυχης και μελαγχολικής συνοικίας.

Και θα νοιώσουμε ακόμα να φεύγουν και να χάνονται όλες η μελωδίες της άσυγκριτης ευτυχίας μας που εξούσαμε τότε και θα δούμε στο παρελθόν να ύπναιται σαν ένας μεγάλος στρόβιλος από κίτρινα φύλλα, το χρυσό σύννεφο του ονείρου μας που έσβυσε, και το βάρος

άπάνω στην καρδιά, της κρύας τέφρας του νεκρού έρωτά μας.

Κι' εκεί, σ' εκείνο το παλλή ζαχαροπλαστείο, που στέκει στα πόδια του σάν από κάποιο θαύμα, με τους πρασινωπούς καθρέφτες και τὰ πορφυρά θελοῦδα στους καναπέδες του, οἱ συνταξιῶχοι τοῦ δικαστικοῦ κλάδου καὶ οἱ μικροὶ εἰσοδηματίες, ποὺ μαζεύονται ἐκεῖ πέρα γιὰ νὰ φλυαρήσουν καὶ νὰ πιοῦν τὴ σοκολάτα τους, θὰ μᾶς ρίξουν μιὰ ματιά καθὼς ἐμεῖς θὰ περνᾶμε ἀπὸ μπροστά τους καὶ θὰ ποῦν στὸ γκαρσόνι σιγανὰ:

— Άλλοτε, μιὰ γυναίκα, — καλύτερη ἀπὸ αὐτὴν! — δὲν στοίχιζε — κάτω ἡ Αὐστρία! — περισσότερο ἀπὸ τέσσερις σφάντζικες!...

Ἐκεῖ συλλογίσθηκα νὰ σὲ πάω, Ὑβελίζ, γιὰ νὰ κρύψω ἀνάμεσα στὶς πτυχές τοῦ μαντῶ σου αὐτὰ τὰ χειρόγραφα, ποὺ τὰ ἔγραφα μ' ἓνα λεπτὸ καὶ καθαρὸ γραφικὸ χαρακτήρα, ἐπάνω σ' ἓνα μεταξωτὸ χαρτί.

Ἐκεῖ πέρα εἶνε μιὰ γωνία ὅπου ἔχω καταφύγει κι' ἐγὼ δὲν ξέρω πόσες καὶ πόσες φορές, ὅταν μ' ἔκανες νὰ πονῶ καὶ νὰ υποφέρω. Μὰ ἐκεῖ πέρα ἐπήγαινα ἀκόμη καὶ τὶς ἡμέρες, τὶς τόσο λίγες, ποὺ ἐνοιῶθα πὼς ἦμουν πάρα πολὺ εὐτυχισμένος. Δὲν ξέρω γιατί, μὰ εἶχα πάντα τὴν ἐντύπωση πὼς σ' ἐκείνη τὴ γωνιά, μέσα στὸ ἡμίφως τῆς μικρῆς αἰθουσᾶς θὰ συνέβαινε κάτι μοιραῖο, κάτι τὸ ἀναπόφευκτο ποὺ θὰ μ' ἔκανε νὰ δοκιμάσω ὅλη τὴν πικρία καὶ τὴν πληξὶ τῆς ζωῆς.

Μ' ἀρέσει πάρα πολὺ αὐτὴ ἡ γωνία, ποὺ δὲν εἶνε διόλου δική μου. Ἀντιθέτως, ἀνήκει σ' ὅλους, ἐκτὸς σὲ μένα. Ὅταν πῆγαινα νὰ καθήσω ἐκεῖ πέρα, οἱ ἄλλοι μὲ κύτταζαν σάν ἕναν παρείσακτο.

Ἰήγαινα ἐκεῖ πέρα μόνος, μὲ μιὰ παράξενη συγκίνησι στὴν καρδιά, ὁλόχαρος ποὺ εὕρισκα ἓνα ταπεινὸ καταφύγιο, ὅπου δὲν θὰ ἦμουν πειὰ ἐγὼ, ὅπου οἱ ἄλλοι δὲν θὰ μ' ἀνεγνώριζαν. Πήγαινα ἐκεῖ πέρα σάν νὰ ἦταν ἐκεῖ, ἀπέναντι, τὸ παράθυρο τοῦ σπιτιοῦ ὅπου πέθανε ἓνα πάρα πολὺ ἀγαπητὸ πρόσωπο — ἡ μητέρα μου ἢ ἡ πρώτη γυναίκα ποὺ ἀγάπησα — καὶ σχεδὸν γιὰ νὰ ξαναβρῶ μιὰ ἀνάμνησι ποὺ κάνει κακὸ μαζὺ καὶ καλὸ στὴν ψυχὴ, μιὰ πνοὴ ποιήσεως σκορπισμένης μέσα στὸ συγκεχυμένο θόρυβο τῆς ζωῆς, λίγη χαμένη εὐτυχία, ἓνα ξεχασμένο πάθος, μιὰ ἱστορία ποὺ εἶχε τελειώσει.

Καὶ τώρα, κύτταξε: ἐπὶ τόσα χρόνια κι' ἐνῶ δὲν εἶχα μυστικὰ μαζὺ σου, δὲν σοῦ εἶχα μιλήσει ποτὲ γι' αὐτὸ τὸ ἀπόμερο καὶ ταπεινὸ καταφύγιο τῆς ψυχῆς μου. Ἦθελα νὰ τὸ ξέρω μόνο ἐγὼ καὶ κανεὶς ἄλλος. Ἐλα τώρα... Μοῦ φαίνεται πὼς ἐκπληρώνω κάποιο τάμα, ἴσως γιὰ ἐκείνην, ποὺ κοιμᾶται ἐκεῖ κάτω, στὸ νεκροταφεῖο, κοντὰ στὴν ἀσπρὴ κλινική... Ἐλα, πάμε ἔξω. Πάμε νὰ πάρουμε μαζὺ γιὰ τελευταία φορὰ, ἓνα φλυτζάνι τσάι σ' ἐκεῖνο τὸ παλλὲ ζαχαροπλαστείο.

Γιὰ τελευταία φορὰ;... Ἴσως ὄχι. Ἡ ζωὴ μου κι' ἡ δική σου δὲν θὰ μπορέσουν ποτὲ νὰ χωρισθοῦν. Εἶσαι ἀκόμη ἡ ἀδελφὴ τῆς Μάρθας.. Κι' ἔπειτα, εἶνε κι' ἡ μικρούλα Μάντ. Τέλος εἶνε ἀκόμη, γιὰ νὰ μᾶς ἀναγκάσει νὰ μὴ χωρίσουμε, ἐκεῖνος ὁ ξανθὸς μας, ὁ πάντα εὐθυμὸς, ὁ ἀνυπόφορος Τίλ... Μὰ θέλω νὰ σοῦ πῶ, γιὰ τελευταία φορὰ πὼς μοιάζεις λιγάκι μ' ἐκεῖνον τὸν καφὲ ποὺ ἔκαιγε τὰ χεῖλιά μου καὶ ποὺ ἦπιαμε μαζὺ, ἓνα πρωτὶ, πρὶν ἀπὸ τὴν ἐγγχείρησι τῆς Μάρθας. — ἐκεῖνο τὸ πρωτὶ ποὺ τὴν ἐσκότωσαν...

Κι' ἐμεῖς θὰ σκοτώσουμε, αὔριο, ἐκεῖ πέρα, στὸ παλλὲ ζαχαροπλαστείο, ὅτι ζωντανὸ ὑπάρχει ἀκόμη στὴ μελωδία ἐνὸς τραγουδιοῦ ποὺ τελείωσε. ἐκεῖνο ποὺ κάνει τὴν ψυχὴ μου νὰ κλαίη, ὅταν συλλογίζουμαι τὸ τραγοῦδι τῆς Ὑβελίζ...

Ἴσως γιατί, ἐσὺ κι' ἐγὼ, μ' ἐνωμένα τὰ κρῦα χέρια μας, μὲ τὰ μάτια χαμένα στὸ κυανὸ ἐράδν ποὺ θ' ἀπλώνεται ἀπέναντί μας σάν μικρὴ πλατεία, θὰ καταλάβουμε πὼς ὅλα εἶνε μάταια, μάταια, καὶ μετὰ μᾶς μένει μόνο, αἰώνιο, τὸ τραγοῦδι τῆς Ὑβελίζ.

Ἴσως — ἀφοῦ ἔγραψα αὐτὲς τὶς σελίδες καὶ πρὶν τὶς ρίξω στὴ φωτιά μὲ τὴ σκέψι πὼς πρέπει νὰ σὲ συγχωρήσω, ἂν ὑπάρχη λόγος γιὰ μιὰ τέτοια συγγνώμη ἢ πὼς πρέπει νὰ σκύψω τὸ πρόσωπο ταπεινὰ, μπροστὰ σου καὶ νὰ σοῦ ζητήσω ἐγὼ συγγνώμην, — ἴσως ἀκούσω ν' ἀντηχῇ μέσα στὴν ψυχῇ μου τὸ γλυκὸ τραγοῦδι τῆς Ὑβελίζ...

Ὅταν ἡ Μάντ, ἡ μικρούλα μου Μάντ εἶχε κοιμηθῇ πειὰ, ὅταν ἡ μὲς Ἀννα, ἡ παιδαγωγὸς τῆς ἀρχίζε νὰ διαβάξῃ ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ σαχλά ἀίσθηματικά μυθιστορήματα, ἐγὼ, ποὺ κουρασμένος πειὰ ἀπὸ τὰ θέατρα, τοὺς χοροὺς, τὶς λέσχες, τὶς τραγουδίστριες ποὺ ἀρέσουν στὸν Τίλ, τὶς γυναῖκες ποὺ δὲν ξέρουν ν' ἀγαπήσουν, γιατί δὲν ἔχουν νοιώσει ποτὲ τους τὴν πραγματικὴ εὐτυχία, καθόμουν μπροστὰ στὸ παλλὲ γραφεῖο μου, ποὺ εἶχα χρόνια νὰ καθῶ ἐκεῖ πέρα, σοῦ ἔγραφα, Ὑβελίζ, αὐτὸ τὸ γράμμα, ποὺ θὰ τὸ βρῆς κάπως μεγάλο, γιὰ νὰ σοῦ ἐξηγήσω τὴν ἐκπληκτικὴ περιπέτειά μου, τὴν περιπέτεια αὐτὴ ποὺ συνέβη μόνο σὲ μένα καὶ σὲ κανένα ἄλλο ἄνθρωπο ἐπάνω στὴ γῆ.

Μέσα στὴ σιωπὴ τῆς νύχτας, ἐπάνω σὲ λεπτὰ φύλλα μεταξωτοῦ χαρτιοῦ μ' ἓνα καθαρὸ καὶ μικροσκοπικὸ γραφικὸ χαρακτήρα σοῦ ἔγραφα τὴν ἱστορία τοῦ μυστικοῦ μου, τὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ἐνὸς μεγάλου ἔρωτος. Μὰ τώρα ποὺ ἔχω τελειώσει πειὰ δὲν ξέρω στ' ἀλήθεια ἂν ἔγραψα ὅλα αὐτὰ γιὰ σένα ἢ γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου, ἀγαπημένη μου Ὑβελίζ...

Γιὰ σένα ἢ γιὰ μένα; Ποιὸς ξέρει... Ἴσως ἔγραψα αὐτὸ τὸ μεγάλο γράμμα γιὰ νὰ κλείσω μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἄρωμα καὶ τὴν τέφρα τοῦ ἐρωτὸς μας ποὺ ἐσθύσε πειὰ.

Μὰ κάπου ἄλλου ἔκλεισα ὅλη τὴ φλόγα, ὅλη τὴν τρέλλα, ὅλο τὸ πάθος μιᾶς μεγάλης ἀγάπης ποὺ δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο, παρὰ εὐτυχία καὶ χαρὰ. Ξέρεις ποῦ μπόρεσα νὰ φυλάξω κάτι ἀπὸ τὸ φαντασμαγορικὸ ὄνειρό μας, ἀπὸ τὴ μελωδία τῆς ἀγάπης μας, ἀπὸ τὸ μεθύσι τῶν αἰσθησέων μας; Στὸ γλυκὸ τραγοῦδι σου, Ὑβελίζ...

Τὸ θυμάσαι;

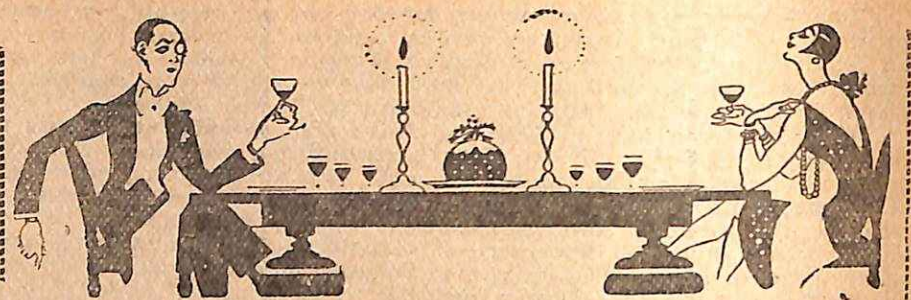
Ἐλα, σῆμα, φίλησέ με, κύτταξέ με στὰ μάτια. Θέλω ἀκόμη τὰ φιλιά σου, θέλω τὰ χᾶδια σου, θέλω νὰ νοιώσω μέσα στὸ αἷμα μου ὅλο τὸν παλμὸ τῆς ζωῆς, θέλω νὰ μεθύσω ἀπὸ τὸ ἄρωμα τῶν μαλλιών σου ποὺ μοῦ θυμίζει τὰ τριαντάφυλλα...

Θέλω νὰ κάνω ἓνα τραγοῦδι τόσο ὡραῖο, ποὺ ὅποιος τὸ ἀκούει νὰ λή: Αὐτὸ εἶνε τὸ στόμα τῆς Ὑβελίζ καὶ αὐτὰ ἦσαν τὰ χέρια τῆς καὶ αὐτὴ εἶνε ἡ σκία ποὴ εἶχε γύρω ἀπὸ τὰ ὄνειρώδη μάτια τῆς κι' ἐστὶ τραγουδοῦσαν τὰ βραχιόλια τῆς ὅταν, μέσα στὸ παραληρημα τοῦ πυρετοῦ, τὰ κινούσε στοὺς ναλᾶζιους καρπούς τῆς.

Θέλω νὰ κάνω ἓνα τραγοῦδι τόσο ὡραῖο ποὺ ὅποιος τὸ ἀκούει νὰ λή: — Αὐτὸ εἶνε τὸ τραγοῦδι τῆς Ὑβελίζ!...

Πρὶν ἐξακολουθήσω νὰ σοῦ μιλῶ γιὰ τὰ λόγια ποὺ μεταχειρόμαστε κάθε ἡμέρα, θέλω νὰ σοῦ δώσω αὐτὸ τὸ τραγοῦδι ποὺ τὸ ἔχω ὑφάνει μὲ μιὰ δέσμη ἀπὸ ἀστρά. Θέλω νὰ εἶνε δικό σου αὐτὸ τὸ μυρωμένο κἀννιστρο ποὺ ξεχειλίζει ἀπὸ τὰ θεῖα τριαντάφυλλα τοῦ Ἰσπαχάν, τὰ παλὰ μεθυστικὰ τριαντάφυλλα ποὺ ἔχουν ὅλο τὸ ἄρωμα τοῦ ἡλίου καὶ ὅλη τὴ δροσιά τῆς νύχτας, ἀπάνω στὰ ὁποῖα ξαπλώνονταν ἡ χλωμὴ κι' ἐρωτευμένη Σουλτάνα Σεχραζάτ.

Μὰ ἐσὺ ποὺ εἶσαι πιδ χλωμὴ καὶ πιδ γλυκεῖα καὶ ποὺ μ' ἔκανες νὰ νοιώσω κάθε χαρὰ καὶ κάθε τρέλλα, — ἐσὺ ποὺ μ' ἔκανες νὰ γνωρίσω τὸν μεγάλο, τὸν παράφορο ἔρωτα — δὲν θ' ἀφήσεις ποτὲ νὰ μαρτυροῦν τὰ τριαντάφυλλα τοῦ τραγοῦδιού σου. Θὰ εἶσαι τὸ φῶς του, τὸ ἄρωμά του, ἡ μελωδία του. Κι' ἐστὶ, ὅποιος τὸ ἀκούει θὰ λή: — Αὐτὸ εἶνε τὸ Τραγοῦδι τῆς Ὑβελίζ...

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ»

ΤΟΥ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΣΑΝΤΕΡΝ

ΚΑΡΔΙΕΣ

Δωμάτιο κομψά και πλούσια επιπλωμένο. Η Καίτη καθισμένη σε μία πολυθρόνα κρατεί στο χέρι ένα βιβλίο το οποίο δεν διαβάζει. Είναι μία ωμορφή ξανθή γυναίκα. Έμεινε στο σπίτι της σήμερα, γιατί ήταν μελαγχολική. Έξαφνα εμφανίζεται η φίλη της Φούλα.

ΦΟΥΛΑ. Τί τύχη, αγάπη μου, να σ' εύρω. Ήρθα να σε πάρω να πάμε περίπατο.

ΚΑΙΤΗ. Καυμένη Φούλα, κάθησε εδώ να μου κάνης συντροφιά. Είμαι στα νεύρα μου σήμερα.

ΦΟΥΛΑ. Μά τι έχεις ;

ΚΑΙΤΗ. Με ρωτάς, καυμένη; Μά τι άλλο παρά ότι ο Γιώργος δεν μ' αγαπά.

ΦΟΥΛΑ. Τί σουκανε πάλι ;

ΚΑΙΤΗ. Τί μουκανε ; Έξακολουθεί τα ίδια και τα ίδια. Νά χθες όλη τη νύχτα έλειπε και δεν ήρθε ούτε το πρωί να πάρη το γάλα μαζύ μου. Είναι πέντε χρόνια τώρα που κάνει αυτή τη ζωή... "Ηλπιζα ότι με την αγάπη μου θα τον έκανα ν' αλλάξει. Δεν θαρρείσαι, είναι αδιόρθωτος. Κάνει το κακό με μία επιπολαιότητα, με μία ελαφρότητα, που με απελπίζουν. Παρακαλώ, ικετεύω, θυμώνω. Εκείνος τα παίρνει όλα στ' αστεία και γελά. Αισθάνομαι τέλος ότι είμαι ένα θύμα, θυμά τόσο πιο δυστυχισμένο, όσο βλέπω ότι με κοροϊδεύουν. "Α! δεν άντεχω πια, Φούλα!...

ΦΟΥΛΑ. Σε καταλαβαίνω, καυ-

μένη Καίτη μου, αλλά δεν σε επιδοκιμάζω. Υπάρχουν μερικοί άνθρωποι που προξενούν κακό χωρίς να είναι κακοί, έτσι από την επιπολαιότητά τους. Τέτοιος είναι κι' ο Γιώργος. Για να μην υποφέρης ή πρέπει να υποταχθής ή πρέπει να τον αφήσης. Χώρισέ τον!

ΚΑΙΤΗ. Ναί, θέλω να πρέπει να τον χωρίσω, έχεις δίκαιο. Θα χωρίσω. Σκέφθηκα πολύ, εδώ και πέντε λεπτά. Τελείωσε, το απέφασα: Χωρίζω! Χωρίζω τον Γιώργο και παίρνω το Λουδοβίκο.

ΦΟΥΛΑ. Πιστεύω να μη πάθης τα ίδια και με τον νέο σου σύζυγο...

ΚΑΙΤΗ. "Ω, δεν υπάρχει κανείς φόβος. Ο Λουδοβίκος είναι το αντίθετο του Γιώργου. Είναι όνειροπόλος, σιωπηλός, βαθύς, ειλικρινής, όσο ο άλλος είναι επιπόλαιος, φλύαρος, ψεύτης. Μ' αγαπά ενώ εγώ αγαπήσα τον Γιώργο. Τέλος αίτηθαι την ανάγκη ν' αποχτήσω έναν άνδρα που να μου είναι έντελως άφωσιωμένος. Τον Γιώργο τον μεσώ!

ΦΟΥΛΑ. Είσαι θεθαία γι' αυτό ;

ΚΑΙΤΗ. Τον μισώ σου λέω...

ΦΟΥΛΑ. Μά σε βασανίζει τόσο!...

ΚΑΙΤΗ. "Α τον έλεεινό! Μά εννοια του και θα του δείξω εγώ. Σήμερα, απόψε, τώρα κιόλας θα πάω να βρω έναν δικηγόρο και θα ζη-

τήσω διαζύγιο.

(Τη στιγμή αυτή ανοίγει η πόρτα και μπαίνει ο Γιώργος. Είναι κομψός, λυγρός, εύθυμος, αναιδής, τύπος κατακτητού. "Αν και έλειψε ολόκληρη νύχτα απ' το σπίτι του, έχει ύφος ήσυχάτατο).

ΓΙΩΡΓΟΣ. Καλημέρα, Καίτη ! Καλημέρα, Φούλα ! Τί ωμορφες που είσθε έτσι και η δυο μαζύ, μέσα σ' αυτό το σαλόνι, μέσα σ' αυτό το φως, κοντά σ' αυτά τα λουλούδια στα οποία θα προσθέσω κι' αυτά εδώ που έφερα.

ΚΑΙΤΗ. Μας επιτρέπεις να σε ρωτήσουμε σε τί όφειλεται ή χθεσινόβραδυνή σου απουσία ;

ΓΙΩΡΓΟΣ. "Ημουν άπασχολημένος, αγάπη μου. Πήγα σ' ένα από τα προάστεια για να ιδω τον κ.

Λεπρέν — ξέρεις ποιόν σου λέω, εκείνον τον αδύνατο, τον μελαγχρινό — και μείναμε συνομιλώντες ως τας τρεις το πρωί. Έννοεις ότι δεν ήθελα να γυρίσω τέτοια ώρα και να σ' άνησυχήσω και έμεινα στη θύλα του.

ΦΟΥΛΑ. Κύριε Γιώργο, παραμελείτε τη γυναίκα σας.

ΓΙΩΡΓΟΣ. "Εγώ, εγώ την παραμελώ ; Μά δεν υπάρχει σύζυγος πιο άφωσιωμένος από μένα. "Ολος ο κόσμος το ξέρει αυτό. "Ο,τι θέλει τόχει: κοσμήματα, τουαλέτες, καπέλλα. Την πηγαίνω στους χορούς, την πηγαίνω στα θέατρα. Τί άλλο θέλει για νάναι ευτυχισμένη; ΚΑΙΤΗ. "Αγάπη, Γιώργο, αγάπη θέλω... Θέλω τρυφερότητα, θέλω στοργή, θέλω να σ' έχω κοντά μου...

ΓΙΩΡΓΟΣ. Κουταμάρες! Κι' έπειτα ποιός θα φροντίση για τις δουλειές, ποιός θα κερδίση, τι χρειάζεται για να ζήσουμε εμείς και το παιδί μας, μη τα παραλές, καυμένη ! Φαίνεται έντελως κουτή... έπαρχιώτισσα !...

(Η Καίτη ευαίσθητη και έκνευρισμένη αισθάνεται ότι θα καταληφθή από λυγμούς.

Για να μην κλάψη εμπρός του και μπρός στην φίλη της φεύγει άξαφνα και κλειδώνεται στην κάμαρά της).

ΓΙΩΡΓΟΣ (στη Φούλα). — "Αγάπη μου, έχω να σε ιδω δυο μέρες! (Τη φιλεί). Μά τι γίνεις ; "Αν δεν έρχόσουν σήμερα, θα περνούσα από το σπίτι σου να σε ιδω.

ΦΟΥΛΑ. Δεν είναι σωστό αυτό που κάνουμε, Γιώργο. Μ' αγαπά τόσο πολύ ή καυμένη ή Καίτη και εγώ εις ανταπόδοσιν της πήρα τον άνδρα της !

ΓΙΩΡΓΟ. Ού καλά, καλά, άφησέ τα τώρα αυτά, μόνο έλα να φύγουμε. Έχουμε τόσες μέρες να τα ποι-

με. (Δυνατά προς την διευθυνσι του δωματίου της γυναίκας του). Καίτη, Καίτη, ακόμη είσαι θυμωμένη;

"Ακούς ; Θα πάω να κάνω έναν περίπατο με τη Φούλα.

ΚΑΙΤΗ (από το δωμάτιό της, με φωνή κλαμένη). — Πήγαινε, όπου θέλεις και άφησέ με ήσυχη.

ΦΟΥΛΑ. "Αντίο, Καίτη μου, θάρρω αύριο να σε δω. (Ο Γιώργος και η Φούλα φεύγουν. Σε λίγο θγαίνει ή Καίτη από το δωμάτιό της. Έχει συνελθει και έτοιμάζεται να βγή, όταν ξαφνικά της αναγγέλλουν την έπίσκεψι του Λουδοβίκου).

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. (Ψηλός, λίγο άδέξιος με κάποια δειλία στο ύψος και στο φέρεσίμό του). Καλημέρα Καίτη ! Είμαι τόσο ευτυχής που σās βλέπω. Μόνον κοντά σας αισθάνομαι πόσο ή ζωή είναι γλυκεία.

ΚΑΙΤΗ (ευχαριστημένη). — "Αλήθεια ; Είναι αλήθεια αυτά που μου λέτε ;

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. (Σάν σ' έκοτάσι). — "Αλήθεια; Και ρωτάτε ; Μά δεν έχετε λοιπόν καταλάβει ότι σās αγαπώ τρελλά ; "Οτι είσθε ή μόνη μου σκέψις ; Δεν έχετε καταλάβει ότι δεν μπορώ να ζήσω μακριά σας, ότι ή ιδέα πώς είναι δυνατόν να σās χάσω με κάνει τρομερά δυ-

στουχή ;

ΚΑΙΤΗ. "Ω, καθήστε εδώ κοντά μου, αγαπημένε μου φίλε, και ξαναπήτε μου, και ξαναπήτε μου ότι είμαι ή μόνη γυναίκα που αγαπάτε. Δεν θα θασοεήτε μια μέρα να βλέπετε το πρόσωπό μου, το πάντα ίδιο, τις πάντα ίδιες μου κινήσεις, και δεν θα αισθανήτε και σεις την ανάγκη, όπως ο άντρας μου να ζητήσετε σε άλλες γυναίκες νέες συγκινήσεις ;

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Για έναν που πραγματικά αγαπά, δεν υπάρχει κόρος... Σας το είπα δέ: σας λατρεύω !...

ΚΑΙΤΗ. "Ω Λουδοβίκε, πώς με μεθούν τα λόγια σας, τί μεγάλη κι' αγνή καρδιά που δείχνουν ! Λουδοβίκε, το αποφάσισα. Θα αφήσω τον άντρα μου και θα γίνω γυναίκα σας.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. Τί ευτυχία... Θα ζούμε διαρκώς ενωμένοι... Δεν θα χωριζόμαστε ούτε μια στιγμή.

ΚΑΙΤΗ. Αλήθεια ; Και δεν θα έργαζεσθε ;

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. Να εργασθώ ; Ούτε το σκέπτομαι. Δεν έχω φιλοδοξίες, δεν έχω όνειρα πλούτου. "Ολ' αυτά έλυσαν στη φλόγα της αγάπης μου.

ΚΑΙΤΗ. Ναί, αλλά αν δεν εργάζεσθε που θα θρίσκουμε χρήματα για να ζούμε στο Παρίσι, για να πληρώνω τις τουαλέτες μου, τα καπέλλα μου, το αυτοκίνητό μας ;...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. Θα φύγουμε από το Παρίσι, Καίτη. Θα πάμε να ζήσουμε σε καμιά μικρή επαρχιακή πόλι. Χρήματα για τουαλέτες ; Και τί θα τις κάνης τις τουαλέτες ; Έμένα μ' άρέσει ή απλότης και θα σ' αγαπώ όπως οδήποτε και αν είσαι ντυμένη.

ΚΑΙΤΗ. "Ολ' αυτά είναι πολύ καλά, αλλά και τις τουαλέτες, και τα καπέλλα, τα έσυνήθισα, δεν μπορώ να τα στεριώθω.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. Κατάλαβα, Καίτη, κατάλαβα, δεν μ' αγαπάς αρκετά. "Αν μ' αγαπάς καμιά θυσία δεν θα σε τρόμαζε, όπως και μένα δεν με τρομάζει. Φανίνεται όμως ότι αγαπάς περισσότερο τις τουαλέτες σου και τα καπέλλα σου α-

πό μένα. Αντίο, Καίτη, δεν είσαι πλασμένη για τον έρωτα. Η καρδιά σου είναι τώρα πολύ μικρή για να τον χωρέση. (Φεύγει).

(Έπειτα από λίγες μέρες στο σπίτι της Καίτης πάλι).

ΦΟΥΛΑ. Έ, λοιπόν, αγαπημένη μου, τον ξεφορτώθηκες, επί τέλους τον Λουδοβίκο ;

ΚΑΙΤΗ. Τί πήγαινα να πάθω, τί πήγαινα να πάθω ! Τρελλός αυτός ο Λουδοβίκος, τρελλός ! Φαντάσου ότι μου έλεγε να φύγω απ' το Παρίσι να παραιτηθώ από τις τουαλέτες, απ' τα καπέλλα, απ' το αυτοκίνητο, τις διασκεδάσεις... Τώρα μόνον καταλαβαίνω τί τέλειον άνδρα έχω...

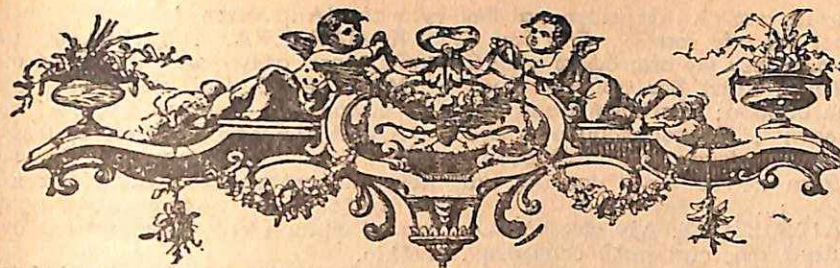
ΓΙΩΡΓΟΣ (είσερχόμενος ξαφνικά). — Μιλούσατε για μένα ; Σίγουρα θα με κουτοσμπολεύατε, κατεργάρες ! Τί γίνεσαι, Φούλα ; Μέρες έχω να σε ιδώ. Κύτταξε τί έφερα της Καιτούλας μου και τολμήστε να πητε ότι δεν είμαι καλός σύζυγος. (Δίνει στη γυναίκα του ένα κουτί από έκείνα που θάζουν μέσα τα κοσμήματα).

ΚΑΙΤΗ (Το άνοίγει, βλέπει ένα θαυμάσιο δαχτυλίδι με μπριλλάντι, και αφού το θαύμασε, πηδά στον λαιμό του άνδρός της και τον φιλεί). Πώς σ' αγαπώ, Γιώργο μου, πώς σ' αγαπώ ! Χίλιες φορές περισσότερο από πρώτα.

ΓΙΩΡΓΟΣ (Χαμωγλώντας από ευχαρίστησι). Και τώρα να μου επιτρέψετε να σας αφήσω. Έχω κάποια επείγουσα δουλειά. (Φεύγει γνέφοντας με το μάτι της Φούλας).

ΚΑΙΤΗ (Στη Φούλα, που εξακολουθούσε να θαυμάζει το μπριλλάντι). — Τί τα θέλεις, Φούλα μου. Ένα ωραίο μπριλλάντι αξίζει περισσότερο παρά όλες μαζί ή καρδιές των άνδρων ! που μοιάζουν μάλιστα του Λουδοβίκου...

ΛΟΥΚ. ΣΑΝΤΕΡΝ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ ΖΑΝ ΡΙΖΑΡ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ!...

Α'

Στην κάμαρά της.

Το ιατρικό συμβούλιο έχει τελειώσει... Οί γιατροί έφυγαν με πρόσωπα σκυθρωπά.

Σ' ένα μεγάλο κρεβάτι στο θάθος μιας μεγάλης κάμαρας, μόλις διακρίνεται ή άρρωστη με το αδυνατισμένο και κατάχλωμο πρόσωπό της. Τα ξανθά καλλιά της λάμπουν στις αχτίνες του ήλιου. Είναι το μόνο που απέμεινε ζωηρό σ' αυτό το καταβεβλημένο σώμα που πεθαίνει.

Στο δρόμο ακούγεται ο υπόκωφος κρότος των άμαξιων που τρέχουν πάνω σε χόρτο που ρριξαν επίτηδες για να μη ένοχληται ή άρρωστη !

Χωμένη σε μία πολυθρόνα μια καλογρηά νοσοκόμος διαβάζει τη Σύνοψή της και κάθε τέταρτο της ώρας κυττάζει το ρολόγι της, χύνει μία κουταλιά γιατρικό και πλησιάζει την άρρωστη.

Ο πυρετός είναι βαρύς και ή άρρωστη παραληρεί... — "Άρα γε, ψιθυρίζει, θυμήθηκε ή Μπέρθα να στείλη στον βαφέα τις δυο φορεσιές μου ; Φέτος δεν θα πάω στις ιπποδρομίες, ίσως να μην πάω ποτέ πειά ! Είμαι τόσο άρρωστη ! Η όμπρέλλα με το πορτοκαλί χρώμα και τις χρυσές θούλες θα ταίριαζε λαμπρά με το άσπρο φόρεμά μου..."

Β'

Ο άντρας της.

Λίγες ελπίδες υπάρχουν του είπαν οί γιατροί. Αυτός τους ευχαρίστησε για την επίσκεψι και μπήκε στο

γραφείο του. Πηγαινόερχεται λυπημένος. Μιλάει μόνος του: — «Λοιπόν ή 'Αλμπέρτη μου θα πεθάνη !» Ο λαιμός του σφίγγεται, τα μάτια του κοκκινίζουν. Οχτώ χρόνια είναι τώρα παντρεμένοι. Ποτέ δεν αγαπήσε την γυναίκα του μ' έρωτα, ζούσανε όμως με όμόνοια χωρίς φιλονεικίες. Εκείνη αγαπούσε το μεγαλύτεο και το λούσο.

Ο σύζυγος εξακολουθεί να μονολογεί : — «Λοιπόν όλες ή συνήθειές μου θ' αναποδογυριστούν ;» Χωρίς να το θέλη αρχίζει να σχεδιάζει τον τρόπο της καινούργιας ζωής του !... «Στο Παρίσι το πένθος φέρει πληξί ! Θα κάω, λέει, ένα ταξίδι ! Τα παιδιά θα τα στείλω στην έξοχή στην πεθερά μου κι' έτσι θα ή μια παρηγοριά ή καυμένη κι' αυτή...»

Αξαφνα θυμήθηκε πώς επρόκειτο να γίνη ιπποδρομία εκείνη την ήμέρα. Είχε θέλει γενναίο στοίχημα στο άλογο ο «Ακροβάτης». Και στέλνει άμέσως τον υπηρέτη να φέρη ένα θραυνό φύλλο !

Έν τώ μεταξύ, με το στομάχι γεμάτο, ανάθει ένα τσιγάρο και ξαπλώνεται σε μία πολυθρόνα. Ο κύριος πλήττει !...

Γ'

Τα παιδιά της άρρωστης

Ένας 7 χρονών, Ουγκώ 6 χρονών. Η παιδαγωγός, μία μεσόκοπη, είναι ευβισμένη στο διάσπασμα ενός μυθιστορήματος. Τα δυο παιδιά παίζουν με τ' άμαξάκια τους και τ' αλογάκια κάμνουν μεγάλο θόρυβο.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ. Θα σωπάσετε ;

“Η μαμά σας είχε άρρωση και δεν μπορεί να σας άκουη... “Αν δεν ήσυχάσετε δεν θα σας δώσω γλυκά.
ΟΥΓΚΩ. Γιατί δεν πρέπει να κάνουμε θόρυβο; “Επειδή η μαμά είχε άρρωση; Πέρυσι πούμουνα εγώ άρρωστος κάνανε άρκετο θόρυβο... Θυμάσαι πού άκουγα μουσική και χορούς;...
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ. Δεν είναι το ίδιο.
“Η μαμά σας είχε πολύ άρρωση... Μπορεί και να πεθάνη.

“Ο Ουγκώ αφήνει τ’ αλογάκι του και πλησιάζει στο παράθυρο κυττάζοντας στον δρόμο. “Η παραγωγός ξαναρχίζει το διάβασμα.

“Η “Αννα άφου έπαιξε με την κούκλα της, την έβαλε στην κούνια της κι’ άρχισε να την νανουρίζει τραγουδώντας: «Πόσο θα ναι πληχτικό σαν πεθάνη ή μαμά!»

ΟΥΓΚΩ. — “Ελα να δής, “Αννα, πού ρίξανε χορτάρι στο δρόμο μας... Είναι για να μη κάνουν θόρυβο τ’ άμάξια. Κατεβαίνουμε να κυλιστούμε όπως στην έξοχή;...

Δ’

Στην κουζίνα

ΑΡΧΙΜΑΓΕΙΡΟΣ. Θά έχουμε μια πολύ ώμορφη κηδεία!

ΜΑΓΕΙΡΟΣ. Βέβαια... Λες να ζήση ως την Παρασκευή;

ΚΑΜΑΡΙΕΡΑ. Δεν πιστεύω. Γιατί ρωτάς;

ΜΑΓΕΙΡΟΣ. Γιατί αν πεθάνη την Παρασκευή, ή κηδεία θα γίνει την Κυριακή πούναι μια μέρα πολύ άνάποδη και πρό πάντων για την άρρωση. Δεν θα παρακολουθήση την κηδεία πολυς κόσμος.

ΑΡΧΙΜΑΓΕΙΡΟΣ. “Ας έλπίσουμε πως δεν θάχουμε κι’ αυτή την τύχη!...

ΥΠΗΡΕΤΗΣ (μπάνει στην κουζίνα). — “Ο κύριος μ’ έστειλε και του πήρα μια έφημερίδα και κύτταξε το σημερινό “Πποδρόμιο! Κέρδισε το άλογο Ραπίντ. Φαντάζομαι τί θυμό θάχη ο κύριος πού στοιχημάτισε

για τον “Ακροβάτη!

ΚΑΜΑΡΙΕΡΑ. “Εχει άλλες μεγαλείτερες στενοχώριες και λύπες.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ. Πού νομίζετε πως θα θάλουν το φέρετρό της;

ΚΑΜΑΡΙΕΡΑ. Στην αυλή μπροστά στο μέγαρο φυσικά... Θά θάλουνε λαμπάδες και λουλούδια και θ’ άνοίξουνε την πόρτα για νάρχωνται οι φίλοι να έγγραφωνται στο βιβλίο.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ. “Ακουσα να λένε πως οι έργολάβοι της κηδείας δίνουν κάτι για ρεγάλο στην ύπρεσία άναλόγως της κηδείας.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ. Βέβαια έτσι δώσανε και στην κηδεία του μαρκησιού.

ΑΡΧΙΜΑΓΕΙΡΟΣ. Τότε πρέπει να συνεννοηθούμε γι’ αυτό με τους έργολάβους άπό τώρα. Δεν πρέπει να ζημιωθούμε...

Επίλογος

Οι γιατροί έκαναν κακή διάγνωση. “Η κυρία γλύτωσε άπ’ το θάνατο και συγκινημένη έπαναλαμβάνει κάθε μέρα στους φίλους και τις φίλες της πού πηγαίνουν να την συγαρούν:

— “Η μεγάλες άρρώστειες, βλέπετε, τον κάνουν κανέναν σαν μικρό

παιδί. Πόσο όμως παρηγορείται κανείς και συγκινείται σαν βλέπη τον έαυτό του πολύ άρρωστο... “Ολοι τον άγαπούν. Γίνεται το μοναδικό αντικείμενο της σκέψεως όλων!... “Ο άντρας μου ήταν τόσο λυπημένος και άφωσιωμένος! Τά παιδιά μου τόσο ήσυχα και συγκινημένα! “Ως κι’ αυτοί οι ύπηρετες έκλαιγαν!... Δεν φαντάζεστε τί άγάπη και λατρεία μου δείξανε στην άρρώστεια μου!...

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Η ΚΗΛΙΔΕΣ ΤΟΥ ΛΑΔΙΟΥ

“Η κηλίδες του λαδιού θγαίνουν, αν τριφτούν με τερεβινθίνη. Βρέχετε, με αυτή, ένα ύφασμα, τρίβετε και ή κηλίδες φεύγουν.

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ EMILE PAGÈS

ΤΑ ΔΙΑΜΑΝΤΙΑ

“Ο Πετρώνιος γύριζε καθάλλα πού τριών ώρων. Αυτό το διάστημα χρειαζόταν για να διασχίση το χτήμα του άφέντη του Τζιμένιεθ, ένα άπό τά πιο πλούσια και τά πιο άπείραντα του κάμπου του Μπαρναχάο. Είχε ξεκινήσει άπό την έπαυλη την ώρα πού ο ήλιος άρχιζε ν’ άνεβαίνει στον ορίζοντα. Διαδοχικά τον είδαν να περνάη άπό μπροστά τους οι βοσκοί με τά μακρυά λευκά μπουρνούζια τους και να μετράη με το μπί τα ποίμνια τους, έπειτα οι βοσκόλοι άπομονωμένοι ιστή νομή τους και τέλος στο μακρύτερο σημείο του χτήματος οι “Ινδοί, με τά πολυάριθμα κοπάδια των άλόγων. “Η ικτηνοτροφία είναι ο πραγματικός πλούτος αυτού του τόπου της Βραζιλίας, όπου τ’ άλογα, ή άγελάδες και τά πρόβατα, πολλά πλασιάζονται άδιάκοπα.

“Ο άφέντης του ο Τζιμένιεθ κατοικούσε σε μια έπαυλη, πλάι στον κάμπο, κοντά σε μια χαράδρα. Είχε φτάσει στο μέρος αυτό πρό είκοσι χρόνων με την Λόλα, τη γυναίκα του, και τον Ζουάν, τον κουμπάρο του. “Ο τελευταίος είχε κρεμασμένο στην πλάτη του ένα κοφίνι, όπου έκλεινε ένα μωρό — ο γυιός του ο Πετρώνιος. Σ’ ένα κοφίνι, πού κρεμώταν επίσης στο μοναδικό μούλαρι των τυχοδιωκτών, ένα άλλο παιδάκι κοιμώταν και ήταν ο γυιός του Τζιμένιεθ και της Λόλας, ο Μινούκιο. “Ενας μεγάλος σταυρός έδειχνε τους τάφους των. “Ο Πετρώνιος, κάνοντας κάθε πρωί το γύρο των χτημάτων, περνούσε άπ’ το μέρος αυτό και προσευχόταν για την ψυχή του πατέρα του και για τη γυναίκα, πού τον είχε νανουρίσει μέσα στην άγκαλιά της. “Ετσι και τώρα, άφου έκανε τον τακτικό του

γύρω και τά είδε όλα μέσα στο άπέραντο χτήμα, ζωντανούς και πεθαμένους, γύριζε στην έπαυλη, πού θρισκόταν ο άφέντης του Τζιμένιεθ και ή κόρη του Μαρέγια, πού την είχε άποκτήσει άπό τη δεύτερη γυναίκα του. Αυτό το πρωί όμως κάτι των στενοχωρούσε. Πήγαινε και γύριζε και διαρκώς το βλέμμα του το είχε κρφωμένο στην έπαυλη. “Η Μαρέγια ήτανε κάτω στην αυλή. Τά δεκαπέντε της χρόνια την έκαναν να τηδάη, να γελάη και να τραγουδάη άπό το πρωί ως το βράδυ. “Η Μαρέγια είχε φύγει κοριτσάκι άκόμα άπ’ την έπαυλη για το μοναστήρι του αγίου Λουδοβίκου του Μπαρναχάο, όπου και σπούδαζε. “Ετσι δεν γνώρισε τον άδερφό της τον Μινούκιο. “Οταν ξαναγύρισε στην έπαυλη, ήταν πειά μια μικρούλα κυρία.

“Ο Πετρώνιος δεν έπαυε να την κυττάξη. Δεν θα μπορούσε να θρή σε είκοσι λευγών άκτίνα πιο γοητευτικό θέαμα άπ’ τη Μαρέγια: πού τάττε εκείνη τη στιγμή τά περισσότερία της.

Τον ίδιο αυτό θαυμασμό φαίνεται πως προκάλεσε ή κόρη του Τζιμένιεθ και σ’ ένα καθάλλαρη, πού φάνηκε ατή τη στιγμή άπ’ τον κάμπο της Μανιόκας σταμάτησε το άλογό του και έμεινε εκεί, στηλωμένος στους άναβάτηρες του, μέσα στον ήλιο.

“Ο νεοφερμένος ήταν ντυμένος με τον άργεντινικό τρόπο και φαινόταν μάλλον σαν γκόμενος, παρά σαν ερηνικός Βραζιλιανός δουκόλος. “Ηταν εύρωστο παλληκάρι και το σωματίο του σκέπαζε έμορφα το ήλιοψημένο του πρόσωπο. Χτυπούσε άδιάκοπα τά σπηρούνια του, πράγμα πού έκανε

στο τέλος, το άλογό του να χρεμετίσει. Η Μαρέγια σήκωσε το κεφάλι της, είδε τον καθαλλάρη κι' έφυγε τρεχάτη. Τότε εκείνος άρχισε να γελά και τράβηξε κατ' ευθείαν προς την έπαυλι. Μπρός στην έξωπορτα πήδηξε απ' το άλογό του. Χτύπησε την πόρτα και μπηκε.

Ο Πετρώνιος έμεινε καρφωμένος στη θέση του· είχε γνωρίσει τον ξένο και μιά σκηνή πέρασε άμέσως από το μυαλό του, μιά σκηνή της οποίας ο κυριώτερος ήρωας ήταν αυτός ο καθαλλάρης, ο οποίος μόλις πρό μιάς στιγμής είχε μπη στο σπίτι του Τζιμένιεθ.

Η σκηνή αυτή συνέβη πρό ενός χρόνου. Ο Πετρώνιος είχε φύγει από την έπαυλι, πηγαίνοντας στο μοναστήρι, όπου σπούδαζε η Μαρέγια, για να την ξαναφέρει σπίτι. Κάνοντας ένα σταθμό στο δρόμο του, μπήκε σ' ένα πανδοχείο. Μαζί μ' αυτόν μπήκαν στο πανδοχείο κι' άλλοι ταξιδιώτες, που ώδοιπορούσαν μαζί του. Η άφιξη τόσοσ κόσμου προκάλεσε άνωστάτωσι μέσα στο πανδοχείο, όπου ο ύπηρέτης, ένας ήσυχος Ίνδός, προσπαθούσε να τὰ θγάλη πέρα όσο μπορούσε πιό καλά. Άξαφνα αυτός ο άγνωστος καθαλλάρης, που ο Πετρώνιος είχε δη πρό όλίγου, μπήκε μέσα στην ράθυσα του πανδοχείου, ώρμησε κατά τρυ Ίνδο και τόν μαχαίρωσε με την ν α β α γ ι α του. Η πράξη αυτή έγινε τόσο γλήγορα, ώστε ούτε να τόν συγκρατήσουν πρόφτασαν, ούτε και να τόν πιάσουν.

Μιά και ο δράστης ξεαφανίστηκε, τότε οι ξένοι περιποιήθηκαν τόν τραυματισμένο Ίνδο, ο οποίος σε λίγο συνήλθε στις αισθήσεις του και διηγήθηκε τὰ αίτια αυτής της επιθέσεως. Εκείνος που τόν τραμάτισε λεγόταν Έλ Μινούκιο κι' είχε έρθει από τόν Νοτιά, μερικούς μή-

νες προτήτερα, σε άξιοθρήνητη κατάσταση. Ο Ίνδός, ο Τριμπούκιο, τόν είχε περιμαζέψει εις την καλύβα του και τόν περιποιήθηκε. Ο ξένος ήταν σιωπηλός και ο Τριμπούκιο φλυαρούσε όσο μπορούσε πιό πολύ για να κάνει τή φιλοξενία του πιό ευχάριστη. Ένα θράδυ, ωστόσο, ο Τριμπούκιο είχε αφήσει να του ξεφύγουν μερικά λόγια ασύνετα, είχε μιλήσει για κάτι όρυχεία, για κάτι παλιά όρυχεία, έγκαταλελειμμένα, που τὰ ήξερε καλά. Από τότε ο Έλ Μινούκιο δέν τόν άφησε ούτε στιγμή ήσυχο κι' έφτασε μέχρι του σημείου να τόν άπειλήσει με θάνατο για να του δείξει τὰ όρυχεία. Ο Τριμπούκιο άναγκάστηκε να ύπακούση και τόν ώδήγησε σε διάφορα έγκαταλελειμμένα όρυχεία, μὰ ούτε ίχνος από διαμάντι δέ έβρηκαν. Η άναζητήσεις αυτές ξεακολουθούσαν κάθε μέρα και κάθε φορά που γύριζαν άπράκτοι, ο Μινούκιο ξεσπούσε στο δυστυχισμένο Ίνδο. Είχε γίνει ο βασανιστής του κι' ο δήμιός του. Τέλος ο Τριμπούκιο μπόρεσε να τόν σκάσει, μὰ έπειδή δέ μπορούσε ούτε να συλλογισθί να γυρίση στην καλύβα του, είχε ξεπέσει σ' αυτό τόν τόν πανδοχείο, που ω-

στόσο ο άλλος μπόρεσε να τόν ξαναέρη.

Και αυτός ο Μινούκιο θρισκόταν τώρα αυτή τή στιγμή μέσα στην έπαυλι του άφέντη Τζιμένιεθ. Ο Πετρώνιος από τ' άνοιχτό παράθυρο έβλεπε τώρα δύο άντρες μέσα στη μεγάλη αίθουσα του Τζιμένιεθ: τόν γκώσο τόν Μινούκιο, δυνατό άντρα και ψηλό και τόν Τζιμένιεθ, επίσης δυνατό, επίσης ψηλόν σαν κι' αυτόν. Η φωνή και τών δυονών ήταν άγρια, δυνατή.

— Έτσι λοιπόν, πατέρα... Δέ δίνεις ούτε ένα τάλληρο στο γυιό σου στην ανάγκη του, ούρλιαζε ο Μινούκιο.

— Όχι τάλληρο, αλλά ούτε φράγκο, ούτε πεντάρα... Δέν θέλω να

θλέπω έναν παληάνθρωπο σαν κι' εμένα στο σπίτι μου. Γύρισέ μου τις πλάτες σου, Μινούκιο, αρκετά είδα τὰ μούτρα σου. Δέν είσαι πειά παιδί μου.

Τὰ μάτια του Μινούκιο πέταξαν μιά άστραπή κι' άπάντησε με μίσος:

— Ναί... σωριάζεις τὰ λεφτά σου για τή μικρή, τήν αδελφή μου... Δέ σέ κατηγοράω που ξαναπαντρεύτηκες λίγο ύστερ' απ' τόν θάνατο τής μητέρας μου... αυτό ήταν δική σου δουλειά... Μὰ που μ' έστειλες στο λύκειο, αντί να με κρατήσεις κοντά σου.

— Σε κράτησα όσο μπορούσα, άθλιο!... Θυμήσου, πέντε χρόνων έκλεβες κιόλας!

— Καλα όλα δλ' αυτά! Μὰ τώρα ήρθα εδώ για να ζητήσω τόν μεριδιό μου. Μου φαίνεται πως μου χρωστάς κάτι ακόμα!

Αυτή τή φορά ο Τζιμένιεθ ούρλιαξε λυσσασμένα.

Δέ σου χρωστάω τίποτε, τίποτε, πεντάρα, σου λέω. Τόν μεριδιό σου τόν πήρες, ληστή! Δέκα δλόκληρα χρόνια δέν έκανα άλλο παρὰ να πληρώνω, χρέη σου. Όχι, φτάνει πειά, τελείωσαν όλα!

— Καθώς θλέπω, έπήρες τήν άπόφασι σου! Τόσο τόν χειρότερο για σένα;!

— Φοβερίζεις, κανάγια!

— Εσύ μου έδωσες αυτό τόν δικαίωμα! Έσύ, ο ίδιος είπες ότι ο Έλ Μινούκιο δέν είνε πειά παιδί σου. Στο μέλλον, φυλάξου από μένα!

Ο κτηματίας, μανιασμένος, σήκωσε τότε τή γροθιά του για να τόν χτυπήσει, μὰ ο Μινούκιο ώρμησε προς τήν πόρτα, καθάλλησε τ' άλλο γό του, χώνοντας τὰ σπηρούνια του μέσ' στην κοιλιά του. Ήταν πειά μακρυά, μὰ η φοβέρα του άντηχούσε ακόμα μέσα στην έπαυλι:

— Πατέρα, θά μετανοήσης... Τζιμένιεθ, φυλάξου... φύλαγε τούς δικούς σου... Σε λίγο!

Τήν άλλη μέρα * * * τόν πρώτ' άμμο, ριγμένη από κάτω, άντήχησε στα τζάμια του παραθύρου τής Μαρέγιας. Η Μαρέγια τόν άνοιξε. Ο Πετρώνιος, κρυμμένος μέσα στη βλάστηση του κήπου, τής έκανε νόημα. Εκείνη βιάστηκε να κατέβη. Ο μιγάς

τήν παρέσυρε προς μίαν άκρη τής χαράδρας που τήν είχαν από καιρό για καταφύγιο τους. Πρίν ακόμα καθήσουν κάτω, ο Πετρώνιος άρχισε να τής λέη:

— Μικρή μου φίλη, από τόν καιρό που γύρισες από τις καλόγρηες έχεις γίνει μιά γυναίκα δυνατή. Άπό τόν Κάιζας ως τή Μπάχια δέ βρίσκεται άλλη γυναίκα άμαζόνα σαν κι' εμένα. Δέν φοβάσαι ούτε τόν κόμπρα, που είνε κρυμμένος μέσ' στα χόρτα, ούτε και τόν θόα, που είνε τυλιγμένος γύρω από ένα δένδρο. Μά, πές μου, θά φοβόσουν έναν άντρα;

Εκείνη άνασήκωσε τὰ μάτια της, γελώντας και σκεπτική, τού είπε:

— Έναν άντρα;... Δέν ξέρω. Ποιόν θέλεις να πής;... Τόν χτεσινό;

Ο Πετρώνιος κούνησε τόν κεφάλι του, καταφατικά και είπε:

— Ναί, είνε ένας έχθρος του πατέρα σου, Μαρέγια, ένας έχθρος επικίνδυνος. Τόν μίσος του άρχισε να ξεσπάη σήμερα τόν πρωτ' κιόλας, κάνοντάς τή θόλτα μου, έρρηκα πέντε πρόβατα από τόν κοπάδι του Ζαγκάρ, πνιγμένα.

— Και χρειάζεσαι τίποτε από μένα, Πετρώνι μου;

— Ναί, μικρούλα μου. Πρέπει να μεταχειριστούμε κάποια πανουργία για ν' αποφύγουμε να γυθί τόν αίμα του πατέρα σου ή αυτού του ανθρώπου. Άκου. Πήγαινε στο σταύλο. Θά έρής τόν Μπάνσο, σελλωμένον. Καθάλλησε τόν και τράβα κατά τὰ όρυχεία. Ο άνθρωπος αυτός πρέπει να τριγυρίζη κατά κεί. Άμα σε ίδη θά προσπαθήσει να σε πλησιάσει. Άφησέ τον να τόν κάνει. Θά βάλη, χωρίς άλλο, να σε παρασύρη ακολουθώσέ τον, μὰ προσπάθησε να περάσετε από τόν δάσος του Συρίνγκας. Δέν πιστεύω να φοβάσαι! Τότε πήγαινε!

Εκείνη τράβηξε προς τόν σταύλο, ενώ ο Πετρώνιος χανότανε μέσ' στα ψηλά χόρτα...

Σε λίγο η Μαρέγια έφτασε καβάλα στα όρυχεία και συνάντησε τόν Μινούκιο. Δέν άργησαν να πιάσουν κουβέντα. Βλέποντάς τους κανείς μέσ' στον ήλιο θά τούς έπαίρνε για έρωτευμένους. Τρομαγμένη από τή συνάντησι αυτή, η Μαρέγια έκανε στο σύντροφό της διάφορες παι-

διακόσιες ἐρωτήσεις: τὸν ρωτοῦσε ἀπὸ ποῦ εἶχε ἀγοράσει τὸ κόκκινο φουλάρι του, ἀν ὅλοι οἱ βουκόλοι τῆς Ἀργεντίνης εἶχαν ἀσημένια σπηρουνια σάν κι' αὐτὸν κι' ἄλλα παρόμοια. Ἐκεῖνος τσακίζετο ἀπὸ ἀπάντη.

Ἐκεῖνο πού τοῦ φαινόταν θαυμαστό, ἀπίστευτο, ἦταν ἡ τύχη τοῦ ἔρριξε μέσ' στὰ χέρια του τὴν ἀδελφή του. Βέβαια, ὁ Τζιμένιεθ θὰ πληρῶνε βασιλικά λύτρα γιὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴ Μαρέγια του, τὸ μαργαριτάρι τῆς καρδιάς του.

Διάσχιζαν τὸ δάσος τοῦ Συρίνγκας, ὅταν ἀξαφνα μιά φωνὴ ἀκούστηκε: ἓνας ἄντρας, ἓνας ἰθαγενὴς θύγῃκε ἔξω ἀπὸ τὸ σῦδεντρο.

Ὁ Μινούκιο ἔφερε τὸ χέρι στὴ νασθάνια του, μὰ τὸ τράβηξε πάλι ἀμέσως. Ὁ φτωχὸς δάσολος πού θύγῃκε ἀπὸ τὸ σῦδεντρο, δὲν τὸν ἐφόβιζε ἱκαθόλου. Μισόγυμνος μὲ μιά θαμπάκερὴ ζώνη μονάχα, ἔπαιζε σάν παιδί κυλῶντας στὸ χῶμα δυὸ πετραδάκια καὶ συνοδεύοντας τὸ κύλημά τους μὲ μιὰ μονότονη ψαλμωδία. Τὰ πετραδάκια ἔλαμπαν ἀλλόκοτα. Τὸ ἓνα ἀπ' αὐτὰ ἦρθε καὶ κύλησε ἀξαφνα ὡς τὰ πόδια τοῦ ἀλόγου τοῦ Μινούκιο, ὁ ὁποῖος τὸ ἄρπαξε ἀμέσως. Μιά μεγάλη χαρὰ τὸν ἐπλημύρισε ἀμέσως. Τὸ πετραδάκι αὐτὸ ἦταν διαμάντι. Αὐτὸς ὁ ἡλίθιος ἰθαγενὴς ἔπαιζε μ' ἓνα διαμάντι! Ἄ, εἶχε πολλὴ τύχη σήμερον ὁ Μινούκιο: ἐκδικιόταν τὸν πατέρα του κι' εὕρισκε τὴν τύχη του! Εἶχε ἀρπάξει ἀπ' τὸ λαιμὸ τὸν ἰθαγενή, πού δὲν ἦταν ἄλλος παρὰ ὁ Γ'ετρώνιος μεταμφιεσμένος.

— Πές μου πού τὸ θρήκες αὐτό; Μίλα λοιπόν; ρωτοῦσε.

Ὁ Πετρώνιος ἔκανε πὼς ἔτρεμε, ἐνῶ λόγια μπερδεμένα ἔβγαζαν ἀπὸ τὸ στόμα του.

— Μὰ ἔχω κι' ἄλλα, ἔλεγε. Πολλά, πολλά... Θὰ σοῦ τὰ δώσω, μὰ ἀφήσέ με πρῶτα... ἀφήσέ με. Ναί, ἔχω καὶ ἄλλα πολλά. Θὰ σοῦ δειξῶ τὸν κρυφὸν τους γιὰ νὰ πάρῃς νὰ παίξῃς καὶ σὺ μ' αὐτὲς τίς ἀμορφές πέτρες. Μὰ ἀφήσε με.

Ὁ Μινούκιο κύτταξε κάμποσο τὸν Πετρώνιο. Μὰ, ἔτσι ὅπως ἦταν, δὲν μποροῦσε νὰ τοῦ προκαλέσῃ καμ-

μιὰ ὑποψία. Φαινόταν σάν ἓνας ἡλίθιος ἰθαγενὴς καὶ τίποτε παραπάνω! Στράφηκε πρὸς τὴ Μαρέγια καὶ τῆς εἶπε:

— Σενιορίτα, μείνετε ἐσεῖς νὰ φυλάξετε τ' ἄλλα. Πρέπει ν' ἀκολουθήσω αὐτὸ τὸν ἄνθρωπο. Δὲ θ' ἀργήσω νὰ γυρίσω.

Οἱ δύο ἄντρες ξεκίνησαν. Ἐστρίψαν τὴ γωνία τοῦ δάσους, ἀκολουθήσαν ἓνα λειβάδι ἔρημο, καὶ θρέθηκαν, ἔξαφνα, σ' ἓνα στενὸ δρομάκο πού δὲ τὸν φανταζόταν κανεὶς. Ὁ δρομάκος αὐτὸς ἔβγαине σὲ μὰ κατηφοριά, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά τῆς ὁποίας ἦταν θρόαχο κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη γκρεμός. Ὁ Πετρώνιος ἀρχισε νὰ κατεβαίνει, ἐνῶ ὁ Μινούκιο τὸν ἀκολουθοῦσε. Ἀξαφνα ὁ μιγὰς στάθηκε μπρὸς σὲ μιὰ τρύπα κι' ἔχωσε τὸ χέρι του μέσα. Μὰ ὁ Μινούκιο μὲ μιὰ γροθιά τὸν παρεμέρισε κι' ἀρχισε νὰ ψάχνῃ ὁ ἴδιος. Ἐνῶ ἓνα ἔβγαζε τὰ διαμάντια ἀπὸ μέσα καὶ τὰ σώριαζε δίπλα του.

Ἀθόρυβα τότε ὁ Πετρώνιος ἀνωρθώθηκε καὶ μὲ νασθάνια, πού τὴν τράβηξε ἀπὸ τὴ ζώνη του, ἔλαμψε μέσ' στὰ χέρια του. Σ' ἓνα λεπτό ἢ λεπίδι χάιδευε τὰ πλευρά τοῦ Μινούκιο. Θὰ ἦταν παιγνίδι γιὰ τὸν Πετρώνιο, νὰ τὸν κερφώσῃ στὴ γῇ ἔτσι ὅπως ἦταν πεσμένος. Μόλις ἔνοιωσε τὴ θέσι του ὁ Μινούκιο μούγκρισε μὲ λύσσα.

— Μὴ σαλεύεις, ἔλ Μινούκιο, τοῦ ἀπάντησε ὁ Πετρώνιος, στάσου ὅπως εἶσαι μὲ τὰ μοῦτρα μπρὸς στὴν τρύπα. Μὴ σαλεύεις γιὰτὶ σὲ σκοτώνω. Ναί, εἰμαι ὀπλισμένος καὶ πιάστηκες στὴν παγίδα. Ἐνῶ κίνημα μονάχα ἂν κάνῃς, θὰ σὲ ρίξω στὸν γκρεμό.

— Τώρα, ἄκουσέ με: ἂν θελήσῃς ὕλ' αὐτὰ τὰ διαμάντια εἶνε δικά σου... θὰ σοῦ τὰ δώσω. Τὰ εἶχα γιὰ τὴ μικρούλα, τὴν ἀδελφή σου θὰ τῆς τὰ ἔδινα γιὰ προῖκα, καταλαβαίνεις; Μὰ ἐκεῖνη δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπ' αὐτὰ, ἔχει πολλὰ περισσότερα. Κ' ἐσύ ἦρθες ἐχθὲς νὰ ζητήσῃς τὸ μερίδιό σου ἀπ' τὸν πατέρα σου. Νά το! Τὰ διαμάντια εἶνε δικά σου, ὅλα, μὰ μὴ σαλεύεις γιὰτὶ σὲ σκοτώνω! Ἀκου ἀκόμα, Μινούκιο, γιὰ τὸν ἀφέντη μου. Θὰ ξεχάσῃς, ὅτι σοῦ ἔκανε χτὲς ὁ Τζιμένιεθ, θὰ ξεχάσῃς τὰ λόγια πού

ΠΟΛΩΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΣΥΜΕΩΝ ΓΙΟΥΣΚΙΕΒΙΤΣ

Η ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ

Ὁ Βλαδίμηρος Πέτροβιτς εἶχε πολλές ἐρωτικές ἐπιτυχίες καὶ γι' αὐτὸ δὲν εἶχε παντρευτῇ. Τὴν ἐποχὴ τῆς διηγήσεώς μας ἦταν ἐρωτευμένος μὲ μιὰ πολὺ νέα καὶ πολὺ ὠραία κοπέλλα, τὴν Σοῦζι, ἡ ὁποία μόλις εἶχε τελειώσει τὸ γυμνάσιο. Ἡ Σοῦζι ἦταν ὕψηλὴ, καλοκαμωμένη, κομψὴ καὶ ἀγαποῦσε τρελλὰ τὸν Βλαδίμηρο. Συναντῶνταν συχνὰ καὶ ἔκαναν περιπάτους μοναχικοὺς στ' ἀπόμερα μέρη τῶν πάρκων τῆς Πετρούπολεως. Ἐκεῖνο τὸ θρόαδον ὁ Πέτροβιτς ἦτο ἐξαιρετικὰ ἀνυπόμονος. Δὲν ἔθλεπε τὴν ὥρα πού θὰ συναντοῦσε τὴν ἀγαπημένη του. Εἶχε κι' ὅλας σκοτεινιάσει, ὅταν ἐβγήκε ἀπὸ τὸ δωμάτιό του. Διέσχισε διαφόρους πολυθρόνους δρόμους, ὅταν αἰφνης σὲ κάποια καμπὴ μιάς μεγάλῃς λεωφόρου ἀκούσε μιὰ γλυκεῖα γυναικεῖα φωνὴ νὰ τοῦ λέγῃ:

— Ἀγάπη μου ἔρχεσαι σπιτί μου;

εἶπατε καὶ πρὸ πάντων θὰ ξεχάσῃς ὅτι ἔχεις πατέρα στὴ γῇ. Ὁρκίσου μου στὴ Μαύρη Παναγία τῆς Μπάχιας, πού εἶνε κακία στοὺς ἐπιόρκους καὶ εἴθ' σ' ἀφήσω νὰ φύγῃς μαζί μὲ τὰ διαμάντια. Ὁρκίσου μου.

Σιωπὴ ἀπλώθηκε γιὰ ἓνα λεπτὸ κι' ἔπειτα πνιγμένα λόγια θύγῃκαν ἀπ' τὸ στόμα τοῦ Μινούκιο. Παρατιότανε ἀπὸ τὴν ἐκδίκησί του, προτιμώντας τὰ διαμάντια ἀπὸ τὸ θάνατό.

Ἡ Μαύρη Παναγία τῆς Μπάχιας! Εἶχε ὀρκιστῇ σ' αὐτή! Βέβαια ποτὲ δὲ θὰ παρέβαινε τὸν ὅρκου! Ἐξ ἄλλου τί τὸν ἐνοιάζετο γιὰ τὸν πατέρα του, τώρα πού εἶχε γίνει πλούσιος;

Ὁ Πετρώνιος κι' ἡ Μαρέγια ἔβγαζαν στὴν ἔπαυλι μόλις τὴν ὥρα

Γύρισε εὐθὺς καὶ κύτταξε. Μιά γυνίκα μὲ ὠραῖο ἀνάστημα, μὲ τὸ μικρὸ της καπελλάκι κατεβασμένο ὡς τὰ μάτια, τὸν πλησίασε. Ἐλαμπαν τὰ μεγάλα της μάτια, τὰ ὁποῖα ἐφαινοντο μαύρα. «Τί εἶνε τοῦτη πάλι;» σκέφθηκε μὲ ἀδιαφορία ὁ Βλαδίμηρος Πέτροβιτς, «ἀλλὰ τί μάτια ὡμορφα πού ἔχει καὶ τί καλοσηματισμένο στόμα!» Ὑστερα, χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, ἐξακολούθησε τὸν δρόμο του.

— Γιατὶ δὲν μοῦ ἀπαντᾷτε; εἶπε ἡ γυναίκα. Δὲν εἶνε εὐγενικὸ αὐτό.

— Δὲν ἔχω καιρό, ἀπάντησε ὁ Βλαδίμηρος, γιὰ νὰ πῇ κάτι καὶ νὰ τὴν ξεφορτωθῇ.

— Θὰ πηγαίνετε σὲ κανένα ραντεβού, χωρὶς ἄλλο, εἶπε ἐκεῖνη, γελώντας καὶ δείχνοντας ξανά τὰ λαμπερὰ μαύρα μάτια της.

— Ἐ, νὰί λοιπόν! Πηγαίνω σ' ἓνα ραντεβού, ἀπάντησε λίγο νευριασμένος ὁ νέος καὶ τὴν ἐκύτταξε κα-

τοῦ μεσημερινοῦ ὕπνου. Ὁ Τζιμένιεθ κάπνιζε ἓνα χοντρὸ ποῦρο, ἐκπλωμένος στὴν πολυθρόνα του στὴ θεράντα. Κρατοῦσε στὰ χέρια του ἓνα τούφεκι κι' ἔρριχνε γύρω τοῦ λουὰ βλέμματα. Βλέποντας τοὺς δύο νέους, στέναξε μ' ἀνακούφισι φώναξε τὴν κόρη του καὶ κυττώντας τὴν ν' ἀχτινοβολᾷ στὸν τροπικὸ ἥλιο, εἶπε:

— Ἀργήσατε πολὺ, παιδί μου. Καλὰ γι' αὐτὴ τὴ φορά, ἀλλὰ μὴν πρᾶξῃτε παιὰ μακρὰ. Δὲ μ' ἀρέσει νὰ ἐξῶ πὼς ἡ κόρη μου εἶνε ἔξω αὐτὴ τὴν ὥρα.

— Ὡ, πατέρα, ἐκάναμε ἓναν ἀπὸ περιπάτο, ἀπάντησε ἡ Μαρέγια.

Ἐνῶ ἀπλὸ περπάτο, στ' ἀλήθεια. Καὶ πῶς ἀπὸ τὴ Μαρέγια ὁ Πετρώνιος χαμογελοῦσε...

τάγματα.

Τα μάτια της του άρεσαν τρομερά.

— Στο ραντεβού σας μπορείτε να πάτε και αύριο, απάντησε η γυναίκα μ' ένα τόνον οίκεϊον, σά να μιλούσε σε κανέναν παλιό γνώριμο της, έμένα όμως δεν θά με ξανασυναντήσετε ποτέ πειά. Έλ'ατε, πάμε καλλίτερα σπίτι μου' κατοικώ, άλλως τε, δύο θήματα απ' εδώ. Είμαι γυναίκα ενδοσφύρουσα και σείς μου άρέσετε πολύ.

— Ξέρω γιατί σου άρέσω, έσκέφθηκε ο Βλαδίμηρος. Και όμως δεν είνε άσχημη. ούτε πρόσκληση και έκφράζεται καλώς. Άν δεν είχα την Σούζι, θά μου ήταν ευχάριστο να φιλοαρήσω λίγο μαζί της.

Την έκύτταζε ξανά προσεκτικά και του άρεσε ακόμη περισσότερο. Κατέβαλε όλη τη δύναμή του για να μην καμφθώ, αλλά δεν μπόρεσε.

— Μου άρέσεις τρομερά, της έξωμολογήθη ο Βλαδίμηρος, ώσάν για να δικαιολογηθώ απέναντι του έαυτού του. Αισθάνομαι ότι δεν πρέπει να έλθω μαζί σου, και όμως χωρίς να θέλω σε άκολουθώ. Νομίζω, ότι κάποιος

με σπρώχνει να πάω σπίτι σου. Θα έλθω, είπε τέλος, αλλά με μία συμφωνία: ότι θά μ' αφήσης να φύγω γλήγορα.

— Έξαφνα από του νου του έπέρασε ή θελκτική εικόνα της Σούζι. «Η καύμένη, σκέφθηκε, θά με περιμένει άδίκως στο πάρκο!» Άλλ' ήταν τόσο ώραία ή θραυα και τόσο έλκυστική ή γυναίκα που είχε εμπρός τοι, ώστε γλήγορα έλυσμύνησε την κοπέλλα. Και χωρίς τίποτα πειά να σκεφθώ, σχεδόν τυφλά, άκολούθησε την άγνωστη γυναίκα.

Καθισμένος κοντά στον καναπέ του μικρού, κομψού της δωματίου, γλυκοναρκωμένος από τα φιλά και τα χάδια της, ευτυχής, την άκουε να του διηγείται τη ζωή της. Ήταν Πολωνίδα, από την Βαρσοβία και άνήκε σε καλή οίκογένεια. Δεκά-

ξη έτών είχε έρωτευθώ τον οίκοδιδάσκαλό της και είχε φύγει μαζί του.

— Έπειτα από λίγους μήνες την έγκατέλειψε έκείνος και ή έγκαταλείμμένη δέν έτόλμησε να ξαναγυρίσει στο σπίτι της. Είχε γίνει γκου-βερνάντα, σ' ένα σπίτι, ύστερα έζησε μ' έναν άξωματικό, τον άφηκε, έγινε φίλη ενός ήλικιωμένου παραλή, ύστερα ένός φοιτητού Έβραίου. Πέρασε νύχτες άρρώστειας και πό-νου.

— Φυσικά, έξακολουθήσε με τόνο άπαλό, θά μπορούσα ίσως και να επιτύχω στη ζωή μου, όπως τόσες άλλες γυναίκες, που παθαίνουν ότι έπαθα έγω, αλλά τι τα θέλεις, δεν έχω τύχη. Αναγκάσθηκα να φύγω από τη Βαρσοβία. Έζησα πολύ καιρο στη Μόσχα και στο Κίεβο. Είνε ένας χρόνος τώρα, που θρίσκομαι εδώ. «Ό,τι περισσότερο με θασανίζει είνε ή σκέψις του μέλλοντός μου. Τα ξέρω όλα, όλα τα καταλαβαίνω, δέν προσπαθώ να ξεγελάσω τον έαυτό μου. Η όμορφιά περνάει... Άν μ' έγνωρίζες όταν ήμουν δεκάξη χρόνων... «Όταν έθγαινα τ' όράδυ στον δρόμο, τότε που πήγαινα άκόμη στο γυμνά-

σιο, όλοι οι νέοι της Βαρσοβίας με παίρναν τ' κατόπιν. Η όμορφιά περνά, επανέλαθε, τονίζοντας μία-μιά τις συλλαβές με μία αδιόρατη μελαγχολία, την όποιά δέν έπρόσεξε. Ο Βλαδίμηρος. «Όσο λιγοστεύουν τα δικαιώματα που έχομε στην ευτυχία, τόσο περισσότερη τη ζητούμε. Τα δόντια μου αρχίζουν να χαλούν και δέν μπορώ να φαντασθώ τον έαυτό μου με ψεύτικα δόντια. Και όμως, θέλοντας και μή, θά τ' όπομείνω. Α! ό διάβολος να πάρη τα δόντια, δέν ξέρω πώς μου ήλθε αυτή ή ιδέα...

— Λόγω τιμής είσαι πολύ όμορφη, είπε ο Βλαδίμηρος. Καιρο είχα να συναντήσω μία γυναίκα σάν και σένα.

— Ναί, αλλά αύριο θά μ' έχης ξεχάσει. Μην απαντάς, μη λές όχι, άγαπημένο μου. Έχω περισσότερη πείρα από σένα. Σ' ευγνωμονώ

για τις ώρες της άγάπης που μου έδωκες, αλλά δέν σου ζητώ τίποτε παραπάνω.

— «Ό,τι έπίσης φοβούμαι, είπε συνελίζοντας την όμιλία της, είνε μήπως πάθος καμιά μεγάλη άρρώστεια. Που θά εύρω τα χρήματα να γυιτρευθώ, Έπειτα αισθάνομαι ότι γερνάω. Είμαι 28 χρόνων. «Ός τα 40 θά μπορέσω να ζήσω όπως και σήμερα, κατόπιν όμως; «Ός τόσο όμως μου μένουν 12 χρόνια άκόμη, τα δυσκολώτερα. Κουτ'αύ-στρα-θά θά τα καταφέρω. «Όταν όμως δέν θάμαι πειά νέα;

— «Ναι ρίγος διέτρεξε τ' όσμο του Βλαδίμηρου Πέτροβιτς και έψιθύρισε σάν τρομαγμένο παιδί:

— Ίδ'αψε, σε παρακαλώ, μη μιλείς πέρα, γιατί μου κάνουν κακό τα λόγια σου.

— Και όμως είνε αλήθεια ό,τι σου λέγω, Βλαδίμηρε. Δεν άργεί νάρθη ό καιρός που θάμαι άνίκανη για ό,τι δήποτε, άρρώστη, γρηά. Και ώστόσο ή ψυχή μου θά είνε ή ίδια. Κάθε στιγμή θά φωνάζω από μέσα μου: Δόστε μου χαρά, δόστε χαρά και σε μένα... Ω τα ξέρω πολύ καλά ό'αυτά, άγάπη μου. Θά είμαι εξαπλωμένη κάπου, σε κανένα στενό άνήλιαχο δωμάτιο και θά συλλογίζουμε τα ώραία μου νειάτα και τα πλούσια μου μαλλιά.

— Και έγώ, πάντα, και όταν άκόμη είμαι ευτυχής, συλλογίζομαι ότι ό θάνατός μου θά είνε άσυνήθιστος, όχι φυσικός και ή ιδέα αυτή διαρκώς με θασανίζει, είπε έξαφνα με μία τρομερή ειλικρίνεια ο Βλαδίμηρος.

— Άλήθεια, έψιθύρισε άργά εκείνη με ύφος έκπληκτο.

Τον έκύτταζε κάμποση ώρα, και ύστερα με μίαν όρμη ένθουσιασμού, τον φίλησε.

— Είσαι όμορφη, της ξαναείπε.

— Ίσως δέν είμαι όμορφη, άπάντησε εκείνη γελώντας. Άλλά δέν πρόκειται τώρα για την όμορφιά μου. Δώσε μου τ' όχει σου' μου άρέσει πολύ να φιλώ τα χέρια των άνδρων. Και ένώ έδινε άνάλαφρα φιλά στο χέρι του, τού είπε έξαφνα με φωνή γλυκειά:

— Για όλα αυτά που σου είπα, άγαπημένο μου, άπεφάσισα να πεθ-

νω. Είνε έξη μήνες τώρα που τ' σκέπτομαι. Άδύνατον να διαρκέση ή θλιβερή αυτή ιστορία της ζωής περισσότερο, άγάπη μου. Και έπειτα, λίγο νωρίτερα, λίγο άργότερα, δέν είνε τ' ίδιο; Πρό δύο ήμερών λίγο έλειψε να σκοτωθώ, αλλά την τελευταία στιγμή μου έλειψε τ' ό θάρρος. Μου έφάνη πολύ τραγικό να πεθάνω μόνη, έπρόσθεσε, κυττάζοντάς τον κατάμματα με μία περιεργή έκφραση.

— Δηλαδή πώς τραγικό; έρώτησε ο Βλαδίμηρος Πέτροβιτς, ένώ ένα έλαφρό ρίγος τον διέτρεξε δίχως να νοιώση τ' γιατί.

— Μά πώς, δέν έννοεις αυτό που σου λέγω; Μ' ένα πιστόλι στο χέρι, όλομόναχη. Δεν είνε καθόλου εύθυμο αυτό... Ένώ αν ήμουν με άλλον...

— Είνε αλήθεια, έχεις δίκαιο, είπε ο Βλαδίμηρος μετά όλιγόστιγη σκέψι και καθυσόχασε. Που να θρεσθί όμως συντροφος σε τέτοιο... τα-ξίδι;

— Σύντροφοι; έκανε έκπληκτη για την έρώτησή του. «Όσοι θέλεις, φι-λικάριο μου. «Όποιος και να-με ανάμεσα σ' αυτούς που συναν-τώ στο δρόμο, είνε κατάλληλος για την συντροφιά που θέλω. Μόλις άποκοιμηθώ θά τον σκοτώσω και έπειτα θά σκοτωθώ κι' έγώ. Μά τι έχεις; Φοβήθηκες;

Ο Βλαδίμηρος Πέτροβιτς έσηκώ-θηκε και την άρπάξε από τ' όχει. Μία ιδέα είχε λάμψει σάν άστραπή στο μυαλό του:

— Άν είμαι έγώ ό σύντροφος που ζητεί; Με ώραία παρέα έμπλεξα. Άν όχι, πρέπει να φύγω άμέσως απ' εδώ μέσα. Μά όχι, μά όχι, θά-πω όνειρο». Και ό Πέτροβιτς έπα-νέλαθε ένδομύχως πολλές φορές την λέξι όνειρο, δίχως να ξέρη τ' γιατί.

— Μά γιατί διάβολε θά σε σκότω-να ξένα; είπε ή Πολωνέζα, γελόν-τας. Τι θάκας που είσαι! Θά μπο-ρούσα να σκοτώσω κανένα πρόστυ-χο άνδρα, αντιπαθητικό, όχι όμως ξένα, που είσαι τόσο καλός! Τι θάκας που είσαι, καυμένο! Ξανα-είπε και τον τράβηξε έλαφρά. «Ό-ταν ό Βλαδίμηρος Πέτροβιτς υπε-χώρησε, κυττάζοντάς την με τρέμο-στά μάτια, τού έπιασε τ' όχει και

σφίχθηκε με τρυφερότητα άπάνω του. Ένας βόστρυχος της έπεσε στον ώμο του και το γλυκό αυτό χάδι καθυσύχασε το νέο. Κατόπιν όμως και στο δρόμο, ησθάνθη τον έ-
αυτόν του ύπογειον μιάς άγνώ-
στου δυνάμεως :

«Φυσικά, ο φόβος είνε γελοίος. Μία χαρτορρίχτρα μου είπε, ότι δεν πρέπει να φοβάμαι παρά μόνον την θάλασσα», έσκέφθη, και έπειτα από λίγο, σχεδόν μεγαλοφώνως και σαν για να δικαιολογηθί σε κάποιον, έ-
πρόσθεσε: «Άλλωστε δεν έχω καμ-
μιάν δρεζί να πεθάνω τόσο νέος», έ-
νώ συγχρόνως την έφίλησε θερμά...

— «Ήθελα να σκοτωθώ σήμερα, έ-
ψιθύρισε με την κρουστάλλη φωνή της ή γυναίκα και είχα αποφασίσει ότι ο πρώτος που θα συναντούσα θ' άπέθνησκε μαζί μου. Άλλ' ο πρώ-
τος αυτός ήσουν εσύ και να γιατί άπεφάσισα να σκοτωθώ αύριο, σε μιά βδομάδα... Πάλιν φοβάσαι; Βλάκας που είσαι τέλος πάντων! Μ' αν ήθελα να πεθάνω μαζί σου, θα σ'όλεγα από πρίν, κακομοίρη μου; Δός μου το χέρι σου...

Έκείνος έσάλεψε το κεφάλι του. «Είνε κουπαίρα είπε, και άρχισε να την χαιδεύη. Ύ-
στερα από λίγο τον έπιασε μιά νάρκη γλυκειά. Το μυα-
λό του έθάμπωνε σιγά-σιγά ένώ έ-
σκέπτετο τα πιο ευχάριστα πράγμα-
τα, έσφυγγε τρυφερά το χέρι της Ζό-
σιας.

* * *

Όταν ο Βλαδίμηρος Πέτροβιτς έπεκοιμήθη, ή Ζόσια σηκώθηκε έ-
λαφρά από τον καναπέ και άρχισε γυμνόποδη να θηματίζει στο δωμά-
τιο... Προσπαθούσε να γλυστρά-
σιωπηλά πάνω στο χαλί κι' εκύτταζε συχνά τον Βλαδίμηρο για να ιδή εάν κοιμώταν. Το πρόσωπό της ήτο σκεπασμένο και το φως έρριχνε μιά σκληρή λάμψη έπάνω του. Στάθη-
κε λίγες στιγμές όρθη κοντά στον Βλαδίμηρο Πέτροβιτς. Στο βάθος του μισανοιγμένου του στόματος έ-
λαμπε ένα δόντι χρυσό.

Εγύρισε, έπλησίασε στον καναπέ, όπου εύρίσκετο το ταυντάκι της και έβγαλε από μέσα ένα μικροσκοπικό ρεβόλβερ. Όσαν ύπνωτισμένη, το έ-
σφιεζε στο χέρι της και έπλησίασε

τον Βλαδίμηρο Πέτροβιτς. Οί βόσ-
τρυχοί της έκινήθηκαν έπάνω στη
ράχι της και έγλύστρησαν κατά μή-
κος των μηρών της, όταν έσκυψε
για ν' άκουμπήση το ρεβόλβερ στο
μέτωπό του. Την στιγμήν εκείνη, ο
νέος έξύπνησε, έξ ένοτίκτου ίσως...
Άλλά χωρίς να καταλάβη τί συνέ-
βαινε, όλος άκόμη εύρισκόμενος
στον μαγικό κόσμο ένός ευχάριστου
όνειρου, της χαμογέλασε, κατέπιν,
τεντώνοντας τα μέλη του, της είπε
με φωνή τρυφερή, σαν να ήταν γυ-
ναίκά του:

— Ζόσια...

Δέν άκουσε τον κρότο τής έκτυρ-
σοκροτήσεως. Στο διάδρομο άντή-
χησαν εύθως βήματα. Άνθρωποι έ-
βγαλαν φωνές. Άρχισαν να χτυ-
πουν με γρονθοκοπήματα την πόρ-
τα. Η Ζόσια άνεσήκωσε θιαστικά το
χέρι του Βλαδίμηρου Πέτροβιτς, το
αγκάλιασε και είπε:

— Θα ξαναϊδωθούμε άμέσως, ά-
γαπημένη μου.

Και ένώ χτυπούσαν και ή πόρτα
έτριζε υπό την πίεσιν των ανθρώ-
πων που είχαν συρρεύσει για να ι-
δούν τι συνέβαινε, έπλησίασε το πα-
ράθυρο και το άνοιξε. Ο δροσερός
όπαλινδός άέρας της χτύπησε το πλά-
σωπο. Τα άστρα έλαμπαν αδύνατα
στον ούρανό. Ήκούετο ο αδιόρατος
θόρυβος του δρόμου...

Η Ζόσια έκανε ένα κίνημα απο-
χαιρετισμού, έστήριξε την κοιλιά
της στο παράθυρο και έβαλε την
κάννη του περιστρόφου στο στόμα
της. Μετά μιά στιγμή, τα χέρια της
κυτέπεσαν, κρεμάμενα έπάνω από
το δρόμο, ώσαν σε προσοχή...

Έπάνω στη ράχι της έφρικίασαν
αδύνατα ή θαρειές της πλεξούδες.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΙΚΟΚΥΡΕΣ ΠΩ ΝΟΣΤΙΜΙΖΕΙ Η ΣΟΥΠΑ

Μας το συμβουλεύει ένα άγγλικό
περιοδικό: Τα τσόφλια των κρεμμυ-
διών μ'ήν τα πετάτε. Πλύνάτε τα
καλά και θάλτε τα να θράσουν μα-
ζύ με το θραστό σας. Του δίνουν
ένα ωραίο χρώμα και μιά γεύσι πη-
λύ νόστιμη. Έννοείται ότι μετά το
εράσιμο, αυτά τα τσόφλια θα τα
βγάλετε, στίβοντάς τα, πρίν σερβί-
ετε το θραστό σας.

ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΥΡΜΗΓΚΙΩΝ

Άν προσέξη κανείς λίγο, τις
συνθήκες της ζωής και τις ποικί-
λες έκδηλώσεις της, θα μείνη κα-
τάπληκτος.

Ο περίφημος έντομολόγος Φάμπρ,
έγραψε κάποτε σχετικώς:

«Ένα μικρό ταξίδι στον κό-
σμο των μυρμήγκων άξίζει όσον
και ένα ταξίδι εις τον Γαλαξία».

Η νοημοσύνη των μυρμήγκων,
άνεπτύχθη, λέγει, πολλά έκατομ-
μύρια χρόνια, πρίν φανή στον άν-
θρωπο.

Άν οί μύρμηγκες είχαν ανά-
στημα, όσον είνε του ανθρώπου,
αυτοί θα ήσαν σήμερα, οί κύριοι
του κόσμου.

Ο βιογράφος των έντόμων και
ιδίως των μυρμήγκων Άνδρέ λέ-
γει ότι:

«Στα όντα αυτά, που μας φαί-
νονται τόσοں ταπεινά, θρίσκομεν
πρώτης τάξεως κοινωνικήν κατά-
στασιν, βιομηχανίαν και θεσμούς,
που έως τώρα, νόμιζαν, πως μόνον
οί άνθρωποι είχαν. Σε μερικά πα-
ρατηρούμε πρώτης τάξεως οικογε-
νειακό βίο, με όλες τις χαρές του
ανθρώπου και τους άγώνες του.
Την οικίαν άνεγειρομένην, κτιζο-
μένην, μεγεθυνομένην, συντηρου-
μένην, τα παιδιά άνατρεφόμενα,
περιποιούμενα, καθαρίζόμενα, με-
ταφερόμενα από τόπο σε τόπο.
Τους φίλους βοηθούμενους, τους
νεκρούς θαπτομένους. Άκόμη δια-
τηρούν τα μυρμήγκια στρατούς έ-
πιθέσεως και στρατόν άμύνης, κά-

νουν πολέμους και άνακωχάς, κερ-
δίζουν νίκες, διατηρούν συνθήκες,
χαράζουν σύνορα. Άλλα πάλι μυρ-
μήγκια έχουν ένστικτα ληστρικά,
και άρπάζουν των «έργατών» τα
νεογνά, για να έχουν δούλους. Ά-
κόμη υπάρχουν στα μυρμήγκια ποι-
μένες, που φροντίζουν για την τρο-
φή του ποιμνίου των, θεριστάδες
που εργάζονται να γεμίσουν ή ά-
ποθήκες, γεωργούς που ξεριζώ-
νουν τα θλαβερά τα χόρτα. Παν-
τού τέλος θα θρή κανείς παραδείγ-
ματα όλων των άναγκών και των
εργασιών του ανθρώπου.

Μόνον δικαστάς δεν έχουν, και
για τούτο, ίσως, έχουν... δικαιοσύ-
νην!

Οί μύρμηγκες συνεννοούνται ά-
ναμεταξύ τους, καλύτερα από τους
πιθήκους, τα πτηνά, τους σκύλους
και τα άλλα πιο άνεπτυγμένα, στη
ζωολογική ιεραρχία ζωα.

* * *

Μιλούν οί μύρμηγκες; Πιθανόν.

Η Άνατομική απέδειξε ότι έ-
χουν «τερετιστικά» όργανα, που δεν
έχουν άλλους λόγους λειτουργίας.

Πάντως όμως, με το άγγιγμα
των κεραίων των, συνεννοούνται
άναμεταξύ τους. Για να πάρετε
μιά ιδέα πειράχτε λίγο μιά μυρ-
μηγκοφωλιά, και θα δήτε μερικά
μυρμήγκια να μπουνε μέσα στί
φωλιά, και άμέσως ένας πανικός
θα μεταδοθί. Οί εργάτες μεταφέ-
ρουν τα αυγά και τις νύμφες σε
δαθύτερα κρησφύγετα, άλλοι βγαί-

νουν για ν' αποκρούσουν τους κινδύνους, και αν συναντήσουν κανένα άνειδοποίητο μυρμηγκι, το πλησιάζουν και του μεταδίδουν την ειδησι με τις κεραίες των.

Επίσης και όταν ένας μύρμηγκας, εύρη κανένα δοχείο με μέλι, ή φού χορτάσι αυτούς περιγαίνει στη φωλιά, φέρνει άλλους 4-5 φίλους και αυτοί άλλους, και σε λίγο ξερχεται ολόκληρος στρατός για να κάμη προμήθειες.

* * *

Ο Λουμπόκ παρατήρησε ότι, όταν πρόκειται οι μύρμηγκες να μεταφέρουν νύμφες, ο αριθμός των μεταβαίνοντων, για τη μεταφορά, είναι επάνω-κάτω τόσος, όσον και ο αριθμός των νυμφών που θα μεταφερθούν. "Αρα καταλαβαίνουν λιγάκι κι' από αριθμητική.

* * *

Ο Ούμπερ θεβαιώνει ότι τα μυρμηγκία συνεννοούνται μεταξύ τους. Ο κάθε ένας άλλωστε θα το έχη ήδη αυτό. Στέκονται στο δρόμο, ώρα άρκετη και προσπαθούν να συνεννοηθούν με τις κεραίες.

Πολλές φορές, ό ένας από αυτούς, αν δεν μπορέση να πείση τον άλλον με τά... λόγια, τον άρπάχει με τις δαγκάνες του, τον κόβει στον ώμο και τον πάει εκεί που θέλει, για να ιδη με τα ίδια τα μάτια του και να πεισθῇ.

Τό ότι ανακοινώνουν τα μυρμηγκία αναμεταξύ τους τις έντοπώσεις των, ότι συνεννοούνται για τις εργασίες των, τό πιστεύει κανείς αν παρατηρήση τό άρχιτεκτονικά των οικήματα, τά ίκριώματα, την εργατική και στρατιωτική των όργάνωσι, στην καλλιέργεια και την προφύλαξη των τροφίμων.

Τό ότι δέ όλα αυτά δεν όφειλονται στο όρμέμψο αλλά στη νοημοσύνη, με χίλια δυό παραδείγματα έχει αποδειχθῇ.

Μιά μέρα ένας αγρότης, παρατήρησε ότι τά μυρμηγκία ένωχλούσαν τους μεταξοσκώληκούς

του. "Ανέβαιναν δηλαδή άπάνω στη μωριά και τους ένωχλούσαν έτσι, που εκείνοι αναγκάζονταν ν' αποσπώνται από τον κλάδο και νά πέφτουν καταγής. "Εκεί άλλα μυρμηγκία περίμεναν και τους έσερναν εις τη φωλιά τους. "Ο αγρότης άλειψε τότε τον κορμό της μωριάς με ψαρόκolla και επί τέσσερες ήμέρες τά μυρμηγκία δεν μπόρεσαν ν' άνεβούν στο δένδρο. Την πέμπτην όμως ήμέρα, νά και έρχεται ένας μύρμηγκας χανικός (!) και θάζει ένα χαλκίσκι άπάνω στην κόλλα. Σε λίγο ήρθαν και άλλοι και άφησαν κι' αυτοί από ένα λιθαράκι. "Ετσι κατεσκεύασαν γεφύρι και άνέθηκαν στο δένδρο πατώντας επάνω στα μικρά πετραδάκια.

Ο αγρότης τους άντελήφθη μά δεν θέλησε νά τους χαλάση τό γεφύρι, και τους άφηκε τη μωριά, με τους μεταξοσκώληκες, για άμοιβή της έξυπνάδας των.

* * *

Όταν πάλιν στην έκστρατεία τους, τά μυρμηγκία συναντήσουν κανένα ρυάκι, οι εργάται μπαίνουν άλληλοκρατούμενοι στο νερό και κανονουν έτσι μια ζωντανή γέφυρα, άπάνω στην όποία περνούν όλοι οι άλλοι.

Όλα αυτά και τόσα άλλα δείχνουν συνδυασμούς που τους υπαγορεύει ασφαλώς ή νοημοσύνη.

* * *

"Αξίζει κανείς ν' ακολουθήση τό νοικοκυριό της μυρμηκιάς, νά ιδη πώς τοποθετούν τις νύμφες κανονικά μέσα στα λίκνα τους και πώς τις μεταφέρουν θαύτερα, σάν έμπειροι νοσοκόμοι, ή ύψηλότερα, άναλόγως της προόδου της ήλιακής θερμότητος, πώς τις τρέφουν με μεγάλες φροντίδες, πώς οι τροφοί των τις ύπηρετούν με άφοσίωσι και πώς προσέχουν και την παραμικρή

τους κίνησι, για νά τους θάλουνε στο στόμα σταγόνα θρεπτικού ύγρου, για νά νοιώση ότι ή κοινωνία των μυρμηγκιών είναι πιο άφωτισμένη και πιο στοργική από την

κοινωνία των ανθρώπων.

"Εχουν ακόμα τά μυρμηγκία και άγγελάδες και σταύλους. "Αγγελάδες των είναι ή ψείρες των φυτών, που τά μυρμηγκία τις άρμέγουν, όταν δε φεύγουν από τη φωλιά τους, τις παίρνουνε μαζί τους.

"Η άπόκτησις τέτοιων άγγελάδων είναι ή εύτυχία και ή θησαυρός των μυρμηγκών.

"Γι' αυτό στήνουν πολέμους μεταξύ τους, αν συμβῇ δύο γένη μυρμηγκών, νά πετύχουν κανένα δένδρο με φυτόψειρες, άγωνίζονται γερά ποιος θα τις κατακτήση.

* * *

"Αξιοι ιδιαιτέρας άντυραφής είναι οι πόλεμοι των μυρμηγκιών.

Αυτοί γίνονται ή για την κατάκτησι φυτοψειρών ή για την άίχμαλωσίαν νυμφών. Ο τρόπος που πολεμούν μεταξύ τους είναι πιο περίεργος άκόμη. Ο περίφημος μύρμηξ, που λέγεται «Σπαρτιάτης», έχει δαγκάνες δυνατές και άπάνω στη μάχη, άνοίγει τρομερά τό στόμα του και προσπαθεί ν' άρπάξη και νά συντρίψη το έχθρο του τό κεφάλι.

"Ενα άλλο είδος μικρού μύρμηγκος, όταν μάχεται, άρπάχεται υπό τά πόδια του αντίπαλου του και τά πριονίζει με τις δαγκάνες του.

"Άλλοι πάλι πηδούν άπάνω στη ράχι των έχθρων των και πριονίζουν τό κεφάλι τους!

Οι μύρμηγκες έχουν ακόμα στρατιωτικήν τακτικήν, φρουράς, προσκόπους, κάμνουν πολιορκίας, λεηλατούν μυρμηγκοφωλιές, άίχμαλωτίζουν πληθυσμούς και καταδικάζουν και εις θάνατον πολλάκις.

"Υπάρχουν και οίκογένειες μυρμηγκών στρατιωτικά, όπως οι «Σπαρτιάται». Αυτοί δεν εργάζονται διόλου. "Ετσι, σιγά-σιγά, διά της παρόδου των αίωνων, ή φύσις τους άφήρεσε από τάς σιαγόνας τό μυστήρι, την σμίλη και τό πριόνι, πουχουν οι εργατικοί μύρμηγκες, και τά αντικατέστησε με δύο όπλα, δύο κυρτά ξίφη, όπλα φοβερά, αλλά άκατάλληλα για κάθε άλλη χρῆσι, παρά μόνον για τον φόνο και την άρπαγή.

"Ετσι περνάνε όλην την ζωή

τους, πολεμώντας και καταστρέφοντας τους γείτονάς των, για νά τους πάρουν σκλάβους και αυτούς και τις νύμφες τους. Είναι άνίκανοι άκόμα και νά φάνε και κινδυνεύουν μέσα σε τόση λεία και τόσα έδέσματα νά πεθάνουν της πείνας, εάν οι σκλάβοι δεν τους έβάζαν την τροφή στο στόμα τους...

* * *

Οι μύρμηγκες έχουν και νεκροταφεία, που βρίσκονται σε κάποια άπόστασι από τις φωλιές τους. Στα νεκροταφεία αυτά, βλέπει κανείς, τάφους πιο διακριτικούς για τους κυρίους μύρμηγκες και άλλους κοινούς, για τάς κατωτέρας τάξεις. Οι καλοί τάφοι είναι όλοι μαζί κατά κανονικές σειρές, ενώ οι άλλοι είναι φύρδην-μίγδην και άτάκτως.

* * *

Τώρα θα μιλήσουμε και για τους γάμους των μυρμηγκών και τους έρωτάς των.

Ο Φάμπρ ως εξής περιγράφει τους γάμους των:

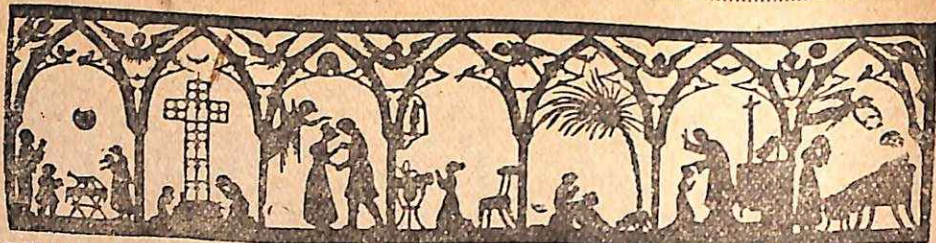
«Η ώρα των έρώτων των μυρμηγκών είναι έξαιρετική. Βλέπομεν ολόκληρα νέφη από αυτούς, ολόκληρα νέφη πρώτων μυρμηγκών, έρωμένους και έρωμένους νά πετούν στον άέρα τό βραδάκι μιας ζεστής φθινοπωρινής ήμέρας, νά πέφτουν, νά ξανασηκώνονται, νά στριφογυρίζουν σάν μεθυσμένοι, νά κάνουν σάν μανιακοί, ν' άλληλοκυνηγιούνται. Την ώραν αυτήν γίνεται άνάερα ή ένωσις των άρσενικών και θηλυκών μυρμηγκών. Και οι μὲν άρσενοί πεθαίνουν άμέσως μετά την ένωσι. Τους θηλυκούς όμως τους περιμαεύουν οι ουδέτεροι μύρμηγκες για νά γεννοβολήσουν. Τους κόβουν μάλιστα τά φτερά για νά μη φύγουν και γεννούν 7-8 χρόνια στη σειρά!...»

* * *

Πόσον ζυγίζει ο έγκέφαλος του μύρμηγκος!

Ο έγκέφαλος ενός έρυθρού μύρμηγκος δηλαδή που είναι πιο γνωστός στην Ελλάδα, εύρέθη ότι ζυγίζει, ένα και μισό χιλιοστό του γραμμαρίου.

Κατά την αυτήν μέθοδον βρήκαν

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ

ΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ

Είπε πολλές φορές από τότε, που ζούσε στη Γαλλία ένας νέος, που καυχιόταν, ότι δεν φοβάται τίποτε. Ο νουνός του τον είχε βαφτίσει Κονράντ, μά οι πατριώτες του τον έλεγαν «Ατρόμητο».

Σάν ήταν μικρός και η «θάβες» του διηγούντο παραμύθια για φαντάσματα και ξωτικά, αυτός όχι μόνον δεν έφοβείτο, σάν τα άλλα τα παιδιά, αλλά και έλεγε πώς αν απαντήσει κανένα βρυκόλακα στον δρόμο του, θά τον κυνηγούσε ως τις πόρτες της Κολάσεως, χτυπώντας τον με το μπαστούνι.

Οι φίλοι του κίνα-δυο φορές θελήσαν να τον τρομάξουν, μά έφαιγαν κάτι άγριες σπαθιές, που δεν τολμήσαν να το ξανακάνουν.

Τότε το πήρε επάνω του πολύ και είπε ένα μεγάλο όρκον:

— Δεν θά νυμφευθώ ποτέ, παρά την ημέρα που θά... φοβηθώ!

Έπειτα, σάν είδε που δεν τον χωρούσε αυτόν και την ανδρεία του, το μικρό χωριό του, αποφάσισε να φύγει μακριά, ζητώντας δόξα και τύχη.

Ένας παλός στρατιώτης, φίλος του πατέρα του, του δάνεισε ένα στρατιωτικό ιπποτικό κοστού-

— ότι το βάρος της κεφαλής του μύρμιγκος, είναι το τρίτον του βάρους του όλου σώματός του. Ο εγκέφαλός του δέ ζυγίζει περίπου το δέκατο του βάρους του σώματός του, ήτοι δεκαπέντε εκατοστά του χιλιοστού του γραμμαρίου, δηλαδή ένα τίποτε στο όποιο υπάρχει τόση σφαι...

μι. Έτσι στολισμένος, ο Κονράντ μας κίνησε, αυτονομασθείς και «Καπτεν». Γύρισε χώρες και χωριά, είδε κόσμο και ζνθρώπους, μά παλληκαράδες, σάν την αφεντιά του, δεν συνήντησε και έτσι ουτέ κανένα είχε, ουτέ νέες δόξες εις τον δρόμο, ως που ένα δειλινό έφθασε σε μία μεγάλη πόλη, που γιώρταζε τα Καρναβάλια της. Ήταν Άποκρηές και ο κόσμος είχε γεμίσει τας οδούς και τας λεωφόρους Ξένοι πολλοί και πανηγύρι. Ζήτησε ξενοδοχείο να μείνη, αλλά όλα ησαν γεμάτα από πανηγυρι... άς ανθρώπους που ήρθαν να διασκεδάσουν με τον Καρνάβαλο.

Έκτος από αυτά, ο Άτρόμητος δεν είχε ουτέ μία πεντάρα στην τσέπη του, και το παλιό του στρατιωτικό κοστούμι, που δεν ήταν και της εποχής, δεν ένέπνεε εμπιστοσύνη σε κανένα. Ένας ξενοδόχος, τέλος, τον λυπήθηκε:

— Φίλε μου, του λέγει, δεν έχω κάμαρα να σου δώσω, αλλά ουτέ και θά θής. Τόσοι ξένοι ήρθαν. Άλλά θά σου δώσω μία συμβουλή. Έδώ κοντά είναι το Ξενοδοχείο του Διαβόλου. Πήγαινε εκεί να κοιμηθής. Θά έχης εύρυχωρία, γιατί κανέναν δεν πατάει 'κει πέρα.

— Ποῦ είναι αυτό; ρώτησεν ο παλληκαράς μας.

— Είναι ένα σπίτι στοιχειωμένο και κανέναν δεν μπορεί να μείνη μέσα, ουτέ μία στιγμή.

— Καλά, θά μείνω τότε εγώ, εἰπεν ο Κονράντ.

— Και δεν φοβάσαι τούς βρυκό-

λακες;

— Άλλοτε, αν τούς έβλεπα, θά τούς άρχιζα στις μπαστουιές. Μά σήμερα, που εἶν' Άποκρηές κι' ο-λος ο κόσμος τρώει, έχω κι' εγώ άνάκη από φαί κι' από παράξενη παρέα, να διασκεδάσω. Κι' ο Διάβολος να έρχότανε, θά του λεγα: «Κάτσε, αφέντη μου, να φάμε!»

— Μπράβο, απήντησε ο ξενοδόχος, μ' άρέσουν οι παλληκαράδες. Αν σου χρειάζεται τίποτα, ζήτησε το από εμέ. Θά είμαι εύτυχής να εξιπνρετήσω εμένα και τον εξάδερφό σου τον Βελζεβούλ.

Ο Κονράντ του είπε και του έβαλε σ' ένα καλάθι ένα μπουτι χοιρινό, που ζύγιζε έξη οκάδες, με σκόρδο, τυρί, αυγά, δέκα μπουκάλες παλιό Ικρασί, κεριά, φρίνια, ένα τηγάνι, να φτιάση τις άποκρηάτικες τηγανίτες της πατρίδος του, πιέτα, πηρούνια, τραπέζο-μάνδηλα και ό,τι άλλο χρειαζότανε να φάη, να πιή και να γλεντήσει μια τέτοια μεγάλη μέρα.

Τράβηξε έπειτα κατά το σπίτι. Ένα μεγάλο και παλιό σπίτι, έτοιμόρροπο, που μόλις άνοιξε τη σκουριασμένη πόρτα, εκείνη έτριξε και σύννεφο πεταχτήκαν από μέσα μαύρες καρακάζες και κοράκια κρώζοντα. Γύρω στο μεγάλο τε χαντάκι, που το έξω, πράσινα βατράχια κόαζαν, και μέσα απ' τις τρύπες των ψηλών των τοίχων κι' άπάνω στις άγριοσυκιές, που έκει μισογύτρωναν, κουκουβάγιες ούρλ-αζαν, σάν να κλαίγανε το θάνατο.

Ο παλληκαράς μας έκανε το σπερματόστο του και πέρασε μέσα από κάτι μισοπεσμένους διαδρόμους και έφθασε σε μία μεγάλη σάλα, που είχε μία έστια πλατεία και ψηλή, στην άκρη, σάν βωμό και στον τοίχο μισοσβυσμένες τοιχογραφίες των προγόνων.

— Μ' αυτό το παληόξυλο δώ μέσα, σκέφθηκεν ο παλληκαράς, θ' άνάψω πρώτης τάξεως φωτιά.

Πήρε λινάρι από τούς χαλασμέ-

νους καναπέδες, άναψε φλόγα δυνατή και άρχισε να τηγανίζει τις τηγανίτες του, που τσιτσίριζαν σάν να τραγουδούσαν τραγούδι ζέστας και γιορτής.

Χτύπησε μεσάνυχτα. Πριν τελείωση η καμπάνα του όρολογιού, και ποιος χτύπησε στον τοίχο.

— Έρχονται οι προσκεκλημένοι μου! έσκέφθη ο Κονράντ. Άνοιξε κι' έμπα, αδελφέ!...

Ένα ψηλό πράμμα άσπρο μπήκε, προχώρησε προς τον Κονράντ και στάθηκε τρία θήματα μακριά απ' αυτόν.

— Μπα! μου είσαι και μεταμφιεσμένος! Έμπρός, κύριε Καρνάβαλε, καθήστε.

Το λευκό φάντασμα στεκότανε άμυλο.

— Έλα λοιπόν πέταξε αυτό το σάβανο άπό πάνω σου και κάθισε! Έμπρός γιατί θά σου το πετάξω εγώ! Έμπρός - μάρς. Ένα-δύο... τρία.

Και του κατάφερε μία με το σπαθί, μά το σπαθί του πέρασε μέσα από το φάντασμα, σάν από ένα καπνό.

— Ά! Έτσι! φώναξε ο Κονράντ. Ωστε μου είσαι φάντασμα! Χαίρετε, κύριε Μαρκήσιε των Κεκοιμημένων. Εύτυχής γιατί σε γνώρισα! Έλα να πιούμε ένα κρασάκι.

— Δεν διψάω, απήντησε το φάντασμα μ' ένα τόνο πένθιμο...

— Τόσο το καλλίτερο. Τά πίνω και τα δυό ή αφεντιά μου! Στην ύγεία σου, κύριε Θεοφοκέρη!

— Άκολούθησέ με, του εἶπεν ο Βρυκόλακας.

— Ποῦ;

— Κάτω στοῦ Πύργου τα κατώγια.

— Μία στιγμή να πιούμε, κι' έπειτα. Τί; Θέλεις να συναχωθούμε ησυχικοί κει κάτω;

— Να με ακολουθήσης άμέσως, απήντησε το φάντασμα, σηκώνοντας ένα σκελετωδες χέρι.

— Κάτω τα χέρια, σε παρακαλώ!

— Νά και ένας, πού δέν φοβάται, εἶπε τὸ φάντασμα, κατεβάζοντας τὸ χέρι. Σὺ μοναχὰ μπορεῖς νὰ μὲ γλυτώσης ἀπὸ τὴν Κόλασι. Κι' ἐγὼ θὰ σοὺ τὸ πληρώσω.

— Πῶς! Ἀν' ἡ χρηματοσάκκουλα σου εἶνε γεμάτη καπνὸ, ὅπως τὸ μαντῶ σου;

— Μείνε ἡσυχος. Εἶνε ἐδῶ κάτω στοὺ Πύργου τὰ ὑπόγεια ἕνας θησαυρός, πού εἶχα κρύψει ἄλλοτε. Τὸν μισὸν πάρε τον ἐοῦ καὶ τὸν ἄλλον μισὸν νὰ τὸν κάνης ὅ,τι τοῦ συστήσω!

— Τότε δέχομαι!

— Πάρε λοιπὸν τὸ σπερματόετα καὶ πήγαινε ἐμπρός.

— Πάρτο μοναχὸς σου καὶ τράβηξε μπροστά. Δὲν εἶμαι ὑπηρετὴς σου. "Ετοι κι' ἐγὼ. Μόλις ἐφθασαν κάτω εἰς τὸ βαθὺ κατώγι, ἐστάθη ἕνας ἐμπρός σὲ μιὰ μεγάλη πέτρα, σὰν λίθος ἐπιτάφιος.

— Σήκωσε τὴν πέτρα, τὸν παρέκάλεσε τὸ φάντασμα.

— Σήκωσέ την μόνος σου.

— Ὁ Βρυκόλακας ἐσκύψε, τὴν ἐσήκωσε καὶ δυὸ κρούσια γεμάτα φλουριά ἀστραψαν ἐμπρός τους, στοὺ φῶς τοῦ κεριοῦ τὸ κόκκινο.

— Νά ἡ αἰτία τῆς καταδίκης μου, εἶπε τὸ ἄσπρο φάντασμα, πού δὲν μπορῶ ν' ἀναπαυθῶ καὶ γυρίζω σὰν τὴν αἴψκη κατάρρα! Τὰ πήρα τὰ φλουριά αὐτὰ ἀπὸ μιὰ ἐκκλησιὰ ἐλληνική, σὰν ἐκοτρατεύσαμε ὡς Σταυροφόροι γιὰ τὴν Ἁγία Γῆ. Πάρε τὸ ἐνα τὸ πιθάρει σὺ, μὰ δώσε τ' ἄλλο στὶς ἐκκλησιὰς τῶν Ἑλλήνων. Τότε ἡ ψυχὴ μου θὰ ἀναπαυθῇ καὶ τὸ σῶμά μου θὰ λυωθῇ.

— Καὶ πού εἶνε αὗτοι οἱ Ἕλληνες;

— Τράβα κατὰ τὴν Ἀνατολή, κάμει δρόμο ἀρκετὸ καὶ θὰ βρῇς τὸν τόπο τους καὶ τοὺς νοοῦς τους. "Α-ἴντε! Ἡ ὥρα σου καλὴ καὶ ὁ δρόμος σου νὰ εἶνε ἴσως καὶ εὐτυχισμένος...

Αὐτὰ εἶπε τὸ φάντασμα καὶ χάθηκε ἀπὸ μπροστά του...

Ντύθηκε λαμπρά, πήρε καὶ μιὰ μεγάλη ἀκολουθία, ἄλογο λαμπρό, στολισμένον, δούλους καὶ ὑποταχτικούς καὶ τράβηξε γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Πῆγε σὲ μιὰ μεγάλῃ πόλει, τὴν

Κωνσταντινούπολι, πού ἦταν πρωτεύουσα τότε τῶν Ἑλλήνων καὶ παρυσιάσθηκε στὸν αὐτοκράτορα. Ἰὸ ἐγίναν τιμές μεγάλες. Τὸν πήραν στὸ Παλάτι. Δοθήκανε τὰ χρήματα εἰς τοὺς ναοὺς καὶ ψάλλανε δοξολογίες. "Εμειναν ὅλοι ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ αὐτὸν καὶ τοῦ ἐπρότειναν νὰ πάρῃ τὴν δεσποινίδα Ἡλιοστάλαχτη, κόρη ἐνὸς μεγάλου Ἑλληνος μεγιστάνος τῆς αὐλῆς. Ὁραία σὰν τὴν ἔρα καὶ καλὴ σὰν τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

— Ἀδύνατον, ἀπήντησε, νὰ νυμφευθῶ, ἂν δὲν φοβῆθω προηγουμένων.

Τὸν πήγαν στὰ θηρία γιὰ νὰ φοβῆθῃ, στὰ βασιλικά λιοντάρια. Ἐνὰ ἐρρίχτηκε ἀπάνω, τὸ ἔκοψε μὲ τὸ σπαθὶ του.

— Ἀ, εἶπεν ὁ παλληκαρᾶς, καθιρίζοντας τὸ εἶφος, αὐτὸ εἶχε πὺ σκληρὰ κόκκαλα ἀπὸ τὸν θρυκόλακα τοῦ «Ξενοδοχείου τοῦ Διαβόλου».

— Λοιπὸν, τώρα τί λές;

— Φοβήθηκα διόλου;

— Ὁχι.

— Ἀδύνατον νὰ νυμφευθῶ. Λοιπὸν, ἀφοῦ τελείωσα τὴν ἀποστολὴν μου, φεύγω, εὐτυχὴς γιὰ τὴν φιλίαν σου, μὲ τίς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τοῦ Θεοῦ σου.

Τώρα ἐπενέθη καὶ ἡ Ἡλιοστάλαχτη, ἀφοῦ ἰκάτι συνεννοήθηκε κρυφὰ μὲ τοὺς δικούς της:

— Στὸν τόπο μας, ἱππὸτα μου, λατρεύουμε μιὰ θεά, πού τὴν λένε φιλοξενία. Κάθησε λίγο, νὰ μὰς δῇς, νὰ παρעυρεθῇς καὶ στὸ μεγάλο τὸ τραπέζι, πού θὰ κάμῃ ὁ κλῆρος, πρὸς τιμὴν σου, καὶ ἔπειτα πήγαινε μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐλογία τοῦ μεγάλου Πατριάρχου.

Ἡ ἡμέρα τοῦ μεγάλου δείπνου ἐφθασε. Ἦταν ἀκριβῶς ἡμέρα τῶν Ἀποκριῶν κι' ἕνας χρόνος εἶχε περάσει ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ «Ξενοδοχείου τοῦ Διαβόλου». Τὸ τραπέζι πού ἔδιδεν ὁ κλῆρος πρὸς τιμὴν ἐκείνου, πού ξανάφερε τοὺς κλεμμένους θησαυροὺς τῆς ὀρθοδοξίας, ἦταν ἔτοιμο. Πλούσιο, μαγικὸ, ἀνατολικὴ πολυτέλεια, φαγητὰ θαυμάσια, κρασιὰ νέκταρ, λικέρ, γλυκίσματα, σιρόπια, μαργαρία, πού ἔκαιαν θυμίαμα, κληρικοὶ μὲ γένεια

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΑΛΗ ΠΑΣΣΑ

ΤΟΥ ΠΛΑΤ. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ

Γέροντας ἀγωνιστῆς ἔλεγε πρὸ ἐτῶν πρὸν ἔγγονό του, μιὰ 25ῃ Μαρτίου, ἐνῶ ἡ Ἀθήνα θούιζε ἀπὸ τίς παρελάσεις καὶ τίς σάλπιγγες.

Εἶχε γνωρίσει καλὰ τὸ θηρίο τῶν Ἰωαννίνων, τὸν Ἀλῆ-Πασσά, εἶχε ζήσει στὴν αὐλὴν του καὶ γινώριζε πολλὰ, ὕγνωστα ἀκόμη, τῆς ζωῆς του.

— Γίτυχεῖς τῆς ζωῆς τοῦ ἔλεγε πού ἦτε σ' ἡμέρα στίς ἡμέρες τῶν γιορτῶν καὶ δὲν ζήσατε στὴν ἐποχὴ τοῦ τρόμου καὶ τῆς δυστυχίας, πού ἐμπνύουσεν τὸ πρῶν καὶ δὲν ἤξευρες, ἂν τὸ θράδυ θὰ θραδυάσης.

Δὲν ζήσατε στὴν ἐποχὴ τ' Ἀλῆ-

Πασσά.

— Ἦταν ἀληθινὸ θηρίο!

— Ἦταν θηρίο, ἀλλὰ εἶχε καὶ κάτι καλὸ.

— Ἦταν δίκαιος;

— Δίκαιος; Μάθε ὅτι δικαιοτέρος ἄνθρωπος δὲν βρέθηκε στὸν κόσμον, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἀδικώτερος.

Καὶ διηγήθη τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτο:

— Ὁ πατέρας μου ἦταν Γραμματικὸς, πολὺ ἐμπιστευμένος τοῦ Ἀλῆ. Καὶ μιὰ μέρα, σὰν χάθηκα πλέον ὁ Ἀλῆ-Πασσάς, καὶ δὲν ὑπῆρχε φόβος, μοῦ εἶπε τούτῃ τὴν ἱστορίαν:

«Ἐνας στρατιώτης Τοῦρκος εἰς

μακρὰ, στὸ τέλος τέσσαρες ὑποταχτικοί, ντυμένοι κόκκινη ἐνδυμασία, ἔφεραν μιὰ μεγάλη, τεραστία τοῦρτα, ἕνα μυρωδάτο μπουρέκι ροδοφυμένο, φουσκατὸ, κρατῶντας αὐτὸ σ' ἕνα δίσκο ἀσημένιο, σὰν πλατεῖα...

— Κύριε Κονράντ, εἶπεν ἡ Ἡλιοστάλαχτη, δίδοντάς του ἕνα μαχαίρι μακρὺ, σὰν τὸ σπαθὶ τῶν Σταυροφόρων, ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα οὐνεζοῦμε τὴν πῆττα τῆς ἀποκριῆς νὰ τὴν κόβῃ πάντοτε ὁ ξένος. Εἰς σὰς λοιπὸν ἡ τιμὴ! Κυριεύσατε καὶ αὐτὸ τὸ φρούριον τὸ τόσο νόστιμο καὶ... κακοφκιασμένον.

Ὁ Κονράντ πήρε τὸ τεράστιον μαχαίρι, ἔκοψε τὸ μπουρέκι καὶ ἔμεινε... ξερὸς, μὲ τὸ μαχαίρι στὸ χέρι.

Ἀπὸ τὴν τρύπα πού ἀνοίχτηκε, ἕνα τέρας ἰκατωκόκινο πετάχτηκε ἔξω ἀπὸ τὴ φουσκατὴ τυρόπηττα καὶ ἄρχισε νὰ πηδάει σὰν σατανᾶς, εἰς τὸ σαλόνι.

Ἦταν ἕνας γελωτοποιὸς τῆς Ἡλιοστάλαχτης, κρυμμένος ἐπίτηδες καὶ μέσα.

Γιὰ πρώτη φορὰ ὅμως σὴ ζωὴν τοῦ ὁ Κονράντ ἐξαφνιάστηκε. Ὡς νὰ

συνέλθῃ, οἱ ἄλλοι ἄρχισαν νὰ χειροκροτοῦν.

— Φοβήθηκες! Φοβήθηκες! Θὰ παντρευτῇς!

Ὁ Κονράντ χαμογέλασε.

— Πολὺ εὐχαρίστος, ἀπήντησε, ὑπακλινόμενος μὲ χάρι ἐμπρός στὴν Ἑλληνίδα. Ἡ Ἡλιοστάλαχτη εἶνε τόσο ὡμορφοὺς ὅσο καὶ ἔξυπνο κορίτσι. Κι' ἕνα ἔξυπνο κορίτσι εἶνε πᾶς δυνατὸ ἀπὸ ἕνα ἄνθρωπο πού δὲν ἔχει φόβο...

Ὁ Πύργος, πού γιὰ τὸ φάντασμα πού ἐβγαίνει, εἶχεν ὀνομασθῇ «Ξενοδοχεῖον τοῦ Διαβόλου», ἐπισκευάστηκε, στολίστηκε καὶ ἔγινε μιὰ κατοικία εὐτυχῆς γιὰ τοὺς δυὸ ἀγαπημένους.

Τὸν ἀτρόμητο Κονράντ καὶ τὴν ὡραία καὶ τὴν εὐγενεϊκὰ Ἡλιοστάλαχτη!

Κάθε Ἀποκριὰ κατεβαίνουν στὸ ὑπόγειον, κι' ἀνάθουνε ἕνα κερὶ στὸν αἴτιον τῆς εὐτυχίας των, πού ἀναπαύεται τώρα καὶ αὐτὸς, ἀπ' τὸν Θεὸ συγχωρημένος κι' εὐλογούμενος ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν...

ΑΛ. ΔΟΥΜΑΣ

τὰ Γιάννενα, μιά ημέρα εἶδε μιά γρηῃ, πού πουλοῦσε γαιοῦρτι καὶ χωρὶς νὰ ρωτήσῃ ἀν τὸ πουλοῦσε ἢ ὄχι, ἰκαὶ πόσο θέλει, τῆς τὸ ἄρπαξε μὲ θία, τὸ ἔφαγε κι' ἔφυγε.

Ἡ γρηῃ δὲν ὠλμῆσε τίποτε νὰ πῇ, γιατί κινδύνευε καὶ τὸ κεφάλι τῆς.

Τὴν ἄλλη μέρα εἶδεν ὁ ἴδιος ὁ στρατιώτης τὴν γρηῃ, νὰ πουλάει πάλι γαιοῦρτι καὶ, ἐπειδὴ τοῦ ἄρεσε τὸ χθεσινό, μιά ἰκαὶ τῆς τ' ἄρπαξε, μ' ὅλο τὸ «τσανάκι» καὶ, ἀφυῶ καλὰ καλὰ ἐχόρτασε μ' αὐτό, τῆς γύρισε πίσω τὸ ἀγγεῖο κι' ἔφυγε παρὰ χορτασμένος.

Κεῖνη τὴ στιγμή, στὴν τύχη, νὰ καὶ διάβαινε ἀπὸ κεῖ ὁ Ἀλῆ-Πασσᾶς τὴν εἶδε νὰ κλαίῃ, τὴν ρώτησε τί εἶχε, κι' ἐκείνη τ' ἀποκρίθηκε πὼς ἕνας στρατιώτης τοῦ τῆς ἔτρωγε, δυὸ μέρες, κατὰ συνέχεια, τὸ γαιοῦρτι πού ἔφερνε, γιὰ νὰ τὸ πουλήσῃ εἰς τὴν ἀγορὰ νὰ θγάλη τὸ ψωμί τῆς, πού ἦτανε φτωχὴ γρηῃ, καὶ τώρα δὲν ξέρει τί νὰ κάνῃ.

— «Ἐ, μανίτσα! Λὲς τὴν ἀλήθεια; τῆς εἶπεν ὁ Ἀλῆ-Πασσᾶς.

— Ναί, πασσᾶ μου κι' ἀφέντη μου! Γιατὶ θὰ σὰς ἔλεγα ψέμματα.

— Πρόσεξε καλὰ, γιατί ἀλλοιῶς πάει τὸ κεφάλι σου!

— Μεγάλε μου Πασσᾶ, τοῦ εἶπε, στὴν πίστη μου καὶ στὴν ζωὴ μου σοῦ λέω τὴν καθαρὴ ἀλήθεια! Πίστεψέ με! Γιατὶ νὰ λέω ψέμμα, ἢ φτωχιά!

— Ἄν σοῦ δέξω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, τῆς εἶπεν ὁ Ἀλῆ-Πασσᾶς, τὸν γνωρίζεις;

— Ναί, ἀφέντη μου.

— Ἐλα ἐδῶ, ἀκολούθησέ με, τῆς εἶπε.

Ἐκείνη, τρέμοντας ἀπὸ φόβο, τὸν ἀκολούθησε καὶ μιὰ καὶ δυό, πᾶνε στὸ Σαράγι.

Τότε διέταξε ὁ Ἀλῆ-Πασσᾶς ὁ ἄλλος ὁ στρατὸς νὰ παραταχθῇ εἰς τὴν γραμμὴ, καὶ, σὺν παρατάχῃ, ἐπέρασε μαζί με τὴν γρηῃ μπροστὰ ἀπ' ὅλους, ρωτώντάς τὴν, ἐὰν τὸν βλέπῃ.

Τέλος πάντων ἔφθασαν καὶ μπροστὰ σ' ἐκεῖνον, πού τῆς εἶχε φάει

τὸ γαιοῦρτι.

— Αὐτὸς εἶνε, ἀφέντη πασσᾶ μου, εἶπεν ἡ γρηῃ.

— Πρόσεξε, «προεστή», καλὰ, τῆς εἶπ' ἐκεῖνος, μὴ μοῦ λήγῃς ψέμμα-πα, γιατί ἀλλοιῶνός σου.

— Σ' ὀρκίζομαι, πασσᾶ μου, εἶν' αὐτός.

Τότε, γυρίζοντας ὁ Πασσᾶς στὸν Τουρκαρβανίτη, τὸν ρωτᾷ:

— «Ἐ, ὦρὲ ἐσύ, γιατί ἔφαγες τῆς «πλιάκας» (γρηῆς) τὸ γαιοῦρτι καὶ δὲν τῆς ἔδωκες λεπτὰ;

Ὁ στρατιώτης τάχασε:

— Ἐγώ, πασσᾶ μου! εἶπε τρέμοντας.

Τότε ὁ Πασσᾶς, χωρὶς νὰ τοῦ ἀποκριθῇ, διατάζει νὰ τοῦ ἀνοίξουν τὴν κοιλιὰ, γιὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἂν εἶνε μέσα του τὸ γαιοῦρτι.

— Τέτοια πράγματα, παιδί μου, εἶπεν ὁ ἀγωνιστής, ἔκανε ἐκεῖνος.

Καὶ ἔπειτα, παπποῦ;

— Ἐπειτα, ἰὶ ἔπειτα! Ἀποδείχθηκε τὸ πρᾶγμα καὶ ὁ Πασσᾶς ἔδωκε τῆς γρηῆς, γιὰ ἀνταμοιβή, τριπλάσια ἀπὸ ὅ,τι κόστιζε τὸ γαιοῦρτι.

— Αὐτὴ τὴν παράτολμη δικαιοσύνη πρόσθεσε, εἶχεν ὁ Ἀλῆς, χωρὶς δικαστήρια, παιδί μου.

Σήμερα ἔχετε ἐλευθερία ἔχετε δικαστές, ἔχετε δικαστήρια, ἀλλὰ δὲν ἔχετε δικαιοσύνη!...

— Τί; Πρέπει νὰ ξεκοιλιάζουν καὶ σήμερα τὸν κόσμον οἱ δικαστές;

— Ὁχι: Δὲν ξεκοιλιάζουν τὸν ἄνθρωπο, ξεκοιλιάζουν τὴν τιμὴν του, τὴν ἐλευθερίαν του, τὴν ὑπόληψίν του.

— Ὁχι γιὰ νὰ βροῦνε τὸ γαιοῦρτι καὶ νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν δικαιοσύνην, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὰ πάθη των καὶ τίς μικρότητες των...

Ἀπὸ κάτω περνοῦσε ὁ στρατὸς.

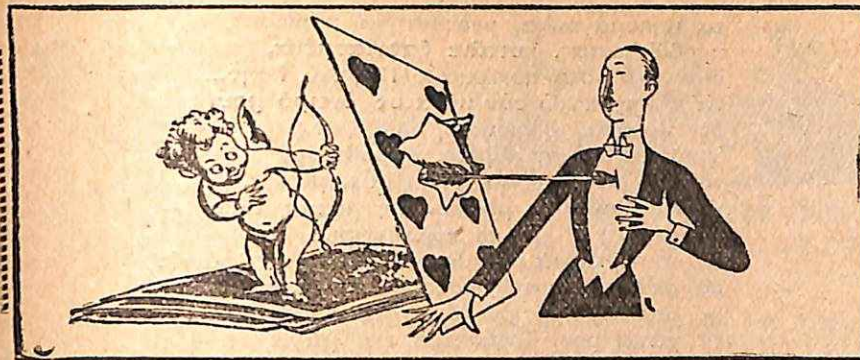
Ἡ σάλπιγγες ἤχουσαν πρὸς δόξαν τῆς Ἐθνικῆς μας ἑορτῆς καὶ οἱ μαθηταὶ εἰς μιά ἀτέλειωτη σειρά, ἔψαλλον τὴν ἐλληνικὴν ἐλευθερίαν.

Πέρασαν τόσα χρόνια ἀπὸ τότε!...

Ὅλα ἐξειλίχθησαν στὸ χειρότερο.

Μὰ ἀτυχῶς, πού ὁ παπποῦς δὲν ὑπάρχει πλέον νὰ τὰ δῇ!...

ΠΛΑΤΩΝ ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ

Ο ΣΤΙΧΟΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΚΑΤΩ ΑΓΙΟ ΕΝΑ ΦΩΤΙΣΜΕΝΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ

Χάιδεψε με τ' ἀντίφεγγό σου, Ἀποσπερίτη
Τὸ πρόσωπο τῆς κόρης π' ἀγ' ἀπὸ,
Μοῦπε πὼς θὰ κοιμᾶται, ἀλλὰ τὸ σπῆτι
Κύττα πὼς λάμπει μὲς στὸ φῶς τὸ χαρωπὸ.

Ἴσως καὶ νὰ χορεύῃ, ποιὸς τὸ ξέρει,
Τοὺς ὄρκους ποιὸς πιστεύει τώρα πλῆλ,
Θαρρῶ τὴ βλέπω, σπλαχνικώτατό μου ἀστέρι,
Νὰ γέρνῃ μέσ' σὲ κάποια ἀγκαλιά.

Κι' ἂν ξεγελιέμαι, κι' ἂν ἐκείνη εἴν' ἄλλη,
Ποιὸς ξέρει αὐτὴ με ποιὸν κρυφομιλεῖ...
Ἡ σάλα τοῦ σπιτιοῦ εἶνε μεγάλῃ.
Κ' οἱ καλεσμένοι εἶνε πολλοί.

Τί κρύο, ἀλήθεια, ἀπόψε, ὦ τί κρύο!
Τὰ λόγια μου θαρρῶ τὰ τραγουδῶ,
Βλέπω ἐσύ πὼς φεύγεις, ἀστρο θεῖο,
Ὅμως ἐγὼ θὰ μείνω ἀκόμα ἐδῶ.

Μ. Μαλαπάσης

Ο ΓΟΗΣ

Ι

Στις γειτονιές, πού τ' ἀνοιξιάντικο τὸ δεῖλι
ἀπὸ κατώφλια, πόρτες, παραθύρια,
στήνουνε κουβεντούλες τὰ κορίτσια,
στὸ μαγεμένο δειλινὸ πού οἱ πόθοι
ἀγάλια-ἀγάλια στὴν ψυχὴ ἀνεβαίνουν
κ' ὕστερα στὰ ματάκια λιγωμένα,

τά μηλομάγουλα, μεστόστηθα κορίτσια,
προβάλλοντας, κυττάνε ξαφνιασμένα,
διαβαίνω στά σοκάκια ό Γόης, ό Γόης...
Κι' άν περπατώ σάν μέσα στ' όνειρό μου,
δέν κρύβεται ή δόλια ή ώμορφιά μου.
Από κατώφλια, πόρτες, παραθύρια,
τά μηλομάγουλα, μεστόστηθα κορίτσια,
καθώς διαβαίνω, ρίχνουν τις ματιές τους
αχόρταγες σ' έμέ τό παλληκάρι...
Κι' άν τη ματιά μου ύψώνω πρός τά ουράνια.
σά φείδια ή ματιές τους με κεντάνε,
κι' από ντροπή μου τάχα ρίχνω κάτω
τά μάτια μου, λοξόβλεπα και μάγα,
κι' ακούω ένώ προβαίνω στο σοκάκι
νά μαλλώνουν για μένα τά κορίτσια
και νά μαλλιοτραβιούνται ή αδερφάδες...
Κι' άν περπατώ σάν μέσα στ' όνειρό μου,
σά φείδια ή ματιές τους μ' άκλοθάνε
και πολεμούν έντός μου ή αδερφάδες,
κι' ανάθεμά με άν ξέρω ό έρωτιάρης
πειά με γητεύει πειότερον άπ' όλες...

II

Εγώ είμαι ό πλανερός άζάπης
πού στήνω θρόχια της Αγάπης
και την τσακώνω στη θραγιά,
και την πλανεύω με λογάκια
πού ξέρουν μόνο τά πουλάκια
για νάν τά λέν' μέσ' στη φωληά.

Στό πέρασμά μου από τις ροϋγες
σάν κυνηγός, πού τις φτερουγες
όλων πληγώνει των πουλιών,
έτσι και τις γυναίκες όλες
με τις ματιές μου τις μαργιόλες
στά ύψη των παραθυριών.

Και μέσ' στις θρύσες και τά θάτα
πού τό σταμνί της ή χωριάτα
πάει νά γιομίση, την φιλιώ,
κι' αρχίζω μαγεμένα χάδια
και την πλανεύω στα σκοτάδια
και δέ γυρίζει στο χωριό...

Κι' απλώνοντας γύρω μου μάγια,
στο διάβα μου από τά σαράγια
και τις χανούμισσες μεθώ,
και μου χαμογελούν έκείνες,
άπ' τά καφάσια σά Σειρήνες
κυττώντάς με καμαρωτό.

Μαγεύω άκόμα ως και την άγια
γυναίκα, και της φέρνω θάγια
κι' ό πλάνος τη σκλαθώνω έγώ.
κι' ένώ την άρετή της θάβει,
ό πόθος της σά φως άνάβει
και κρυφολέει μου: «Σ' αγαπώ».

Εγώ είμαι ό πλανερός άζάπης.
πού στήνω θρόχια της Αγάπης
και την τσακώνω στη θραγιά,
και την πλανεύω με λογάκια
πού ξέρουν μόνον τά πουλάκια,
για νάν τά λέν' μέσ' στη φωληά.

III

Γυναίκα, Ώσαννά σε Σένα,
τό θάνατο ζητώ από σένα,
τό θάνατο από σε ποθώ.
Ό πλάνος έγώ τώρα νοιώθω
τη ζωή θάρος άπ' τόν πόθο,
θαάν σά θάλασσας θυθώ.
Γυναίκα Ώσαννά σε Σένα

της Σάρκας και του Αφρού έσώ
(γέννα,
σε θυμιατίζω, σε άνυμνώ
του είνε μου έγίνης ή λαχτάρα,
μ' άντι για εύχή σου λέω κατάρρα,
μά όπου με πάς σε ακολουθώ.
Ρώμος Φιλύρας

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΤΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ

NINON

Νινόν, όταν σε πρωτοείδα μιάν
άνοιξιάντικην ήμέρα στον κήπο του
Λουξεμβούργου, καθισμένη μπρός
στά μελαγχολικά νερά της Κρήνης
των Μεδίκων, τό ξανθό προσωπάκι
σου ήταν χλωμό από τη στέρησι,
και τά δάχτυλά σου ήταν κατατρυ-
πημένα από τη θελόνα και τό φου-
στάνι πού έφορούσες ήταν κουρα-
σμένο νά είνε όλο τό ίδιο άπάνω
σου. Καθόσουν παράμερα άπ' ό-
λους τούς άλλους, κουρασμένη σάν
νά έρχόσουν από πολύ μακριά και
σάν νά είχες πολλόν άκόμη δρόμο
μπροστά σου. Κύτταζες τά περιστέ-
ρια πού κατέβαιναν από τις ψηλές
πλατάνες στα πόδια σου και τά
παιδάκια πού έπαιζαν τριγύρω σου
και τά παιχνίδια του φωτός και της
σκιάς άπάνω στα νερά — μά ή ά-
νοιξιάντικη χαρά έλειπε από τά μά-
τια σου. Όταν περνούσε κάτω από
τά φουντωμένα και σκιερά δέντρα
ένα νέο και ώραιό ζευγάρι, σφιχτο-
σφιγμένο κι' ευτυχισμένο, ζητώντας
τό απόμερα πυκνά φυλλώματα για
τόν έρωτά του, τό θλέμμα σου τό
παρακολουθούσε ώσπου χανότανε —
και τό μικρό σου στήθος σηκώνότα-
νε από ένα βαθύν άναστεναγμό. Κι'
όταν κανένας νέος περνούσε από
μπροστά σου, έσερνες κάτω από την
καρέκλα τά πόδια σου για νά μήν
μπορέση νά πάρη τό μάτι του τά
σκαρπίνια σου πού τά είχαν παληώ-
σει ή βροχές και οι δρόμοι — πό-
σο τάχατε καιρού ;

Ετσι σε πρωτοείδα μιάν άνοιξιάν-
τικην ήμέρα, γεμάτη φώς, άρώμα-
τα και χρώματα, κι' όμως σ' αγά-
πησα, Νινόν...

Θυμάσαι, Νινόν ; Ήρθα και κά-
θησα κοντά σου — και δέν κατά-

λαβες πώς μπορούσε νά ήταν για
σένα. Σου μίλησα και δέν πίστεψες
πώς έσένα μιλούσα. Σου είπα πώς
ήσουν ώραία και κοκκίνισες, νομί-
ζοντας πώς σε είρωνευόμουν. Ή-
σουν τόσο ταραγμένη πού κάποτε
ξεχνούσες νά κρατάς κρυμμένα κά-
τω από την καρέκλα τά φτωχά σου
σκαρπίνια και με κύτταζες στα μά-
τια με άγωνία, όταν τό αντίλαμθα-
νόσουν, τρέποντας μήπως έτυχε νά
τά ιδώ. Όταν ξεβαρρεύσουν και
μου άπαντούσες, έτρεμες πάλι ύστε-
ρα μήπως ήταν έκ μέρους μου ένα
παιχνίδι, πού θά τελείωνε. Σ' ένοιω-
θα όλη την ώρα σάν νά ήσουν ένα
πουλί μέσα στην παλάμη μου. Ή
καρδιά σου χτυπούσε φοβισμένη με
γρήγορους παλμούς, τό στήθος σου
άνεθοκατέβαινε γεμάτο ταραχή κι'
έκλεινες τά ματια σου για νά μήν
στην κινήσι πού θά έκανα για
νά φύγω. Κι' όταν έπελσθηκες πειά
ότι για σένα είχα καθήσει κοντά
σου, ότι έσένα ήθελα, ότι δέν έσκό-
πευα νά σηκώθω και νά φύγω μό-
νος μου, πώς άστραψαν από εύδαι-
μονία και από ευγνωμοσύνη τά μά-
τια σου!... Θυμάσαι, Νινόν ;

Νινόν, θυμάσαι ; Δέν θέλησες με
κανένα τρόπο νά μπής στο μεγάλο
ρεστωράν της Λατινικής Συνοικίας
με τη μουσική και τά πολλά φώτα
και τά φρακοφόρεμένα γκαρσόνια,
όπου σου έπρότεινα νά πάμε νά
φάμε; Τό εύρισκες παραπολύ για
σένα. Ούτε θέλησες νά πάρης ένα
παγωτό, στην ταράτσα του μεγά-
λου καφενείου, όπου έκαθόντουσαν
ώραίες κυρίες: τό εύρισκες παρα-
πολύ για σένα. Άλλά με παρέσυ-
ρες σ' ένα απόμερο ρεστωράν και
κατοπιν, τό ωραιότερο πού θρήκες

νά μου ζητήσης ήταν νά πάμε στὸν κινηματογράφο. Ἐκεῖ κράτησες ὅλη τὴν ὥρα τὸ χέρι μου στὸ χέρι σου, γιὰ νὰ μὴ σοῦ φύγω κι' ὅταν ἀπάνω στὸ πανί περνοῦσε καμμιὰ παθητικὴ σκηνὴ ἔρωτος, μοῦ τὸ ἐσφιγγες δυνατὰ καὶ ἐπὶ ὥρα. Κι' ὅταν θρεθήκαμε στὸ δωμάτιό μου, ἕνα φοιτητικὸ δωμάτιο στὸ πάτωμα μιᾶς κατοικίας τῆς Ὁδοῦ τῶν Σχολείων, τί ἄνετα καὶ τί πλούσια τὰ θρήκες ὅλα: θυμᾶσαι, Νινόν;

* * *

Νινόν, σοῦ εἶπα: μέινε κι' ἔμεινες ὅλο τὸ καλοκαίρι κι' ὅλο τὸ φθινόπωρο... Δὲν εἶχες φέρεῖ στὸ σπίτι μας παρὰ ὅ,τι φοροῦσες ἀπάνω σου κι' ἦσουν λίγο ντροπιασμένη γι' αὐτό, θυμᾶσαι; Στὸ κρεβάτι μας, μαζεῦδουν πάντα γιὰ νὰ μὴν πιάνης πολλὴ θέσι κι' ὅταν ἐτρώγαμε, προσποιώσουν πὼς δὲν ἔχεις ὄρεξι— γιὰ νὰ θάλης στὸ δικό μου τὸ πιάτο τὸ περισσότερο τοῦ δικοῦ σου. Τὴν ἡμέρα ποὺ σοῦ ἐπῆρα τὴν πρῶτη σου φορεσιά, ποὺ δὲ στοίχιζε παρὰ διακόσια μόνο φράγκα, μοῦ εἶπες πὼς ἔκανα τρέλλες καὶ πὼς ποτές δὲν θὰ μπορούσες νὰ ξεπληρώσης τὴν καλωσύνη μου. Καὶ τὴν καινούργια ἐκείνη φορεσιά τὴν ἔκρυψες στὸ συρτάρι γιὰ νὰ τὴ φορέσης μονάχα στὴν ἑορτὴ τῆς Δημοκρατίας, τὸ θράδυ, στὸν ὑπαίθριο χορὸ ποὺ τὸν ἐρρῦθμιζαν τρία ξεχορδισμένα ὄργανα: ἡ ὀρχήστρα, ὅπως ἔλεγε με σεβασμό, Νινόν...

* * *

Νινόν, δὲ σοῦ εἶπα νὰ φύγης, ὅταν ἐβγήκες ἕνα ἀπόγευμα τοῦ φθινοπώρου καὶ δὲν ἐξαναγύρισες πειά... Ἀγρυπνος ὅλη τὴ νύχτα σὲ περιμένα κι' ἡ θροχερὴ αὐγὴ μὲ θρῆκε στὸ μπαλκόνι νὰ κυττάζω κάτω, πρὸς τὴν ὁμίχλη καὶ τὴν ὑγρασία τοῦ ἔρημου δρόμου. Σ' ἀναζήτησα στὸν κῆπο τοῦ Λουξεμβούργου, μέσα στίς γυνεὲς ἀλλέες, ὅπου ἐχόρευαν στὸν ἄνεμο τὰ πεθαμένα φύλλα, ἀλλὰ δὲ σὲ θρῆκα. Ἡ μέρες περνοῦσαν, θареиές καὶ παγερές, κι' ἐσὺ δὲν φαίνόσουνα στὴν ἔρημὴ μου κάμαρα. Ὡσπου ἕνα

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

ΟΜΙΛΕΙ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΣΑΣ

Προτοῦ κοιμηθῆτε ἀερίστε τὴν κάμαρά σας. Ὁ καθαρὸς ἀέρας εἶνε ἡ τροφή τοῦ ὕπνου.

Νεαρὲς μητέρες, ἐμβολιάστε τὰ παιδιὰ σας μόλις τ' ἀποχτήσετε. Εἶνε μιὰ σωτηρία πρόνοια.

* * *

Ἡ ἱλαρὰ δὲν εἶνε μεταδοτικὴ σὲ μεγάλη ἀπόστασι.

Γιὰ νὰ μεταδοθῇ πρέπει νὰ συγχρωτισθῇς με ἕναν ἀσθενῆ ἢ νὰ εἰσπνεύσῃς τὴν ἀναπνοή του. Σ' ἀπόστασι ἑνὸς μέτρου καὶ μισοῦ δὲν ὑπάρχει κανένας κίνδυνος.

* * *

Ἀλλὰ δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο καὶ με τὴν σκαρλατίνα, τῆς ὁποίας τὰ σπέρματα τῆς ἀσθενείας, παίρνει μαζὶ του ἀκείνος ποὺ θὰ πηλιάσῃ ἕναν ἄρρωστο.

* * *

Τρῶγε καλὰ τὸ μεσημέρι μὰ δειπνα ἔλαφρά τὸ θράδυ. Ὁ φρόνιμος σηκώνεται με λίγη πείνα ἀπὸ τὸ βραδυνὸ τραπέζι.

* * *

Πρὶν κοιμηθῆς, ἂν μπορῇς κάμε ἕνα μικρὸ περίπατο. Ὁ περίπατος φέρνει χώνευσι καὶ προδιαθέτει γιὰ τὸν ὕπνο.

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΣΑΣ

θράδυ τοῦ χειμῶνα σὲ εἶδα στὰ βουλεβάρτα. Εἶχες ἀλλάξει, πόσο εἶχες ἀλλάξει! Φοροῦσες μιὰ πολὺτιμη γούνα κι' ἕνα καπέλλο με φτερά καὶ τὰ σκαρπίνια σου ἦσαν κατακαίνουργα, κι' ὅμως σ' ἀνεγνώρισα ἀμέσως. Ἀνοίξα τὰ χέρια μου πρὸς ἐσένα, μὰ σὺ προσπέρασες. Δὲ με ἀναγνώρισες, ἔκανες πὼς δὲ μ' ἀναγνώρισες, Νινόν, Νινόν, κακὴ Νινόν...

ΚΩΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΔΟΝΤΑ ΑΝΤΙ ΟΔΟΝΤΟΣ

Ὁ αὐτοκράτωρ Θεόδωρος ὁ Λάσκαρης, φορῶντας πλέον ράσα καλογῆρα, πεσμένος ταπεινά, πάνω στὴν τέφρα, τὰ χέρια σταυρωμένα ἔχοντας πάνω στὸ στήθος, ἔπνεε τὰ λοιπὰ.

Ξωμολογήθηκε, μετέλαθε, προετοιμάσθηκε γιὰ τὴν φοβερὴ στιγμή, καὶ γυμνωθεὶς πλέον ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο μεγαλεῖο, εὐχαρίστας θ' ἀπλωνε τὰ χέρια του στὸν θάνατο, ἔαν δὲν τὸν θασάνιζε ἡ ἰδέα τοῦ παιδιοῦ του Ἰωάννου, ἑνὸς ἀτυχοῦς πλάσματος, ἐννέα ἐτῶν, ποὺ θὰ τοῦ σύντριβε τὸ κεφάλι, ἔαν ἀπὸ τώρα τοῦ ἔβαζε τὸ στέμμα τῆς Νικαίας. Ὁ αὐτοκράτωρ ἔκλαιε καὶ εἶχε μεγάλο δίκιο.

Τὸ δυνατό χέρι, ποὺ θὰ στήριζε καὶ ὑποστήριζε τὸ διάδημα τοῦ Ἰωάννου τὸ κεφάλι δὲν ὑπῆρχε πουμενᾶ. Καὶ ὁ αἷτος πατέρας, μόνον φανατικούς ἐχθρούς, διέκρινε κοντὰ του.

Ποῖον νὰ ἐμπιστευθῇ;

Τὸν Γεώργιον Ἀκροπολίτην;

Ἀλλὰ αὐτὸς δὲν θὰ λησμόνησε, θέβαια, ποτὲ ὅτι κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος, εἶχε μαστιγωθῇ σὰν δοῦλος.

Ὁ Μυσαλίων;

Ἀλλὰ αὐτὸν τὸν πέταξε με περιφρόνησι ἐκτὸς τοῦ Συμβουλίου.

Ὁ Μιχαὴλ Παλαιολόγος;

Καλὸς εἶνε αὐτός, ἀλλὰ θὰ τὴν λησμονοῦσε ἄρᾳ γε, κάποια δλεθρία νύχτα;

Ἀλλὰ ἴσως καὶ νὰ τὴν λησμόνησε!... Ποιὸς ξέρει;... Ὁ αὐτοκράτωρ μόνον μιὰ φορὰ ἐφάνηκε σκλη-

ρὸς σ' αὐτόν...

— Ὁ Μιχαὴλ εἶνε γενναῖος, ἐφώναξε. Κράξατε τὸν Μιχαὴλ Παλαιολόγον! Σπεύσατε!...

Ἐνας ἀπὸ τοὺς φύλακας, ποὺ παράστεκε βγῆκε καὶ σὲ λίγο γύρισε, ἀκολουθῶν τὸν Μιχαὴλ Παλαιολόγον.

Ὁ Λάσκαρης, ἄμα εἶδε τὸν Μιχαὴλ, ἔνευσε στοὺς ἄλλους, νὰ τοὺς ἀφήσουν μοναχοὺς. Οἱ δύο ἄνθρωποι, κυτταχτήκαν ἄφωνοι, κάμποσα λεπτὰ τῆς ὥρας.

Πρῶτος μίλησεν ὁ αὐτοκράτωρ.

— Μιχαὴλ, εἰπέ μου, με μισεῖς;

— Ναι.

— Καὶ ὅμως σὲ προσκαλῶ σὲ μιὰ ἐπίσημη καὶ ἱερὴ στιγμή... Στὴν ὥρα τοῦ θανάτου μου, γιὰ νὰ σοῦ ζητήσω μιὰ χάρι, μιὰ μεγάλη εὐεργεσία.

— Προσκαλεῖς ἐμέ, γιατί ξέρεις ὅτι ἄλλος, εἶνε ἀδύνατον νὰ σοῦ τὴν κάμη.

— Μιχαὴλ, πάντοτε σὲ ἀγαποῦσα. Τὸ γνωρίζεις.

Ἐνα πικρὸ καὶ εἰρωνικὸ μειδίαμα συνέστειλε τὰ χεῖλη τοῦ Παλαιολόγου.

— Μιχαὴλ, μὴν κρίνης αὐστηρὰ τὴν πρὸς σὲ διαγωγὴν μου. Ἐάν βασιλεύσης καὶ σὺ καμμιὰ φορὰ, (ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἅγιοι νὰ σὲ φυλάξουν ἀπὸ τέτοια συμφορὰ), τότε θὰ μάθης πόσο δίκιο εἶχα ὅταν σ' ἐφυλάκισα, ὅταν μοῦ λέγαν: «Ὁ Μιχαὴλ ἐπιβουλεύεται τὸ στέμμα σου, ἐπιβουλεύεται ἀκόμα τὴ ζωὴ σου, εἶνε νέος, εἶνε εὐγλωττος καὶ τὸν ἀγαπάει ὁ στρατός...» Ἀλλὰ, ἀφ' ἡσέ

με, σὲ παρακαλῶ νὰ τελειώσω, ἢ στιγμές μου εἶνε λίγες καὶ γι' αὐτό εἶνε πολὺτιμες. "Ακουσέ με. Πεθαίνα καὶ ἀφήνω ἕνα παιδί. Τέκνον ἄνευ προστασίας καὶ υποστηρίγματος... Σὲ διορίζω κηδεμόνα του μετὰ τοῦ Μυσαλίωνος. Τὸν δέχεσαι αὐτὸν τὸν τίτλον ;

— Δέχομαι.

— Καὶ ὀρκίζεσαι ἀπάνω στὸ νεκρικό μου τὸ κρεβάτι καὶ ἐνώπιον ἀκόμα τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ εἶσαι ἕνας φιλόστοργος πατέρας γιὰ τὸν γυιό μου ;

— "Ακουσε, αὔριο, ἐπειτα ἀπὸ τὴν κηδεία σου, θὰ φονεύσω τὸν Μυσαλίωνα, καὶ τὴν οἰκογένειά του, γιὰ νὰ μείνω ἐγὼ μόνος κηδεμόνας τοῦ παιδιοῦ σου. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας θὰ ρίξω τὸ παιδί σου σὲ ἕνα δεσμωτήριο, πού εἶνε κοντὰ στὴν ἀκροθαλασσιά καὶ ἐπειτα ἀπὸ ἕνα ἔτος, θὰ τοῦ θγάλω τὰ μάτια του μὲ ἕνα ἀναμμένο σίδερο.

Ὁ αὐτοκράτωρ μάζευσεν ὅσες δυνάμεις τοῦ ἀπέμειναν γιὰ νὰ συρθῇ ἕως τὰ πόδια τοῦ Παλαιολόγου, κρᾶζοντας.

— "Ελεος! "Ελεος, γιὰ τὸ φτωχὸ καὶ ἄτυχον παιδί μου! "Εάν ἔχης ἐναντίον μου, ἐκδικήσου ἐμένα, χτύπα με μὲ τὸ ξίφος σου, ἀλλὰ λυτήσου τὸ παιδί μου!

— Νὰ σὲ χτυπήσω μὲ τὸ ξίφος μου ; "Αλλὰ γιατί ; Σὺ θὰ πεθάνης σὲ μιά ὥρα !

— "Ελεος, σὲ ἐξορκίζω, ἔλεος!... Σπλαχνίσου ἕνα μικρὸ παιδάκι.

— Θεόδωρε "Ασκακη, ὁ Θεὸς εἶνε δίκαιος. Μὲ πέταξες, τρία χρόνια, σὺ στὴ φυλακή. Ὁ πυρακτωμένος σίδηρος, πού θὰ θγάλη τὰ μάτια τοῦ παιδιοῦ σου, σοῦ χρησίμευσε γιὰ νὰ ἐξερεθίσῃς ἀγριογᾶτους, γιὰ νὰ σπαράξουνε τὴν ἀδερφή μου, κλεισμένη, κατὰ διαταγή σου, μέσα σ' ἕνα σάκκο, γιομάτον ἀπὸ τέτοια ἄγρια θηρία...

— "Αλλὰ τὸ παιδί μου εἶνε ἀθώο.

— Καὶ ἡ ἀδερφή μου ἦταν ἀθώα.

— Τί ἐγκλημα διέπραξε τὸ τέκνον μου ;

— Καὶ ἡ ἀδερφή μου σὲ τί ἐγκλη-

μάτησε, παρακαλῶ ; Γιατί δὲν θέλησε νὰ ὑπανδρεύσῃ τὴν θυγατέρα της μὲ τὸν εὐνοούμενόν σου Μυσαλίωνα ; Συνέτριψες μιὰ μητρικὴ καρδιά. "Ας συντριβῇ τώρα καὶ ἡ πατρικὴ καρδιά σου. "Εφόνευσε γυναικα, γιὰ πληρωμὴ θὰ χάσης τὸ παιδί σου... Αὕτῃ εἶνε ἡ δικαιοσύνη, δόλυντα ἀντὶ ὁδόντος...

— Καλὰ, θόγγηξε τότε ὁ "Ασκαρης. Εἶμαι ὁ αὐτοκράτωρ σου, ἀκόμη.

Καὶ φώναξε μὲ δυνατὴ φωνὴ τοῦς φύλακας.

Ὁ Μιχαὴλ πάτησε μὲ τὸ πόδι του τὸν λάρυγκα τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ ἐπνιξε τὶς φωνές.

— Σῶπα, πτώμα ! τοῦ φώναξε. Λησμονᾷς ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ, ἦταν πεθαίνῃ, δὲν θάσαι εὖ πειά ; "Αλλὰ γιατί ; Γιατί νὰ σ' ἐμποδίσω νὰ φωνάξης, ἐπρόσθεσε ὁ Μιχαὴλ, καὶ σήκωσε τὸ πόδι του ἀπ' τὸν λαιμό του. "Ὅσο κι' ἂν φωνάξης, κανένας δὲν θὰ ῥθῇ σ' ἐσέ, καὶ ἂν ἐρχότανε κανένας, σὲ ἕνα νεῦμα μου, θὰ πλησίαζε γιὰ νὰ σὲ φτύσῃ μέσα στὰ μουτρα σου!...

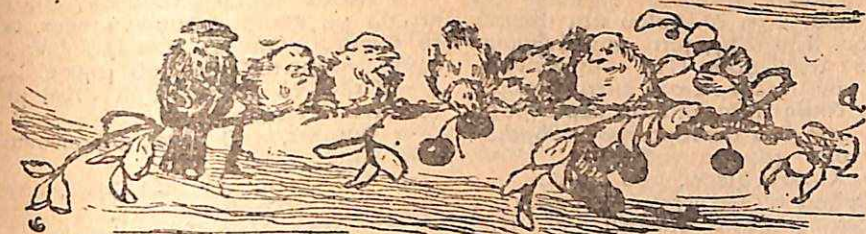
Καὶ ἅμα εἶπε αὐτά, κάθισεν κοντὰ εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴ κλίνη.

Μιά ὥρα πέρασε, χωρίς ν' ἀκουσθῇ κανένας ἄλλος θόρυθος, παρὰ ὁ ρόγχος τοῦ ἀγωνιῶντος. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ὁ ρόγχος ἐπαυσε, μιὰ σπασμωδικὴ κίνησις ἐτάραξε τὸν καλογηρικό χιτῶνα, πού ἐκάλυπτε τὸ σῶμα τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τὰ μάτια του γλαρῶσαν σάν νὰ κύτταζαν σ' ἄλλους κόσμος πειά.

Ὁ Μιχαὴλ ἔσκυψε ἀπάνω στὸ πτώμα, ἐβγάλεν ἀπὸ τὸν κόλπο, τὸ αὐτοκρατορικὸ διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου διορίζοντο κηδεμόνες τοῦ τέκνου, Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος καὶ ὁ Μυσαλίων.

— Στυγεῖται ! ἀνέκραξαν ὁ Παλαιολόγος, ὁ αὐτοκράτωρ ἀπεθίκεν, ἐπίτροπος δὲ τοῦ βασιλείου τῆς Νικαίας εἶμαι ἐγώ!

— Ζήτω Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος! ἀνέκραξαν δυνατὰ πολλὲς φωνές.

ΓΑΛΛΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Ζ. καὶ Η. ΡΟΣΝΥ

ΠΩΣ ΠΛΟΥΤΙΣΑ

"Αφοῦ τελειώσα τὴ στρατιωτικὴ μου σπουδὴν, ἄρχισεν νὰ διηγῆται ὁ "Αλβέρτος Βαρθέξ, θρήκα μιὰ θέσις εἰς ἐπιπλοποιεῖο. "Εψευδοῦσα ἔκει μέσα σ' ἕνα γραφεῖο μικροσκοπικόν, ὅπου ἔγραφα ἐπιστολὰς καὶ συνέτασκα λογτοασμούς καὶ ἀποδείξεις. Ἡ ζωὴ μου ἦταν τόσο ἐλαστικὴ, ὅσο γερὸ μὲ εἶχε πλάσει, εὐτυχῶς, ἡ φύσις, γιὰ ν' ἀντέχω. Σιγα-σιγα ὅμως τὰ μαρούλια μου, ποὶ ἦσαν ροδοκόκκινα, ἄρχισαν νὰ χλωμαίνουν σάν τὰ ραδικὰ πού φυτρώνουν στὰ ὑπόγεια. Ἡ κλειδώσις μου ἐσκοῦριαζαν. Εἶχα ζαλάδες καὶ παλμούς. "Αν ἦμουν μόνος θὰ ἔφευγα. Θὰ πήγαινα νὰ ζήσω στὴν ἄλλη ἀκρὴ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ εἶχα νὰ συντηρήσω τὴ θεὰ μου τὴν "Ελισσάβετ, πού ἔμεινε ἀνύπαντρη γιὰ νὰ μ' ἀναθρέψῃ. Οἱ ρευματισμοὶ τὴν βασάνιζαν τὴν φτωχή, μιὰ ισχυαλγία τῆς τυπᾶνιζε τὸ πόδι καὶ εἰς ἐπίμετρο εἶχε καὶ ἕνα ἀνεύρισμα πού ἀπειλοῦσε νὰ

τὴν στείλῃ στὸν ἄλλον κόσμον.

"Ενα φθινοπωρινὸ Σάββατον ἔχάζενα στὰ μαγαζιά τῆς ἀγορᾶς. Ὁ καιρὸς ἦταν θολός. Τὰ πεζοδρόμια μύριζαν σάπια σάρκα, βόθρο καὶ κριεζῶτο. Ἦμουν σὲ μαῦρες σκέψεις θυθισμένος. Εἶχα μιὰ τρελλὴ ἐπιθυμίαν νὰ εἶμαι εὐτυχὴς καὶ μιὰ φλογερὴ δίψαν νὰ πεθάνω. Καθὼς περνοῦσα στὴν ὁδὸν "Αμπουκίρ, βλέπω ἕνα γέρον πού κόντεψε νὰ τὸν παρασύρῃ ἕνα αὐτοκίνητο. Εὐτυχῶς τὸν χτύπησε μόνο μὲ τὸ φτερό καὶ τὸν ἔριξε κάτω χωρίς νὰ τὸν πληγώσῃ. "Ετρεξα γιὰ νὰ τὸν βοηθήσω, τὸν σήκωσα καὶ τὸν στήριξα, γιὰτὶ κούτσαινε.

— Δὲν ἔχω τίποτε, μοῦ εἶπε, μὲ μιὰ φωνὴ ξερὴ. Ἡ μηχανὴ εἶνε γερή. Μόνον ἐδῶ στὸν ἀστράγαλο, λίγο μὲ πονάει.

"Επιασε ὅμως τὸ χέρι μου καὶ μοῦ εἶπε:

— "Αν δὲν σοῦ δῶν κόπο, ὁδήγησέ με στὴν ὁδὸν Ντὲ - Μπουρντονναί.

— Νὰ πάρουμε ἕνα ἀμάξι; ρώτησα.

— Θεὸς φυλάξοι! "Αμάξι! "Ὅχι νὰ μὴν πάρουμε εἰδικὴ ἀμαξοστοιχία!..

Τοῦ ἔρριχναν ματιὰς καθὼς πηγαίναμε. Ἦσαν ἕνα ἀνθρωπάριο καχεκτικό, πού τὰ κόκκαλά του, νόμιζες, θὰ τοῦ τρυποῦσανε τὸ δέρμα. "Ενα πρόσωπο τριγωνικό, χρώματος κόρας τυριοῦ. Τὰ χεῖλη του ἦ-

Τὴν ἐπομένη, μετὰ τὴν κηδεία τοῦ αὐτοκράτορος, ἔσφαξαν τὸν Μυσαλίωνα.

"Επειτα ἀπὸ ἕνα χρόνο, σ' ἕνα ὑγρὸ καὶ σκοτεινὸ καὶ μαῦρον φουρριό, κοντὰ στὴν ἀκροθαλασσιά, ἔχυναν μὲ πυρακτωμένον σίδερο τὰ μαρούτια τοῦ φτωχοῦ παιδιοῦ...

Τὸ ἄθωον πλάσμα, οὔτε καν ἀντέστη κατὰ τῶν δημίων του...

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

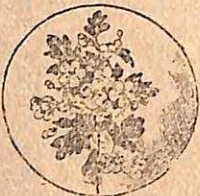
σαν μελανά, τὸ ὄλον του ἔδιδε τὴν ἐντύπωσι κάτι ὀλεθρίου καὶ ἀδυσώπητου. Τὸν ὠδήγησα τὸν ἀνθρωπο αὐτὸν στὴν ὁδὸν Ντέ - Μπουρντον-ναί, τὸν μετέφερα στὸ ἕκτο πάτωμα, στὴν ἄκρη μιᾶς σκάλας περιστροφικῆς, ἀπὸ ἑνα στενωμακρο διάδρομο, μὲ πολὺ χαμηλὸ ταβάνι.

— Ὅριστε μέσα, μοῦ λέγει.

Μπήκα σ' ἑνα θρωμερὸ ὑπόστεγο μ' ἑνα κρεβάτι σιδερένιο καὶ στενὸ σὰν φέρετρο, μ' ἑνα παλὸ τραπέζι σαπισμένο, μὲ δυὸ καρέκλες ξεψάθωτες πρὸ μισοῦ τοῦλάχιστον αἰῶνος.

— Ὅριστε, λοιπόν, μοῦ ἐπανέλαβε εἰρωνικά. Καθίστε. Μὴ φοβῆστε, ἡ καρέκλα δὲ σωριάζεται.

— Ὅχι γι' αὐτό, τοῦ λέω, δὲν ἤθελα νὰ σὰς ἀνυσυχώσω. Ἐπιτρέψτε μου νὰ σὰς χαιρετήσω. Ἐκτὸς ἂν ἔχετε ἀνάγκη τῶν ὑπηρεσιῶν μου.

— Καθόλου! φώναξε μὲ ἀνυπομονησία. Μὴ φεύγετε ἀκόμα. Μὲ περιποι-

 ηθήκατε παραπολὺ καὶ ἐλπίζω νὰ συμπληρώσετε τὴν εὐεργεσία σας. Ἐχω ἀνάγκη νὰ μοῦ δώσετε ἕνα δίφραγκο... Ἐχω ἀπόλυτο ἀνάγκη. Μπορεῖτε νὰ μοῦ τὸ δανείσετε;

Μιλοῦσε μὲ μιὰ ὀξεῖα φωνὴ καὶ διεστραμμένη. Μιὰ λάμψι τέλματος φώτιζε τὰ στρογγυλά του μάτια. Ἐδίστασα. Εἶχα ἀκριβῶς δυόμισι φράγκα ἀπάνω μου καὶ αὐτὰ τὰ διόμισι φράγκα ἀντιπροσώπευαν τὰ πέντε τελευταῖα γεύματα τοῦ μηνός. Γιατὶ ἐπρογευμάτιζα στὸ γραφεῖο, ἐπειδὴ δὲν εἶχα καιρὸ νὰ γυρίζω κάθε μεσημέρι στὸ Μελεμον-τάν, ὅπου ἔμενα μὲ τὴ θεία μου Ἐλισσάβετ.

Μολταῦτα, τί νὰ κάνω; Βγάζω τὸ πορτοφόλι μου καὶ τοῦ δίδω τὸ δίφραγκο. Τὸ παίρνει, τὸ γυρίζει ἀπὸ τὴν ἀνάποδη, τὸ μυρίζει, μὲ κυττάζει κάμποση ὥρα μ' ἑνα βλέμμα ἐπιφυλακτικὸ καὶ σκεπτικόν.

— Στοιχηματίζω, μοῦ λέει, ὅτι εἴσθε κουτός... Καὶ τί κουτός!... Καθὼς βλέπω ἀπὸ τὴ φυσιογνωμία σας, αὐτὰ τὰ δυὸ φράγκα εἶνε γιὰ σὰς κάτι κολοσσιαῖο!

— Καλὰ τὸ ἐμαντεύσατε, τοῦ ἀπαντῶ μὲ κάποια δυσαρέσκεια, αὐτὸ ἀντιπροσωπεύει τέσσερα ἀπὸ τὰ πέντε γεύματά μου τοῦ μηνός.

— Καλὰ τὸ ἔλεγα ἐγώ! Καὶ μοῦ τὰ δίνετε ἐμένα;

— Φυσικά, τοῦ εἶπα, σηκώνοντας τοὺς ὤμους μου.

— Καὶ ὅμως δὲν σὰς ζητῶ, παρὰ γιὰ νὰ μοῦ τὰ δανείσετε.

Ἐγέλασα λίγο δυνατά.

— Τί; εἶπε δυσαρεστημένος, δὲν ἔχετε ἐμπιστοσύνη σ' ἐμένα;

Καὶ πρόσθεσε μὲ μιὰ δριμύτητα:

— Ἐστὶ μοῦ ἔρχεται νὰ σὰς τὰ δώσω πίσω.

Ξαναγύρισε τὸ νόμισμα, τὸ μύρισε πάλι καὶ τοῦ ἔρριξε ἑνα ὀλέμμα γεμάτο περιπέθεια.

— Ὅχι, δὲν σὰς τὸ δίνω πίσω. Σὰς τὰ δανεῖζομαι, ἀλλὰ θὰ πληρώσω τὸν τόκο φτωχικά, δηλαδὴ πέντε τοῖς ἑκατὸ τὴν ἡμέρα καὶ μὲ ἀνατοκισμό.

Δὲν μποροῦσα νὰ μὴ γελάσω.

— Κουτέ! ἐπανέλαβε μὲ οἶκτο. Κουτέ! Μὲ πέντε τοῖς ἑκατὸ τὴν ἡμέρα καὶ μὲ ἀνατοκισμό! Καταλαθαίνεις; Ποιὰ εἶνε ἡ διεύθυνσί σου;

Τοῦ ἔδωκα τὴν διεύθυνσί μου καὶ ἔφυγα. Ἡ φωνὴ του με συνωδεψε ὡς τὴν ἄκρη τοῦ διαδρόμου:

— Κουτέ! Κουτέ!

Πέρασε τὸ φθινόπωρο, ἔπειτα καὶ ὁ χειμῶνας. Ἦρθε ἡ ἀνοιξὴ μὲ τὰ δροσερά, τὰ μικρά της συννεφάκια, μὲ τὸ νεαρὸ φῶς, μὲ τὰ ἀπρόοπτα χιόνια καὶ τὶς ραγδαῖες της θροχές. Ἐγὼ ἐξακολουθοῦσα νὰ μουχλιαζώ μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ γραφεῖο μου, πλέκοντας διαρκῶς τὰ ἴδια ἀπαίσια δ-νεῖρα τῆς ἀπελπισίας.

Μιὰ Κυριακὴ πρωΐ, ὅτι εἶχα τε-
 λειώσει νὰ τρώγω ἑνα κριθαρένιο καφέ μὲ μιὰ φέτα ψωμί, καθισμένος ἀπέναντι στὴ θεία Ἐλισσάβετ. Μιὰ χρυσὴ ἀχτίνα ἡλίου πέρασε μέσα στὴ σπηλιὰ μας. Ὁ οὐρανὸς ἦταν γεμάτος ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς λαμπρὲς ὑποσχέσεις ποὺ δαγκώνουν τὴν καρδιά τῶν φτωχῶν. Ἦμουν ὅλο πίκρα, ὅταν ξαφνικὰ ἀκουσα νὰ

χτυπᾶνε τὴν πόρτα. Πηγαίνω καὶ ἀνοίγω.

Βλέπω καὶ μπαίνει ὁ πράσινος ἄνθρωπος, ποὺ γυρίζει στοὺς δρόμους καὶ δείχνει τῶν κοριτσιῶν τὶς τύχες.

— Ἐνα γράμμα συστημένο, μοῦ λέγει ὁ πρασινοφορεμένος, ζητῶντας τὴν ὑπογραφή μου.

Καὶ μοῦ ἔδωκε ἑνα φάκελλο τό-
 σο χοντρὸ, ποὺ τὸν ἐκύτταξα μάλ-
 λον μὲ δυσπιστία, παρὰ μὲ ἐλπίδα. Τὸν ἐξέτασα λίγο καὶ μὲ κάποιο φόβο τὸν ἀπεφράγισα. Βρῆκα μέ-
 σα σ' αὐτὸν μιὰ ἐπιστολὴ καὶ ἑνα χοντρὸ χαρτὶ χαρακωμένο. Διαβά-
 ζω πρῶτα τὴν ἐπιστολὴ ἢ ὁποῖα ἔ-
 λεγε τὰ ἐξῆς:

«Μοῦ δανείσατε πρὸ διακοσίων εἴκοσι τεσ-
 σαρων ἡμερῶν, ἑνα ποσὸν ἀπὸ δυὸ φράγ-
 κα, μὲ τόκο ποὺ τὸν κανόνισα ἐγώ, πέντε
 τοῖς ἑκατὸν κάθε μέρα. Ἡ πιστωσίς σας
 λοιπόν, ἀνέχεται, ὡς ἐκ τούτου σ' ἑκατὸν
 ἑντεκα χιλιάδες φράγκα, τὰ ὁποῖα κατέ-
 θεσα ἐπ' ὀνόματί σας στὴν Τράπεζα τῆς
 Κτηματικῆς Πίστewος. Βρίσκετε συνημμένως
 τὴν ἀπόδειξι τῆς καταβολῆς. Σὰς παρακα-
 λῶ νὰ μὲ εἰδοποιήσετε περὶ τῆς λήψεώς
 της.»

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΡΜΕΚΟΥΡ

Ὁδὸς Μπουρντονναί 17»

Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα μοῦ φάνηκε τό-
 ση μεγάλη τρέλλα, ποὺ στὴν ἀρχὴ
 δὲν αἰσθάνθηκα καμμιά συγκίνησι. Μοῦ ἔκανε τὴν ἐντύπωσι κάποιας
 ἀστειότητος.

Ὅταν ὅμως ἐξέτασα τὸ χαρτὶ
 καλὰ, ποὺ ἦταν μέσα στὴν ἐπιστο-
 λή, εἶδα ὅτι πραγματικὰ εἶχα πι-
 στωθῇ μὲ ἑκατὸν ἑντεκα χιλιάδες
 φράγκα, στὸ δεύτερο πιστωτικὸ κα-
 τάστημα τῆς Γαλλίας.

Τότε μόλις ἡ καρδιά μου ἀρχι-
 σε νὰ χτυπᾷ. Ἡ ἐλπίδα καὶ ὁ φό-
 βος μ' ἐτάραξαν διαδοχικὰ θαυτά-
 τα. Τέλος δὲν ἐκρατήθηκα, παίρνω
 τὸ καπέλλο, θγαίνω ἔξω καὶ βρί-
 σκομαι στὴν ὁδὸ Μπουρντονναί.

Βρίσκω τὸν καχεκτικὸ ἀνθρωπί-
 σκο στὸ ὑπόστεγόν του, στὴν τρώ-
 γλῃ του. Μὲ ὑποδέχεται μὲ δυνα-
 πὸ γέλιο καὶ μοῦ φωνάζει:

— Καλῶς τὸν κουτεντέ μου!

Ἐνῶ δὲ ἐγὼ μουρμούριζα κάτι
 ἀσυνάρτητα, μὲ διακόπτει:

— Αὐτὸ τὸ ἔκανα ἔτσι ἀπὸ εὐχα-
 ρίστησι. τίποτε ἄλλο. Αὐτὸ ἤθελα
 νὰ κάνω.

Μ' ἐκύτταξε ποὺ στεκόμουν σα-
 στισμένος καὶ μοῦ εἶπε πάλι μὲ
 πραότητα:

— Ἐγώ, παιδί μου, εἶμαι ἑνας γέ-
 ρος ἑκατομμυριοῦχος. Ἡ μόνη μου
 ἐπιθυμία εἶνε νὰ ζῶ φτωχικά πολὺ.
 Δὲν βρίσκω ἄλλο πῶς εὐχάριστο
 στὸν κόσμον, παρὰ τὸ νὰ μὴ χορ-
 ταίνω ποτὲ τὴν πεῖνα μου, νὰ ζῶ
 μέσα σὲ μιὰ τρώγλη, νὰ φορῶ πα-
 ληόρρουχα καὶ νὰ κοιμᾶμαι ἀπάνω
 σὲ σανίδες. Μοῦ ἀρέσει ἡ φτώχεια.
 Αὐτὴ εἶνε ἡ βασίλισσα ὄλων τῶν ὀ-
 ραίων ὀνείρων. Δὲν εἶμαι ὅμως φι-
 λάργυρος. Ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ
 κάνω ἐλεημοσύνες, πολὺ μεγάλες ἐ-
 λεημοσύνες, ὅταν τυχαῖν νὰ συναν-
 τήσω κανένα φτωχὸ πλάσμα, σὰν
 κι' ἐσὰς, ἀπλοῖκὸ, γενναῖοφρονα,
 καὶ χωρὶς φαρμάκι. Ἐπειδὴ δὲ αὐ-
 τοῦ τοῦ εἶδους οἱ ἄνθρωποι εἶνε
 σπάνιοι, γι' αὐτὸ δὲν κατορθώνω νὰ
 ξεοδεύω οὔτε τὸ δέκατο ἀπὸ τὰ εἰ-
 σοδήματά μου. Νά... Τώρα τὰ ξέ-
 ρετε ὅλα. Δότε μοῦ τὸ χέρι σας
 καὶ φευγάτε, γιατί ἀποστρέφομαι
 τὴν εὐγνωμοσύνη!

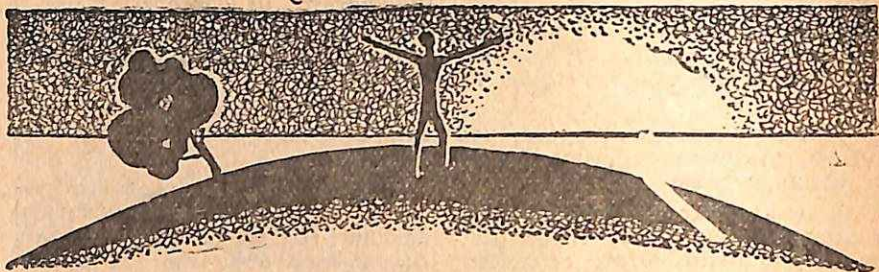
Καὶ μ' ἐσπρωχνε νὰ φύγω.

Τὴ στιγμὴ ποὺ διάβαινα τὸ κα-
 τῶφλι, τὸν ἀκουσα νὰ γελάει καὶ
 νὰ μοῦ φωνάξει:

— Ὁ κουτός μου φίλος εἶνε ἑνας
 τοκογλύφος!

Τρέχω σὰν παλαῶς στὸ σπίτι.
 Σὲ λίγον καιρὸ, ἡ θεία Ἐλισσάβετ
 γιάτρεψε τοὺς ρευματισμοὺς της,
 κάνοντας τὸ καλοκαίρι της σὲ μιὰ
 ἐπαυλὶ τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας κι'
 ἐγώ, ἀφοῦ ἀρραβωνιάστηκα, ἐπιδό-
 θηκα στὴν βιομηχανία τῶν αὐτοκι-
 νήτων. Ἡ τύχη μὲ εὐλόγησε μ' ὀλην
 τὴν κουταμέρα μου καὶ ἔκαμα πε-
 ριουσία!... Ἡ θεία μου καὶ ἡ γυ-
 ναίκα μου, ζοῦν παιὰ εὐτυχισμένες
 κοντά μου.

Ι. καὶ Η. ΡΟΣΝΥ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΡΟΜΟΥ

ΤΟΥ ANDRÉ DE LORDE

“ΜΠΕΡΕΓΚΙΣ!...,”

“Ένα αυτοκίνητο πολυτελείας με οικόσημα στάθηκε στη διασταύρωση της 45ης οδού ντε λα Παί και των μεγάλων βουλεβάρτων. Συγχρόνως ένα ταξί πήγε και στάθηκε απέναντί του. Το πρώτο ήταν της αὐτοῦ ἐξοχότητος τοῦ στρατηγοῦ Γρηγόριου. Στὸ δεύτερο ἐπέβαιναν οἱ δύο μυστικοὶ πράκτορες ποὺ ἡ διεύθυνσις τῆς ἀστυνομίας εἶχε ὀρίσει γιὰ νὰ ἐπαγρυπνοῦν στὴν ἀσφάλεια τοῦ πρίγκηπος. Αὐτὴ ἡ πρόβλεψις ἦταν ἀναγκαία γιὰτὶ ὁ πρίγκηψ εἶχε παίξει ἕνα αἰματηρὸ ρόλο στὶς τελευταῖες ταραχές τῆς Μόσχας. Ἡ σκληρότης τοῦ εἶχε προκαλέσει στὴ Ρωσσία μιὰ τέτοια ἀγανάκτησι, ὥστε ὁ Τσάρος τὸν ἀνάγκασε νὰ ὑποβάλῃ τὴν παραίτησί του ἀπὸ τὸ κυβερνῆσι ποὺ διοικοῦσε.

Ζοῦσε ἀπὸ τότε στὸ Παρίσι, ὅπου εἰσέδουε σὲ κάθε λογῆς ἀσωτείες τ’ ἀνεξάντλητα εἰσοδήματά του, χωρὶς ν’ ἀνησυχῇ καθόλου γιὰ τὴν κατάδική του εἰς θάνατο ἀπὸ τὴ Μυστικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν τρομοκρατῶν, καταδίκη ποὺ τὴν εἶχε πληροφορηθῇ μυστηριωδῶς.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα περίμενε στὸ θάθος τοῦ αυτοκινήτου τοῦ τῆς ὥρα ποὺ θὰ σχολάζε μιὰ μοδιστρούλα, στὴν ὁποία ἀπὸ χτές εἶχε δώσει ραντεβού. Τὴν εἶχε γνωρίσει πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν. Φαινόταν πολὺ μικρούλα, ἀν καὶ εἶχε ἀρχίσει νὰ σχηματίζεται πρῶτως. Ἀφοῦ τὴν παρακολούθησε κάμποσο καιρὸ, ἀ-

ποφάσισε νὰ τὴν πλησιάσῃ βλεπόντάς τὴν νὰ στέκεται ἔξω ἀπὸ ἕνα κοσμηματοπωλεῖο. Θαμπωμένη ἀπὸ τὶς ὑποσχέσεις τοῦ στρατηγοῦ, δειλασμένη ἀπὸ ἕνα πρῶτο δῶρο ποὺ τῆς ἔκανε, τὸν ἄφησε νὰ τὴ συνοδεύῃ. Ἐκεῖνος ἔμαθε πῶς τὴν ἔλεγε Ζερμαίν, πῶς σχολοῦσε κάθε βράδι στὶς ἑπτὰ ἀπὸ τὸ μοδιστρικό της καὶ ὅτι δὲν εἶχε μπλεχτὴ ἀκόμα σὲ καμμιά ἐρωτοδουλειά.

“Ὑστερα ἀπὸ πολλὰ ὁ στρατηγὸς εἶχε κατορθώσει γὰ τὴν πείση νὰ πάνε νὰ γευματίσουν μαζὺ σήμερα.

“Ἦταν περὶ τὴν ὥρα ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ ὁ πρίγκηψ Γρηγόριος εἶχε ἀρχίσει ν’ ἀνυπομονῇ, ὅταν ἀντίκρουσε στὸν καθρέφτη τοῦ αυτοκινήτου τοῦ ἕνα χαριτωμένο μπουτράκι ποὺ γελοῦσε. “Ἀνοιξὲ ἀμέσως τὴν πόρτα καὶ ἡ Ζερμαίν χώθηκε μέσα.

Τὸ αυτοκίνητο ξεκίνησε ἀργὰ πρὸς τὸ δάσος, ἀκολουθούμενο πάντοτε ἀπὸ τοὺς δύο ἀστυνομικούς.

Ἡ Ζερμαίν διασκέδαζε τὸν πρίγκηπα μὲ τὴν φλυαρία της. Τοῦ διηγείτο τὶς περιπέτειες τῆς ἡμέρας της καὶ ἔδειχνε μιὰ χαρὰ παιδικίσια γιὰ τὸν πλοῦτο ποὺ τὴν περιστοίχιζε. Ὁ Γρηγόριος ἦταν ἕνας ἄντρας καμμιά ἐξηνταριά χρονῶν μὲ κοντὲς γκριζὲς φαβορίτες. Ἡ δυνατὴ πλάτης του καὶ τὰ λεπτὰ του χέρια τὸν παρουσίαζαν συγχρόνως ντελικάτο καὶ κτηνώδη. Τὰ μάτια ποὺ εἶχαν ἕνα χρῶμα γκριζό, πολὺ

ὠχρό, φαινόταν ὅτι γλυκὰ μὰ ἡ τεράστια μασσέλα τοῦ ἔδινε στὸ κάτω μέρος τοῦ προσώπου τοῦ μιὰ ἐκφρασι ζωώδη.

Εὐχαριστιώταν ἐρεθίζοντας τὴν εὐθυμία τῆς μικρῆς συντροφισσῆς τοῦ μὲ τὶς διασκέδασεις ποὺ τῆς ἔταξε: θὰ ἔτρωγαν πρῶτα στὸ Ἀρμενιόν, θὰ πῆγαιναν κατόπιν στὸ θέατρο καὶ ὕστερα θὰ ἔπαιον τὸ σουπὲ τους στὴ Μονμάρτη.

Καθὼς περνοῦσαν ἀπὸ τὰ μεγάλα καταστήματα «Πρεντάντ», ἡ Ζερμαίν ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ν’ ἀγοράσῃ γάντια.

Ὁ πρίγκηψ διέταξε καὶ τὸ αὐτοκίνητο στάθηκε μπρὸς σὶα καταστήματα, ὅπου ἡ Ζερμαίν, σαν παιδί, ἀγόρασε πολλὰ ζευγάρια γάντια κάθε μεγέθους καὶ κάθε εἶδους.

Ἐπειτα ξεκίνησαν πάλι γιὰ τὸ δάσος.

Στὸ φαί, ὁ Γρηγόριος ἤπιε λίγο, παρὰ τὴ συνήθειά του. “Ὁλοι, ὅσοι τὸν ἐπλησίαζαν ἦταν συνηθισμένοι στὸ ὑπερβολικὸ πιότὸ τοῦ. Οὔτε τὰ γκαρσόνια τῶν κέντρων ποὺ σύχναζε, οὔτε οἱ φίλοι του, οὔτε ἡ φιλενάδες του ἐαφνίζοντο, ὅταν τὸν ἔβλεπαν νὰ κυλιέται, χωρὶς λογικὴ καὶ δύναμι, ἀνίκανος καὶ ἀποβλακωμένος, στοὺς καναπέδες τῶν ιδιαιτέρων τῶν κέντρων. Μὰ ἀπὸψε ὁ Γρηγόριος δὲν ἤθελε νὰ τρομάξῃ τὴ νέα του κατάκτησι μὲ τὸ θέαμα τῆς μέθης του.

Ἐπωφελήθηκε τῆς νηφαλιότητος τοῦ γιὰ νὰ δώσῃ στὴ μικρούλα μιὰ μεγάλη ἰδέαν γιὰ τὸ άτομό του. Τῆς μίλησε γιὰ τὸν Τσάρο καὶ τοὺς μεγάλους δοῦκας μὲ οἰκειότητα, τῆς διηγήθηκε ἀνέκδοτα καὶ τελειῶσθ’ ὑπερηφανευόμενος γιὰ τὸ αἰματηρὸ ἔργο στὸ ὁποῖο εἶχε πρωταγωνιστήσει αὐτὸς στὴ Μόσχα. Ἐνόμισε μιὰ λίστα καλὸ, γιὰ νὰ αὐξήσῃ τὴ γοητεία του, νὰ τῆς διηγῇ τοὺς ἀγῶνες τοῦ κατὰ τῶν μηδενιστῶν.

Ἡ Ζερμαίν τὸν ἀκούγε σκιρτώντας ἀπὸ φόβο καὶ κάνοντας ἄθελα

πίσω ὅταν τῆς περιέγραφε τὶς λεπτομέρειες καμμιάς ὁμότητος.

Ὁ Γρηγόριος, ποὺ αὐτὸ τὸν διεσκέδαζε, φύλαξε γιὰ τὰ ἐπιδόρπια τὴν ἱστορία μιᾶς συνωμοσίας ἐναντίον του.

— Φαντάσου, τῆς ἔλεγε, ὅτι ἕνα πρῶτὸ μου ἔφεραν ἕνα ἐπαναστάτη, στὸν ὁποῖο εἶχαν ἀνακαλύψῃ ἐνοχοποιητικὰ ἔγγραφα. Μὰ εἶχε καὶ συνενόχους τοὺς ὁποίους δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπο ν’ ἀποκαλύψῃ.

— Καὶ τὸν ἔκανες καὶ μίλησε; ρώτησε ἡ Ζερμαίν.

— Θὰ δῆς πῶς: Κάπνισα ἕνα θαυμάσιο πούρο. Κάθε φορὰ ποὺ τὸν ρωτοῦσα γιὰ τοὺς συνενόχους τοῦ ἀκουμποῦσα τὴ φωτιά τοῦ πούρου μου στὸ πρόσωπό του ἢ στὰ χέρια του, ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι μου τὸν κρατοῦσαν στερεὰ. Οὐρλιαξε! Ἔτσι ἀναγκάστηκε ν’ ἀποκαλύψῃ ὅλους τοὺς συνενόχους του. Μὰ ἄργησε τόσο ὥστε ἀναγκάστηκα ν’ ἀνάψω καὶ δεύτερο πούρο.

Βλέποντας τὴ γλωμάδα τῆς Ζερμαίν κατὰλαβε ὅτι ἔφταναν περὶ ὅσα εἶχε πῆ καὶ γιὰ νὰ τὴ διασκέδασῃ τῆς πρότεινε νὰ ρίξουν μιὰ ματιὰ στὸ

Μουλέν - Ρουζ.

Στὴν παράστασι ἡ Ζερμαίν διασκέδαζε ἀρκετὰ. “Ὅταν βγήκαν ἀπὸ τὸ θέατρο καὶ ὁ Γρηγόριος διαζόμενος νὰ τὴν παρασύρῃ σπῆτι τοῦ τῆς ἔλεγε νὰ γυρίσουν, ἐκείνη τοῦ εἶπε ὅτι ἔχασε τὴν ὑπόθεσίν του καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ πάνε νὰ πάρουν τὸ σουπὲ τους στὴ Μονμάρτη. Δὲν χρειάστηκε καὶ πολὺ γιὰ νὰ τὸν καταφέρῃ καὶ τραβῆσαν ἐκεῖ μὲ τὰ πόδια. Κάθε τόσο ἡ Ζερμαίν ἔστρεφε ἀνίσχυα τὸ κεφάλι πίσω της. Εἶχαν τραβήξῃ τὴν προσοχή της δύο άτομα ποὺ τοὺς παρακολούθουν. Ὁ Γρηγόριος τὸ ἀντελήθη καὶ τὴν καθοῦσε γελώντας.

— Μὴ φοβάσαι, τῆς εἶπε, δὲν εἶναι ἀπάχηδες, εἶναι ἀστυνομικοί. Ἀγρυπνοῦν σ’ ἐμᾶς σὰν ἄγγελοι φύλακες καὶ δὲν διατρέχουμε κανένα

κίνδυνο όσο αυτοί βρίσκονται πίσω μας. Έξ' άλλου δεν πρέπει νάχουν κανένα παράπονο μαζί μου, γιατί θά τους κάνω να πίνουν όλη τη νύχτα πού θά την περάσουν περιμένοντάς με.

Και πράγματι, όταν ο Γρηγόριεφ και η Ζερμαίν έγκαταστάθηκαν σ' ένα ιδιαίτερο διαμέρισμα, ο πρίγκιψ παράγγειλε στο μαίτρ-ντ' ότέλ να πάη στους δυο άστυνομικούς, το Ζώρζ και το Λουκιανό, το συνηθισμένο τους πιστό.

— Ούτε ο Ζώρζ, ούτε ο Λουκιανός είναι της ύπηρεσίας σήμερα, Έξοχώτατε, άπάντησε ο μαίτρ - ντ' ότέλ. Είναι δυο καινούργιοι πού δεν τους ξέρω ακόμα.

— Βέβαια, είναι ή ημέρα τους ν' αλλάξουν σήμερα, συνεπέρανε ο πρίγκιψ και άδειασε ένα ποτήρι κούμελ.

Ο μαίτρ-ντ' ότέλ βγήκε διακριτικά άφου γέμισε το τραπέζι τους από πιάτα και μπουτίλιες. Ο πρίγκιψ έγινε τότε πιό επιθετικός και από μέρους της, ή συντρόφισσά του δεν φαινότανε άγρια και σέ κάθε ποτήρι πού άδειαζε ο πρίγκιψ είχε ως επιδόρπιο τά φιλιά. Η Ζερμαίν έγέμιζε μόνη της τά ποτήρια και ποτέ το ποτήρι του πρίγκιπος δεν έμεινε άδειο. Είχε άρχισει μάλιστα να κουνάη το κεφάλι του και να λήη λόγια ακατάληπτα, στα όποια ξεχώριζε κανείς το όνομα 'Ιθάν.

— Ποιός είναι λοιπόν αυτός ο 'Ιθάν για τον όποιο μιλάς; ρώτησε ή Ζερμαίν.

— Είναι ένας ληστής, έτραύλισε εκείνος. Ήθελε το πετόί μου. Μά εγώ έπληρα το δικό του. Είναι εκείνος με το πουρο πού σου είπα. Πέθανε από το ξύλο πού έφαγε με το κνουτο μπροστά μου. Μά ως την τελευταία του στιγμή μου φώναζε: «Μπερεγκίς !»

— Τί θά πη αυτό ;

— Είναι μία λέξι ρωσική πού είναι δύσκολο νά στή μεταφράσω σημαίνει «φυλάξου!...δυστυχία σου!...»

Και ο Γρηγόριεφ, όλόκληρος μεθυμένος, άρχισε νά φοβάται σάν παιδί. Χρειάστηκε για νά παρηγορηθί και ν' ανακτήση την εϋθυμία του, ν' άδειάση μερικές μπουκάλες άκό-

μα. "Επειτα ή Ζερμαίν δείχνοντάς ένα μεγάλο ποτήρι, γεμάτο ούϊσκι τον έπροκάλεσε: «Στοιχηματίζω ό-τι δεν μπορείς νά το πιής αυτό». Ο Γρηγόριεφ σηκώθηκε και πήρε μ' ένα χέρι πού έτρεμε το ποτήρι πού του έτεινε ή Ζερμαίν. Τό ήπιε μονορούφι και κυλίστηκε στο ντιβάνι σάν ένας όγκος. Του κάκου εκείνη προσπάθησε νά τον κάνη νά σηκωθί. Δεν μπορούσε νά σταθί στα πόδια του.

Τότε εκείνη σηκώθηκε και με μία φωνή πού έγινε άξαφνα τρομερή, του φώναξε:

— Μ π ε ρ ε γ κ ί ς !

Ο πρίγκιψ αναπήδησε, λέγοντας: «Σου άπαγορεύω... νά προφέρης αυτή τη λέξι... Άκούς, μικρή μου Ζερμαίν...»

— Δεν είμαι ή Ζερμαίν... Είμαι ή Σόνια... ή Σόνια Νιμίντοφ.

— Νιμίντοφ ; άρθρωσε με κόπο ο πρίγκιψ προσπαθώντας νά θυμηθί.

— Είμαι ή άδελφή του 'Ιθάν!...

— Τί θέλεις από μένα; ούρλιαξε περίτρωμος.

— Θά σέ σκοτώσω σά σκυλί!

— Έγώ θά σέ σκοτώσω! ούρλιαξε πάλι ο πρίγκιψ όρμώντας πρós αυτή. Μά μόλις έκανε ένα βήμα, κυλίστηκε άπάνω στον τάπητα με μία κραυγή λύσσας, άναίσθητος.

Η Σόνια έγέλασε με μίσος: Νά-σε στην παγίδα, Γρηγόριεφ ! Και-ρό τώρα σέ παρακολουθώ, σε παραμονεύω. Τίποτα πειά δεν θά μπορέση νά σέ κάνη νά ξεφύγης από την έκδίκησί μου.

Άφωνος από τον τρόπο ο πρίγκιψ έριχνε θλοσυρά βλέμματα γύρω του, ζητώντας νά δη με τί όπλο θά τον έσκότωνε. Μά μη βλέποντας τίποτε μέσα στα λεπτά χέρια του δικαστού του, έλπιε λίγο, και σούρνοντας με τά χόνια του, προσπάθησε νά φτάση στην πόρτα.

Άξαφνα ή Σόνια πού πρό ενός λεπτού έπαιζε με τά γάντια της, του τά πέρασε γύρω από το λαιμό και με μία δύναμη πού την έδεκαπλασίαζε το μίσος της, άρχισε νά τον σφίγγη σά σφιχτήρας.

Ο Γρηγόριεφ ούρλιαξε και στρεφόντας με σπασμωδικά άναπη-

δήματα, τόσο πού ο θόρυβος της πάλης θά μπορούσε ν' άκουστή άπ' έξω. Τότε, χωρίς νά τον αφήση, ή Ζερμαίν άρχισε τάχα νά του μιλά για νά δικαιολογήση το θόρυβο: «Άγαπημέne μου... κατσε λοιπόν ή-συχος... Μά μέθυσες ;...» Και σε κάθε στεναγμό του θύματός της το γέλιο της άνηχούσε πιό δυνατό, σκεπάζοντας τ ο ρόγχο του.

Σε λίγο ο πρίγκιψ επαψε νά σαλεύη και μία πελιδνότης πλημμύρισε την άπόπληκτη όψη του. Η άπόφασι της μυστικής επιτροπής των τρομοκρατών είχε έκτελεσθί.

Άφου έξαφάνισε μ' επιμέλεια κάθε ίχνος της πάλης, ή Σόνια ώρμησε πρós την πόρτα, φωνάζοντας: «Βοήθεια!» Στις φωνές της, ένας μαίτρ-ντ' ότέλ και ένα γκαρσόνι έτρεξαν.

— Τί τρέχει ; ή έξοχότης του δεν είναι καλά ;

— Δεν ξέρω, έπесе άξαφνα κά-τω...

— Έπινε πολύ. Ήταν επόμενο νά του συμβή αυτό...

Κι' άρχισαν νά περιποιούνται τον πρίγκιπα. Μά του κάκου. Ήταν νεκρός. Η Σόνια έπωφελήθηκε της συγχύσεως για νά ξεφύγη, μά πριν βγί έξω, ένοιωσε το χέρι του διευθυντού του κέντρου νά θαράινη στους ώμους της...

— Έ, έδω ! μικρούλα μου, δέ φεύγουν έτσι. Πρέπει νά δώσης λόγο στην άστυνομία !

Εκείνη διαμαρτυρήθηκε, ίκέτευσε, έβρισε, μά ο διευθυντής διέταξε νά φέρουν άπάνω τους δυο μυστικούς εντεταλμένους νά έπαυρυνούν στον πρίγκιπα. Εκείνοι έφτασαν άμέσως ταραγμένοι.

— Κρατήστε το πράγμα μυστικό είπαν στο διευθυντή. Το πτώμα θά μείνη έδω ως το πρωί. Είδοποιήστε νάρθη ένα άμάξι για νά πάμε αυτό το κορίτσι στην άστυνομία.

Ο Διευθυντής έγέχηκε, ενώ οι δυο μυστικοί κρατούσαν γερά τη Σόνια παρὰ τις προυπάθειές της νά τους ξεφύγη.

Μά μόλις ή πόρτα έκλεισε άφησαν τη Σόνια για νά όρμήσουν πρós το πτώμα του Γρηγόριεφ.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΣΥΝΤΑΓΗ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ

Ένας Άμερικανός, ο μίστερ Τζόνσεϋ Ντίτιου, έκ των άρχηγών του κόμματος των ρεπουμπλικανών και πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της σιδηροδρομικής εταιρείας «Νιοϋ - Ιόρκ - Σέντραλ», συμπληρώσας πρό τινος το 92ον έτος της ήλικίας του και αποφασισμένος νά φτάση και νά περάση τα έκατό, έδωκε την έξης συνταγή, για όσους θέλουν νά του μοιασουν και νά γίνουν έκατοχρονίτες:

«Παίρνε πάντοτε τά πράγματα από την χαρούμενη όψη τους.

Νάσαι αισιόδοξος.

Μη χαλνάς ποτέ τη ζαχαρενια σου.

Μη θυμώνεις.

Μην κρατάς μέσα σου μίσος.

Νάσαι σ' όλα τά πράγματα μέτριος. Γιου-θενά και ποτέ υπερβολικός.

Άν σέ θλάπη ό,τι τρώς κι' ό,τι πινής κοψέ το άμέσως.

Άν ή διαίτά σου δεν είναι καλή, παρ-ά-τησε τά πράγματα πού άγαπάς περισσότερο, γιατί αυτά ακριβώς είν' εκείνα πού σέ θλάπτουν.

Γέλα πάντοτε και κάνε και τους άλλους νά γελούν.

— Μπράβο, Σόνια ! φώναξε ο Ένας. Αυτή τη φορά το κτήνος φό-φησε στα σωστά. Δέ θά δαγκώση πειά.

— Πώς τον ξεμπερδεψες ;

— Όπως είχε συμφωνηθί. Τον έ-πνιξα με τά γάντια μου. Αυτό το πνιγμένο δεν αφήνει σημάδια. Περ-ά-στε μου γρήγορα τίς χειροπέδες. Πρέπει νά κρατήσουμε καλά τους ρόλους μας ως το τέλος.

Αυτή τη στιγμή ή πόρτα άνοιξε κι ένα γκαρσόνι άναγγέλε πώς το άμάξι περιμένει κάτω.

Σε μία ώρα ή Σόνια και οι δυο μηδενιστά σύντροφοί της έτρεχαν μέσα σ ένα αυτοκίνητο πρós τη δι-ευθυνσι των συνόρων.

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ SYLVAIN DEGLAUTIGE

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

«Επειτα από μια παρατεταμένη εξέταση, ο γιατρός Έρρίκος Μωρέ γύρισε στους γονείς της άρρωστης:

— Θάρρος! είπε.

— Πάει το παιδί μου! κραύγασεν η μητέρα πέφτοντας πάνω στο κρεβάτι.

— Είμαι η αιτία της λύπης σας, κυρία Μποριζό, εξακολούθησε ο γιατρός, μα δεν ήταν δυνατόν να σάς κρύψω περισσότερο την αλήθεια. Η Μαργαρίτα δεν είναι καθόλου καλά, είναι ζήτημα αν θα περάσει τη νύχτα. Μόνον μια μεγάλη χαρά θα μπορούσε να την σώσει.

Ξανακύτταξε τη νέα που ήταν ξαπλωμένη πάνω στο κρεβάτι, με τα χείλη μελανιά, τα χαρακτηριστικά τραβηγμένα, τρέμοντα από τον πυρετό, ωχρή σαν τα χρυσάνθεμα, που σε λίγο θα ρίχνανε πάνω στον τάφο της. Και από τα μάτια του πέρασε η εικόνα της νέας που άλλοτε ενσάρκωνε δύο θελκτικές όψεις: τα νειάτα και την ωμορφιά.

Τού φαινόταν πως ήταν χτές ακόμα. Την είχε γνωρίσει τη νέα αυτή, όταν ή άνοιξη έστόλιζε με νέους θλαστούς το πάρκο του Βαλανσέιγ. Το μειδιάμα της έμοιαζε σαν το φως της αύγης, ακτινοβολούσε από ρόδινες φρικιόσεις φαιδρότητας, 'Από τόσα νειάτα και ωμορφιά δεν θα έμεινε τώρα πειά, παρά μια ανάνησι. «Η νέα πέθαινε!..

Σάν ή σκέψη του γιατρού να έφερε και τη δική της προς τα περασμένα, ή άρρωστη ξαναζούσε στα περασμένα αυτά μέσα στο παραλήρημα του πυρετού της. Ξανάβλεπε τον έαυτό της μέσα στη λαμπρότητα της δροσερής αύγης και της ανοίξεως.

Ο Έρρίκος Μωρέ, ο γιατρός, την κρατούσε τότε από το χέρι.

Μ' ένα τρυφερό μειδιάμα στά χεί-

λη κατέβαιναν οι δύο τους όλομόναχοι την φαρδιά δένδροστοιχία που την πλασιώνουν πράσινες δαντέλλες φυτών.

Οι όρκοι τους και οι αναστεναιγμοί τους ανακατωνόντουσαν με τον ύμνο του έρωτος, που τραγουδούσαν τα πουλιά δυο-δυο μέσα στις φωλιές τους ή δροσιά έπεφτε από τους κάλυκες των ρόδων πάνω στα ξερά φύλλα του περασμένου φθινοπώρου...

— Έρρίκε!... ψιθύρισε μέσα στο παραλήρημά της.

Ένα φθινοπωρινό θράδυ ο άγαπημένος της έφυγε. Τόν πήραν κληρωτό στο ναυτικό, ενώ πρὸ ολίγου είχαν άρραβωνιαστή...

Ο χωρισμός αυτός υπήρξε αρκετά μεγάλη αιτία πόνου για τη νέα.

Ο Έρρίκος δεν είχε καταταχθή στο ναυτικό;

Δεν θα τον έστελναν πολύ μακριά, σε κάποια όποια γεμάτη άρρώστειες;

Η Μαργαρίτα δεν ανησύχησε αδικώς.

Επειτα από μια διαμονή ξη μινών στην Τουλών, ο Έρρίκος της επέβιβάσθη για την Μαγαδασκάρη.

Τότε ή νέα κοπέλλα δεν παρακολούθησε μέσα στα θιθέρα όνειρά της, ανάμεσα στή θάλασσα και στις μακρινές έρημιές που πήγαινε..

Μια νύχτα, μέσα σ' ένα τρομερό έφιάλτη, είδε να 'ου έπιθεται μια συμμορία ληγτών. Τά άπαισία μαύρα πρόσωπά τους χειρονομούσαν γύρω του, μέσα στις φλόγες του καιόμενου φυλάκειου... Άγωνιζόταν με όλο του το θάρρος... Μια φλόγα τον έκαψε το πρόσωπο... Ένα ακόντιο βυθίστηκε στο στήθος του και ξαναβγήκε κοκκινός... Έπεσε!..

Με το επόμενο ταχυδρομείο δεν

έλαβε γράμμα του. Η Μαργαρίτα άμέσως ζήτησε πληροφορίες από το Ύπουργείο των Ναυτικών. Και έπειτα από πολύ καιρό έλαβε τέλος ένα γράμμα! «Χ α μ ε ν ο ς!» Της έγραψαν ότι είνε γαμένος... Η λέξη αυτή την έκανε να αισθανθή τρομερή άγωνία.

Χαμένος ή πεθαμένος δεν ήταν σχεδόν το ίδιο πράγμα;

Μήνες πέρασαν σ' αυτή την σκληρή άναμνη κι άγωνία. Πάλι ή Μαργαρίτα έγραψε στο Ύπουργείο και πάλι έλαβε την ίδια άπάντησι: «Χ α μ ε ν ο ς» Τέλος ή νέα κοπέλλα κατάλαβε πως δεν θα τον ξανάβλεπε πειά. Όλα αυτά είχαν τελειώσει.

Η άπελπισία δεν άργησε να μαράνη το άνθισμα της νεότητός της. Τά πόδια της ήρνούτο τους περιπάτους μέσα στο πάρκο όπου πάντοτε άγαπιώντουσαν τα πουλιά και τά λουλούδια. Έπεσε άρρωστη στο κρεβάτι για ν' άρχιση ή άγωνία που με τον θάνατο θα την έωνε με τον μνηστήρα της.

— Έρρίκε!... ψιθύριζε στο παραλήρημά της.

Πολλές φορές ακόμα ή μελλοθάνατη ψιθύρισε αυτό το άγαπημένο όνομα. Έπειτα ή ωχροτής του προσώπου της μεγάλωσε την πελιδνότητά της. Σπεναιγμοί παρατεταμένοι άνοιγαν πειά τα νεκρά της χείλη. Οι γονείς της τρελλοί από την λύπη τους δεν ήξεραν τι να κάμουν, πως να την σώσουν. Έκλειαν άπαρηγόρητα

Εξαφνα μια μέρα άνοιξε ή πόρτα...

Ποιος είνε λοιπόν αυτός ο ναύτης που μπήκε και προχωρεί με ήμα κλονισμένο, με πρόσωπο άδυνατισμένο και χλωμιασμένο, με μια πληγή στο μέτωπο; Ο Έρρίκος; Ναι, ήταν αυτός...

Τους είχαν κάμει πραγματικώς έναν αϊφνιδισμό στο φυλάκειό που

φρουρούσε αυτός με μερικούς συντρόφους του, στα περ χάρη της Ζαματάκης. Οι ιθαγενείς τον πήσαν αιχμάλωτο σε μακρινά δάση, με το μέτωπο πληγωμένο από μια σφαίρα, με το στήθος τρυπημένο από ένα χτύπημα άκοντίου. Πολλούς μήνες έμεινε εκεί σε άπελπιστική κατάσταση. Περισσότερες φορές από μία οι έχθροί του θέλωναν να τον άποτελειώσουν, μα πάντοτε ή καλή του μοίρα τον έσωζε. Μια νύχτα τέλος, οι σύντροφοί του έπετέθησαν ξαφνικά με την σειρά τους και κατέσφαξαν τους ληστές. Κι' ο νέος μεταφέρθηκε στην Ζαματάκη, απ' όπου στάλθηκε στην Γαλλία. Διέσχισε και πάλι την θάλασσα, εξαπλωμένος αυτή την φορά σε μια κοκέττα, χωρίς να έχη την

δύναμι να σκεφθή και την ιδέα να γράψη ή να κάλη να γράφουν σ' αυτούς που ύπόφεραν για την τύχη του.

Πήγαν και τον πήραν με άμάσι από την έπαυλι του Βιανανσέγ και από δύο ήμέρες μόνον άρχισε να αισθάνεται τί συμβαίνει γύρω του και να συνέρχεται. Ζήτησε να δη άμέσως την Μαργαρίτα. Την βρήκε άρρωστη απ' τον καϊμό της, έτοιμοθάνατη...

— Μαργαρίττα! ίκετεύει άγκαλιάζοντάς την. Μα ή νέα δεν άκούει. Σκύβει άεσφνα και την φιλεί με πάθος, μ' άπελπισία ψιθυρίζοντας: «Έρρα πολύ άργά!»

Το φιλή αυτό προξένησε μια φρικία στο άψυχο σώμα. Η άρραβωνιαστική του άνοίγει τά μάτια της, που ζητούσαν την ψυχή του. Τά χείλη της κινούνται. Ψιθυρίζει σιγανά, ενώ τά χέρια της άγκαλιάζουν τον ναύτη:

— Έρρίκε!... Όχι δεν είνε πολύ άργά... Είχα πάει εκεί κάτω πολύ μακριά, εκεί που ζούν οι νεκροί. Κι' ή φωνή σου μου είπε ότι δεν ήσουν εκεί... Ξαναγυρίζω στη ζωή, όπου ή άγάπη με φωνάζει κοντά

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ PAUL MARGUERITTE

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

Σάν άρχισε ο Γαλλοπρωσικός πόλεμος ο Ντ' Ερστάλ δέν συλλογιζότανε παρά πώς νά πεθάνη. Ο άνθρωπος αυτός μέ την σπανία γενναϊότητα και την δραστηριότητα κυτάνησε πιδ άδύνατος κι' από ένα παιδί, γιατί πολλές συμφορές του ήρθαν μέσα σ' ένα χρόνο. Έχασε την περσιουσία του πού τήν είχε έμπιστευθή στον πεθερό του τόν συμβολαιογράφο Ρανολέν ο όποιος καταχράσθηκε και πολλούς άλλους κι' έφυγε. "Υστερα άπ' αυτό άλλη μεγαλειότητα δυστυχία του ήρθε, ο θάνατος της άγαπητής του Σεσίλ, της γυναίκας του, χάριν της όποιας είχε παραιτηθή άπ' τόν στρατό και κρέμασε τή σπαθί του στον τοίχο. Έπασχε άκόμη από μιá άνεξήγητη άναίμια, πού δέν μπορούσαν νά τήν θεραπεύσουν οι γιατροί, ούτε ο γλυκός ήλιος της μεσημβρινής Γαλλίας.

Και μόνον αυτά; "Οχι! Έκείνα τά γράμματα πού βεήκε μέσα σ' ένα κομμοδίνιο της γυναίκας του, γράμματα από ένα άλλον, πού προδίδανε τόν ευτυχή έρωτά του, φερμακώσανε τόσο τη ζωή του ώστε καταράστηκε τήν μακαρίτισσα! Τοί παρουσιάστηκε τέλος κι' ένας πόνος, στο στήθος πού στην άρχή ήταν άραιός, μά πού τώρα άδιόκοπα τόν βασάνιζε. "Ο Ντ' Ερστάλ θ' αυτοκτονούσε ή σου!... Θά ζήσω... Άγάπα με!...

Και τή θαύμα έγινε. Θαύμα άγάπης!... Η νέα έζησε. Έζησε και χάρηκε κοντά στο λατρευτό της τόν έρωτα, τόν άθάνατο έρωτα...

Μετά έξι μήνας έτέλεσαν τούς γάμους των.

δέν τόν έπτόλιζε ή μεγάλη του πίστις. Προτίμησε λοιπόν νά πεθάνη σιγά-σιγά άπ' τήν λύπη του. Γι' αυτό ο πόλεμος πού είχε άρχισει τόν έσωσε!...

Σάν είδε νά φεύγουν οι παληοί συντρόφοι του, σάν θυμήθηκε τή συνταγή του και τίς άμορφες νύχτες πού πέρασε κοιμώμενος κατάχαμα, τυλιγμένος στην κουβέρτα του και κυττάζοντας τ' άστέρια της Άφρικής, αίσθάνθηκε έάρρος και παρηγοριά ξεχνώντας τή φριχτή άπελπισία του, γιατί μονάχα ή άγριάδα τού πολέμου τάριχνε στην τωρινή ψυχική καταστασί του!

Άγαπούσε τήν πατρίδα του και προτιμούσε νά πεθάνη γι' αυτήν. Τέτοια αυτοκτονία θάταν πιδ ευγενής και θά χρησίμευε γιά κάτι.

Μέ μεγάλη δυσκολία έπέτυχε άπ' τόν Υπουργό τών Στρατιωτικών νά επανέλθι στον στρατό, και ήταν πολύ τυχερός γιατί έχηρεψε μιá θέσι άκριβώς στο Ιππικό της Άφρικής.

Παράξενος πατριωτικός πυρετός τόν είχε πιασει! Συναπήρε τή θέσι λοχαγού στο σύνταγμα του όπου ο συντρόφοι τόν έπο'έχτηκαν μ' ένθουσιασμό, ξανσβρήκε παληούς φίλους και νόμιζε πώς τίποτα δέν είχε αλλάξει άπ' τόν καιρό πού παραιτήθηκε. Ταγματάρχης ήταν πάντοτε ο Σαμπράν Ντ' "Ολτ, ένας γεροδύκος μ' άσπρο μουστάκι ξανσβρήκε και τόν εξαδελφό του Ντιμερίλ ύπολογαγό.

Στήν άρχή τή άθε τι προκαλούσε τή ένδιαφέρον του. "Αμα ήρθε ή είδησις πώς οι Πρώσοι κυρίεψαν τή Σαρεμπρούκ και νίκησαν στην

Βισεμπούργ, τόν κατέλαβε μανία νά πολεμήση. Τό σύ ταγμα του έπ' τή χουνεβίλ τραβήχτηκε στο Νανσύ και έπ' εκεί στη Μελ.

Τήν 2 Αύγουστου έλαβε μέρες στην πολιορκία τς Πόντ-ά-Μουσα και στην έξοδο των Πρώσων με μιá σπαθιά έσχιζε τή κεφαλή ενός Οίλανου. Αμα είδε τον Πρώσο κατάχαμα μ' ένει ποδι άκόμα στον αναβολέα, ο Ντ' Ερστάλ, υπήβηκε. Πήδηξε άπ' τή άλυσή του και θέλησε νά σηκώσει τόν πληγωμένο μά άπάνω στο σήκωμα ο άξιωματικός ξεψύχησε. "Ο Ντ' Ερστάλ ξανακαβαλλέκισε σιωπηλός και λυπημένος. Τόν έπιασε ριγος κι' άπ' τόν πυρετό ήλη τή νύχτα τά δόντια του χτυπούσαν

Η νίκες των Πρώσων από Φορμπάχ και Βερθ τόν άπελπίσανε και λυπώτανε πού θά νικηθή ή Γαλλία και θά καταστραφή. Δέν παρευρέθηκε στη μάχη της Γραβέλλης και μέ τήν 1ην Ιουλίου τού Ιππικού της Άφρικής άνυγκάστηκε νά συνοδέψι τόν Αύτοκράτορα στο Βερντέν. Ήταν τότε ή παραμονή της 1ης Σεπτεμβρίου.

Τυλιγμένος στην κουβέρτα του και πλαγιασμένος κατάχαμα με προσκέφαλο από χορτάρι ο Ντ' Ερστάλ άργησε νά κοιμηθή γιατί τόν έμποδίζανε ή φωνές της περιπόλου, τά ρουθονίσματα των άραβικών άλόγων, και τά θαρραλά ροχαλιτά των συντρόφων άξιωματικών. Τέλος κοιμήθηκε και είδε ένα παράξενο όνειρο.

Είδε πώς ήταν παιδί άκούη κι' έπαιζε μ' ένα κοριτσάκι πού δέν έβλεπε τή πρόσωπό του γιατί τού είχε γυρίσει τήν ράχη. Αμα γύρισε προς αυτόν είδε ότι ήταν ή μακαρίτισσα γυναίκα του! Τόν έπιασε μιá άγωνία θυμούμενος τίς άπιστίες της εκείνη γέλασε και έγινε άφαντη. Τότε κατ'άλαβε πώς τόν είχε άπατήσει μ' ένα νέον άξιωματικό. Άπελπίστηκε γιατί ήταν παιδί και δέν μπορούσε νά έκδικηθή. Άρχισε νά κλαίη.

Μά κάποιος τόν κύτταζε από πάνω άπ' τόν φράχτη τού κήπου, ένας άνθρωπος άκίνητος πού είχε ικαρφώσει τά μάτια του σ' αυτόν. Τόν τρόμαξε αυτός ο ξένος γιατί δέν μιλούσε. Τοί φαινότανε πώς τού έμοιαζε πολύ σάν νά ήταν άδελφός του. Εκείνη τή στιγμή έξυπνησε.

Λοιπόν σάν έξυπνησε ο Ντ' Ερστάλ κύτταξε πίσω από ένα φράχτη έναν ξένο, όμοιο σάν εκείνο πού είχε δει σ' όνειρό του. Τόν είδε και τόν γνώρισε σάν μέσα σ' ένα καθαρόφτη, μέσα στη διαυγή νύχτα. Ήταν ο ίδιος ο έαυτός του!... "Εφριξε γιατί θυμήθηκε μιá στρατιωτική πρόληψη, πώς σάν δη ή κανείς στο όνειρό του τόν ίδιο τόν έαυτό του θ' άποθάνη τήν άλλη μέρα!

Λοιπόν, είπε, αύριο θά σκοτωθώ!...

Αμα σκέφθηκε αυτό ή σκιά εκείνη χάθηκε και ο Ντ' Ερστάλ παρατήρησε πώς πραγματικός είχε κλάψει σ' όνειρό του, γιατί τά μουστάκια του ήταν ύγρά!

Η ώρα είχε φθάσει. Άπ' τή πρωί ή κανονίες εξακολουθούσαν με μανία και ο Ντ' Ερστάλ βλέποντας νά πέφτουν τ' άλογα και νά τσακίζονται οι άνθρωποι έλεγε: Καί ή δική μου

σειρά πλησιάζει!

Σάν περάσανε τά δάσος της Γκαρίνης νόμιζε πώς ήρθε ή ώρα του. Η δειδές πέφτανε μέσα στα δένδρα βρίζοντας τά κλαδιά. Οι ίππείς σκυμμένοι πάνω στη χαιτή των άλόγων περνούσαν ανάμεσα από τούς θάμνους. Τά κλαδιά τραβούσαν τά κασκέτα των ίππέων στο πέρασμα και έστρώνετο ή γή με αυτά. "Ο Ντ' Ερστάλ με κάθε τρόπο κατώρθωσε νά μη χάση τή κασκέτο του. Ήταν φρεσκοξυρισμένος από τή πρωί, φορούσε καινούργιο μπουρνούζι κι' άσπρα γάντια σάν νά πήγαινε σ' ένα κανά χορό!...

"Εξω άπ' τή άφαντισμένο δάσος και τή χάος των πεσμένων δέντρων

και των εξαοικισμένων αλόγων ό Ντ' Ερστάλ άνάσανε. Μέσα του έλεγε πως σ'ε λιγάκι θά γλυτώσει απ' τ'ά θάσσανα! και έννοιωθε ένα ρίγος άνατριχιαστικό και ευχάριστο, όχι από φόβο, άλλα γιατί προαισθανότανε τόν μεγάλο κίνδυνο πού πλησιάζει!

"Ήσυχος έφαγε ένα κουμάτι ψωμί και σκολάτι και ήπιε απ' τ'όλασκι τού υπηρέτη του. Έπιθεώρησε άτάραχα τήν ίλη του, τ'ά σφιξιματα των σελλών και τ'ά χαλιάρια των αλόγων. Στ'ό διάστημα αΐ- τ'ό δίδας έπεφτανε και σφαίρες περνούσανε σφυρίζοντας.

"Ένα κουμάτι δίδας πέρασε απ' τ'ό μανίκι τού Ντ' Ερστάλ και χτύπησε τ' άλογό του στο λαιμό. Τό ζωο σωριάστηκε νεκρό. Έκείνος σηκώθηκε και ξανακαβαλλίκε-ψε δεύτερο άλογο. Τήν ίδια στιγμή ό Στρατηγός Ντυκρώ ήρθε και διέταξε έφοδο.

Φρίκη κατέλαβε όλο τ'ό σύνταγμα. Τ' άρματικά άλογα χορεύανε και σηκώνοντουσαν όρθια. Ό ταγματάρχης Σαμπράν Ντ' "Ολτ βάδιζε μπρός με τ' άραβικό άλογό του με στριμμένα μουστάκια σάν νάτανε σ' έπιθεώρησι και γύριζε τ'ό σπαθί του σάν άνεμόμυλο.

— Έμπρός! φώναξε, έθιμα τα- χύ!

"Ο Ντ' Ερστάλ γύρισε και εί- δε τόν έπίλαρχον Μανσαλέρ τεν- πωμένον όπως ιστις παρατάξεις, και τόν ξάδερφό του Ντιμερίλ πού γελούσε νευρικά. "Ο Στρατηγός Ντυκρώ έφώναξε.

— Έμπρός, έφοδον!

"Αμυ άκούστηκε ή φωνή αυτή, μέθη έπιασε όλους. "Ο Ντ' Ερστάλ, σφίγει τ'ά δόντια του, τ'ά μάτια του κακκινίζουν, σφίγγει τ' άλογό του και άνασάινει δύσκολα, ή λαβή τού ισπαθιού του δεμένη με τ'ό μαντήλι στη φύχτα του καίει τ'ά δαχτυλά του! Είνε άνυπόμονος νά χτυπήσει, νά σκοτώσει, νά σπάσει πρῶσοικές περικεφαλαιές, ν' άνοιξη στήθια!

Τ' άλογό του πετά με τρελλό πρέξιμο πηδώντας θάμνους και τά- φρους. Οί μαύροι Πρῶσοι τού πε- ζικού φανήκανε. "Ολα κρημνίζον- ται, μιά δβίδα χτυπά τ' άλογο τού

ΙΑΤΡΙΚΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΑΣ

ΡΕΥΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΡΤΟΚΑ- ΛΙΑ;

Ξέρετε ότι τὰ πορτοκάλια εἶνε μοναδικὸ φάρμακο, γιὰ τοὺς ρευ- ματισμούς;

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι, λοιπόν, ἄς τὸ ἔχουν ὑπ' ὄψιν.

Ἐπίσης τὸ ὠμὸ παλὴν κρεμμύδι τρωγόμενον ἔτσι, ἢ φκιασμένο σα- λάτα, πάντοτε ὠμὸ, εἶνε θαυμασιὰ φάρμακα γιὰ τὶς ἀσθένειες τοῦ σκετοῦ!

ΩΜΟ ΚΡΕΑΣ!

Συχνὰ οἱ γιατροὶ διατάσσουν τοὺς ἀσθενεῖς νὰ τρῶνε ὠμὸ κρέ- ας. Γιὰ νὰ μὴ ἀηδιάζουνε οἱ ἄρρω- στοι, νὰ μιὰ συνταγή, πὼς νὰ τὰ παρασκευάζετε:

Ὤμὸ κρέας 250 γραμμάρια
Ἀμύγδαλα γλυκὰ 75 γραμμάρια
ἀμύγδαλα πικρά 6 γραμμάρια
Ζάχαρι 30 γραμμάρια
Τὰ κοπανίζετε στὸ γουδί.

Ντ' Ερστάλ και τόν ρίχνει κάτω, άναίσθητο μέσα στα αίματα! εκεί- νος δέν βλέπει πειά παρά σύννεφα! Η φουρτούνα τής έφόδου, όλο αυτό τ'ό κύμα των άνδρων, είχε περάσει από πάνω του! Κάτι μαύρο άγνω- στο σάν θέλο πέφτει στα μάτια του και τελειώνει, τελειώνει...

Μιά μόνο σκέψις λάμπει στον μα- κωμένο εγκέφαλό του. Βλέπει, νοιώθει πως όλα έτσι πάνε καλά, κι' ότι ό ήρωικός του θάνατος εί- με άμορφος και σωτήριος! Δέν σκέπτεται πειά τήν γυναίκα του γιατί είνε μακριά! ούτε έκείνον πού τόν σκότωσε! Σφίγγει μέσα στη φύχτα του λίγο χορτάρι, δέν βλέ- πει παρά ούρανὸ και σύννεφα, όλα φαίνονται σκούρα...

Τότε ό Ντ' Ερστάλ νόμισε πως νύχτωσε και πέθανε χωρίς ψυχομα- χητό!....

ΠΩΛ ΜΑΡΓΚΕΡΙΤΤΕ

ΠΑΡΑΔΟΞΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΦΟΥΡΡΙΕ

ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

Οί κυνηγοί καθισμένοι γύρω-γύ- ρω στη φωτιά, λέγαν ό καθένας τ'ά κατορθώματά του. "Ολοι κύτταζαν νά διηγηθούν τήν πιο περίεργη ί- στορία τους. Αφού είπαν, ό,τι ήθε- λαν, έλαβε κι' ό Μάριος τόν λόγο.

— Η πιο περίεργη περιπέτεια γί- νηκε σ' έμένα. Θά σας φανή άπί- στευτη. Καί όμως σας όρκίζομαι, πὼς εἶν' ἀληθινή.

"Είνε τώρα κάμποσα χρόνια, πού με δυό φίλους μου, έπηγαίναμε στίς "Αλπεις νά κυνηγήσουμε άγριοκά- ταικα, εκεί κοντά στο Σαμοννί. Εί- χαμε και έδυ οδηγούς μαζί μας. Κινήσαμε ένωρίς και κατά τ'ό μεση- μέρι φθάσαμε στο Λευκό Όρος, χω- ρίς νά συναντήσουμε τίποτε, άπουλύ- τως.

Καθήσαμε σ' ένα άπάγκειο γιὰ νά προγευματίσουμε.

Δέν άνεθαίνουμε νά πιούμε τόν καφέ μας εις τούς πάγους, είπε ό συντροφός μας Κασμαγιού.

— Μιά καλή και πρωτότυπη ιδέα, είπαμ' όλοι.

Οί δυό κυνηγοί ήσαν πρόθυμοι γιὰ νά μας οδηγήσουν.

Έφωδισμένοι με ζινάρια κατε- βήκαμε σ'ε μιὰ τρύπα, πού ήτανε σάν σπήλαιο, φκιασμένο από πά- γους και οί δυό κυνηγοί άρχισανε νά σκάβουνε γιὰ νά περάσουμε άλ- λά σ'ε λίγα λεπτά γυρίσαν τρομαγ- μένοι.

Μας είπαν πὼς, καθώς έσπαζαν τόν πάγο, θρήκαν δυό πόδια πού φορούσαν, κάτι παράξενες μπότες ύψηλές.

— Κάποιο πτώμα περιηγητοῦ, εί- παμε όλοι, θά πλακώθηκε και θά θάφτηκε από τ'ό χιόνι πού ός έξέρι από τότε!

Τρέξαμε όλοι πρὸς τ'ά εκεί και

άρχισαμε νά βγάσουμε τ'ό πτώμα από τόν πάγο. "Όταν όμως τ'ό έλευ- θερώσαμε κ' είδαμε με κατ'άπληξι- μας, ότι δέν ήταν περιηγητής. Φο- ρούσε κάτι περιεργα ένδύματα πού φορούσαν στην παλιά τήν εποχή, στόν καιρό τής Μεγάλης Έπαναστά- σεως. Έπανωφόρι με μεγάλη δια- χωρίσματα και περικελίδα με πόρ- πες άσημένιες. Στ'ό κεφάλι του είχε περούκα με κοτσίδες και καπέλλο τριχωτό. Στ'ή ζώνη του κρεμώτανε ένα πιστόλι, μεγάλο και βαρύ, κυρ- τό, από εκείνα πού είχαν οί παππού- δες μας στην επανάστασι.

Τό χρώμα του, δέν ήταν σάν χρῶ- μα νεκρού. Τό πρόσωπό του ήταν όροσερό και ροδοκόκκινο, σάν νά μὴν ήταν πεθαμένος, άλλα ώσαν νά έκοιμώτανε. Εάν δέν ήταν τ'ό κοκκά- λωμα τού σώματος, μπορούσε νά όρκισθ'ή κανείς ότι ό περιεργός εκεί- νος ταξειδιώτης ζούσε.

Μ'ε χίλιες δυό προφυλάξεις, τόν μεταφέραμε στο καταφύγιό μας, ό- πού άνάψαμε μιὰ καλή φωτιά.

— Καθόλου παράξενο, νά μὴν εί- νε και νεκρός, μὲς είπε ό Κασμα- γιού.

Και έπειδή έμεις τόν κύτταζαμε περιεργά εκείνος συνέχισε.

— Χμ, επανέλαβε μὴν τ'ό βρίσκετε παράξενο. Ό πάγος έχει τήν ιδιό- τητα νά διατηρῇ. Έχει αποδειχθ'ή ότι πολλοί άνθρωποι πού κοιμήθη- καν κάτω από τ'ό χιόνι, διατηρηθῇ- καν σ'ε ληθαργική κατάσταση, μήνες όλόκληρους. Τό χρώμα τους μένει πάντα όροσερό, τ'ό δ'ε σώμα τους δέν παρουσιάζει κανένα σημεῖο άπο- συνθέσεως. Πιθανόν ό άνθρωπος, αὐ- τός, νά εἶνε μόνον λιποθυμισμένος. Πού ός έξέρι μήπως, αν τόν μεταχει- ρισθόμ'ε όπως πρέπει, δέν τόν ξα-

ναφέρουμε εις την ζωή!

— "Ας δακρυσάσουμε, τούς είπα.

Γιομίσαμε με χλιαρό νερό, ένα κα-
ουτσουκένιο μπάνιο, έγγύσαμε τον
άγνωστο και τον ξαπλώσαμε άμέ-
σως μέσα. Αν και όλοι είχαμε την
ιδέα ότι ή επιχείρησής μας αυτή
ήταν άνόητος, έν τούτοις όμως πα-
ρακολουθήσαμε τώ έργον, με συγ-
κίνησι και περιέργεια μεγάλη. "Ε-
πειτα από μισής ώρας μπάνιο τώ σώ-
μα έχασε την σκληρότητά του και
ξαναπέκτησε την ευκαμψία του, τώ
αίμα άρχισε να κυκλοφορή και άρ-
χήσαμε να αντιλαμβάνώμεθα την λει-
τουργία του σφιγγιού.

Φαινόνταν σαν να ξαναρχόταν στη
ζωή.

Ξαφνικά φωνάξαμε όλοι ταραγμέ-
νοι. "Ο νεκρός άρχισε ν' άνοιγη τα
μάτια του και να μάς κυττά. "Ο
Κασμαγιού έτρεξε, έφερε ρακί και
του έδωσε να πιή. Τόν "εγάλαμε
από τώ νερό, τόν τυλίξαμε με ζεστά
σκεπάσματα και άρχισαμε όλοι να
τόν τρίβουμε δυνατά.

— Πού θρίσκομαι; ψιθύρισε.

"Εμεις διπλασιάσαμε τις έντριβές.
Σέ λίγο συνήλθε στην έντέλεια εί-
χεν άναστηθή. Του δώσαμε τώ ρου-
χα του και τόν βοηθήσαμε να ντυ-
θώ.

— Πολίται, μάς είπε με καθαρή
φωνή, σας εύχαριστώ για τις περι-
ποιήσεις σας. Μπορείτε να μου πη-
τε, πώς θρίσκομαι μαζί σας;

— Σ' εύρήκαμε ξαπλωμένον άπά-
νω στους πάγους.

— Αυτό, θέβαια, θά συνέβη. Πώς
πώπαθα έγω; Άρροπήσα πολύ...
Τι ώρα είναι;... Τ' άλογό μου μήν
τώ είδατε;

Τόν κυττάσαμε όλοι συστισμένοι.
Εκείνος μάς άτένιζε με ένα βλέμ-
μα ύποπτο.

— Ποιοί είσθε; μας έρώτησε από
τά ρούχα που φορείτε δέν μπορώ
να καταλάβω, σέ ποιών τά χέρια
έπεσα!

— Είσαι μέσα σέ φίλους, τ' άπαν-
τήσαμε.

— Και ποίος μου τώ θεβαιώνει αυ-
τό; Δέν είσθε λοιπόν πράκτορες της
Άγγλίας ή τέκνα της Έλβετίας;

— Ούτε από εκείνους είμεθα ού-
τε από τούς άλλους. Είμαστε Γάλ-

λοι.

— Είστε λοιπόν πολίτες της μιάς
και άδαιρέτου δημοκρατίας; Για-
τί δέν μ' άπαντάρτε;...

— Αφού σου είπαμε ότι είσαι μέ-
σα σέ δικούς και φίλους;

— Τότε καλά! Άλλά μή με κρα-
τείτε, ταξιδεύω για ύπόθεσι ύψί-
στης σπουδαιότητος. Πού είναι τ' ά-
λογό μου, ή δώστε μου ένα άλλο
και θά σάς τώ πληρώσω.

"Εβγαλε από την τσέπη του μιά
χούφτα νομίσματα της έπαναστάσε-
ως.

— Τώ άλογό σας, σίγουρα, θά
θάφτηκε κάτω από τούς πάγους, τ'
απάντησε ό Κασμαγιού.

— Τι να κάμω; Μπορώ να έμπι-
στευθώ σέ σ'ς;

— Μιλήστε, του είπα χωρίς φόβο.

— Πηγαίνω να συναντήσω τόν άρ-
χιτράτηγγο του στρατού της "Ιτα-
λίας, έχω μιά μυστική έντολη της
Κι θερνήσεως να πάω στο Έννα-
πάρτη. Δέν πρέπει ούτε στιγμή να
χάσω. Πρέπει να φύγω τώ ταχύτε-
ρο. Να φύγω τώρα άμέσως...

Τόν άκούγαμε με άνοιχτό τώ στό-
μα...

— Πολίται, έξακολούθησε με με-
γάλη τώρα φωνή, παρασκευάζονται
μεγάλα γεγονότα. "Ο Βοναπάρτης
κατάντησε πλέον όχληρός. "Η νίκες
τόν σκεπάζουν με τά φτερά τους.
"Η Κυβέρνησις θέλει να τόν ξεφορ-
τωθώ, αλλά δέν τολμάει. "Ο Μπαρ-
ράς έγινε όργανο τών θεληγέτρων
της "Ιωσηφίνας. Τίποτα δέν μπορεί
να άρνηθώ εις τά ώρσία της μάτια.
"Η γυναίκες θά καταστρέψουν τή
Δημοκρατία.

— Είνε πολύς καιρός, πού πέ-
θανε ό Μπαρράς καθώς και ό Βο-
ναπάρτης, διέκοψα έγω.

— Τι κάθευτε τώρα και μοū
λέτε! Έγώ είνε όκτώ ημέρες πού
άφήκα τόν Μπαρράς. Μήπως τόν δο-
λοφόνησε κανένας;

— Πέθανε στό κρεβάτι του πρό
...έκατόν έτών!

— Αφήστε τ' άστεία, σ'ς παρα-
καλώ, μοū άπάντησε τραχέως, δέν
έχω καρδιά ν' άκούω τις μωρολυ-
γίες σας.

Κι έβαλε τώ χέρι του άπάνω στο

πιστόλι του.

— Έκατό όλόκληρα χρόνια, του
είπα, πέρασαν από την εποχή όπου
μάς διηγείσθε.

Του έδειξα ένα τάλληρο με την ει-
κόνα του Ναπολέοντος του Γ'.

"Εδιάβασε:

«Ναπολέον, Γος Αυτοκράτωρ τών
Γάλλων. 1869».

— "Ο Βοναπάρτης έγινε αυτοκρά-
τωρ και ό Ναπολέων ήταν ό άνεμι-
ός του, του είπα.

"Εφερε τώ χέρι του στο μέτωπό
του.

— Μήπως όνειρεύομαι! μουρμού-
ρισε.

Μάς κύτταξε προσεχτικά.

— Φοράτε κάτι φορέματα έντελώς
παράξενα! μάς λέγει.

— Καθόλου, τ' άπάντησαμε. Συ
είσαι ντυμένος με τώ συρμό του πα-
ρελθόντος αιώνας.

— Και τά όπλα αυτά; ρώτησε,
δείχνοντας τά κυνηγετικά μας ό-
πλα. Είσθε στρατιώται, αλλά σέ τί-
νος την ύπηρεσία;

— Είμεθα κυνηγοί άπλως και
ζοūμε υπό την τρίτη δημοκρατία.

— Δέν έννοώ. Μήπως θρίσκομαι
μέσα σέ φρενοκομείο; φώναξε.

"Ετράβηξε την πόρτα και την ά-
νοιξε.

"Ενας άέρας παγωμένος τόν χτύ-
πησε στο πρόσωπο, άφήκε μιά δια-
περαστική κραυγή και έπεσε ξερός
μέσ' στα χ-ρια μας.

Του ήκάκου προσπαθήσαμε να τόν
επαναφέρουμε εις τή ζωή. Αυτή τή
φορά φαινόντανε πραγματικά νε-
κρός.

"Εμείναμε στο πόδι όλη εκείνη την
ημέρα και τή νύχτα.

Την έπομένη σκάσαμε ένα λάκκο
μέσα στο χιόνι και τόν θάψαμε.

Εάν ή χιονοστιβάδες δέν τόν με-
τακίνησαν, στην ίδια θέση θάνε ά-
κόμα...

Και ό Μάριος προσέθεσε με κά-
ποια εύχαρίστησι:

— Να μιά περιπέτεια άπίστευτη.

Δέν είναι έτσι σύντροφοι;...

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΦΟΥΡΡΙΕ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΕΣ

(Του Γάλλου συγγραφέως
ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ ΣΑΜΦΟΡ)

"Αν ό θεός ήθελε να κάνη τή γυ-
ναίκα δεσπότη του άνδρός της, έ-
πρεπε να την θγάλη από τώ κεφάλι
του.

"Αν πάλι ήθελε να την κάνη δού-
λη του, θά την έβγαζε από τά πό-
δια του...

"Επειδή όμως ήθελε να την κάνη
σύντροφο και ίση του, γι' αυτό την
έβγαλε άπ' την πλευρά του...

"Ο έρωσ είναι:

"Η άσχολία του άέργου.

"Η διασκέδασις του πολεμιστού.

Τώ μεγαλείτερο έμπόδιο του ήγε-
μόνος.

Οί γέροι είναι καλοί για συμβου-
λες, τις όποιες όμως μόνο οί νέοι
μπορούν να... έκτελέσουν.

Φιλία δέν ύπάρχει, ύπάρχουν μό-
νο οί φίλοι οί όποιοι μοιάζουν με
τά χελιδόνια, τά όποια τά θλέπου-
με όταν ό καιρός άρχίζει να άνοι-
γη και να μπαίνει ή άνοιξη...

"Εκείνος πού άρχίζει να θυμώνη
για τις άνοησίες τών άλλων, δέν έ-
χει ακόμα φαίνεται μελετήσει τις
δικές του...

"Η φιλάρεσκες γυναίκες μοιάζουν
με τούς άνεμοδείκτες... όπως αυτοί
και αυτές...

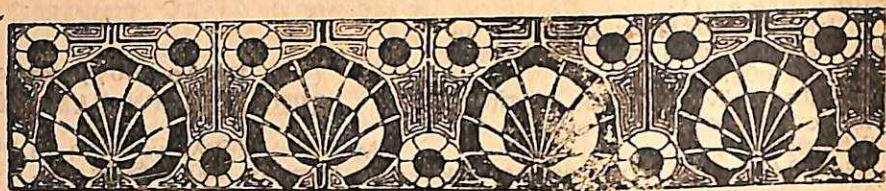
...Μόνο όταν θά σκουριάσουν...θά
ήσυχάσουν πειά...

"Όταν άνεχθής την πρώτη συμβου-
λή, δέν μπορεί παρά ν' άκούσης και
άλλη...

Γενιώμαστε με κλάιματα...

Μεγαλώνουμε με έννοιες... Και τι
κερδίζουμε στο τέλος;...

— Τόν θάνατο!...

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ο ΤΡΟΜΕΡΟΣ ΜΠΕΗΣ

Για να έννοηση κανείς πόσο ξυνα-
τοί και φοβεροί ήταν οι διάφοροι
Αφρικανοί ηγεμόνες και τι φόβο
ένέπνεον στα ναυτικά Κράτη της
Ευρώπης, ως πειραταί, αναφέρουμε
έδώ τι έπλήρωναν την εποχή εκείνη,
πρό του 1830 στον Μπέη της Αλγε-
ρίας.

Το βασίλειον των Δύο-Σικελιών
του πλήρωνε κάθε χρόνο 24.000 τάλ-
ληρα Ισπανικά ως φόρο ήσυχίας,
άλλα δέ 24.000 ως «δώρα» προξε-
νικά.

Η Τοσκάνη δέν έπλήρωνε φόρο
στο Αλγέριο, κατόπιν μιας συνθή-
κης που έγινε στα 1824. Έδινε υ-
μώς ως «προξενικά δώρα» κάθε
χρόνο 25.000 τάλληρα.

Η Σαρδηνία κατόπιν μεσολαυή-
σεως της Αγγλίας, δέν έπλήρωνε
φόρους και αυτή αλλά έδινε ως προ-
ξενικά δώρα, 50.000 τάλληρα.

Έννοείται ότι τα δώρα αυτά εδί-
νοντο, ικάθε που θα άλλαζόταν και
ο Πρόξενος.

Μιά φορά που άλλαξε τέσσαρες
προξένους πλήρωσε τέσσαρες φορές
τά περίεργα αυτά δώρα.

Η Πορτογαλία πλήρωνε, κάθε
χρόνο 24.000 τάλληρα και 20.000
για προξενικά δώρα.

Η Ισπανία, δέν πλήρωνε φόρο,
αλλά έδινε και αυτή τα προξενικά
της δώρα, 20.000 τάλληρα.

Η Αγγλία, με όλη τη δύναμι του
στόλου της, και την απειλή των κα-
νονιών του λόρδου Έξμουθ, πλή-
ρωνε για άλλαγες προξενικές
3.000 τάλληρα το έτος.

Το ίδιο ποσόν έπλήρωναν και η
Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Το Αννόβερο και η Βρέμη πλή-
ρωναν κάθε χρόνο 10.000 τάλληρα.

Η Σουηδία και η Δανία ήταν
υποχρεωμένες να πληρώνουν ένα
φόρο ύποτελείας, τρόπο τινά, και
αυτές, συνιστάμενον σε είδη ναυτι-
λίας και ύλικό πολέμου, που έπρε-
πε να φθάνη, κάθε χρόνο, στην αξία
των 4.000 ταλλήρων.

Όστε, όλες η Χριστιανικές σχε-
δόν δυνάμεις, πρό εκατόν περίπου
έτων, πλήρωναν ένα φόρον-φόβου
στον Μπέη της Αλγερίας.

Και σήμερα;

Σήμερα ένας Γάλλος Γενικός
Διοικητής κυβερνά όλη την Αλγε-
ρία!...

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Η ΑΝΑΠΝΟΗ

Μην αναπνέετε με το στόμα.

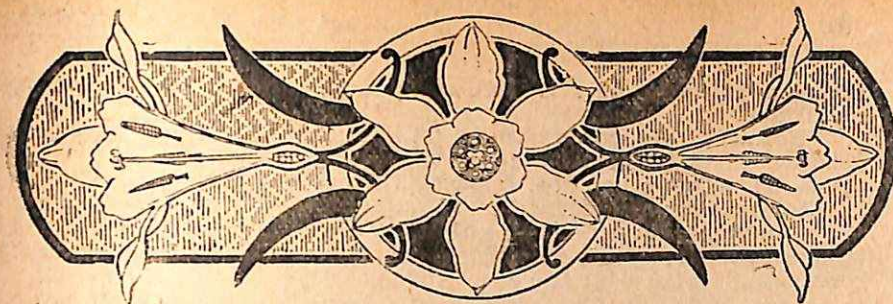
Αναπνέετε με την μύτη.

Η μύτη είναι προωρισμένη, για
να φιλτράρη τον άέρα. Για ν' άφα-
ρη την σκόνη που έχει, να τον κά-
νη πιο θερμό, για να μη κατεβή
ψυχρός στους πνεύμονας και να
μετριάξη την υγρασία.

Η μύτη είναι ή θύρα, από την
όποια μπαίνουν στο δένδρο των
πνευμόνων, ενώ το στόμα είναι ο
σωλήνας της τροφής.

Μην ανοίγετε το ένα, αντί του
άλλου.

Κάθε ένα στην θέση και στην
ώρα του.

ΕΝΑ ΑΛΗΘΙΝΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ

ΤΟΥ ΕΡΡΙΚΟΥ ΣΑΒΑΖ

Η ΩΡΑΙΑ ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου και τέλος)

Ήταν θέαμα έξοχο να βλέπει κανείς την Ελένη, με την αίθερία
χάρι και ποιήσι στις κινήσεις της και τον πόνο στην καρδιά της. Έ-
χόρευε τέλεια, έπειδή ήταν ίσως ο τελευταίος της χορός. Είχα σχε-
δόν πλησιάσει τον βαρώνο Φρίεδριχ, έτοιμος να του πώ: «Ιρέξετε,
για τ' όνομα του Θεού γρήγορα, πιάστε τη σύζυγό μου!» ΑΛΛ' ή ιδέα
ότι θα έπιανε και μένα με συγκράτησε.

Ρίγος με είχε καταλάβει. Πνιγόμουν. Νευρικά έβαλα το χέρι
μου στη τσέπη του γελέκου, του ίδιου που φορούσα και την προηγού-
μενη βραδυά.

Κατάλαβα ότι είχα εκεί μέσα τέσσερα μικρά χαρτάκια. Τα
σκονάκια μου!... Όπιον!... Η αναισθησία!

Έτρεξα στο κυλικείο κι έζήτησα ένα ποτήρι σαμπάνια. Έρρι-
ξα μέσα τα τρία σκονάκια με την σκέψη ότι θα ένεργοδυσαν άμέσως
στον λεπτό οργανισμό της Ελένης. Ήσαν επικίνδυνα ίσως και τα
τρία μαζί. Έτσι, αναισθητη την Ελένη, με την πρόφασι ότι είναι αρ-
ρωστη, θα την μετέφερα στο ξενοδοχείο!

Γιατί να ένδιαφέρωμαι άλλωστε τόσο για τη ζωή της;

Κατόπιν τρέμοντας μήπως ακούσω πυροβολισμό, ζήτησα δεύτερο
ποτήρι σαμπάνια. Και κρατώντας το μπίκα στην αίθουσα του χορού.

Η Ελένη ήταν στη θέση της. Ανακουφίστηκε.

Ο Σάσας ήταν δίπλα της και ανεπαύετο. Δέν έπρεπε να χάσω ούτε
στιγμή. Πλησίασα και της προσέφερα το ποτήρι. Τα χείλη της ξηρά,
έπαιζαν νευρικά. Ο πυρετός του μαρτυρίου της έκαιγε το αίμα!

Πήρε το ποτήρι, ψιθύρισε ένα «εύχαριστώ» και το ρούφηξε σαν
έρημος ταξιδιώτης, που σβύνει τη δίψα του σε μία όασι. Ίσως να
κατάλαβε κάτι από τη γεύσι, γιατί με κύτταξε περίεργα, ενώ έγω
γελαστός, της έλεγα:

— Στην υγεία σου, αγάπη μου! Έχόμενες τη μαζούρκα καλύ-
τερα κι' απ' αυτές τις Ρωσίδες!

— Μιά βόλτα, την τελευταία, είπε ο Σάσας και παρέσυρε πάλι
την Ελένη στον χορευτικό στρόβιλο.

Η κινήσεις της τώρα έγιναν ήσυχώτερες. Αγωνιζόταν ίσως να
συγκρατήσει τις δυνάμεις της.

Η στιγμή, που θα την παρουσίαζαν στον Τσάρο, πλησίαζε.

Η χαυνώσει όμως την είχε κυριέψει. Έτρεμε και ακούμπησε στο
χέρι του Σάσα, ο οποίος την έφερε έξω από τον κύκλο των χορευ-
τών.

Κατάλαβα ότι ζητούσε να νικήση την αδυναμία αυτή έως ότου

τελειώση τὸ σκοποῦ της. Ὁ Σάσας τὴν ἔφερε τώρα κοντήτερα πρὸς τὸν Τσάρο.

Ἐφαινόταν ἀποφασισμένη νὰ μὴ περιμένη τὴ στιγμή τῆς παρουσίας του. Ἐτρεξά κοντὰ τῆς καὶ εἶπα στὸν Σάσα:

— Ἡ σύζυγός μου εἶνε ἄρρωστη. Ξέρω τί ἔχει.

Συγχρόνως αὐτὴ ἔπρεπε στὴν ἀγκαλιά μου.

Σηκώθηκε ὁμοῦς ἀμέσως καὶ προχώρησε λίγα βήματα μὲ τὴν προσπάθειά νὰ περάσῃ τὸ πλῆθος ποὺ εἶχε περικυκλώσει τὸν Αὐτοκράτορα. Εἶχε τὸ χέρι τῆς στὴν τσέπη.

Ἐγὼ ὁμοῦς τὴν ἀντελήφθηκα, ἔτρεξα ἀμέσως καὶ κράτησα τὸ χέρι τῆς.

Ἐπάλαισε καὶ ἐγύρισε νὰ μὲ δῇ ἀπελπισμένη ποὺ ἔχανε τὴ μοναδική εὐκαιρία.

Ἐνας στεναγμός τῆς ἐξέφυγε, κατόπιν μιὰ φωνίτσα ψιλλή, συγκινημένη. Τὸ ναρκωτικὸ τὴν ἀποκοίμησε στὴν ἀγκαλιά μου, σὲ ἀποστασι εἴκοσι βημάτων ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα, τὸν ὁποῖον ἤθελε νὰ δολοφονήσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13ο

Μ Ι Σ Ο Σ

ΥΡΩ μας ἔγινε θόρυβος.

— Ἡ ὥραία Ἀμερικανὶς λιποθύμησε! ἔλεγαν.

Μερικοὶ κύριοι προσεφέρθησαν νὰ μὲ βοηθήσουν.

Ἀλλὰ μὲ τὰ νεῦρα ποὺ εἶχα, ἄρπαξα μόνος τὴν Ἑλένη καὶ ἀνοίξα δρόμο.

Φθάνοντας στὸ κυλικεῖο, ἄκουσα τὸν Σάσα νὰ μοῦ λέη:

— Θεέ μου! μήπως πέθανε! Κουράστηκε ἀπὸ τὸν πολὺ χορὸ! Τί χάρις, τί ὠμορφιά! Σὰν αὐτὴ δὲν ὑπάρχει ἄλλη στὸ χορὸ!

Ἐγὼ θυμήθηκα τὴν ὁδηγία τοῦ φαρμακοποιοῦ καὶ ζήτησα καφέ ἀπὸ ἕναν ὑπρέτη.

Ὅταν μοῦ τὸν ἔφεραν ἀνοίξα διὰ τῆς θίας τὰ σφιγμένα μαργαριταρένια δόντια τῆς καὶ τὸν ἔχυσά στὸ στόμα τῆς. Τὴ στιγμή ἐκείνῃ πλησίασε ὁ βαρὼνος Φρίεδριχ καὶ μὲ ρώτησε:

— Ἀγαπητέ μου Λένοξ, εἶνε σοβαρὰ ἄρρωστη ἡ κυρία σας;

— Ὁχι, αὐτὸ τῆς συμβαίνει ὅταν χορεῖ πολὺ.

— Ἀ! πρόσθεσε ὁ βαρὼνος, μιὰ γιαγιά δὲν ἔπρεπε νὰ χορεῖ τόσο ζωηρὰ τὴ μαζούρκα. Τί δύναμις γιὰ τὴν ἡλικία τῆς! Κατὰ διαταγὴν τοῦ Τσάρου θὰ ἔλθῃ ἐδῶ ὁ γιατρός τῆς αὐλῆς, Πηγαίνω νὰ σὰς τὸν φέρω.

Ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν δῇ γιατρός! Θὰ καταλάβαινε ἀμέσως τὰ συμπτώματα τοῦ ὀπίου. Θὰ γινόταν ἀνάκρισις καὶ ἡμουν χαμένος!

Ἐστεῖλα ἀμέσως γιὰ τὸ ἐπανωφόρι τῆς καὶ γιὰ ἀμάξι.

Κατόπιν τὴν σκέπασα καλὰ, τὴν πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ κατεβαίνοντας τὴ μαρμάρινη σκάλα τὴν ἔφερα ἔξω,

Ὁ Σάσας παρεκκολουθοῦσε.

Τὸ ἀμάξι προχώρησε. Ἀμέσως πῆρα τὸ περίστροφο ἀπὸ τὴν κρυφὴ τσέπη τῆς καὶ τὸ ἔχυσά στὴ δική μου. Τώρα ἄρχισα νὰ τὴν παρακαλῶ νὰ ἐυπνήσῃ χάριν τῆς ἀσφαλείας μου. Θεέ μου! ἂν ἡ δόσι ἦταν μεγάλη. Ἄν δὲ ἐυπνοῦσε!

Ἀλλὰ ἡ Ἑλένη κοιμῶταν. Ἀκούγα τὴ βαρεῖα ἀναπνοή τῆς.

Ἀμέσως ἔκοψα τὰ κορδόνια τοῦ κορσέ τῆς γιὰ νὰ τὴν ἐλαφρώσω.

Ἀδιαφορῶντας γιὰ τὰ κάλλη ποὺ μοῦ παρουσίασε ἡ ἀπογύμνωσίς τῆς, ἄρχισα νὰ τρίβω τὰ χέρια καὶ τοὺς ὤμους τῆς.

Φτάσαμε στὸ ξενοδοχεῖο. Ἐνας νυσταγμένος θόρνικ (ὕπαλληλος) ἀνοίξε τὴν πόρτα καὶ ἀπελπισμένος τὴν ἔφερα στὸ δωμάτιο. Πῶς νὰ καλοῦσα γιατρό; Πῶς θὰ δικαιολογοῦσα ὅτι τῆς ἔδωσα ὀπιο τὴν ὥρα ποὺ ἐχόρευε μπρὸς τὸν Τσάρο;

Μπῆκα κατόπιν στὸ δωμάτιό μου. Ζήτησα ν' ἀνάψω φῶς, ὅταν ἄκουσα βήματα στὸ πάτωμα. Κάποιος κύτταξε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ κεί μέσα χωρὶς ν' ἄκουσῃ.

Ἐπρεπε νὰ ζητήσω βοήθεια; Ἐπρεπε νὰ ξέρω ἂν εἶχα νὰ κάνω μὲ κανένα κλέφτη ἢ κατὰσκοπο;

Ἐσυρα τὸ περίστροφο — τὸ περίστροφο τῆς Ἑλένης — πῆγα πρὸς τὴν πόρτα καὶ ἄρπαξα ἀπὸ τὸν λαϊμό, γιὰ νὰ μὴ φωνάξῃ, τὸν ἀγνώστο, στηρίζοντας τὸ πιστόλι στὸ μέτωπό του.

— Τώρα, φώναξα, ἀνάψε ἕνα κερί ἢ σοῦ τινάξω τὰ μυαλὰ στὸν κέρα!

Μὲ ὑπάκουσε.

Ἐμείνα κατὰπληκτος ὅταν ἀντίκρυσά στὸ φῶς τὰ μάτια τῆς διδος Δὲ Λωνέ.

Ἐκλείσα τὴν πόρτα, ἔβαλα τὸ κλειδί στὴν τσέπη μου καὶ τῆς εἶπα:

— Ἡ σύζυγός μου εἶνε πολὺ ἄρρωστη. Κουράστηκε πολὺ στὸ χορὸ. Ὑποφέρει ἀπὸ τὴν καρδιά τῆς. Περιμένε νὰ τῆς δώσω τὸ φάρμακό τῆς.

Ἐτρεξα στὸ δωμάτιό μου, πῆρα τὸ μπουκάλι τῆς μπελλαιτόνας καὶ ἔδωσα μιὰ δόσι στὴν Ἑλένη. Ἀμέσως τὰ μάτια τῆς ἄρχισαν νὰ κινούνται. Γύρισα κατόπιν στὴ Γαλλίδα καὶ εἶπα:

— Πρέπει νὰ μὲ βοηθήσῃς νὰ τῆς κάνουμε ἀέρα γιὰ ν' ἀρχίσῃ κανονικὴ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματός τῆς. Φέρε τὴν ἀμέσως στὸ κρεβάτι τῆς. Ἄν θέλῃς νὰ σὲ λυπηθῶ κάνε ὅ,τι σοῦ λέω!

Ἡ ἀταραξία μου ἔκανε ἐντύπωση στὴ Γαλλίδα.

Ἐν τῷ μεταξύ τῆς εἶπα σιγὰ:

— Ἦλθες ἐδῶ γιὰ νὰ μὰς κλέψῃς;

— Ὁχι, ἀπάντησε ἀγανακτημένη.

— Ἀ! πῶς μπορείς νὰ ἀποδείξῃς τὸ ἐναντίον, ἀφοῦ σὲ βρῖσκω ἐδῶ τέτοια ὥρα; Ἐξ ἄλλου, ἐγὼ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ τί εἶσαι. Εἶσαι κατὰσκοπος τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας μὴ φοβάσαι ν' ἀπαντήσῃς. Δὲν σ' ἀκούει ἡ σύζυγός μου.

— Ναι, μοῦ ἀπάντησε αὐτὴ.

— Εἶσαι κατὰσκοπος καὶ ἐτόλμησες χωρὶς τὴν διαταγὴ τοῦ βαρὼνου Φρίεδριχ νὰ ἐρθῃς ἐδῶ; Βέβαια δὲν ἔχεις ὑπόνοιες οὔτε γιὰ μένα οὔτε γιὰ τὴ σύζυγό μου. Ἦρθες ἐδῶ γιὰ λογαριασμὸ δικό σου;

— Ναι, ἦρθα γιὰ λογαριασμὸ μου. Ἦρθα νὰ βρῶ κανένα γράμμα τῆς, καὶ ἔρριξε ἕνα βλέμμα στὴν ἄρρωστη, καμμιὰ ἀπόδειξι ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ὀρκίζεται ὅτι μὲ ἀγαπᾷ, γιὰ νὰ τοῦ ἀποδείξω ὅτι λέει ψέματα, ὅτι εἶνε ἐρωτευμένος μὲ τὴν ὥραία αὐτὴ Ἀμερικανίδα — τὴ σύζυγό σας!

— Τώρα συνεννοῦμεθα, βλέπω. Ζητᾷς ὡς ἐρωμένη τοῦ Σάσα νὰ δώσῃς ἕνα τέλος στίς σχέσεις τῆς γυναικός μου μ' ἐκεῖνον. Καὶ ἐγὼ ὡς σύζυγός τῆς κάνω τὸ ἴδιο. Καλὰ θὰ κάνῃς τώρα νὰ μὲ βοηθήσῃς νὰ τὴν κάνω καλὰ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ταξιδέψῃ.

— Γιατὶ νὰ σὰς βοηθήσω, νὰ κάνετε καλὰ τὴν ἀντίζηλό μου; Ἄν πεθάνῃ, εἶμαι πιὸ ἀσφαλισμένη παρὰ ἂν ζῇ.

— Ἄν δὲν κάνῃς ὅ,τι σοῦ λέω, θὰ σὲ παραδώσω στὴν ἀστυνομία ὡς κλέφτρα. Ἡ διεύθυνσις τοῦ ξενοδοχείου δὲν θὰ σοῦ ἐπέτρεπε

την είσοδο στα δωμάτιά μας. Διαταγή του θαρῶνου δὲν ἔχεις, καὶ σὺ, γιὰ νὰ κάνης τὴ δουλειά σου, ἐχρησιμοποίησες τὸν τίτλο τοῦ κατασκόπου γιὰ τοὺς σκοποὺς σου.

Τῆς ἔλεγα αὐτὰ μὲ τὴ βεβαιότητα, ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ ῥῆ πιπότε ὑποπτο ἢ τίποτε ἐνοχοποιητικὸ στὸ δωμάτιο ἢ στὶς ἀποσκευές τῆς συζύγου μου.

— Θὰ κάνω ὅ,τι διατάξετε, μοῦ ἀπάντησε τέλος τρομαγμένη.

— Λοιπόν, κάνε στὴν κυρία ἐντριβές τόσο δυνατές, σὰν ἀπ' αὐτὲς νὰ ἐξαρτάται ἡ ζωὴ σου. Ἐμπρὸς μὲ δύναμι!

Πράγματι ἡ Γαλλίδα ἔπαισε σὰν λυσσασμένη, στὴν ἀντίζηλό της καὶ ἄρχισε ἐντριβές πού μ' ἔκαναν νὰ μένω κατὰπληκτος γιὰ τὴ δύναμί της.

Στὸ διάστημα αὐτὸ ἔδωσαν στὴν Ἑλένη καὶ δεῦτερο καφέ.

Τέλος ἄρχισε νὰ συνέρχεται. Τὴν εἶδα πού μοῦ ἔρριξε μιὰ ματιά ἀγρία γιὰ νὰ μοῦ δώση νὰ καταλάβω πὼς ἐνόησε τί εἶχε συμβῆ. Θεέ μου ἐπρόκειτο νὰ μιλήσῃ! Διάταξα τὴ Γαλλίδα νὰ ῥῆ ἔξω, ἀλλ' αὐτὴ δίστασε.

Τὴν ἄρπαξα τότε ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ τὴν ἔφερα στὸ δωμάτιό μου ὅπου τὴν κλείδωσα. Ἐγνώριζα καλὰ πὼς δὲν μποροῦσε νὰ ξεφύγῃ καὶ νὰ ἔρθῃ νὰ κρυφακούσῃ τί θὰ ἔλεγα μὲ τὴ γυναίκα μου.

Γύρισα στὴν Ἑλένη. Τὰ μάτια της ἔπεφταν ἀπάνω μου γεμάτα κακία. Μ' ἐπλησίασε καὶ στενάζοντας μοῦ εἶπε:

— Ἀθλίε! Κατέστρεψες μιὰ εὐκαιρία πού θὰ ἐλευθερωνότανε μιὰ χώρα!

— Ἀγαπητή μου, τῆς ἀπάντησα, θὰ ἐλευθερωνόταν μιὰ χώρα, ἀλλὰ θὰ χανόμουν ἐγώ. Ὁ θάνατός μου θὰ ἦταν σίγουρος καὶ δὲν ἔχω κανένα λόγο νὰ μετανοήσω.

— Καὶ τί ἀξίζει, ἡ ἐλεεινὴ ζωὴ σου μπρὸς στὴν ἐλευθερία ἐνενηντὰ ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων; ὦ! πόσο σὲ μισώ!

Νέα μονία τὴν εἶχε πιάσει.

Τὴν ἀνάγκασα νὰ πῇ λίγο καφέ καὶ τὴν ἄφησα. Βέβαιος πὼς δὲν θὰ εἶχε τὴ δύναμι νὰ μιλήσῃ σὲ ἄλλον γιὰ τὴν ὑπόθεσι αὐτῇ.

Ἐξεκλείδωσα τὴν πόρτα τοῦ δωματίου μου καὶ ῥῆκα τὴν δεσποινίδα Δὲ Λωνὲ φοβισμένη.

— Ἀφήστε με νὰ φύγω! φώναξε. Πρέπει νὰ γυρίσω σπίτι.

— Πρέπει πρῶτα νὰ σοῦ κάνω μερικὲς ἐρωτήσεις, τῆς εἶπα, καὶ κατόπιν θὰ κλείσουμε μιὰ συμφωνία.

— Ὁχι, ὄχι! Δὲν μπορῶ νὰ μείνω περισσότερο. Ἄν οἱ Βελέτ-

σκυ καταλάβουν τὴν ἀπουσία μου, θὰ χάσω τὴ θέσι μου καὶ ὁ βαρῶνος Φρίεδριχ θὰ δυσαρεστηθῇ γιὰτὶ ἐκεῖνος μὲ ἔχει τοποθετήσει ἐκεῖ.

— Γιατί σ' ἔβαλαν ἐκεῖ;

Ἐδίστασε ν' ἀπαντήσῃ.

— Ἀπάντησέ μου! τῆς εἶπα.

— Νομίζω, μοῦ εἶπε ὅτι τὸ ζήτησε ὁ κ. Πάλιντζην αὐτὸ γιὰ νὰ ῥῆ ἀποδείξεις τῆς ἀπιστίας τοῦ Σάσα πρὸς τὴ Δόξια. Τὸν παραφύλαγα... ἀλλὰ τὸν ἀγάπησα! Εἶνε τόσο ἐλκυστικός, ὥστε...

— Ὡστε μπορεῖτε νὰ δώσετε στὸ θαρῶνο ὅλες τὶς ἀποδείξεις ποῦ χρειάζονται;

— Μὴ μὲ κρατᾶτε πειά! Ἀφήστε με! Δὲν μπορῶ νὰ μείνω περισσότερο!

— Ἀλλ' ἄς ἔρθουμε στὴ συμφωνία μας, τῆς εἶπα. Σοῦ ἐπιτρέπω νὰ φύγῃς, χωρὶς νὰ σὲ καταγγείλω ὅτι μῆκες νύχτα στὰ δωμάτιά μας, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι θὰ μοῦ φέρῃς κάθε νέον ὑποπτο διάβημα τοῦ Σάσα κατὰ τῆς τιμῆς τῆς συζύγου μου. Σύμφωνοι;

— Ναι, ἀπάντησε ἀπελπισμένη. Αὐτὸ εἶνε συμφέρον τόσο γιὰ σὰς ὅσο καὶ γιὰ μένα τὴν ἴδια!

— Τότε τὴν ἄφησα νὰ φύγῃ. Γύρισα δὲ στὴν Ἑλένη, καὶ τὴν ῥῆκα καταβεβλημένη, ἀλλ' ἐντελῶς καλὰ.

Ἡ δύναμις τοῦ ὀπίου εἶχε ὑποχωρήσει μετὰ τὶς γενναῖες ἐντριβές τῆς Γαλλίδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14ο

Η ΠΙΟΝΤΙΚΟΠΑΓΙΔΑ ΚΛΕΙΣΤΗ!

Η ταραχή μου, ἡ σωματικὴ καὶ πνευματικὴ κόπωση τὴ νύχτα αὐτῇ, μὲ εἶχαν ἐξαντλήσει. Ὡστόσο ρούφηξα λίγα ποτήρια κονιάκ, ἔκανα ἓνα ψυχρὸ λουτρὸ καὶ ντύθηκα, ἔτοιμος ν' ἀντιμετωπίσω τοὺς κινδύνους τῆς ἡμέρας.

Εἶχα ἐτοιμάσει τὸ σχέδιό μου. Μόλις ἡ Ἑλένη θὰ ἦταν ἐτοιμὴ νὰ ταξιδέψῃ, θὰ φεύγαμε ἀμέσως ἀπὸ τὴ Ρωσσία. Μόνος μου δὲν τολμοῦσα νὰ φύγω.

Πῆγα νὰ δῶ τὴν ἀρρωστη. Κοιμώτανε.

Πρόσεξα ὅτι εἶχε ἀδυνατίσει καὶ δὲν θὰ ἦταν εὐκολο νὰ φύγῃ τὴν ἴδια ἡμέρα. Ἀλλὰ τὴν ἐπομένη ἔπρεπε νὰ φύγῃ ἀφεύκτως μαζί μου. Θὰ ἦταν τρέλλα νὰ μένουμε ἀκόμα.

Ὅταν κατόπιν μῆκα στὴν αἶθουσα, ῥῆκα σωρὸ τὰ ἐπισκεπτήρια. Οἱ διάφοροι ἐπισκεπτες πού παρευρέθηκαν στὸν χορὸ ἐξέφραζαν τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ τὴν ὑγεία τῆς κυρίας μου, τῆς ὁποίας ἡ καλλονὴ εἶχε κάνει τόση ἐντύπωση.

Μεταξὺ ἐκείνων πού ἦρθαν νὰ μᾶς ἐπισκεφθοῦν, πρῶτος ἦταν ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ἡ σύζυγός του. Εἶχαν φύγει πρὸ τῆς μαζούρκας καὶ δὲν ἐγνώριζαν τὴν ἀδιαθεσία τῆς Ἑλένης. Μαζὺ τους εἶχε ἔρθῃ καὶ ἡ κ. Πάλιντζην. Σὲ ὅλους ἔλεγα ὅτι ἡ κυρία μου ὑπόφερε θει καὶ ἡ κ. Πάλιντζην. Σὲ ὅλους ἔλεγα ὅτι ἡ κυρία μου ὑπόφερε ἀπὸ τὴν καρδιά της. Κουράστηκε στὸ χορὸ, ἀλλ' αὐριο θὰ εἶνε ἐντελῶς καλὰ γιὰ νὰ φύγουμε. Πρὸς τὸ παρὸν ἦταν κουρασμένη καὶ δὲν ἐδέχετο ἐπισκέψεις.

Σκεπτόμουν πὼς κάθε ὥρα πού ἔμενα στὴν Πετρούπολι μοῦ μεγάλωνε καὶ τὸν κίνδυνο. Ἐπόμενο ἦταν νὰ ἔρχονταν καὶ ἡ σύζυγός μου ἀπὸ τὸ Παρίσι, ἡ ἡ κόρη μου ἡ Μαργαρίτα ἀπὸ τὴν ἐξοχὴ καὶ ν' ἀποκαλυφθοῦν τὰ πάντα.

Πῆγα στὴν ἀμερικανικὴ Πρεσβεΐα. Ἐκεῖ ὑπῆρχε ἐπιστολὴ τῆς κόρης μου. Μοῦ παρεπονεῖτο πού τὴν ἐμπόδισα νὰ ἔρθῃ νὰ μ' ἀνταμώσῃ, πρόσθετε δὲ ὅτι ἂν δὲν τὴν εἰδοποιούσα δὲν θὰ ἐρχόταν.

Αὐτὸ μ' εὐχαρίστησε. Ἐτσι ὁ κίνδυνος λιγότευε.

Ἐγύρισα πρὸς τὸν ἡσυχος τῶρα στὸ ξενοδοχεῖο, ὅταν εἶδα τὸν βαρῶνο Φρίεδριχ νὰ μὲ πλησιάζῃ.

— Ἦρθα νὰ ζητήσω πληροφορίες, μοῦ εἶπε, γιὰ τὴν ὑγεία τῆς κυρίας, ἀγαπητέ μου συνταγματάρχα. Μαθαίνω πὼς δὲν εἶνε σὲ θέσι νὰ ταξιδέψῃ.

— Ὁχι, ἀπάντησα, φεύγουμε αὐριο.

Ὅταν ἔφυγε, ἔσπλωθηκα σ' ἓνα καναπέ κι' ἀποκοιμήθηκα. Ὅταν ἐύπησα ἦταν ἀργά. Ὁχτῶ ὥρες ὕπνος μὲ ξεκούρασε ἀρκετά.

Πῆγα νὰ δῶ τὴν Ἑλένη.

— Θὰ διατάξω νὰ μᾶς φέρουν τὸ φαγητό. Θὰ μοῦ κάνης συντροφιά, μικρὴ μου; Τὴ ρώτησε γελαστός.

Ἐκοῦνησε τὸ κεφάλι της ἀρνητικὰ, λυπημένα.

— Σκέψου το καλύτερα! της είπα, για να της δώσω θάρρος, ο καυμένος ο σύζυγός σου θα καθήση να φάη μοναχούλης!

Θέλησα να της χαϊδέψω τα ωχρά της μάγουλα, αλλά με κράτησε το άγριο βλέμμα της!

— "Αθλιέ! μου φώναξε με όργη.

"Ετσι έφαγα μόνος μου. Στο τέλος άκουσα ένα χτύπο στην πόρτα και με την ιδέα πως ήταν ο υπηρέτης μου έφώναξα «έμπρός!»

Προς μεγάλη μου στενοχωρία παρουσιάστηκε ο Σάσας Βελέτσκι, ο οποίος είπε θυμωμένα:

— "Ηρθα τέσσερες φορές και με σταμάτησαν στην πόρτα. Πώς έχει η κυρία; Έμαθα ότι είχε καλύτερα. Είναι σε κατάσταση να δεχτεί ένα φίλο και συγγενή σφωσιωμένο;

"Ημουν έτοιμος να του πω το «όχι» όταν άξαφνα άνοιξε η πόρτα και παρουσιάστηκε η ώραία μου σύζυγος με θήματα κλονιζόμενα, αλλά με θαυμασίως δροσερή την όψη και με χάρη απαραμίλλη.

— Μια φιλική φωνή είχε πάντοτε ευχάριστη, είπε. Δεν κρατήθηκα να μη σε δώ... αγαπητέ μου Σάσα.

Πριν προφτάσω να σηκωθώ από το τραπέζι, αυτός είχε περάσει το χέρι του στη μέση της Έλένης και τη βοήθησε να καθήση.

Αυτό μ' έπειραξε και αποφάσισα να παίξω τον πραγματικό ρόλο του συζύγου.

— Έλένη, της είπα, μπορείς να διαθέσης δέκα λεπτά για τον εξάδελφό σου, αλλά όχι περισσότερο. Ο Σάσας ο ίδιος δεν θα θελήσει να σε κρατήσει περισσότερο.

Πήρα κατόπιν μια έφημερίδα κι έκανα πως διάβαζα. Δεν άκουσα τί έλεγαν, γιατί ο άξιωματικός είχε πλησιάσει πολύ την Έλένη.

— Είναι ωρα! Είπα κι' αμέσως εταράχθηκαν κι' οί δύο. Πρόσθεσα:

— Υπό την ιδιότητα του γιατρού και του συζύγου οφείλω αγαπητή μου να επιμείνω σ' ό,τι είπα.

Ήξερα ότι και οί δυο ήταν υπό την εξουσία μου. Σηκώθηκα λοιπόν και διά της είας σχεδόν ώδήγησα την Έλένη στο δωμάτιό της, λέγοντάς της τρυφερά:

— Αύριο το πρωί που θα είσαι καλύτερα συζητείς περισσότερο με τον εξάδελφό σου. Της έκλεισα έπειτα την πόρτα και βρέθηκα αντιμέτωπος με τον αντίζηλό μου, ο οποίος έστριβε το μουστάκι του από θυμό.

— Τί τύραννος που είσθε στη γυναίκα σας! μου είπε.

— Θα ήσαστε και σεις το ίδιο, αγαπητέ μου ταγματάρχα, απάντησα, αν είχατε τόσο ωραία γυναίκα. Επίσης θα φροντίζατε και για την υγεία της. Δεν είν' έτσι;

Χτύπησα το κουδούνι και παράγγειλα τσάι για την άρρωστη.

Ο Σάσας αναγκάστηκε να φύγει. Έφεραν το τσάι και το πήγα στην Έλένη. Ήταν ξαπλωμένη στον καναπέ, κουρασμένη από τη μικρή συνομιλία της με τον Σάσα. Αρνήθηκε να δεχτεί το τσάι της.

— Έπιμένω, είπα, πρέπει, πρέπει να αποχτήσετε δυνάμεις για το αύριον το ταξίδι.

— Άξαφνα σηκώθηκε και φώναξε απότομα:

— Ν' αναλάβω τις δυνάμεις που μου αφαιρέσατε με το έλεεινο φάρμακό σας!

— Αυτό έγινε για να σώσω τη ζωή μου.

— Για να σώσετε τη δική του, απάντησε θυμωμένη. Τη ζωή εκείνου του ανθρώπου, τον οποίο είχα στα χέρια μου. Μια σφαίρα έ-

ναντίον του θα έδινε την ελευθερία στη Ρωσία. Μια σφαίρα έναντιόν του και θα είχαν την ελευθερία τους οί άδικούμενοι, οί καταδικασμένοι από τον τύραννο αυτό.

— Αγαπητή μου Έλένη, έτσι καθώς μιλάτε νομίζει κανείς πως είσθε Πολωνίς ή Έβραία, πως ανήκετε σε φυλή δούλων του Τσαρισμού

— Είμαι και τα δύο, ξπάντησε.

— Πώς! φώναξα.

— Ναι. Είμαι Πολωνίς — από τον πατέρα μου! Έβραία από την μητέρα μου.

Και εξακολούθησε κάπως ήσυχώτερα:

— Δεν θέλω να με κρίνουν κακώς και μάλιστα σεις. Σεις πιστεύετε πως έχω κακοϋργό ψυχή. Άκούστε λοιπόν την απόλογιά μου.

Ένω μιλούσε, η φωνή της έτρεμε, τα μάτια της έλαμπαν και η όψη της ήταν περίλυπη.

— Ο πατέρας μου, είπε, ήταν ευγενής Πολωνός. Η μητέρα μου ήταν Έβραία, κόρη ενός τραπεζίτου της Βαρσοβίας. Παρά την διαφορά της κοινωνικής τάξεως και του γένους, ο πατέρας μου αγάπησε τη μητέρα μου και την παντρεύτηκε. Για την τόλμη του αυτή τιμωρήθηκε σκληρά.

— Η Κυβέρνησις έπωφελήθηκε της περιστάσεως και διάταξε να σβυστή το όνομά του από τον κατάλογο των ευγενών Πολωνών, κήρυξε παράνομο το γάμο του, και έμένα, το παιδί του, με χαρακτήρισε ως νόθο! Κατόπιν έγινε η επανάστασι του 1863 και 1864. Ο πατέρας μου είχε σχεδόν παραφρονήσει από τα μαρτύρια, που του έκαναν, αγωνίστηκε με τους επαναστάτες και όταν τα πατριωτικά σώματα σκορπίστηκαν, η μητέρα μου αρνήθηκε να μαρτυρήσει το μέρος που κρύβονταν ο σύζυγός της.

Γι' αυτό... Θεέ μου! η μητέρα μου — άκούτε αναισθήτε Άμερικανέ! — η αγαπημένη μου μητέρα εξωρίστηκε στη Σιβηρία. Μά δεν έφτασε εκεί ποτέ. Προτίμησε ν' αυτοκτονήσει παρά να την κομματιάσουν οί Κοζάκοι στο δρόμο. Δόξα τω Θεώ, ο πατέρας μου δεν έμαθε ποτέ τί τράμους πέρασε ή προσφιλής του γυναίκα, γιατί σκοτώθηκε την ώρα που έκαιγαν ένα χωριό, ακριβώς την ημέρα που έμαστίγωναν τη γυναίκα του στην πλατεία της Βαρσοβίας. Βλέπω ότι δεν θέλετε να πιστέψετε σε ό,τι σας λέω, αλλά διαβάστε την ιστορία της Πολωνίας των ετών 1863 και 1864 και θα δείτε ότι όχι μόνον οί δικοί μου έθασσανίστηκαν, αλλά και όλος ο λαός. Ήμουν μωρό τότε κι' αυτό μ' έσωσε. Οί συγγενείς της μητέρας μου ήταν πλούσιοι. Ένας θεός μου, μ' έφερε στην Άμερική, κατόπιν στην Αυστρία, όπου έτελείωσα τις σπουδές μου και έμαθα πως καταστράφησαν οί δικοί μου. Υστερα απ' όλα αυτά πως θέλετε να τον λυπηθώ, έκείνο, τον άρχιτύραννο;

— Ο σημερινός Αυτοκράτωρ, της είπα, δεν είναι προσωπικώς υπεύθυνος.

— Δεν είναι προσωπικώς υπεύθυνος! φώναξε η Έλένη. Είναι ο άρχηγός του συστήματος! Δεν είναι άξιος εύσπλαχνίας! Το χέρι σας έμπόδισε το χέρι της Δικαιοσύνης, γιατί φοβώσαστε για την άθλια ζωή σας. Δεν θα σας το συγχωρέσω ποτέ αυτό που μου κάματε!

— Θεέ μου, Έλένη, με μισείτε λοιπόν;

— Ναι! Και πρέπει να φύγουμε από τη Ρωσία, είπε. Γιατί αν γίνουν γνωστά τα χθεσινά του χορού, η τύχη μου θα είναι σκληρή όπως και της δυστυχισμένης μου μητέρας, με τη διαφορά ότι θα

είνε μυστική και όχι δημοσία. Ἡ δική σας τύχη ποιά θὰ εἶνε, γενναῖε μου Ἀρθουρ;

— Αὐριο φεύγουμε και μὴν ἀνησυχεῖτε γιὰ τὴν τύχη μου.
— Βέβαια, εἶπε ἡ Ἑλένη. Αὐτὸ θὰ εἶνε τὸ καλύτερο και γιὰ τοὺς δύο μας. Θὰ εἶμαι ἑτοιμὴ. Δὲν θὰ πετύχω ἄλλη εὐκαιρία. ὦ! ἂν μ' ἀφήνατε!

Ἀρχισε τὰ δάκρυα.

— Θὰ εἶχε πεθάνει τώρα... Κι' ἐγώ...

Τὰ μάτια της ἀστράψαν.

Γύρισε σὲ μένα γεμάτη περιφρόνησι και φώναξε:

— Φύγε μακριὰ μου! Σκλάβε! πὺ φοβᾶσαι νὰ πεθάνης γιὰ τὴν ἐλευθερίαν!

— Ὅταν πιάνουν τὰ νεῦρα μιὰ γυναῖκα, τὸ καλύτερο εἶνε νὰ τὴν ἀφήνῃ κανεὶς μόνῃ.

Τὴν ἀφήσα λοιπὸν κι' ἐγὼ και πήγα ν' ἀγοράσω τὰ σκονάκια μου.

Τὰ μεσάνυχτα γύρισα στὸ ξενοδοχεῖο. Πῆρα μιὰ δόσι και παράγγειλα νὰ μὲ ξυπνήσουν στίς 8.

Τὸ πρωτὶ τῆς ἄλλης μέρας σηκώθηκα ἐνωρίς και ὤρῃκα τὴν Ἑλένη νὰ κάθεται στὸ τραπέζι, χαριτωμένη και γελαστή.

— Φαίνονται σὰν νὰ λησμονήσε πὺς ἦταν συνωμῶτις και εἶπε:

— Δεῖτε τὰ λουλουδία μου!

Σὲ μιὰ ἀνθοδωσμὴ διέκρινα τοῦ Σάσα τὸ ἐπισκεπτήριο.

— Ὁ καὺμένος, ἐξακολούθησε αὐτὴ, θέλησε νὰ ἐρθῇ στὸ σταθμὸ νὰ μ' ἀποχαιρετήσῃ, φοβήθηκα ὅμως μὴ συγκινηθῇ και τὸν ἐμπόδισα.

Δὲν τῆς ἀπάντησα. Πῆγα νὰ ἐτοιμάσω τίς βαλίτσες μου και βοήθησα και τὴν Ἑλένη, γιατί ἦταν ἀκόμη ἀδύνατη. Μισὴ ὥρα πρὸ τοῦ μεσημεριοῦ ἤμαστέ στὸ σταθμὸ. Εἶδα γιὰ τελευταία φορὰ ἐκεῖ τὸν θαρῶνο Φρίεδριχ. Ζήτησα κατόπιν δύο εἰσιτήρια γιὰ τὸ Βερολίνο μέσον Εὐδκούνεν.

— Ὁ ἀριθμὸς τοῦ διαβατηρίου σας; μὲ ρώτησε βιαστικὰ ὁ ὑπάλληλος.

— Εἶνε 7287, τοῦ εἶπα.

Κύτταξε καλὰ τὸν πίνακα, σκούπισε τὰ γυαλιά του και ἀπάντησε:

— Φοβοῦμαι πὺς κάποιος λάθος ἔχει γίνει. Ἐχὼ διαταγὴ νὰ μὴ δώσω εἰσιτήρια γιὰ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 7287 διαβατήριο.

— Ἀ! ἂ! εἶπα ξεροκαταπίνοντας. Καὶ κατόπιν ἀπελπισμένος πρόσθεσα: Αὐτὸ τὰ διαβατήριο 7287 ἐξεδόθη μόλις πρὸ δύο ἡμερῶν. Θὰ κάνετε λάθος. Πρόκειται γιὰ τὸ 7-2-8-7; γιὰ προσέξτε.

— Ναί, αὐτὸς εἶνε ὁ ἀριθμὸς. Βέβαια κάποιος λάθος ἔχει γίνει, ἀλλὰ εἰσιτήρια δὲν θὰ δώσω, ἂν δὲν λάβω διαταγὴ. Θὰ κάνετε καλά νὰ πάτε στὸ γραφεῖο τῶν Ἐσωτερικῶν και νὰ ζητήσετε νὰ διορθωθῇ τὸ λάθος.

Ὁ Θεὸς ξέρει πὺς γύρισα στὴν Ἑλένη. Ἡ καρδιά μου εἶχε παγώσει και τὰ πόδια μου ἦσαν μουδιασμένα. Ἡ Ἑλένη τὰ καταλάβε και κινίσανε κι' αὐτῇ.

— Ἐλάτε μαζί μου, ψιθύρισα. Τὴν ἔφερα μακριὰ ἀπὸ τὸν κόσμο, τότε δὲ μοῦ εἶπε:

— Μιλήστε σιγὰ, γιατί μᾶς κατασκοπεύουν. Σᾶς ἀρνήθηκαν νὰ σᾶς δώσουν εἰσιτήρια;

— Ναί, και τώρα τί θὰ κάνουμε;

— Νὰ πιστέψουμε πὺς εἶνε δῆθεν λάθος. Πηγαίνετε πάλι νὰ ζητήσετε εἰσιτήρια. Ἀλλ' ὄχι! Σταθῆτε, καλύτερα νὰ πάω ἐγώ.

Πῆγε πρὸς τὴν θυρίδα τῶν εἰσιτηρίων και ἀπὸ μακριὰ διέκρι-

να πὺς κάτι εἶπε στὸ Γερμανό, πὺ τὸν ἔκανε ν' ἀνοίξῃ καλὰ τὰ μάτια του.

Σὲ λίγο γύρισε και μοῦ εἶπε:

— Στεῖλε τίς ἀποσκευές στὸ ξενοδοχεῖο. Πρέπει νὰ κάνουμε τὸ θυμωμένο γιὰ τὰ χοντρά λάθη τῶν σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων.

Πράγματι φώναξα ἕναν ἄμαξᾶ.

— Στὸ ξενοδοχεῖο τῆς «Εὐρώπης», τοῦ εἶπα.

— Βέβαια δὲν εἶχατε τὴν ιδέα, ὅτι θὰ σᾶς εἰσιτήρια; ρώτησα τὴν Ἑλένη.

— Φυσικά, ὄχι, ἀπάντησε ἡ Ἑλένη και πρόσθεσα πὺς τὸ γαντωμένο χέρι της ἔτρεμε. Ἐκανα ὅλους τοὺς κατασκόπους τοῦ σιδηροδρόμου νὰ πιστέψουν πὺς πράγματι ἦταν λάθος και ὅτι ἔπρεπε νὰ μᾶς δώσουν εἰσιτήρια.

— Νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ πάμε στὸ ξενοδοχεῖο; τὴ ρώτησα. Μὲ εἶχε πιάσει φόβος ὅτι θὰ πηδοῦσε ἀξαφνὰ ἀπὸ τὸ ἄμαξι και θὰ ἐξαφανίζετο, ἢ μόνῃ ἢ μαζί μου, σὲ κανένα καταφύγιο μηδενιστῶν.

— Βέβαια, πὺ ἄλλοῦ μπορούμε νὰ πάμε; Ἄν μᾶς ὑποπτεύουνται, μᾶς παρακολουθοῦν τώρα κατάσκοποι και ἐπομένως δὲν μπορούμε νὰ φύγουμε ἡμέρα. Ἄν ὅμως δὲν μᾶς ὑποψιάζονται ἢ ἀθώοτης εἶνε τὸ καλύτερο αὐτοῦ μας.

— Ὡστε πιστεύετε πὺς ἦταν λάθος; ρώτησα.

— Ὁχι, εἶπε σιγὰ, στηρίζοντας τὰ φωτεινὰ μάτια της σὲ κάποιο σημεῖο τοῦ δρόμου. Νομίζω ὅτι ἡ ποντικοπαγίδα κλείστηκε και αὐτὸ προαναγγέλλει θ ἄ ν α τ ο !

Κατόπιν ψιθύρισε:

— Συγχώρησέ με, Ἀρθουρ, γιατί εἶμαι ἡ αἰτία τῆς καταστροφῆς σου!

Και κλαίγοντας ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά μου.

Τώρα πειὰ δὲν εἶχα τὸν πόθο νὰ τὴν φιλήσω. ὦ! πὺς τὰ πάθη ἐγκαταλείπουν τὸν ἄνθρωπο, ὅταν ὁ θάνατος ἀπλώνῃ τὸ χέρι του σ' αὐτόν!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15ο

ΠΟΙΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ

Σ Ε λίγο πλησιάζαμε στὸ ξενοδοχεῖο τῆς «Εὐρώπης». Ἡ Ἑλένη ἡσύχασε κάπως και εἶπε ἀξαφνὰ:

— Γιὰ νὰ παίξουμε καλὰ τοὺς ρόλους μας, πρέπει νὰ φαίνωμαστε εὐτυχεῖς, ἀνοιχτοκαρδοὶ και ἀφοβοί.

Μπήκαμε στὴν αὐλὴ τοῦ ξενοδοχείου και εὐθυμὸς ἐδοθήσα τὴν Ἑλένη νὰ κατέβῃ ἀπὸ τὸ ἄμαξι. Κατόπιν πήγα στὸ γραφεῖο.

— Βλέπετε ὅτι δὲν εἶνε εὐκόλο ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ μᾶς, εἶπα στὸν ὑπάλληλο.

— Μπα δὲν φύγατε!

— Ὁχι. Ἐγὼ καὶ κάποιος λάθος στὰ διαβατήριά μας, ἀπάντησα, τὸ ὁποῖο θὰ μᾶς κρατήσῃ μιὰ-δύο μέρες ἀκόμα. Ἐτσι θ' ἀναλάβῃ και ἡ κυρία μου. Θὰ κρατήσουμε τὰ ἴδια δωμάτια.

— Ὁ γραφεὺς μοῦ ἀπάντησε ὑποπτα:

— Πρέπει νὰ συνειδηθῇτε μὲ τὸ γραμματέα.

Τὸν ἀκολούθησα και ἐπανέλαβα και στὸ γραμματέα τὰ ἴδια πράγματα. Πρὸς μεγάλη μου ἐκπληξὴ ὁ κύριος αὐτός, ὁ ὁποῖος πρῶτα μὲ ἄκουγε σὰν σκυλάκι και ἦταν καὶ εὐγενής, φάνηκε τώρα σὰν νὰ ταράχτηκε και νὰ φοβήθηκε.

— Συναγματοῦρχα Λένοξ, εἶπε, συγχώρηστε με πὺς θὰ σᾶς μιλήσω ἐλεύθερα. Μᾶς εἶνε ἀδύνατον νὰ δεχτοῦμε ἄνθρωπο τοῦ ὁ-

ποίου τὸ διαβατήριο δὲν εἶνε ἐν τάξει. Τὸ ἀπαγορεύουν ἡ διαταγὴς τῆς ἀστυνομίας.

— Δὲν εἶνε ἐν τάξει! ρώτησα ἀγανακτισμένος ὁ δῆθεν. Ἰσχυρίζεστε ὅτι αὐτὸ τὸ διαβατήριο δὲν εἶνε ταχτικό; Ἄν ἐπιμένετε, θὰ καλέσω τὸν βαρὼν Φρίεδριχ. Ἡ ἐγγύησίς του σὰς φτάνει;

— Βέβαια. Συγγωρήστε με, ἀλλ' ἡ διαταγὴς τῆς ἀστυνομίας βλέπετε...

Ζήτησα ἓνα μικρὸ παιδί καὶ ἔστειλα νὰ φωνάξουν τὸν βαρὼν νὰ ἔρθῃ μιά στιγμή στο ξενοδοχεῖο. Γύρισα στὴν Ἑλένη καὶ τῆς διηγήθηκα τὰ πάντα.

— Ἐκάνετε πολὺ καλά. Αὐτὸ θὰ τὸν κάνῃ νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὸ μυαλὸ του κάθε ὑποψία.

Σὲ μισὴ ὥρα ἦρθε ὁ βαρὼν.

— Ἄ! ἀγαπητέ μου Λενοξ, ἐφώναξε πρόθυμος, ἡ κυρία δὲν μπόρεσε νὰ ταξιδεύῃ σήμερα,

Ἀπόρησε πού τοῦ διηγήθηκα τὴν ἱστορία τῶν εἰσιτηρίων.

— Αὐτὰ τὰ κτήνη κάποιο λάθος ἔχουν κάνει. Ἰὰ διαβατήρια περνοῦν ἀπὸ τὰ χέρια πολλῶν καὶ ἓνα λάθος ἀλλάζει ὅλη τὴ σειρά. Ἀγαπητέ μου Λενοξ, μὴν ἀνησυχῆτε. Μιά-δυὸ ἡμέρες ἀκόμη ἐδῶ καὶ ὅλα θὰ διορθωθοῦν. Φροντίστε ἐν τῷ μεταξύ γιὰ τὴν ὑγεία τῆς ὥρας σας συζύγου.

— Ἀλλὰ, εἶπε γελαστὴ ἡ Ἑλένη, αὐτοὶ ἐδῶ οἱ κύριοι τοῦ ξενοδοχείου δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ μείνουμε στὰ δωμάτιά μας χωρὶς τὴν ἐγγύησί σας.

— Τί; φώναξε ἀγανακτισμένος καὶ στρέφοντας στὸ γραμματεῖα τοῦ εἶπε:

— Περιποιηθῆτε πολὺ τοὺς φίλους μου. Κυττάξτε νὰ τοὺς δώσετε ὅ,τι ἔχετε στὸ ξενοδοχεῖο καλύτερο!

Κατόπιν γύρισε πρὸς μᾶς καὶ εἶπε:

— Καὶ ἴωρα ἀγαπητέ μου Λενοξ, ἐπιτρέψτε μου νὰ φύγω, εἰμαι πολυσύχολος. Θὰ διασκεδάσετε στὴν Πετρούπολι μιά-δυὸ μέρες ἀκόμη. Πηγαίνετε με τὴν κυρία σας στὸ Μελόδραμα. Θὰ περάσετε ὥραία τὴ βραδιά σας. Καλημέρα!

Καὶ μᾶς χαιρέτησε φιλῶντας τὸ γαντωμένο χέρι τῆς Ἑλένης.

Πρόθυμοι οἱ ὑπηρέτες ἔφεραν στὰ δωμάτιά μας τὰ πράγματα.

Ὅταν μείναμε μόνοι, ρώτησα τὴν Ἑλένη:

— Νομίζετε ὅτι μᾶς ὑποπτεύεται;

— Τὸ φοβοῦμαι, εἶπε ἡ Ἑλένη. Φάνηκε πὼς ἀπορούσε. Θυμαστε τίποτε πού μπορεῖ νὰ τὸν ἔκανε νὰ ὑποψιάσῃ;

Τῆς ἀπάντησα «ὄχι», ἀλλὰ κατόπιν σκέφθηκα ὅτι ἔπρεπε νὰ τῆς πῶ τὴν περίεργη συνάντησι πού εἶχα με τὴν δεσποινίδα Δὲ Λωνέ.

— Δὲν πιστεύω νὰ ἔχῃ καμμιὰ σχέση αὐτό. Ἡ κόρη αὐτῆς εἶνε ζηλιάρα γιὰ τὸν Σάσα, ὅπως καὶ σεῖς εἰστε ζηλιάρης. Κατόπιν προσέθεσε με σημασία πού δὲν τὴν κατάλαβα: — «Ἴσως νὰ μοῦ χρειαστῇ τὴν τελευταία στιγμή ἡ δεσποινὶς Εὐγενία».

Ἐπειτα κάθησε ν' ἀνοίξῃ τὶς βαλίστες τῆς.

Ἦτορ ἀπὸ λίγη ὥρα δεχήκαμε τὴν ἐπίσκεψι τοῦ Σάσα καὶ τῆς πριγκηπίσσης Πάλιντζην.

— Πῆγα στὸ σταθμὸ γιὰ νὰ σὰς ἀποχαιρετήσω, εἶπε ὁ ταγματάρχης. Ἐμαθα ὅμως ὅτι δὲν ἐφύγατε — Χάριτι Θεῶ!

Καὶ τώρα σὰς ἀγκαζάρουμε γιὰ τὸ θέατρο τοῦ Μιχαὴλ τὸ βράδυ. Αὐτὸ θὰ σὰς εὐχαριστήσῃ, γιατί καὶ οἱ δύο εἰστε ἄρρωστοι, ὡς φαίνεται. Ὡστε ἡμαστέ σύμφωνοι. Θὰ ἔρθετε, εἶπε ὁ Σάσα.

Ἐδέχθηκα.

— Θὰ πάω στὴν Πρεσβεία γιὰ νὰ δῶ ἂν ἔχω κανένα γράμμα,

εἶπα στὴν Ἑλένη, ἡ ὁποία, ἐνῶ με περιφρονούσε καὶ με μισοῦσε κατὰ βάθος, εἶχε ἀρχίσει νὰ μοῦ γίνεται πολὺ περιποιητικὴ τώρα.

— Θὰ γυρίσω γρήγορα γιὰ τὸ θέατρο πρόσθεσα.

Τὴ στιγμή πού ἤμουν ἐτοιμος ν' ἀνοίξω τὴν πόρτα τοῦ διαδρομου, με φώναξε:

— Τὸ ρεβόλβερ, παρακαλῶ, πού μοῦ πήρατε τὴ νύχτα.

Τῆς τὸ ἔδωσα κρυφά. Βέβαια εἶχε σκοπὸ νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ τὴν πιάσουν ζωντανή!

Πῆγα στὴν Πρεσβεία. Δὲν ὑπῆρχε γράμμα τῆς συζύγου μου. Αὐτὸ ἦταν περίεργο. Ἐπρεπε νὰ εἶχα γράμμα σήμερα ἀπὸ τὸ Παρίσι. Ἐπειτα πῆγα στὴ Λέσχη τῶν θαλαμηγῶν ὅπου συνάντησα τὸν Βόριν Βελέτσκι. Ἐφάγαμε μαζύ.

Λοιπόν, ἀφοῦ δὲν φεύγετε, σὰς ὑπενθυμίζω τὴν ὑπόσχεσί σας, μοῦ εἶπε ὁ νεαρὸς ναυτικός. Φέρτε τὴν κυρία αὐριο στὴν Κροστάνδη. Θὰ δῆτε τὸ σκάφος μου καὶ τὰ φρούρια.

Πράγματι πολλὰς φορές μοῦ τὸ εἶχε προτείνει αὐτό. Δὲν μποροῦσα ὅμως νὰ δώσω ἀπάντησι ὁριστική, ἂν δὲν ρωτοῦσα τὴν Ἑλένη.

Γύρισα στὸ ξενοδοχεῖο. Ἡ Ἑλένη ἦταν ἐτοιμὴ γιὰ τὸ θέατρο καὶ πρώτη φορὰ εἶδα τὰ μάγουλά της κοκκινισμένα.

— Τί συνέβη; τὴ ρώτησα δυσκολοαναπνέοντάς.

— Κατὰ τὴν ἀπουσία σας; Τίποτε ἀπολύτως! Ἡ ἴδια κατάστασις ἔως ὅτου ἔλθῃ τὸ τελευταῖο χτύπημα. Ὅσο σιωπᾷ ἡ μυστικὴ ἀστυνομία, τόσο ὁ φόβος τοῦ θανάτου γίνεται πρὸς βέβαιος. Μεταξύ μας, παρακαλῶ, πρόσθεσε γελαστὴ, ὑποθέτω πὼς ὁ βαρὼν Φρίεδριχ περιμένει κάτι — ἴσως καμμιὰ τελευταία ἀπόδειξι, — πρὶν τολμήσῃ νὰ βάλῃ τὸ χέρι του ἐπάνω μας.

Κατόπιν τῆς μίλησα γιὰ τὴν πρόσκλησι τοῦ Βόρι Βελέτσκι.

— Τί λέτε; Μποροῦμε νὰ χαροῦμε τίς μέρες πού μᾶς μένουν;

— Πηγαίνετε νὰ βάλετε τὸ φράκο σας καὶ θὰ σκεφτῶ γιὰ νὰ σὰς ἀπαντήσω.

Πῆγα στὸ δωμάτιό μου. Τὴν ὥρα πού ντυνόμουν ἀκούσα τὴ φωνὴ τῆς Ἑλένης χαρούμενῃ.

Ἄνοιξα λίγο τὴν πόρτα. Εἶχε πάρει τίς ἐφημερίδες κι' ἐδιάβαζε τί πλοῖα ἐφευγαν ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

— Τί ἀποφασίζατε; τὴ ρώτησα, ὅταν ντυμένος γύρισα νὰ τὴν πάρω γιὰ τὸ θέατρο.

— Νὰ δεχθῆτε τὴν πρόσκλησι τοῦ Βόρι Βελέτσκι.

Σὲ δέκα λεπτά ἡμαστέ στὸ θέατρο σ' ἓνα θεωρεῖο πρώτης σειράς. Ἐπαίζετο ἡ «Ζιροφλέ-Ζιροφλέ» ἀπὸ καλὸ θίασο.

Σὲ λίγο ἦρθε στὸ θεωρεῖο μας ἡ κ. Πάλιντζην με τὸν Σάσα, ὁ ὁποῖος κρατοῦσε δυὸ μεγάλες ἀνθοδέσμες. Τὴν μίαν πρόσφερε στὴν πριγκηπίσσαν καὶ τὴν ἄλλη στὴ σύζυγό μου.

Ἡ Ἑλένη ἔσκυψε νὰ μυρίσῃ τὴν ἀνθοδέσμη. Ἀλλὰ δὲν ἦταν αὐτὸς ὁ λόγος. Ζητοῦσε ἀσφαλῶς νὰ ἔρῃ κανένα γραμματέκι τοῦ ἱνάμεσα στὰ ἀνθη.

Ἐγὼ προσεχὰς τίς κινήσεις τῆς. «Ἄ! κι' ἂν ἔρῃ τέτοιο πράγμα, δὲν θ' ἀφήσω νὰ τὴ διαβάσῃ ποτέ!» ἔλεγα γεμάτος ζήλεια.

Τὸ θέατρο ἔκλεινε τὴ στιγμή ἔσειετο ἀπὸ ζητωκραυγές.

Ἐνθουσιασμένως καθὼς ἤμουν γιὰ τὴν αἰδό, ἀρπάξα ἀξαφνὰ ἀπὸ τὰ γόνατα τῆς Ἑλένης τὴν ἀνθοδέσμη καὶ τὴν πέταξα στὴν ὑψίφωνο. Κατόπιν προσποιήθηκα ὅτι συλλήβηκα κι' ἐζήτησα συγγνώμην ἀπὸ τὴν Ἑλένη, τῆς ὁποίας τὰ μάτια ἔβγαζαν φλόγες, λιγώτερο ὅμως ἄγριες ἀπὸ τίς τοῦ ταγματάρχου τῆς φρουράς, ὁ ὁποῖος κάθονταν στὸ βάθος τοῦ θεωρείου. Τότε ἡ Ἑλένη ἔσκυψε γιὰ νὰ μοῦ πῇ:

— Ζητήστε πίσω το μπουκέτο. Έχει μέσα μία σημείωσι...

— Ραβασάκι του, έ; Ποτέ!

Κιτρίνισε και μου ψιθύρισε πάλι:

— Φέρτε μου, στα χέρια μου, το γραμματάκι εκείνο, αν αγαπάτε τη ζωή σας.

Ζήτησα συγγνώμην και σέ λίγο έφυγα από το θεωρείο για να σκεφθώ με τί τρόπον θα έπαιρνα πίσω το μπουκέτο. Θυμήθηκα ότι ή ήψιφωνος ήταν άλλοτε φίλη μου πρό έτών στο Παρίσι. Είδα το πρόγραμμά και έβεβαιώθηκα.

Πήγα προς την είσοδο της σκηνής και έστειλα το έπισκεπτήριό μου στη δεσποινίδα Εύλαλία Δέ Μπομπού.

Ή απάντησι έφτασε άμέσως και γρήγορα έρέθηκα στο καμαρίνι της.

— Αγαπητέ Συνταγματάρχα Λένοξ, προς χάριν σας διαθέτω μία στιγμή. Τί καλός πού είστε να με θυμάστε!

— Σας έρριξα ένα μπουκέτο, της απάντησα.

— "Α! ναι, σ' ανάμνησι των περασμένων—παληόπαιδο!

— Αυτό το μπουκέτο έχει μέσα ένα γράμμα πού δεν είναι για σας.

— "Οχι για μένα: Διάβολε! Σε ποιά λοιπόν γράφετε; φώναξε θυμωμένη.

— Το γράμμα αυτό είναι για τη γυναίκα μου, της είπα.

— Κανείς δόν Ζουάν της το στέλνει;

— Τί σας ενδιαφέρει;

— Και διψάτε εκδίκησι, έ; είπε γελαστή.

— Δεν πιστεύω, είπα. Φεύγω από την Πετρούπολι σέ δυο ήμέρες για το Παρίσι.

— "Α, τότε θα μου ρίξετε και εκεί άλλα μπουκέτα. Χαίρετε!

Έπληρα το μπουκέτο κι' έφυγα, ενώ ή Εύλαλία μου φώναζε:

— "Η κυρία δεν είναι φρόνιμη. Έ; "Α! αυτός ο διαβολο Σάσας! Πρόσεξα το γράμμα. Έπρεπε να το διαβάσω; Ναι! "Η Έλένη μου είπε ότι απ' αυτό εξαρτάται ή ζωή μου. Έπλησίασα στο φως και εδιάβασα πέντε μόνον λέξεις.

«Α υ ρ ι ο τ ο θ ρ α δ υ σ τ ι ς ε φ τ α ς».

Ή παράστασι τελείωσε. Γυρίσαμε με άμάξι στο ξενοδοχείο. Στο δρόμο της έδωσα το γράμμα. Το διάβασε, ψιθύρισε ένα «πολύ καλά» και τίποτε άλλο.

Στην πόρτα του δωματίου μας γύρισε και μου είπε:

— Καθόλου εύθυμος δεν είσαι άπόψε, καλέ μου "Αρθουρ. Πηγαινει στη Λέσχη να θρής τον Βόρι. Κύτταξε να περάσης ώραία τη θραδυά σου.

— Και σεις; τη ρώτησα.

— Έγώ θ' αναπαυθώ.

Πήγα κατόπιν στη Λέσχη, θρήκα τον Βόρι και τον είδοποίησα ότι αύριο θα πηγαίναμε στο βαπόρι του.

Προσπάθησα να παίξω μπακαρά, αλλά δεν το κατώρθωσα.

Έφυγα λοιπόν και σέ λίγο έγύρισα στο ξενοδοχείο, αλλά δεν θρήκα εκεί την Έλένη.

"Ηθελα να την περιμένω, άλλ' άργοϋσε πολύ. Κάθε στιγμή μου έφαινετο πώς μου χτυπούσαν την πόρτα και μου ;λεγαν: «Ανοίξατε έν όνόματι του Τσαρού!»

Έπληρα δύο σκονάκια και κοιμήθηκα. Ο Θεός να εύλογή το ό-πιον!

Σέ λίγο ή φωνή της Έλένης με ξύπνησε για να μου πη γε-λαστή:

— Είναι έννέα ή ώρα "Αρθουρ. Γρήγορα λοιπόν να προφτάσουμε

το πλοίο για την Κρονστανδη!

Έφαγε κάτι διαστικά, ενώ ή δική μου ή όρεξι είχε κοπή. Πήγαμε με το άμάξι στην αποβάθρα, όπου μας περίμενε ο Βόρις και σέ λίγο έσχίζαμε τα γαλανά νερά του Νέβα.

Κατόπιν άντικρύσαμε την Κρονστανδη με τον άγκυροβολημένο εκεί στόλο της. Πίσω μας διεκρίνετο ή Πετρούπολι.

Μιά ώρα κατόπιν τρώγαμε στο ξενοδοχείο της «Ρωσσίας».

Έπισκεφθήκαμε τα διάφορα σκάφη, στο διάστημα δε αυτό, ή σύντροφός μου συνωμιλούσε ζωηρά με το νεαρό Ρώσσο άξιωμα-τικό.

— "Ολα τα πλοία σταθμεύουν πρό των φρουριών; ρώτησε ή Έλένη.

— Μάλιστα, απάντησε ο Βόρις. "Οσα μπαίνουν περιμένουν τον πλοηγό τους, όσα δε πρόκειται να φύγουν, σταματούν λίγο να έπι-θεωρήσουν τα διαβατήρια των επιβατών. Το όνομα του κάθε πλοίου και ή έπιθεώρησις, άναγγέλλονται έδω τηλεγραφικώς και ύψώνου-με την σημαία του και τον αριθμό του.

— Αύτη την ύπηρεσία σήμερα έχετε σεις; Θα έχη ενδιαφέρον για μ'ας να δούμε πώς θα γίνη ή ύπηρεσία αύτη. Μπορούμε να έπι-σκεφθούμε μερικά απ' αυτά τα πλοία πού φεύγουν σήμερα;

— Βέβαια, απάντησε ο Βόρις. "Οσα θέλετε.

Τη στιγμή εκείνη ήρχοντο διάφορα πλοία. Πίσω απ' αυτά ήρχον-ταν ένα υπερώκεανειο.

— Τί βαπόρι είναι αυτό; ρώτησε αδιάφορα ή Έλένη. Ναι... αυ-τό το μέγαλο... αυτό με τα δυο φουγάρα.

— Είναι σουηδικό, ή «Δαλεκάρλια». Έτοιμάζεται να φύγη.

— Να φύγη; Είναι πολύ ώμορφο.

— Θέλετε να το έπισκεφθούμε; ρώτησε ο Βόρις.

— Ναι, αυτό ή ένα άλλο, το ίδιο είναι. Νά, έσταμάτησε τώρα.

— Πηγαίνουμε λοιπόν να το θαυμάσετε και από κοντά, είπε ο Βόρις.

Η θάρκα περίμενε. Ο Βόρις ώδήγησε εκεί την Έλένη, έγω δε άκολούθησα.

Πλησιάσαμε και ο πλοίαρχος του πλοίου ήρθε να μ'ας ύποδε-χθή. Ο Βόρις τον έγνώριζε και μ'ας τον έσύστησε υπό το όνομα "Ο-λαφσον έκ Στοκχόλμης. Ο πλοίαρχος πρόσφερε το χέρι του στην Έλένη. Ο Βόρις έζήτησε συγγνώμην για να έκτελέση την ύπηρε-σία του.

Κανέννας άλλος δεν έπρόσεξε τίποτε. Ο Σουηδός πλοίαρχος εί-χε άνοιξει μεγάλη και ύποπτη κουβέντα με την Έλένη.

Ο Βόρις έγύρισε Ή έπίσκεψις είχε τελειώσει. Γαξιδιώται και διαβατήρια είχαν έπιθεωρηθή.

Ένας συριγμός δυνατός άκούστηκε. Τη στιγμή εκείνη μία διαπεραστική κραυγή γυναικεία μ' έκανε να τιναχθώ. Ή Έλένη είχε σκοντάψει σ' έναν όγκο σχοινιών και έπεσε λιπόθυμη στη γέ-φυρα. Έτρεξα έγω και ο Βόρις κοντά της, ενώ ο πλοίαρχος έμενε ψύχραιμος.

— Φωνάξτε τον γιατρό του πλοίου, είπε. Άλλά καλύτερα να μεταφέρουμε την κυρία στην καμπίνα μου.

Σέ λίγο ο γιατρός μ'ας είπε ότι ή Έλένη είχε ύποστη σοβαρή έξάρθρωσι στον άστράγαλο.

— Πολύ σοβαρή; ρώτησε ο Βόρις. Έλπίζω ότι είναι σέ κατά-στασι να μεταφερθή έξω.

— Ναι, αλλά θα ύποφέρη φοβερά και θα έχη συνέπειες, έδή-λωσε ο γιατρός.

Ο πλοίαρχος και ο Βόρις συζήτησαν γρήγορα και στο τέλος ο

Σουηδός είπε:

— Άλλά πρέπει, κυβερνήτα, να φύγω. Σκεφθήτε το πλοίο μου, θά χάσω τη θέσι μου.

Ο Βόρις απάντησε:

— Η κ. Λένοξ δεν μπορεί να φύγει. Ήξάλλου ο συνταγματάρχης δεν έχει διαβατήριο. Αυτό δεν γίνεται ποτέ!

— Έχω διαβατήριο, απάντησα εγώ, για να φύγω με τη γυναίκα μου μέσον Ήϋδκούνεν.

— Ναί, άλλ' αυτό δεν ισχύει για την Κρονστανόη. Η διαταγές είναι ώρισμένες, είπε ο Βόρις.

— Η κυρία όμως υποφέρει, είπε ο γιατρός. Τότε ο Βόρις με έπηρε ιδιαιτέρως για να μου πη:

— Αγαπητέ μου Λένοξ δεν επιτρέπεται σε κανένα να φύγει από τη Ρωσία όταν έχει διαβατήριο το οποίο εξέδόθη γι' άλλο μέρος.

Αν όμως η κυρία δεν μπορεί να μεταφερθεί έξω με θάρκα, θά σάς δώσω την άδεια να φύγετε, υπό τον όρον, πώς θά μου δώσετε τον λόγο της τιμής σας, ότι θά την φέρετε πάλι με το πρώτο βαπόρι.

Άλλως...

— Άλλως; ρώτησα:

— Ανήσυχος τότε ο Βόρις μου απάντησε:

— Το πράγμα θά είναι πολύ σοβαρό για μένα. Γνωρίζετε σεις, σαν αξιωματικός της ξηράς, τί θά πη να μην ακούση ένας αξιωματικός του ναυτικού ώρισμένες διαταγές.

— Θά δώ τη γυναίκα μου και θά σάς πω, αν είναι σε θέσι να την μεταφέρουμε έξω, τού είπα.

Πήγα στο δωμάτιο του πλοίαρχου, όπου η Έλένη ήταν ξαπλωμένη, με το πρόσωπο χαλασμένο από τούς πόνους. Είχε θγάλει το παπούτσι της και έφερε στον άστράγαλο επιδέσμους.

Κατάλαβα πολύ καλά ότι είχε το σχέδιό της έτοιμο. Είχε λάβει την απόφασί της από την προηγούμενη βραδεία. Ο Σουηδός ήταν συνωμότης μηδενιστής και είχε δεχτή να την απομακρύνει από τη Ρωσία.

Η σωτηρία της ήταν σωτηρία δική μου! Άλλά γνώριζα ότι αυτό θα ήταν η καταστροφή τού φίλου και συγγενούς μου, τού Βόρι, ο οποίος περπατούσε στη γέφυρα ανήσυχος. Τού είχα εμπιστευθή επί τω λόγω της τιμής μου ότι, θά γύριζα πίσω την Έλένη. Αυτή όμως ήτο βεβαία ότι θ' άφηνε το βαπόρι στη Στοκχόλμη και δεν θά γύριζε πειά. Ποιός της έδινε πίστι;

Έκλεισα την πόρτα και της είπα σιγά: Σηκωθήτε άμέσως άπάνω! Βάλτε το παπούτσι σας και έλάτε μαζί μου!

— Δεν μπορώ, Άρθουρ! μου απάντησε. Είσαι θάρβαρος και μωρός. Δεν βλέπεις ότι θά σωθούμε έτσι και οι δυό μας;

— Ναί, μπορεί να σωθούμε έμεις, άλλά θά σταλή στον Καύκασο ο καλός Βόρις!

— Και τί μάς μέλλει γι' αυτόν; Αυτός είναι Ρώσος. Θεέ μου, Άρθουρ, συλλογίσου τη γυναίκα σου! Δεν θά την ξαναδής αν δεν με βοηθήσης τώρα να διαφύγω τον κίνδυνο!

— Όχι, όχι! της είπα άναστενάζοντας. Μη προσπαθής να με συγκινήσης!

— Συλλογίσου τον έρωτά μου, Άρθουρ! φώναξε, γιατί θά σ' αγαπήσω τώρα, αν με λυπηθείς. Φοβούμαι να μείνω εδώ! Μοι έχουν πη τί τιμωρία με περιμένει Θεέ μου δεν μπορώ! Τρέμω! Είναι φοβερό να στο πω! Για τ' όνομα τού Θεού, λυτήσου με!

Άρχισε να κλαίη και κατόπιν τόσων συγκινήσεων κατελήφθη από νευρική κρίσι.

Κατόπιν πρόσθεσε:

— Έλεος! Πές του ότι θά με φέρης πάλι εδώ από τη Στοκχόλμη. Πές μια φορά ψέματα για τη ζωή μου!

Είχε ρίξει τα χέρια της στον ώμο μου για να την λυπηθώ. Την περιφρονούσα όμως στην ιδέα ότι ζητούσε να θυσιάση τη ζωή ενός αξιωματικού, για να σώση τη δική της!

— Σήκω πάνω! της είπα πάλι. Βάλε το παπούτσι σου, άλλοιώς θά τά πω όλα στο Βελέτσκι.

— Και αυτός; ρώτησε με αγωνία.

— Αυτός θά κάνει το καθήκον του!

Σηκώθηκε, με κύτταξε καλά και μου είπε:

— Βλάκα, γυρίζεις πάλι στην καταστροφή! Πολύ καλά! Η κωμωδία έτελειώσε και άρχίζει η τραγωδία. Πέστε στο Βόρι ότι το πόδι μου είναι καλύτερα και θά θγώ έξω με τη θάρκα του.

Κατόπιν ένα νευρικό γέλιο της ξέφυγε και μου είπε:

— Έσώσατε τον ένα άδελφό και καταστρέψατε τον άλλο. Άλλ' αυτό είναι το καλύτερο. Ο ναυτικός άξίζει περισσότερο από τον ταγματάρχη της φρουράς.

Έτρεξα στη γέφυρα να πω στον Βόρι ότι η Έλένη είναι σε θέσι ν' αποβίβασθ. Ένας στεναγμός άνακουφίσεως θγήκε από την καρδιά του. Δυό λεπτά κατόπιν, με τη βοήθεια τού Βόρι κατέβασα την Έλένη, ενώ πίσω μας έμεναν με άνοιχτό το στόμα ο Σουηδός πλοίαρχος και ο γιατρός.

Σε μισή ώρα φτάσαμε στην Πετρούπολι. Η Έλένη ανήσυχη κύτταζε το ρολόι της και δεν έβλεπε τη στιγμή να φτάσουμε στο ξενοδοχείο μας.

— Πεινώ πολύ, Άρθουρ. Παρήγγειλα στις έξ να είναι έτοιμο το φαγητό, μου είπε μόλις φτάσαμε. Έλπίζα ότι δεν θά ήμαστε εδώ άπόψε να φάμε. Θά έχανα τα πράγματά μου, θά υπέφερα, άλλά τώρα... Τώρα τίποτε δεν μάς χωρίζει από...

Και έδειξε με το χέρι της το πίσω από τον ποταμό φρυγιο με τις ύπόγειες φυλάκεις του και τούς μυστηριώδεις δρόμους του.

Πήγα στο δωμάτιό μου, ενώ η Έλένη προχωρούσε για το δικό της. Άλλαξα φορεσιά, και την ώρα που έπληρα τη θούρτα των μαλίων, είδα να πέση ένα χαρτάκι. Δεν έχασα καιρό, το πήρα και το διάβασα:

«Επαγρυπνήσατε επί της συζύγου σας άπόψε. Νομίζω ότι ο Σάσας έχει σκοπό να τήν κλέψη».

Ο χαρκτήρας έμοιαζε πολύ με τον χαρακτήρα της Γαλλίδος παιδαγωγού. Ανάθεμά τον. Και τη ζωή μου αν πρόκειται να χάσω δεν θ' αφήσω ποτε τον Σάσα να κάμη ό,τι θέλει, είπα μέσα μου.

Υπωψιάστηκε πώς η Έλένη είχε άπόφασι να μ' αφήση στη ρωσική Δικαιοσύνη.

Την ώρα τού φαγητού δεν συνέβη τίποτε έκτακτο. Μετά τον καφέ παραδόξως ένύσταξα.

Όπως με τα ναρκωτικά σκονάκια μου, έτσι και τώρα αίσθανόμουν τον έαυτό μου άρυν.

Μοι φαινόταν ότι έβλεπα τον Σάσα. Γύρω μου όλα ήσαν μια όμιχλη. Άκουγα γυναικεία φωνή — τη φωνή της Έλένης — ή όποία έλεγε:

— Δεν τού έδωσα πολύ. Πάντως όχι περισσότερο από κείνο που μου έδωσε αυτός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16ο

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΧΤΥΠΗΜΑ

Η ΤΑΝ πρωί. Κάποιος με άγγιξε στον ώμο μου και είπε:
— Συγγνώμην. Έχω κάτι να σάς πω από τον θαρώνο Φρίεδριχ.

Είδα ένα κύριο με πολιτικά, να στέκεται κοντά στο κρεβάτι μου.

Κατάλαβα άμέσως περί τίνος επρόκειτο. Ή στιγμή πλησίασε.

Ο κύριος με είδε ταραγμένο και πρόσθεσε ευγενικά:

— Δεν ήθελα να σας ξυπνήσω, συνταγματάρχα Λένοξ, άλλ' ή διαταγές του δεν επιδέχονται άργοπορία. Θα έχετε την καλωσύνη να ντυθίτε και να με ακολουθήσετε; Έλπίζω ότι γρήγορα θα ξανα-
γυρίσετε. Κατέβηκα από το κρεβάτι κι' άρχισα να ντύνωμαι. Ή καρδιά μου είχε παγώσει. Προέβλεπα ότι δεν θα έτρωγα στο ξενο-
δοχείο αυτό.

Όταν ντύθηκα ο κύριος μου είπε να τον ακολουθήσω. Πήγα μα-
ζύ του, στην αίθουσα, όπου δυο άλλοι κύριοι επερίμεναν διαταγές.

Νόμιζα, πώς θα εύρισκα εκεί την Έλένη με τις χειροπέδες στα
λεπτά της χέρια ή με φίμωτρο στο στόμα, άλλ' ή Έλένη δεν εφάι-
νονταν.

Εγνώριζα όμως, ότι όπως κι' εγώ, έτσι κι' αυτή, θα εύρίσκετο
στα νύχια της ρωσικής Δικαιοσύνης, γιατί άκουσα τη θαθείά της
άνανυοή από το διπλανό δωμάτιο.

Ήμουν έτοιμος να της μιλήσω, όταν ο ένας απ' αυτούς μου
είπε:

— Συγγνώμην. Πρέπει να έρθετε μαζί μου άμέσως, χωρίς να
συνομιλήσετε με την κυρία. Αυτές είναι ή διαταγές μου!

Τον ακολουθήσα και μπήκαμε στο άμάξι, που περίμενε στο
προαύλιο του ξενοδοχείου. Πηγαίναμε στο κεντρικό γραφείο της
άστυνομίας κοντά στον Νεύσκυ. Πέρασαμε τους φρουρούς και άνε-
βήκαμε πάνω σ' ένα γραφείο καλώς επιπλωμένο. Ο θαρώνος Φρίε-
δριχ ήτο εκεί. Δύο χωροφύλακες πλάι του περίμεναν διαταγές. Μό-
λις μπήκα έδιωξε τους φρουρούς και μείναμε μόνοι.

Σηκώθηκε από τη θέση του για να μου πη:

— Άγαπητέ μου συνταγματάρχα, να με συγχωρέσετε, γιατί
σας έλησχησα, αλλά πρόκειται για σπουδαία δουλειά. Έλπίζω ο-
τι σε λίγα λεπτά της ώρας θα καθарίσουμε την υπόθεση. Επιτρέψτε
μου να σας προσφέρω ένα σιγάρο.

Αδιάφορος το έπρηρα, το έκάπνισα χωρίς όμως καμμία εύχα-
ρίστησι.

— Βιάζεσθε να φύγετε, συνταγματάρχα, και άς άρχίσουμε να
μιλήσουμε. Λοιπόν, η άστυνομία συνέλαβε μία κυρία, ή οποία έτα-
ξίδευε στη Ρωσία με διαβατήριο υπό το όνομα της σύζυγου σας.
Άλλ' έμεις γνωρίζουμε ότι ή γυναίκα σας είναι μαζί σας εδώ στο
ξενοδοχείο. Επομένως ή άπατεών αυτή μετεφέρθη εδώ. Κι' έκλήθη-
τε άπλως για να δηλώσετε, ότι δεν είναι σύζυγός σας και κατόπιν
να την μεταχειριστούμε όπως όλα τα πρόσωπα που ταξιδεύουν με
πλάστο διαβατήριο.

Τα λόγια του θαρώνου με κατατρόμαξαν.

Ή καρδιά μου χτύπουσε μέχρι διαρρήξεως.

— Θα είναι εδώ σε λίγο αυτή. Δεν χρειάζονται παρὰ δύο μόνον
λέξεις σας, είπε ο θαρώνος κι' έσήμανε.

— Άς έι.θ.ν. εδώ ή κυρία.. αυτή που περιμένει.

Πράγματι μπήκε μία κυρία με ταξιδιωτικό φόρεμα, ταραγμένη

και άγανακτισμένη, ή οποία έσήκωσε τον πέπλο της και φώναξε:

— Τι νέα προσβολή είναι αυτή;

Κατόπιν πρόσθεσε:

— Άρθουρ! δόξα τω Θεω ζής! Υπέθεσα από το τηλεγράφημά
σου, ότι απέθανες!...

Και ή άληθινή σύζυγός μου — ή γαλανομάτα μου από το Πα-
ρίσι — έπεσε κλαίγοντας στην άγκαλιά μου. Με τα κλάματά της,
τα χάδια και τα λόγια της μου έσπάρασε την ένοχη καρδιά μου,
ένω έσκεπτόμουν συγχρόνως ότι, εις διάστημα όλίγων μόνον ήμε-
ρών την έλησμόνησα για τα ωραία μάτια μιας άλλης.

Ο θαρώνος παρακολουθούσε τη σκηνή, ένω τα μάτια του ά-
στραφταν από θρίαμβο.

Κατόπιν είπε ξαφνικά:

— Συνταγματάρχα Λένοξ, ποιά είναι ή γυναίκα αυτή;

— Ή σύζυγός μου, ή άληθινή σύζυγός μου! Θεέ μου, εφαντα-
σθήκατε ποτέ ότι θα την άφηνα στα χέρια της ρωσικής Δικαιο-
σύνης;

— Της ρωσικής Δικαιοσύνης; ρώτησε ή Λώρα, ή σύζυγός μου.
Έλαβα το τηλεγράφημά σου δια του οποίου μου έλεγες ότι ήσουν
άρρωστος θαρεία και ζήτησα να έλθω, Έφυγα άμέσως από το Πα-
ρίσι, αλλά μόλις πέρασα τα σύνορα με συνέλαβαν σαν να ήμουν έ-
νοχος κανενός εγκλήματος. Πάμε άμέσως στην άμερικανική Πρε-
σβεία και ζήτησε Άρθουρ, δικαιοσύνη.

Στα λόγια της αυτά ο θαρώνος Φρίεδριχ είπε:

— Συγγνώμην, πρέπει να σας χωρίσω από τον σύζυγό σας, κυ-
ρία. Όσον άφορὰ σας θα άφειθτε έλευθέρα.

— Και ο σύζυγός μου τί έκαμε; ρώτησε ή Λώρα ταραγμένη.

— Προς το παρόν κυρία δεν μπορούμε να σας πούμε τίποτε...

Ο σύζυγός σας όμως θα μείνει εδώ.

Της έδωσα ένα τελευταίο φίλημα και εξαφανίστηκε από την
άλλη πόρτα.

Θεέ μου! Θα την δω πάλι σ' αυτόν τον κόσμο, σκεπτόμουν.

— Τώρα, είπε ο θαρώνος έξηγηθήτε μας, κύριε. Την κατάθεσι
σας. Τώρα δεν είναι καιρός να κρύψετε τίποτε, γιατί γνωρίζω ποιά
είνε ή άλλη σύζυγός σας και την κρατώ!

Έσήμανε και έδωσε διαταγές, τις οποίες ούτε κατάλαβα.

Κατόπιν με ύφος δικαστού άπευθυνομένου προς ένοχον κατηγο-
ρούμενο πρόσθεσε:

— Και τώρα κύριε;

Αναγκάστηκα να του άφηγηθω τις περιπέτειές μου, ένω αυτός
με διέκοπτε από καιρού σε καιρό, λέγοντας:

— Καλά! έτσι είναι. Τώρα ξέρω, ότι την κρατώ! Την έχω στα
χέρια μου! Είναι δική μου!

Ήμουν άκόμη στη μέση της ιστορίας μου, όταν άξαφνα χτύπη-
σε ή πόρτα.

Ένας υπάλληλος έπροχώρησε και του είπε:

— Ο σύμβουλος Κωνσταντίνος Βελέτσκι.

Σε ένα δευτερόλεπτο, ο εύγενής Ρώσος συγγενής μου εισήλ-
θε και μόλις με είδε είπε:

— Γνωρίζω, δυστυχισμένη Λένοξ, ποίος λόγος σε έφερε εδώ. Ο
άνειμός μου Σάσας Βελέτσκι, ταγματάρχης της φρουράς, άπήγαγε
την σύζυγό σου. Θα ζητήσω όμως ως προσωπική χάρι από τον
Πάρο ν' άφαιρέση τον θαβμό μου, γιατί έστιγματίσε την ρωσική
νεότητα και την οικογένειά μου.

Ένώ ο γέρος συγγενής μου μιλούσε με δακρυσμένα τα μάτια
που από άγωνία, εγώ και ο θαρώνος ανταλλάσαμε βλέμματα κα-

τάπηλκτοι.

— Ο Βελέσκου εξακολούθησε:

— Άγαπητέ μου Λένοξ, σ'ας είχα παρακαλέσει νά μείνετε με την σύζυγό σας στο σπίτι μου. Γιατί δέν δεχθήκατε την πρόσκλησι μου; Δέν έπροσεξατε ότι αυτό τό έκανα γιά νά ύποστηρίξω τη σύζυγό σας από τίς περιποιήσεις και τίς πανουργίες του άθλιου άνεψιού μου, ό όποιος δέν έσεβάσθη ούτε την συγγένεια, ούτε την φιλοξενία;

— Άγαπητέ μου σύμβουλε, διέκοψε ό θαρώνος, γιά ποιά άπαγωγή μ'ας μιλάτε;

— Σ'ας λέγω την αλήθεια! Σήμερα τό πρωί έμαθα, ότι ό άνεψιός μου έδραπέτευσε χθές τό θράδυ από την Ρωσία με την σύζυγο του συγγενούς μου Λένοξ.

— Άδύνατον! έφώναξε ό θαρώνος, ένώ έγώ ήμουν καταζαλισμένος.

Κατόπιν δέ πρόσθεσε:

— Πρό είκοσιτεσσάρων ώρων έχω τοποθετήσει κάποιον, ό όποιος παρακολουθεί τά βήματά της και ό όποιος δέν θά την αφήσει νά φύγη.

Η κυρία, ή όποια, όπως λέτε ακολούθησε τόν άνεψιό σας, θά είνε εδώ σέ πέντε λεπτά της ώρας και έτσι θ' αποδειχθή, άγαπητέ μου Βελέσκου, ότι έχετε άπατηθή.

Άκριβώς τη στιγμή αυτή άνοιξε ή πόρτα, Ό θαρώνος έγινε κατακίτρινος, ένώ έγώ και ό Κωνσταντίνος έμείναμε άφωνοι. Μπροστά μας δεμένη και φιμωμένη, παρουσιάσθηκε όχι ή χαριτωμένη Έλένη, αλλά ή κομψή Γαλλίς παιδαγωγός, ή δεσποινίς Δέ Λωνέ, της όποιος τά μαύρα μάτια έπέταξαν φλόγες.

— Άφαιρέσατε τό φιμωτρο άμέσως από την γυναίκα αυτή, διέταξε ό Φρίεδριχ. Και άποτεινόμενος στόν Βελέσκου του είπε:

— Σύμβουλε κ. Βελέσκου, σ'ας παρακαλώ ν' άποσυρθητε γιά λίγο.

Ημουν έτοιμος ν' ακολουθήσω την συγγενή μου όταν τό παχύ χέρι του θαρώνου έπεσε στόν ώμο μου.

— Σεις νά μείνετε, επιθύρισε, είσθε δικός μου!

Μόλις άπήλλαξαν τών δεσμών της την δεσποινίδα Δέ Λωνέ αυτή θέλησε νά μιλήσει, αλλά ό θαρώνος της επέβαλε σιωπή.

— Ν' άπαντάς μόνον στις έρωτήσεις μου και ούτε λόγο περισσότερο. Πού είνε ή γυναίκα ή όποια ήρθε στη Ρωσία ως σύζυγος του κυρίου αυτού; Και έδειξε έμένα.

— Έδραπέτευσε.

— Έδραπέτευσε! Θεέ μου! Πότε; Πού;

— Μαί, έδραπέτευσε με τόν Σάσα Βελέσκου, χθές τό θράδυ.

— Ποιά ώρα;

— Στις έφτά.

— Πού πηγαίνουν;

— Άγνοώ.

Ό θαρώνος έλυσσούσε. Τόν άκουσα νά ψιθυρίζει:

— Δέν είνε δυνατόν έντός τόσο μικρού χρονικού διαστήματος νά διέφυγε. Είνε άδύνατο. Θεέ μου, άν έδραπέτευσε! Και πρόσθεσε άναστενάζοντας:

— Ένας τηλεγραφετής νά έρθη εδώ, γρήγορα. Δέν είνε δυνα τόν νά έφυγαν από τό Έυδκούεν. Η άπόστασι είνε μεγάλη. Από την Κρονστένδη; — Φρουρείται Μόνον ένα μέρος ύπάρχει έλεύθερο, τό Βίμποργ.

Τέλος έδωκε διαταγές:

— Τηλεγραφήστε γρήγορα στο Βίμποργ άν έφυγε κανένα θα-

πόρι από εκεί, ποίους ταξιδιώτας παρέλαβε, και άν ό ταγματάρχης Σάσας Βελέσκου ένεφανίσθη πουθενά, άν συνώδευε καμμιά κυρία και με ποιό διαβατήριο έταξίδεψε αυτή. Άν είνε, εκεί νά συλληφθή άμέσως. Τηλεγραφήστε τά χαρακτηριστικά της σ' όλους τούς σταθμούς.

Κατόπιν άρχισε νά θηματίζει μιλώντας μόνος του:

— Νά έτόλμησαν νά κρυφτούν εδώ; Ό Σάσας γνωρίζει καλά ότι, άργά ή γρήγορα θά συλληφθούν...

Κατόπιν ξαναρώτησε την Γαλλίδα:

— Πές μου όλες τίς λεπτομέρειες είλικρινώς. Γνωρίζω ότι μι-
σούσε πολύ την γυναίκα αυτή.

— Ναί, είπα έγώ, άλλ' άγαπούσε τόν άνδρα!

— Τί; Άγαπούσε τόν Σάσα. Θεέ μου! Έτσι λοιπόν εξηγείται ή διαγωγή σου;

Η παιδαγωγός έπεσε στά πόδια του ζητώντας έλεος.

— Πές μου την καθαρή αλήθεια άν θέλεις νά σ' εύσπλαχνισθώ.

— Είχα ύπ' όψιν τίς διαταγές σας και πήγα γιά νά την παρακολουθήσω! Θεέ μου! Φαντάζεστε ότι θ' άφηνα τόν άνδρα που άγαπούσα νά φύγη με τη γυναίκα αυτή! Παρεφύλαξα όλη την ήμερα στο ξενολοχείο. Είδα ότι ό κύριος εδώ και εκείνη πήγαν στην Κρονστένδη. Κατόπιν στις πεντημισιού τούς είδα νά έπιστρέφουν στα δωμάτια τους. Μισή ώρα άργότερα ήρθε ό Σάσας και έδωσα περισσότερη προσοχή. Σέ δέκα λεπτά έφυγε πάλι και μου μίλησε γιά την άπιστία του πρds έμένα.

— Και σέ καθησύχασε; ρώτησε είρωνικώς ό Φρίεδριχ.

— Ναί, μά-λι-στα.

— Τί; Πώς;

— Μου είπε: Είσαι ζηλιάρα! Κουτοκόριτο! Δέν άγαπώ άρ-
χαίότητες. Περίμενε μιá στιγμή, θά σοϋ άποδείξω ότι δέν έχω σκο-
πό νά φύγω και θά περάσουμε μαζί τρεις ώρες. Κατόπιν μου είπε
Φαίνεται κουρασμένη. Ό Λένοξ και ή σύζυγός του είνε στο διπλανό
δωμάτιο. Πάω νά σοϋ φέρω ένα φλυτζάνι καφέ από τό τραπέζι
τους. Μου τό έφερε με τόσο γλυκά λόγια και τό ήπια...

— Και έπειτα;

— Έπειτα μοϋ μίλησε λίγη ώρα... Κατάλαβα πως ένύσταξα...
Σιγά-σιγά άποκοιμήθηκα. Και σήμερα τό πρωί έρέθηκα φιμωμένη
στο κρεβάτι της αντίξήλου μου και με μετέφεραν εδώ. Φαίνεται
πως μ' έπότισε ναρκωτικό.

— Και τό πάθος σου αυτό γιά τόν αθάνη Ρώσο κατέστρεψε
την μόνη έπιτυχία της ζωής μου! Έ, μη ζητάς νά σέ λυπηθώ! είπε
ό θαρώνος.

Τη στιγμή εκείνη ένας τηλεγραφικός ύπάλληλος έφερε ένα τη-
λεγράφημα στόν Φρίεδριχ.

Τό διάβασε κι έγινε κατακίτρινος. Άφησε μιá φωνή λύσσας
και είπε:

— Πάρτε αυτή τη γυναίκα από δω! Άφήστε με μόνον με τόν
Άμερικανό!

Όταν έμείναμε μόνοι ψιθύρισε:

— Αυτό τό τηλεγράφημα λέει, ότι ή γυναίκα αυτή μου διέφυγε.
Ό Σάσας πήγε στο Βίμποργ ως πρόσκοπος της Πετρούπολης, μη
έχοντας ανάγκη διαβατηρίου, ως αξιωματικός της ύπηρεσίας την
ήμερα εκείνη στο σύνταγμα του. Έζήτησε την άδεια νά φύγη γιά
προσωπική εργασία του Αυτόκράτορος εις Δανίαν. Μαζί του ήταν
και μιá κυρία, ή Έλένη με τό διαβατήριο της Εύγενίας Δέ Λωνέ
της τό έκλεψαν όταν την έναρκωσαν. Έτσι έπέρασε ως ανήκουσα

στη μυστική αστυνομία και της επέτρεψαν να ταξιδεύει όπου ήθελε. Τό βαπόρι έφυγε στις έντεκα και μισή το βράδυ. Τώρα ταξιδεύει ασφαλής. Κατόπιν μ' εκύτταξε καλά και είπε ειρωνικά:

— Σεις την έφερατε στη Ρωσία, την παρουσιάσατε στους συγγενείς σας και μάλιστα την ώδηγήσατε πρό του Τσάρου ως νόμιμο σύζυγό σας. Είστε δικός μου! — έντελώς δικός μου!

Αλλά τότε μου ήρθε ή ωραία έμπνευσις, ή όποία μ' έσωσε όπως και άλλοτε.

— Όχι άπάντησα, είμαι ασφαλής όσο και σεις. Χάριν της ασφαλείας σας άκούστε με, αγαπητέ βαρώνε. Είνε αλήθεια ότι έφερα την κυρία αυτή έδώ με το διαβατήριό μου. Αλλά χωρίς προανάκρισι δέ μπορείτε να κάνετε τίποτε. Είμαι Αμερικανός πολίτης, πολύ γνωστός. Δέν είμαι πρόσωπο για να με φυλακίσετε, χωρίς να με προστατέψη ή Πρεσβεία μου. Το ξέρω αυτό. Αλλά θα τολμήσετε να τ' άμολογήσετε στον κυρίαρχό σας τον Τσάρο όλα αυτά; Θα τ' άπτητε ότι άφήσατε να φτάση μέχρις αυτού. την γυναίκα ή όποία θέλησε να τόν σκοτώση;

— Να τόν σκοτώση; ρώτησε ό βαρώνος.

— Ναί, να τόν σκοτώση.

Αισθανόμουν ότι έκέρδιζα έδαφος και πήρα περισσότερο θάρρος.

— Σούτ! Όχι τόσο δυνατά! είπε ό βαρώνος.

— Θα τολμήσετε να πητε στον Τσάρο ότι τόν δικό μου και όχι τόν δικό σας χέρι τόν έσωσε από τόν θάνατο; συνέχισα.

Ο βαρώνος ήταν άνω-κάτω!

— Τι είναι αυτά που μου λέτε; έφώναξε.

— Θα τ' άποδείξω, βαρώνε. Και τού άφηγήθηκα λεπτομερέστατα όλα τ' α γεγονότα. Πώς τόν άπιον που έδωσα στην Έλένη έσωσε τόν Τσάρο κτλ. κτλ. Και κατέληξα:

— Ένθυμείσθε, βαρώνε, τί μου είπατε άλλοτε; "Η τις κεφαλές τών μηδενιστών ή την δική σας. Η καλύτερα λοιπόν ασφάλεια είναι ή σιωπή. Αφήστε μας άμέσως έμένα και τη γυναίκα μου να φύγουμε από τη Ρωσία. Ας μη δοίμε κανένα. Λίγο μ' ένδιαφέρει αν θα μάς άποστείλετε με συνοδεία ως τ' άσνονα. Και πρώτα-πρώτα μην άφήνετε τη σύζυγό μου να γνωριστή με την κοινωνία της Πετρούπολεως, γιατί τότε θα μάθω ό κόσμος ότι είχα άλλη γυναίκα, ψευτική, επί μιά έβδομάδα.

Ο βαρώνος γέλασε και είπε:

— Και ή σύζυγός σας όμως θα μάθω επίσης ότι υπήρξατε άπιστος. Χά! χά! χά! κ. Λένοξ! Θα σας παραδόσω στην έκδίκησι της σύζυγού σας και ή τιμωρία της θα είναι μεγαλύτερη από την ποινή, που θα σας επέβαλλε ό Τσάρος.

— Λοιπόν, κλείστε μας σ' ένα βαγόνι για να φύγουμε από τη Ρωσία.

— Αμέσως! είπε. Θα κάνετε όμως καλύτερα να μην επιστρέψετε στο ξενοδοχείο.

— Αλλά τόν φαγητό...

— Καθήστε να φάμε μαζί. Πράγματι διάταξε να σερβίρουν για δύο στο γραφείο του κι' έδωσε έντολή να μεταφέρουν τις άποσκευές μου από τόν ξενοδοχείο στο σταθμό.

Η χαρά μου ήταν μεγάλη. Την γλύτωνα φτηνά.

— Θέλετε να δητε και ν' άποχαιρετήσετε τόν εύγενή συγγενή σας κ. Βελέτσκι; ρώτησε ό βαρώνος.

— Όχι, ψιθύρισα.

Κατόπιν στέναξε βαθειά-βαθειά και είπε:

— Α, κ. Λένοξ, έπρεπε να μου την παραδώσετε. Ξέρετε ποιά θα

ήταν ή άμοιβή μας γι' αυτό; Έγώ θ' άποκτούσα τιμή και δύναμι, σεις δέ μισό εκατομμύριο ρούβλια!

Τού άπάντησα ότι έφοβώμουν πολύ.

— Έφοβηθήκατε! Όχι δά! Πέστε καλύτερα ότι ήσαστε έρωτευμένος μαζί της! Όταν μία ωραία γυναίκα έγκληματήση προστατεύεται από όλους τούς άνδρες. Γιατί ήταν ωραία έρριψοκινδυνέψατε τη ζωή σας και ό έλεεινός Σάσας κατεστράφη για πάντα.

— Δέν την ύπωπτευθήκατε καθόλου, βαρώνε;

— Όχι! Είνε πολύ προσεκτική, πονηρή και δυνατή. Είνε τετραπέρατη! Και τί ωραία που έχόρεψε τόν εθνικό χορό εκείνο τόν βράδυ! Την ύπωπτευθήκα έθέσια λιγάκι τότε, άλλ' είχατε πειά γνωρίστη με την ρωσική κοινωνία. Οι Βελέτσκι εκτιμώνται από τόν Τσάρο και δέν τολμείσα να διαπράξω καμμία πλάνη. Γι' αυτό έτη-λεγράφησα στο Παρίσι και έλεγα στη σύζυγό σας, ότι είστε πολύ άσθενής. Τό τέχνασμά μου έπέτυχε. Αλλά' αλήθεια ή σύζυγός σας σας περιμένει άνυπομόνας...

Έσπευσε να την καλέση και περάσαμε ευχάριστα. Πλησίαζε τόν μεσημέρι. Στη μία μ. μ. άκριβώς έμπήκαμε στο τραίνο. Έξεκινήσαμε και άποχαιρέτησα την Πετρούπολι για πάντα. Βρισκόμαστε υπό συνοδείαν και είχε δοθη διαταγή να μη συνομιλήσουμε με κανένα. Έν τούτοις ταξίδευα χαρούμενος, γιατί έξφυγα τόν δρέπανο τού θανάτου και άκουγα με ευχαρίστησι τη γυναίκα μου ν' άναθεματίζει τη ρωσική Αστυνομία, ή όποία την έξέλαβε ως μηδενίστρια.

Σέ όλο τόν δρόμο μας μέχρι τών συνόρων είχαμε συνταξιδιώτη τόν βαρώνο Φριέδριχ. Στο σταθμό τού Έυδκούεν μ' άποχαιρέτησε.

— Λένοξ, μου είπε, δέν είναι για σας ή Πετρούπολι. Είστε άνόητος αν και έχετε ωραίες έμπνεύσεις, αγαπητέ μου. Χαίρετε!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17ο

ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΤΡΕΙΣ μήνες άργότερα ή σύζυγός μου κι' έγώ κατεβαίναμε ένα βράδυ από τόν άμάξι πρός την «Γκράντ-Όπερά» τών Παρισίων.

Έχιόνιζε. Τη στιγμή που βελήθουσα τη Λώρα μου να κατέβη, ένα χέρι άκούμπησε στον ώμο μου. Γύρισα και είδα τόν Σάσα! Τόν ρεϋχα του είχαν γυαλίσει από την πολυκαιρία. Δέν ήταν πειά άξιωματικός της φουράς.

— Για τόν όνομα τού Θεού, μου ψιθύρισε, έχω ανάγκη να σου μιλήσω, Λένοξ.

— Πολύ καλά, άπάντησα. Θα όδηγήσω την κυρία στο θεωρείο και θα έρθω να σέ συναντήσω. Σούτ! θα γυρίσω άμέσως.

Και πλησίασα την σύζυγό μου, ή όποία παρακολουθούσε την συνομιλία μου. Την έφερα στο θεωρείο και της είπα:

— Συγχώρησέ με για λίγα λεπτά.

— Τί τρέχει;

— Ένας κύριος, κάτω...

— Κύριος;

— Ναί... Ένας άνθρωπος που θέλει να μου μιλήση.

Η γυναίκα μου πήγε στο θεωρείο χωρίς να άρνηθη.

Κατέβηκα και συναντήθηκα με τόν Σάσα.

Τί άξιολύπητος και πόσο θλιβερός ό δυστυχής!

Η Έλένη τόν είχε καταστρέψει.

— "Αχ! "Αρθουρ, μου είπε. Αὐτὴ ἡ γυναῖκα εἶνε ὁ ἴδιος ὁ διάβολος! Μὲ κατέστρεψε. Μὲ παρέσυρε μακρὰν τῆς Ρωσσίας, μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ σωθῇ ἡ ἴδια ἀπὸ τῆς ρωσικῆς Δικαιοσύνης. Ἡ ἀγάπη τῆς ἦταν ἓνα ψέμα. Δὲν κατάρθωσα νὰ τῆς πάρω οὔτε ἓνα φιλί, τίποτε ἀπολύτως. Καὶ τώρα πρέπει νὰ με βοηθήσης, "Αρθουρ, πρέπει νὰ μου δώσης τὰ ἐξοδα νὰ φύγω γιὰ τὴν Ἀμερικὴ. Ἐκαμα κάπτι εἰς θάρος σας ποὺ δὲ δικαιολογεῖται. Σοὺ ἔκλεψα τὴ... γυναῖκα! Συγχώρησέ με. Ἡ τιμωρία μου εἶνε ἀρκετὴ.

Τὸν λυπήθηκα. Τοῦ ἔδωσα τὸ ποσὸν ποὺ μοῦ ζητοῦσε καὶ χωριστήκαμε. Θὰ ἔφευγε τὴν ἐπομένη γιὰ τὸ νέο κόσμον. Ἦταν ἀδύνατον νὰ ξαναγυρίσῃ στὴ Ρωσσία.

Ὅταν ξαναγύρισα στὸ θεωρεῖο, εἶδα σ' ἓν' ἀπὸ τ' ἀντικρυνὰ θεωρεῖα τὴν περίφημη «ἐπιστημὴ» σύζυγόν μου, τὴν ὥραία Ἑλένη, μέσῃ σ' ἓνα γκροῦπ εὐγενῶν καὶ θαυτοπλοῦτων.

— Τί κυττάζεις, "Αρθουρ, μοῦ εἶπε ἡ γυναῖκα μου.

Τῆς εἶπα πὺς ἡ ἀντικρυνή μας ἦταν γνωστὴ μοῦ καὶ τῆς ζήτησα τὴν ἄδεια νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ.

Δὲν ὑπωψιάστηκε τίποτε καὶ μοῦ τὸ ἐπέτρεψε.

Ἡ Ἑλένη μὲ ὑποδέχτηκε στὸ θεωρεῖο τῆς γελαστὴ καὶ πρόθυμη.

— Εἶνε ἡ κυρία σας στὸ θεωρεῖο ἀπέναντι; μὲ ρώτησε.

— Ναί, κυρία, τῆς ἀπάντησα, ἡ κυρία μου, ἡ ἐπίσημος σύζυγός μου, ἡ πραγματικὴ.

Ἐγέλασε τὸ παράξενο γέλιο τῆς, μοῦ ἔδωσε τὸ χέρι τῆς καὶ χωριστήκαμε.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Μῆνες πέρασαν ἀπὸ τὴν νύχτα αὐτή. Ἐν τῷ μεταξύ ἦρθε στὸ Παρίσι κάποιος ἀπὸ τοὺς Ρώσους συγγενεῖς τοῦ Βελέτσκι. Τὸν ἐφιλοξένησα σπῖτι μου, ἀφοῦ ἐφρόντισα νὰ τοῦ διηγηθῶ τὴν περιπέτειά μου, γιὰ νὰ μὴ καταπλαγῇ βλέποντας τὴν σύζυγόν μου. Μόλις ἄκουσε τὴν τραγικὴ ἱστορία μου, ἀνεπήδησε κατὰπλητος.

— Ἦρθες στὴ Ρωσσία μ' ἐκείνη! μοῦ εἶπε ταραγμένος.

— Τὴν ἐγνωρίσατε; Τὸν ρώτησα.

— Ἀ, φίλε μου, ἂν σὰς ἦτο συμπαθὴς ἡ νέα αὐτή, καλύτερα νὰ σιωπῇσω...

— Γιατί; Λέγετε μοῦ, τί συνέβη.

Τὴν ἀπηγγόνισαν μέσα στὸ ὑπόγειο τῆς φυλακῆς τῆς. Εἶχε ἐρθεῖ κρυφὰ στὴν Πετρούπολι, τὴν ἀνεκάλυψαν, τὴν συνέλαβαν καὶ τὴν ἐθανάτωσαν χωρὶς πολλὰς διατυπώσεις. Ἐτύχε νὰ τὴν ἴδω κατὰ τὴν σύλληψί τῆς. Κατόπιν ἔμαθα περὶ τοῦ τραγικοῦ τῆς τέλους.

Δὲν ξέρω γιατί, ἀλλὰ ἡ εἰδησις αὐτὴ τοῦ θανάτου τῆς Ἑλένης μ' ἐλύπησε πολὺ. Σφίχτηκε ἡ καρδιά μου. Κι' ἀκόμα τώρα, ὅταν τὴν θυμοῦμαι, ἀνατριχιάζω!

Τ Ε Λ Ο Σ

ΤΟΝ ΠΡΟΣΕΧΗ ΤΟΜΟΝ ἓνα ἀστυνομικὸ ἀριστοῦργημα τοῦ περιφήμου Ἀγγλοῦ συγγραφέως

ΚΟΝΑΝ ΝΤΟ'Υ'Λ

ΕΛΙΑΣ ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΣΕΡΛΟΚ ΧΟΛΜΣ.,

ΑΙ ΚΑΛΙΣΑΙ «ELBEO»

ΕΙΝΕ ΘΑΥΜΑ ΩΡΑΙΟΤΗΤΟΣ, ΑΝ-
ΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΟΣ.
ΠΑΝΤΟΤΕ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΛΕΟΝ ΜΟ-
ΔΕΡΝΟΥΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΥΣ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΛΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΙΜΑΣ ΑΠΟ-
ΛΥΤΩΣ ΩΡΙΣΜΕΝΑΣ.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΜΟΝΟΝ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ
ΠΩΛΗΣΕΩΣ:

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 46
ΑΘΗΝΑΙ